

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการ
ภายใต้ประชาคมอาเซียน

The development of Architectural Education from the ASEAN Framework
Agreement on Trade in Services under the ASEAN community

โดย ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์ และคณะ

กรกฎาคม 2562

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้า
บริการภายใต้ประชาคมอาเซียน

The development of Architectural Education from the ASEAN Framework
Agreement on Trade in Services under the ASEAN community

คณะผู้วิจัย

สังกัด

1. ดร.ธยานันท์ จิตรโรจนรักษ์ หัวหน้าโครงการ	สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2. ผศ. พัทธรา สืบศิริ นักวิจัยร่วมโครงการ	สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. ผศ.ดร.มณฑล จันทร์แจ่มใส นักวิจัยร่วมโครงการ	สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4. อาจารย์ บัญชา บุญสิงห์ นักวิจัยร่วมโครงการ	สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5. นางสาวพรรณวดี โรจนศิริ ผู้ช่วยนักวิจัย	สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปผู้บริหาร Executive Summary

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาสามประการได้แก่ เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน และเพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

โครงการวิจัยนี้ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงประชาคมอาเซียน โดยการใช้วิธีศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนำเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ซึ่งใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนำวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจา ศึกษาเปรียบเทียบด้านการศึกษาสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน และนำเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย โดยขอบเขตการศึกษาของงานวิจัยนี้จะทำการศึกษากกรณีศึกษาเปรียบเทียบทั้งสิ้น 4 ประเทศได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เอกสาร ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วได้สรุปผลได้ดังต่อไปนี้

1) สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษา

เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีการพัฒนามาจากการทำความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแกตต์ (GATT) นอกจากนี้ยังมีความตกลงการค้าระหว่างประเทศอีกฉบับหนึ่งในกรอบของ WTO เรียกว่า ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS: General Agreement on Trade in Services) ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเจรจาจัดทำ GATS นี้เพื่อให้มีกรอบว่าด้วยหลักการและกฎเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศสำหรับประเทศสมาชิก WTO ถือปฏิบัติ เพื่อให้การค้าบริการระหว่างกันนั้นเป็นไปโดยเปิดเผยและเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ

การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการในกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN ดำเนินการไปในกรอบความตกลง ASEAN Framework Agreement on Service (AFAS) ปัจจุบันได้มีการเจรจา

เข้าสู่รอบที่ 10 แล้ว ซึ่งจะมีลักษณะการเปิดตลาดการค้าบริการที่มากกว่าระดับการเปิดตลาดการค้าบริการในกรอบความตกลง GATS ดังนั้นจึงเรียกระดับการเปิดตลาดการค้าบริการในกรอบ AFAS ว่าเป็นระดับการเปิดตลาดการค้าบริการที่เป็น GATS+PLUS ทั้งนี้ภายใต้ปฏิญญาแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ได้มีการกำหนดให้การเปิดตลาดการค้าบริการให้บรรลุเป้าหมายเป็นตลาดการค้าบริการที่เสรีและเป็นตลาดเดียวภายในปี ค.ศ. 2015 ที่ผ่านมา

การประชุมภายใต้กรอบประชาคมอาเซียนจะมีคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียน (CCS) ซึ่งหน้าที่ในด้านการเจรจาตามกรอบความตกลง ASEAN Framework Agreement Services (AFAS) ได้ผลักดันให้มีการเจรจาจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreement: MRA) ด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมขึ้นเพื่อเป็นการยอมรับคุณสมบัติซึ่งกันและกันของสถาปนิกในกลุ่มประเทศอาเซียนที่จะอนุญาตให้ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นได้ โดยมีเงื่อนไขเช่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของประเทศที่เข้าไปทำงาน ต้องได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศต้นกำเนิด มีประสบการณ์และรับผิดชอบโครงการตามที่กำหนด เป็นต้น

ข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services: MRA) มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพบริการสถาปัตยกรรม ส่งเสริมการยอมรับซึ่งกันและกันของสถาปนิกอาเซียน รวมไปถึงการจัดทำมาตรฐานและข้อตกลงร่วมกันในการเคลื่อนย้ายเทคโนโลยีในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งหลักการสำคัญของ MRA ในสาขาสถาปัตยกรรม คือ การที่จะได้รับการยอมรับเป็นสถาปนิกอาเซียน

ภายหลังจากการลงนามในข้อตกลงฯ มีการประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน (AAC) ขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ในการประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกอาเซียนครั้งที่ 11 (เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2012) ที่ประชุมมีมติที่ประชุมเสนอให้มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการศึกษาภายใต้กรอบการเจรจาความตกลงอาเซียนเพื่อให้พิจารณาด้านการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม

อย่างไรก็ตามการประชุมด้านการศึกษาและการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นไปด้วยความล่าช้าอันเนื่องจากหลายเหตุผล อาทิ การจัดส่งข้อมูลของแต่ละประเทศ การประชุมซึ่งอิงกับการประชุมของคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียนที่รอกำหนดการประชุมจากสำนักงานเลขาธิการของอาเซียนอีกทีหนึ่ง ข้อมูลที่ต้องส่งผ่านมายังสถาบันการศึกษาบางส่วนที่ยังไม่ครบถ้วน ทำให้การประชุมด้านการศึกษายังไม่มีกำหนดผลการประชุมที่ชัดเจน ขณะนี้เป็นเพียง

การรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศสมาชิกเท่านั้น ซึ่งผลการเจรจาล่าสุด ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2018 ณ ประเทศสิงคโปร์ที่ประชุมได้สรุปกระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการศึกษา เพื่อให้แต่ละประเทศสมาชิกทราบและจะได้ขับเคลื่อนการประชุมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยที่คณะทำงานอยู่ระหว่างการจัดทำ ASEAN Architecture Education Accord (AAEA) และเสนอเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับรองด้านการศึกษากลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Architectural Accreditation Board (AAAB) ทว่ายังไม่มีกำหนดเวลาสรุปชัดเจนในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อเป็นการเตรียมตัวรองรับต่อสถานการณ์ดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นโอกาสที่จะทำการศึกษาระบบการรับรองและพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยเพื่อที่จะเข้าสู่มาตรฐานสากลอันส่งผลต่อการรับรองหลักสูตร สถาบันหรือปริญญาในระดับสากลได้ต่อไป

2. การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

จากการศึกษาเอกสารของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนพบว่าในส่วนของการศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้เปิดการศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา ยกเว้นประเทศบรูไน ที่ยังไม่มีมหาวิทยาลัยที่ศึกษาด้านสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้แม้จะไม่เปิดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาท้องถิ่น แต่ก็ใช้การกำหนดคุณสมบัติ Royal Institute of British Architects: RIBA เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ
- 2) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ระดับอุดมศึกษา จะกำหนดระยะเวลาของการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี สำหรับผู้ประสงค์จะเป็นสถาปนิกอาเซียน ซึ่งตรงกันกับข้อกำหนดของข้อตกลงยอมรับร่วมกันฯ
- 3) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้กำหนดให้ต้องสำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะก่อน จึงจะสามารถขอเป็นผู้มีคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม (ขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้) ยกเว้นประเทศเวียดนาม

จากการเปรียบเทียบข้อมูลด้านการศึกษา 4 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย มีข้อแตกต่างกันในประเด็นของ

- 1) กรอบระยะเวลาในการศึกษา เนื่องจากภายใต้กรอบข้อตกลงฯ นั้นได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ต้องเป็นสถาปนิกอาเซียนว่าต้องจบการศึกษาจากสถาบันที่ประเทศตนรับรองโดยมีการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเทียบเท่า ซึ่งแต่ละประเทศจะมีการตรวจสอบ/ ประเมินภายในประเทศของตนเองให้มีระยะเวลาขั้นต่ำในการศึกษาระหว่าง 4-6 ปี ซึ่งมีการผนวกเรื่องของประสบการณ์วิชาชีพเข้าด้วยกับหลักสูตรที่แตกต่างกัน ซึ่งมีหน่วยกิตการศึกษาภายในประเทศที่ต่างกันตั้งแต่ 120 ถึง 180 หน่วยกิต โดยแบ่งจำนวนหน่วยกิตเป็นระดับปริญญาตรีและปริญญาโทตามลำดับ
- 2) เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานสถาปัตยกรรมต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม หรือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากการที่งานสถาปัตยกรรมนั้นๆ ดังนั้นในหมวดวิชาหลักของการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม ทุกประเทศจึงเน้นหนักในเรื่องของการออกแบบ เทคโนโลยีการก่อสร้าง การศึกษาวัสดุและวิธีการก่อสร้าง แต่สิ่งที่ให้ความสำคัญแตกต่างกันคือเรื่องของระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การปฏิบัติงานจริง ตลอดจนข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเรื่องของเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยแตกต่างกัน
- 3) การรับรองและการประเมินภายในประเทศ (Accreditation) พบว่าในการรับรองและการประเมินภายในแต่ละประเทศมีหน่วยงานองค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่ประเมินและรับรองของแต่ละประเทศชัดเจน แต่ในระดับนานาชาติมีเพียงประเทศมาเลเซียและเฉพาะที่มหาวิทยาลัย UITM และ University of Malaya เท่านั้นที่ผ่านการรับรองจาก RIBA ซึ่งหากพิจารณาเปรียบเทียบจะเห็นได้ว่าในขณะที่สิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วแต่ไม่ได้เข้าสมัครเพื่อเข้ารับการประเมินจากหน่วยงานในระดับนานาชาติใดๆ แต่ก็ผ่านการยอมรับจากนานาชาติด้วยผลงานและความสามารถที่เป็นที่ประจักษ์

3. แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

คณะผู้วิจัยพบว่าข้อแตกต่างระหว่างประเทศที่ส่งผลให้การดำเนินการในการเจรจาด้านการศึกษายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ประกอบด้วยประเด็นหลักๆ ได้แก่ 1) หน่วยงานผู้มีอำนาจ 2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม 3)

ประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนเข้าสู่การขอรับใบอนุญาต 4) การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ ดังนั้นประเด็นการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยควรพิจารณาในหัวข้อดังนี้

1) ระบบการจัดการเรียนการสอน

1.1) ระยะเวลาในการจัดการศึกษา

สำหรับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศไทยอาจไม่มีความจำเป็นในการกำหนดจำนวนปีกี่ปี้ แต่ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ภายใต้กรอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตลอดจนสภาสถาปนิกที่มีการกำหนดในเรื่องมาตรฐานของหน่วยกิตที่สอดคล้องกับปีที่ต้องเรียนรู้เต็มเวลาจึงจำเป็นที่ยังอยู่ในช่วงระยะเวลา 4-5 ปี อย่างไรก็ตามการกำหนด (Architectural Core Course) หรือหน่วยกิตขั้นต่ำของหมวดวิชาพื้นฐานความรู้ทางสถาปัตยกรรมและเกี่ยวเนื่องยังมีความจำเป็นอยู่เพราะเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้แก่ละมหาวิทยาลัยนำไปพัฒนาให้เกิดความแตกต่างของแต่ละมหาวิทยาลัยได้

1.2) เนื้อหารายวิชา

ควรเน้นการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการวิชาร่วมกันทางวิชาหลัก วิชาสนับสนุน และวิชาโครงสร้าง หรือเน้นเฉพาะเรื่องของสถาปัตยกรรมเขตร้อน และสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น เพื่อสร้างเสริมจุดแข็งของบัณฑิตที่จบการศึกษา

1.3) วิธีการสอน

ควรเน้นให้เกิดการจัดทำ MOU ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ตลอดจนการจัดการ Workshop เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนได้ในบริบทที่แตกต่างกัน สร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และรับวัฒนธรรมที่แตกต่างและเห็นภาพการปฏิบัติจริงในบริบทจริงที่แตกต่างกัน

1.4) ทักษะของผู้เรียน

ในแง่ทักษะ ความชำนาญของผู้ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมแบ่งเป็น 2 ส่วน ทักษะแรก ได้แก่ในส่วนที่เป็น Professional skill คือความชำนาญเฉพาะทางวิชาชีพ และทักษะที่สองคือเรื่องของทักษะการสื่อสาร หมายรวมไปถึงเรื่องของการพูด การจัดทำ presentation การเข้าสังคม การทำงานเป็นทีม ตลอดจนการสื่อสารผ่านทางระบบสารสนเทศซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในยุคปัจจุบัน

2) องค์การที่เกี่ยวข้อง

สภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพ และสถาบันการศึกษาซึ่งมีสภาพบังคับคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ทั้ง 3 หน่วยงานเสมือนเป็นตัวแทนของทั้งภาครัฐ เอกชน และการศึกษา ควรมีการวางยุทธศาสตร์ นโยบาย และกลยุทธ์ในการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนกระบวนการควรต้องชัดเจน มีมาตรฐานที่แน่นอน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหรือสถาบันการศึกษาทำงานได้และผลักดันให้เกิดการพัฒนาทางกายภาพของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

3) แนวทางการตรวจรับรองและการประเมิน

แนวทางการตรวจรับรองหลักสูตร ซึ่งในปัจจุบันทางสภาสถาปนิกเป็นผู้ทำการตรวจเพื่อรับรองปริญญาในการเข้าสู่ระบบการปฏิบัติวิชาชีพ โดยความร่วมมือกับคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) จากสถานการณ์การเจรจาภายใต้กรอบอาเซียนได้มีการหารือในการตรวจรับรองหลักสูตรของกลุ่มประเทศสมาชิกที่เป็นการตรวจสอบการจะทำการประเมินภายใต้กรอบของอาเซียนโดยจัดตั้งเป็น Accreditation Board ร่วมกันทั้ง 10 ประเทศ ซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่า อาจจะยังไม่มีความจำเป็นในขณะนี้เพราะว่ามีเครื่องมือหรือมีการตรวจประเมินภายใต้ ASEAN University Network อยู่แล้วหากมีการผลักดันให้การจัดทำ AUN-QA เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจประเมิน/รับรองได้จะทำให้ลดการซ้ำซ้อนของสาขา คณะหรือหลักสูตรที่จะทำการตรวจรับรองและการรับรองหลักสูตรภายใต้ AUN-QA เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติอยู่แล้ว ดังนั้นการผลักดันให้มีการตรวจรับรองเพียงเกณฑ์เดียว หรือการจัดทำให้เป็นหน่วยงานกลางน่าจะส่งผลดีต่อกระบวนการทำงานของสถาบันการศึกษาและลดการซ้ำซ้อนในการดำเนินการได้

นอกจากนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดได้อีกอนาคตผู้วิจัยเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม ในเรื่อง

- 1) การพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับกรอบของการเจรจา CPC ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมในงานบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะการทำงานครอบคลุมทุกประเภท
- 2) การพัฒนาแนวทางการศึกษาให้สัมพันธ์กับการประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมและการออกใบอนุญาตของสภาสถาปนิกเพื่อเป็นการสร้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางและสอดคล้องกับการปฏิบัติวิชาชีพในระดับสากล ตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวงกำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2549 ออกตามความในพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 เพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาที่หลากหลายและมีความชำนาญเฉพาะทางสามารถพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อเน้นด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะและสามารถสอดคล้องกับข้อกำหนด

และกฎหมายที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาต่อยอดในการออกไปอนุญาตการประกอบวิชาชีพ เฉพาะทางให้แก่ผู้จบการศึกษาได้ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ศึกษาตามความสนใจ และความถนัดเฉพาะบุคคล

- 3) การพัฒนาทั้งองค์ภาพของภูมิวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างเป็นรูปธรรม โดยผลักดันให้เกิดการพัฒนาทางกายภาพของประเทศไทย เพื่อเป็นการปรับตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยให้ครอบคลุมกลุ่มของภาครัฐ ภาคเอกชน และการศึกษา เพราะวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นต้นน้ำในการผลิตของกลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้าง ดังนั้นการผลักดันให้ภูมิวิชาชีพสถาปัตยกรรมเข้าสู่ความเป็นสากลย่อมสร้างมาตรฐานและการเป็นที่ยอมรับให้ทุกคนในประเทศและต่างประเทศเกิดความเชื่อถือและต่อยอดไปยังวิชาชีพที่เกี่ยวข้องต่างๆ ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยพบประเด็นที่มีนัยสำคัญที่อาจจะเป็นอุปสรรค หรือความล่าช้าในแง่ของความร่วมมือระหว่างประเทศ ได้แก่

- 1) กฎหมายในเรื่องของการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ยังไม่เปิดกว้างให้การเป็นสถาปนิกอาเซียนทำงานได้อย่างเต็มที่ อาทิ กฎหมายแรงงาน กฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เป็นต้น
- 2) การประเมินรับรองหลักสูตรในระดับภูมิภาคซึ่งมีเครื่องมืออยู่แล้ว ได้แก่ AUN-QA โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนที่มีสมาชิกทุกประเทศ ควรที่จะทำการศึกษหลักสูตรที่ผ่านการประเมินดังกล่าวในฐานะ Best practice ในการเปรียบเทียบกับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยเพื่อช่วยในการพัฒนาหลักสูตร หรือแนวทางการจัดทำกระบวนการ ข้อเสนอแนะ และ/หรืออุปสรรคอันอาจจะเกิดขึ้นระหว่างกรยื่นขอประเมิน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการยกระดับการศึกษาของไทยในระดับนานาชาติ
- 3) การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดยมีพระราชบัญญัติการอุดมศึกษาออกมาใหม่ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินและรับรองที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและสภาวิชาชีพจึงควรมีการพิจารณา กำหนดยุทธศาสตร์ ตลอดจนแนวทางนโยบายของสภาวิชาชีพในการดำเนินการในอนาคต

บทคัดย่อ

จากการที่กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศรวมตัวกันภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) และก้าวเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 ผลจากการเจรจาดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะงานสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของธุรกิจบริการ (Business Services) ในส่วนของการบริการวิชาชีพ (Professional Services) ได้มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual recognition Agreement on Architectural Services) เฉพาะในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก ซึ่งในข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาทั้งในเรื่องของหลักสูตรการศึกษาและประสบการณ์ สำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect) อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม 2) เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน และ 3) เพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่าข้อแตกต่างระหว่างประเทศที่ส่งผลให้การดำเนินการในการเจรจาด้านการศึกษายังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ประกอบด้วยประเด็นหลักๆ ดังนี้ 1) หน่วยงานผู้มีอำนาจภายในประเทศยังไม่มี ความชัดเจน 2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมมีความแตกต่างของการปฏิบัติในระดับชาติ 3) ประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนเข้าสู่การขอรับใบอนุญาตมีความต่างกัน 4) การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพในแต่ละประเทศต่างก็มีระบบการสอบใบประกอบวิชาชีพแตกต่างกันโดยหัวข้อการสอบอาจแปรผันตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละประเทศ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลทั้งส่วนการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วได้สรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยโดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลักคือ 1) ระบบการจัดการเรียนการสอน ปัจจุบันมีการกำหนดเรื่องของจำนวนปีสำหรับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยอาจไม่มีความจำเป็นในการกำหนดจำนวนปีที่ชัดเจน แต่ควรเน้นด้านการปฏิบัติวิชาชีพ (การฝึกงาน) มากขึ้น ส่วนเนื้อหา รายวิชาและวิธีการสอนควรเน้นให้เกิดการจัดทำ MOU ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และ/หรือการจัดทำ workshop ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนได้ในบริบทที่ต่างกัน 2) องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้แก่ สภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพ และสถาบันการศึกษาซึ่งมีสภาพณบดีคณะสถาปัตยกรรมแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้วางนโยบายหลักของ

การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน

ประเทศไทยควรมีความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องและชัดเจน เพื่อให้เกิดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม และมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง และ 3) แนวทางการรับรองปริญญาและการประกันคุณภาพของหลักสูตร ควรผลักดันให้มีการตรวจรับรองเพียงเกณฑ์เดียว หรือจัดให้มีหน่วยงานกลางเป็นผู้ประเมินเพื่อลดการซ้ำซ้อนในการดำเนินการและยกระดับมาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

คำสำคัญ: การเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนิกอาเซียน การศึกษาด้านสถาปัตยกรรม

Abstract

As the 10 ASEAN countries gather to ally under the name of Association of Southeast Asian Nations and step forward to be the ASEAN Community since 2015. The results of such agreement are related to the architectural profession, particularly with respect to the architectural operation which is a branch of the business services in the area of professional services. By this, there is the mutual agreement on architectural professional services is made, particularly for the core architecture field in which such of the agreement defines the criterion in considering both in the educational course and experience for anyone requiring to be an ASEAN architect. However, when comparing the different education systems of countries in the region. This research is, therefore, conducted in aiming to 1) Study the current situation affecting the negotiations of ASEAN countries in architectural education 2) Compare the architectural education systems of ASEAN countries and 3) Gather guidelines and suggestions for the development of professional education in the architecture of Thailand. Results of the study show that the differences between countries that result in the implementation of education negotiations not to meet the objectives set forth due to the following indefiniteness; 1) There has been no distinctive responsible authority in each country. 2) Requirements regarding for qualification of the graduates of architectural professional are different depending on national practices. 3) Differences in professional experience before applying for a license. 4) Obtaining for a profession license varies among each country in which the examination systems vary depending on the needs and necessity in each country. And from data collecting from both research literature and in-depth interviews from related agencies and persons, it is summarized to propose as a guideline for the development of Thai architectural education by dividing into 3 main aspects as follows; 1) For teaching and learning management system at the present, the number of years for architectural education courses in Thailand may not be necessary to be clearly determined since it should rather be focused on professional practices (internship). As for each course content and teaching method, it should be focused on the preparation of MOU between ASEAN member countries and/or workshop among each other in order to exchange of knowledge between ASEAN countries in different contexts 2) Architecture-related organizations including professional council and professional association and educational institutions which have the Council of the Deans of Architecture Schools of Thailand

(CDAST) who is the main policy maker in Thailand should cooperate continuously and clearly in creating a concrete policy and continuous operation and 3) As for guidelines in the certification of degree and assurance of the quality of the courses, it should be driven to have only one shared certification criteria or central agency should be established to be an appraiser to reduce duplication of operations and to raise the standards of professional architectural education at the international level.

Keywords: Architectural Services on Trade in Services, ASEAN Architect, Architectural Education

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา	1-1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1-6
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย	1-6
1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	1-7
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1-8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับตามกลุ่มเป้าหมาย	1-9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ข้อมูลการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม	2-2
2.1.1 ความเป็นมา	2-2
2.1.2 วัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบอาเซียน	2-8
2.1.3 ข้อยอมรับรวมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual Recognition Arrangement on Architecture Services)	2-10
2.1.4 คุณสมบัติของสถาปนิกอาเซียน	2-15
2.1.5 สถานการณ์การเจรจาเรื่องของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบการเจรจาประชาคมอาเซียน	2-18
2.2 ข้อมูลพื้นฐานด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน	2-22
2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ	2-22
2.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้เทียบเคียงกับที่ยอมรับในระดับนานาชาติ	2-35
2.2.3 ASEAN University Network	2-54
2.3 ข้อมูลการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย	2-59
2.3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย	2-59
2.3.2 กระบวนการพิจารณาหลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม	2-66
2.3.3 การจัดการเรียนการสอน	2-71
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2-72

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

3.1	ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงประชาคมอาเซียน โดยการใช้วิธีศึกษาเอกสาร	3-1
3.2	ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาและการศึกษาเปรียบเทียบด้านการศึกษาสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการใช้วิธีการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3-2
3.3	ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยซึ่งใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ	3-8
3.4	ขั้นตอนที่ 4 สรุปและประมวลผล	3-10

บทที่ 4 ผลการศึกษา

4.1	การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศสิงคโปร์	4-19
4.2	การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศมาเลเซีย	4-29
4.3	การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	4-37
4.4	การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย	4-43
4.5	เปรียบเทียบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของ 4 ประเทศ	4-48
4.6	ข้อคิดเห็นต่อการศึกษาและวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยและแนวทางข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาในการเข้าสู่กรอบประชาคมอาเซียนจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง	4-59

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1	สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษา	5-2
5.2	การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน	5-7

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
5.3 แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรมของประเทศไทย	5-19
5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป	5-29
เอกสารอ้างอิง	อ-1
ประวัติผู้วิจัย	
หัวหน้าโครงการ	ป-1
ผู้ร่วมวิจัย 1	ป-4
ผู้ร่วมวิจัย 2	ป-4
ผู้ร่วมวิจัย 3	ป-8
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก	ผ-1
ภาคผนวก ข	ผ-4
ภาคผนวก ค	ผ-13
ภาคผนวก ง	ผ-22
ภาคผนวก จ	ผ-25
ภาคผนวก ฉ	ผ-52

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	กรอบกรอบการเจรจาภายใต้ AFAS ชุดที่ 10	2-6
2.2	จำนวนผู้ที่จดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน	2-14
2.3	การเปรียบเทียบมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domain of learning)	2-47
2.4	รายละเอียดแนวทางการนำมาตรฐานผลการเรียนรู้สู่การจัดการเรียนการสอน	2-51
2.5	เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินจำนวน 11 เกณฑ์	2-57
2.6	การพิจารณาหลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม	2-67
2.7	จำนวนหน่วยกิตในการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรม	2-72
3.1	รายชื่อผู้แทนจากหน่วยงานด้านวิชาชีพและวิชาการของแต่ละประเทศ	3-4
3.2	รายชื่อสถาบันการศึกษา คณาจารย์ และนักศึกษาของแต่ละประเทศ	3-6
3.3	รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม Focus Group Discussion ครั้งที่ 1 เมื่อ วันที่ 31 กรกฎาคม 2561	3-9
3.4	รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม Focus Group Discussion ครั้งที่ 2 เมื่อ วันที่ 29 มกราคม 2562	3-10
3.5	สรุปกิจกรรมในการดำเนินงานโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ	3-11
4.1	การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน	4-2
4.2	ASEAN Architect Survey on professional practice (ABOUT MEMBER STATE)	4-5
4.3	ASEAN Architect Survey on professional practice (NUMBER OF ARCHITECTS)	4-5
4.4	ASEAN Architect Survey on professional practice (ARCHITECTURE EDUCATION)	4-6
4.5	ASEAN Architect Survey on professional practice (INTERNSHIP & PROFESSIONAL REGISTRATION)	4-10
4.6	ASEAN Architect Survey on professional practice (THE PROFESSIONAL REGULATORY AUTHORITY)	4-11

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.7 ASEAN Architect Survey on professional practice (LAW)	4-14
4.8 ASEAN Architect Survey on professional practice (THE LICENSURE EXAMINATIONS)	4-15
4.9 หลักเกณฑ์การพิจารณารับเข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษาทั่วไปและหลักสูตรย่อยเน้นการออกแบบตามหลักสูตรปริญญาตรีสาขา B.A (Arch)	4-22
4.10 ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ลักษณะการเพิ่มขึ้นตามความซับซ้อนของขนาดโครงการ	4-33
4.11 ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ลักษณะของขอบเขตหลักและมุมมองต่อตัวโครงการ	4-33
4.12 รายละเอียดรายวิชาและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	4-40
4.13 จำนวนหน่วยกิตในการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรม	4-45
4.14 จำนวนหน่วยกิตตามกรอบที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสภาสถาปนิก	4-47
4-15 เปรียบเทียบข้อมูลด้านการศึกษาระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย	4-49
4.16 ตารางเปรียบเทียบหน่วยกิตในแต่ละหมวดรายวิชาหลักระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย	4-51
4.17 ตารางเปรียบเทียบหัวข้อรายวิชาะหว่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย	4-52
4.18 ตารางเปรียบเทียบเนื้อหาวิชาหลักระหว่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย	4-54
4.19 สรุปประเด็นเพื่อการพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพสถาปัตยกรรม	4-59
5-1 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านการศึกษา 4 ประเทศ	5-8

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.2	ตารางเปรียบเทียบหน่วยกิตในแต่ละหมวดรายวิชาหลัก ระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย	5-11
5.3	ตารางเปรียบเทียบหัวข้อรายวิชาระหว่างประเทศ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย	5-12
5.4	ตารางเปรียบเทียบเนื้อหาวิชาหลักระหว่างประเทศ สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย	5-13

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1	คุณสมบัติของผู้ที่จะจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน
2.2	การดำเนินการประเมินเป็นสถาปนิกอาเซียนตามกรอบข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม
2.3	กระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการศึกษากายใต้กรอบการเจรจาข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม
2.4	ขั้นตอนการดำเนินการรับรองปริญญาจากสภาสถาปนิก
2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย
4.1	ภาพรวมหลักสูตรการเรียนการสอนของ SUTD ในแต่ละสาขา
4.2	การจัดการเรียนการสอนในสาขาสถาปัตยกรรม (Architecture and Sustainable Design: ASD)
4.3	องค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม
4.4	ขั้นตอนในการขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพพิจารณาตามคุณวุฒิการศึกษา
5.1	องค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

จากการที่กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศรวมตัวกันภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) และก้าวเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 นี้ ซึ่งการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ได้รับการขานรับจากรัฐบาลไทย โดยสำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) สรุปว่า กระทรวงศึกษาธิการ โดยการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 4 มีนโยบายขับเคลื่อนกลไกการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาคอย่างยั่งยืน

ผลจากการเจรจาดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะงานสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหนึ่งของธุรกิจบริการ (Business Services) ในส่วนของการบริการวิชาชีพ (Professional Services) และการบริการทางการศึกษา (Education Services) ภายใต้ข้อตกลงทั้งในระดับองค์การการค้าโลก (WTO) และในระดับภูมิภาคได้แก่ การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้กรอบ ASEAN (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services) โดยมีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual recognition Agreement on Architectural Services) เฉพาะในสาขาสถาปัตยกรรมหลักอันได้แก่การออกแบบอาคารสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาทั้งในเรื่องของหลักสูตรการศึกษาและประสบการณ์ สำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect)

ประเทศอาเซียนทุกประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพราะการศึกษานั้นส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจตามมา และบทบาทที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการศึกษาคือเป็นเครื่องมือในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับสากล เพื่อให้ประเทศของตนมีศักยภาพทัดเทียมกับนานาประเทศอื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549)

ทั้งนี้การศึกษาเป็นปัจจัยแรกของการพิจารณาเพื่อก้าวสู่การประกอบวิชาชีพ จากการศึกษาพบว่าใน 10 ประเทศอาเซียนมีศักยภาพการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยหลายประเทศให้

ความสำคัญกับบทบาทการศึกษาเพื่อที่จะทำให้ประชาชนในประเทศก้าวพ้นความด้อยพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นทุกประเทศจึงมีการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของประเทศ ตั้งแต่ระดับกฎหมายสูงสุดของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการศึกษาให้สอดคล้องรองรับ (พัชรพล วังบุญสิน, 2552)

วิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นวิชาชีพหนึ่งภายใต้พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ซึ่งมีสภาสถาปนิกเป็นองค์กรที่กำกับ ดูแล และดำเนินการตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฯ โดยได้กำหนดเงื่อนไขสำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสมาชิกและประสงค์ขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมว่า บุคคลเหล่านั้นต้องจบการศึกษาจากสถาบันที่สภาสถาปนิกรับรองปริญญาฯ โดยเมื่อเทียบระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคที่มีความต่างกันอยู่ทั้งในแง่ขององค์กรที่กำกับดูแล ระบบภาคการศึกษา ระบบการฝึกงาน ตลอดจนหน่วยกิตและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ด้วยพื้นฐานของการพิจารณาในการเข้ามาเป็นสถาปนิกอาเซียนภายใต้กรอบการเจรจาของประชาคมอาเซียนนั้นได้ระบุเรื่องของคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาไว้เป็นข้อพิจารณาแรก แต่ทว่าด้วยความแตกต่างของระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ยังมิได้มีการรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนั้นการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนจึงสามารถรองรับต่อสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นและเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยในอนาคต

การศึกษาด้านสถาปัตยกรรม มีองค์กรที่เรียกว่า UIA (International Union of Architects) ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรที่มีสมาชิกของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุดในขณะนี้ UIA ได้กำหนดคำจำกัดความของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมว่า

“Architectural education should ensure that all graduates have knowledge and ability in architectural design, including technical systems and requirements as well as consideration of health, safety, and ecological balance; that they understand the cultural, intellectual, historical, social, economic, and environmental context for architecture; and that they comprehend thoroughly the architects’ roles and responsibilities in society, which depend on a cultivated, analytical and creative mind.” (UIA , 2006: 18)

ทั้งนี้ได้มีการกำหนดกรอบกว้าง ๆ ของโครงสร้างหลักสูตร จำนวนปีการศึกษา ระดับปริญญาที่ได้รับของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งเนื้อหาสำหรับการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมควรประกอบด้วย 3 เนื้อหาหลัก (UIA , 2008: II) คือ

- (1) เนื้อหาด้านการออกแบบ
- (2) เนื้อหาด้านความรู้ที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ ความรู้เรื่องศิลปวัฒนธรรม ความรู้เรื่องสังคมศาสตร์ ความรู้ด้านสภาวะแวดล้อม ความรู้เรื่องเทคโนโลยี ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติวิชาชีพ
- (3) เนื้อหาด้านการสื่อสารและการนำเสนอ

จากแนวทางการศึกษาของ UIA มีความสอดคล้องกับการสรุปโครงสร้างการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของ โรเจอร์ (Roger K. Lewis, 1998: 39-55) ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมเป็น 4 หมวด ได้แก่ หมวดออกแบบ หมวดทฤษฎีและประวัติศาสตร์ศิลปะ หมวดเทคโนโลยี และหมวดวิชาเลือก

ประเทศไทยโดยสภาสถาปนิกในฐานะองค์กรที่มีหน้าที่พิจารณารับรองปริญญาฯ ด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ได้ออกระเบียบคณะกรรมการสภาสถาปนิกว่าด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตหมวดวิชาของมาตรฐานวิชาการ เพื่อให้สามารถพิจารณารับรองคุณวุฒิในสาขาสถาปัตยกรรมควบคุมได้ โดยในสาขาสถาปัตยกรรมหลักได้กำหนดหมวดการพิจารณา เป็น 5 หมวด ได้แก่

(1) หมวดวิชาหลักสาขา หมายถึง รายวิชาที่ศึกษาทางด้านทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือปรัชญาในการออกแบบสถาปัตยกรรม กระบวนการสังเคราะห์ข้อมูล การจัดทำโปรแกรมและรายวิชาปฏิบัติการด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยและหรือสากล

(2) หมวดวิชาพื้นฐาน หมายถึง รายวิชาพื้นฐานด้านทฤษฎีและการปฏิบัติการออกแบบศิลปะ รายวิชาด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและสถาปัตยกรรม รวมทั้งพื้นฐานสถาปัตยกรรมไทย รายวิชาพื้นฐานทักษะการนำเสนอผลงาน เช่น การเขียนแบบและการเขียนภาพสถาปัตยกรรม รายวิชาฝึกการพูด ตลอดจนการใช้สื่อหรืออุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์ รายวิชาพื้นฐานด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม

(3) หมวดวิชาเทคโนโลยี หมายถึง รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎีและปฏิบัติการวัสดุและวิธีการก่อสร้าง ระบบและเครื่องมืออุปกรณ์การก่อสร้าง รายวิชาด้านทฤษฎี และการออกแบบระบบโครงสร้างอาคาร รายวิชาด้านระบบประกอบอาคารด้านสาธารณสุขปลอดภัย ด้านการควบคุมสภาวะแวดล้อมอาคารและสภาวะน่าสบาย (Comfort Zone) อาทิ ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า ระบบ

ระบายนอากาศ ระบบเครื่องกล ตลอดจนระบบประกอบอาคารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

(4) หมวดวิชานับสุนสาขา หมายถึง รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับ การออกแบบสถาปัตยกรรมสาขาควบคุมอื่น ๆ รายวิชาด้านการปฏิบัติวิชาชีพ หลักการบริหารและการจัดการโครงการสถาปัตยกรรมในทุกขั้นตอนดำเนินการ กฎหมายด้านกายภาพและด้านวิชาชีพ รวมถึงรายวิชานับสุนอื่น ๆ เช่น การวางแผนพัฒนา จิตวิทยามนุษย์ในสภาพแวดล้อม คอมพิวเตอร์สนับสนุนงานสถาปัตยกรรม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในงานสถาปัตยกรรม ฯลฯ

(5) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง รายวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสหศาสตร์ (ระเบียบคณะกรรมการสภาสถาบันกว่าด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตหมวดวิชาของมาตรฐานวิชาการในสาขาสถาปัตยกรรมควบคุม, พฤษภาคม 2548)

อย่างไรก็ตามประเทศสมาชิกของอาเซียนอื่นนั้นมีข้อแตกต่างกันทั้งในแง่ขององค์กรที่พิจารณารับรองปริญญา ระยะเวลาที่ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่มีตั้งแต่ 4-6 ปี และขอบเขตหมวดวิชา ดังนั้นด้วยข้อแตกต่างดังกล่าวนี้ยังผลให้มาพิจารณาเพื่อศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยและประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น

สาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นหนึ่งในสาขาบริการด้านธุรกิจ ซึ่งเปิดให้มีการเจรจาการค้าเสรีระหว่างกันภายใต้ GATS (General Agreement on Trade in Services) โดยกรอบการเจรจาการค้าระหว่างประเทศนั้นนอกจากการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งถือว่ามีประเทศสมาชิกที่มากที่สุดแล้วยังมีการเจรจาภายใต้กรอบความตกลงอื่น ๆ อีก ในกลุ่มประเทศอาเซียนเรียกว่า กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน (AFAS: ASEAN FRAMEWORK AGREEMENT ON SERVICES) ในการประชุมของ AFAS จะมีคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียน (CCS) ทำหน้าที่ในด้านการเจรจาตามกรอบความ ตกลง ASEAN Framework Agreement Services (AFAS) ซึ่งเป้าหมายของความตกลงคือ เปิดเสรีระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันมากกว่าใน WTO รวมทั้งกระชับความร่วมมือระหว่างกันในการเปิดตลาด ทั้งนี้ตั้งแต่ปี 2539 มีการจัดทำความผูกพันด้านการเปิดตลาดโดยมีการเจรจาตามผูกพันไว้ใน WTO แต่ในการเจรจาระดับ ASEAN นั้น ไทยได้เสนอผูกพันบริการด้านสถาปัตยกรรมให้มีการเปิดในรูปของห้างหุ้นส่วนได้ ซึ่งในส่วนของบุคคลธรรมดาในเรื่องของการประกอบวิชาชีพสถาปนิกนั้น ประเทศไทยในสถานการณ์ ณ ปัจจุบันยังคงสงวนไว้สำหรับผู้ที่เป็นสัญชาติไทยเท่านั้น

วิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นวิชาชีพหนึ่งภายใต้พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ซึ่งมีสภาสถาปนิกเป็นองค์กรที่กำกับ ดูแล และดำเนินการตามหน้าที่ที่ระบุไว้ตามพระราชบัญญัติฯ สภาสถาปนิกทำหน้าที่ ส่งเสริม กำกับดูแล เป็นตัวแทนสถาปนิก ตลอดจนให้คำแนะนำด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมแก่ประชาชนทั่วไปและแก่ภาครัฐ แล้วนั้น ได้มีความร่วมมือระหว่างชาติเกิดขึ้นจำนวนมากที่ประเทศไทยได้เข้าร่วมกิจกรรมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือด้านการเปิดเสรีทางการค้าด้านบริการ ทั้งนี้ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นที่มีความสำคัญและจะมีผลต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างชัดเจน คือ กรอบความร่วมมือของกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมมือกันในเรื่อง “สถาปนิกอาเซียน” (ASEAN Architect)

อย่างไรก็ตามด้วยระบบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนยังมีข้อแตกต่างกันทั้งในแง่ของจำนวนปีการศึกษา หน่วยกิตการเรียนการสอน ลักษณะขององค์กรที่กำกับดูแลของแต่ละประเทศ เป็นต้น (รายงานการประชุม ASEAN Architect Education Committee (AAEC), 15 May 2017) ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วสามารถแบ่งกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก (รายงานการประชุม ASEAN Architect Education Committee (AAEC), 15 May 2017) ได้แก่

- 1) กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์
- 2) กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีองค์กรวิชาชีพและข้อกำหนดด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมชัดเจน ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศฟิลิปปินส์
- 3) กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีองค์กรวิชาชีพแต่ยังไม่ข้อกำหนดด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมชัดเจน ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม และประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ซึ่งผลจากการศึกษาดังกล่าวยังส่งผลต่อการปฏิบัติวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมในอนาคตซึ่งประเทศไทยมีกฎกระทรวงกำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรม พ.ศ. 2549 กำหนดงานด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่ งานศึกษาโครงการ งานออกแบบ งานบริหารและอำนวยความสะดวกสร้าง งานตรวจสอบและงานให้คำปรึกษา (กฎกระทรวงกำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรม, 2549) ดังนั้นโครงการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนจึงจำเป็นต้องสอดคล้องทั้งการเข้าสู่สถาปนิกอาเซียนและยังต้องตอบรับต่อการทำงานทั้ง 5 ประเภทภายใต้กฎหมายของไทยเช่นกัน การศึกษาดังกล่าวจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทำได้รับข้อมูลและ

แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน การเปรียบเทียบระบบการศึกษาของไทยกับประเทศสมาชิกอาเซียน
อื่นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้าน
การศึกษาสถาปัตยกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน
3. เพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพ
สถาปัตยกรรมของประเทศไทย

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตประชากร

1.3.1.1 กลุ่มตัวอย่างจากสถาบันการศึกษาที่สอนด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทย
จากสถาบันที่สภาสถาปนิกรับรอง

1.3.1.2 ผู้แทนด้านการศึกษาจากการเจรจาในกลุ่มคณะทำงานด้านการศึกษาของ
กรอบการเจรจาอาเซียนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

1.3.2 ขอบเขตพื้นที่

ประเทศอาเซียน 10 ประเทศโดยคัดเลือกประเทศสมาชิกและสถาบันการศึกษาที่
อยู่ในรายชื่อที่แต่ละประเทศสมาชิกส่งต่อสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน โดยพิจารณาคัดเลือก
สถาบันการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิของสภาสถาปนิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 ประเทศ
ซึ่งการวิจัยนี้ได้มีการแบ่งกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก (รายงานการประชุม
ASEAN Architect Education Committee (AAEC), 15 May 2017) ได้แก่

1.3.2.1 กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์

1.3.2.2 กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีองค์กรวิชาชีพและข้อกำหนดด้านวิชาชีพ
สถาปัตยกรรมชัดเจน ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศ
ฟิลิปปินส์

1.3.2.3 กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีองค์วิชาชีพแต่ยังไม่มีข้อกำหนดด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมชัดเจน ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม และประเทศบรูไนดารุสซาลาม

โดยพิจารณาคัดเลือกประเทศตัวแทนในแต่ละกลุ่มเพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับระบบการศึกษากับประเทศไทย โดยในการวิจัยนี้จะทำการศึกษากฎการศึกษาเปรียบเทียบกับทั้งสิ้น 4 ประเทศได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

1.3.3 ขอบเขตเนื้อหา

1.3.3.1 พิจารณาประเด็นการเจรจาในวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน และการเข้าร่วมในประชาอาเซียน

1.3.3.2 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

1.3.3.3 เปรียบเทียบระบบการศึกษากับประเทศในกลุ่มตัวแทน 4 ประเทศข้างต้น ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาถึงเนื้อหาตามที่ระบุในข้อกำหนดของการจัดทำหลักสูตร อาทิ จำนวนปีที่ศึกษา จำนวนหน่วยกิต ขั้นตอนของการพิจารณาหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น

1.3.3.4 แผนพัฒนาทางด้านการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมจากองค์วิชาชีพที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ สภาสถาปนิก สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ และสภาคณบดีคณะสถาปัตยกรรมแห่งประเทศไทย

1.4 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม หมายถึง การเจรจาการค้าเสรีระหว่างกันภายใต้ GATS (General Agreement on Trade in Services) ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นหนึ่งในสาขาบริการด้านธุรกิจ (Professional Service) ซึ่งการบริการด้านสถาปัตยกรรม เป็นกิจกรรมซึ่งกำหนดไว้ในการผลิตภัณฑกลาง (Central Product Classification) (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “CPC”) 8671 ของข้อกำหนด CPC ของ

องค์การสหประชาชาติโดยกรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน (AFAS: ASEAN FRAMEWORK AGREEMENT ON SERVICES) ได้นำข้อบ่งชี้ดังกล่าวมาใช้เช่นเดียวกัน

การศึกษาด้านสถาปัตยกรรม หมายถึง การศึกษาในสาขาสถาปัตยกรรมหลักในหลักสูตร 5 ปี หรือเทียบเท่าตามที่องค์กรในประเทศสมาชิกอาเซียนรับรองเพื่อเป็นไปตามคุณสมบัติของสถาปนิกอาเซียน

สภาวิชาการ หมายถึง สถานการณ์การเจรจาเรื่องของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม ภายใต้กรอบการเจรจาประชาคมอาเซียน ที่กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนใช้พิจารณาร่วมกันอันประกอบด้วย หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละประเทศ ระบบการพิจารณารับรองหลักสูตรในระดับชาติหรือนานาชาติ จำนวนหน่วยกิตหรือสัดส่วนการเรียนการสอนของแต่ละหมวดวิชา จำนวนปีที่ใช้ในการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

สาขาสถาปัตยกรรม หมายถึง สาขาสถาปัตยกรรมหลักซึ่งเป็นวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ศาสตร์และศิลป์ในการออกแบบวางผังอาคารเพื่อสร้างสรรค์องค์ประกอบทางกายภาพของอาคาร ส่วนประกอบอาคาร และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับอาคาร

สถาปนิกที่จบการศึกษาแล้ว หมายถึง บุคคลธรรมดาที่ถือสัญชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน และจบการศึกษาหลักสูตรด้านสถาปัตยกรรมที่ได้รับการประเมินว่าสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ทางสถาปัตยกรรมที่กำหนดโดยหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานด้านสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ

สถาปนิกอาเซียน หมายถึง สถาปนิกในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ได้รับการขึ้นทะเบียนโดยคณะกรรมการกำกับดูแลจากประเทศของตนและผ่านการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียนตลอดจนมีรายชื่ออยู่ในทะเบียนสถาปนิกอาเซียนเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

หน่วยงานผู้กำกับดูแลด้านวิชาชีพ หมายถึง องค์กรที่ได้รับมอบอำนาจหรือหน่วยงานของรัฐบาลที่มีหน้าที่กำกับแนวปฏิบัติด้านสถาปัตยกรรมซึ่งประเทศสมาชิกอาเซียนอาจกำหนดชื่อเรียกที่แตกต่างกันสำหรับคำนี้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รับทราบสภาวิชาการในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนและส่งผลต่อการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

2. รับทราบข้อมูลระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

3. มีข้อมูลเชิงเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อใช้เป็นแนวทางและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

4. เมื่อการพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยทัดเทียมในระดับสากลย่อมส่งผลทั้งในแง่บัณฑิตที่จบการศึกษาไปเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และมีนักศึกษาต่างชาติประสงค์ในการเข้าเรียนในประเทศไทยมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังส่งผลต่อเนื่องต่อการประกอบวิชาชีพของคนไทยในอนาคตที่สามารถไปทำงานในระดับนานาชาติต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับตามกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหน่วยงานที่น่าผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์: สภาสถาปนิก สภาคณบดี คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย และสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ในฐานะองค์กรที่กำกับดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรม หน่วยงานการศึกษาและสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องด้านการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมสามารถนำข้อมูลไปใช้ในเพื่อพิจารณาในการจัดทำข้อกำหนด หรือระเบียบต่าง ๆ ทางด้านวิชาการและวิชาชีพที่เกี่ยวข้องได้

ด้านสังคมและชุมชน: สามารถนำผลโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์เข้าทำงานของบัณฑิตที่จบให้สอดคล้องกับงาน และความต้องการของหน่วยงานที่ประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมและหน่วยงานเกี่ยวเนื่อง อาทิ กระทรวงศึกษา กระทรวงพาณิชย์ และ/หรือหน่วยงานเอกชน ที่ต้องการนำจุดเด่นด้านงานสถาปัตยกรรมไปใช้ในการพัฒนาองค์ความรู้ต่อบุคลากรในองค์กร เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการจากการเปิดตลาดค้าภายใต้ประชาคมอาเซียน

ด้านการวิชาการ: ผลของงานวิจัยนี้จะทำให้ทราบข้อมูลในภาพรวมของระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน และเปรียบเทียบระบบการศึกษาของประเทศสมาชิกตามกลุ่มการพัฒนาตลอดจนข้อกำหนดต่าง ๆ ทางด้านการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งใช้เป็นแนวทางเพื่อวางแผนพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของสถาบันการศึกษาของประเทศไทยเพื่อพิจารณากรอบการจัดทำหลักสูตร ทิศทาง แนวโน้มของนักศึกษาที่เข้าศึกษาทั้งที่เป็นนักศึกษาของประเทศไทยเองและนักศึกษาต่างชาติที่จะเปิดโอกาสให้วิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยสู่มาตรฐานสากลต่อไปในอนาคต

ด้านการเศรษฐกิจ: การพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศไทยส่งผลโดยตรงต่อการเข้าเป็นสถาปนิกอาเซียนตามกรอบการเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน เนื่องจากข้อกำหนดของการพิจารณาในการเป็นสถาปนิกอาเซียนนั้นต้องพิจารณาจากการศึกษาเป็นหลัก ซึ่งสถาบันที่ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับทางจากสภาสถาปนิกและในกลุ่มประชาคมอาเซียนย่อมผ่านตามเกณฑ์มาตรฐานในระดับสากล นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการพัฒนาแรงงานด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ได้มาตรฐานในการเข้าสู่การเป็นสถาปนิกอาเซียน

ด้านเชิงนโยบาย: ใช้ในแนวทางในการออกข้อบังคับ ข้อกำหนดหรือระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง ตามแนวทางการพัฒนาของประเทศต่อการเข้าเป็นประชาคมอาเซียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยโครงการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยได้ทบทวนรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม ตลอดจนการเปิดเสรีการค้าภายใต้ประชาคมอาเซียนจากเอกสาร ตำรา บทความ ข้อกฎหมาย ตลอดจนจากงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

2.1.1 ความเป็นมา

2.1.2 วัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบอาเซียน

2.1.3 ข้อยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual Recognition Arrangement on Architecture Services)

2.1.4 คุณสมบัติของสถาปนิกอาเซียน

2.1.5 สถานการณ์การเจรจาเรื่องของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบการเจรจาประชาคมอาเซียน

2.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานในสภาวการณ์ปัจจุบันของประเทศสมาชิกอาเซียน

2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ

2.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้เทียบเคียงกับมาตรฐานที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

2.2.3 ASEAN University Network

2.3 ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

2.3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม

2.3.2 กระบวนการพิจารณาลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

2.3.3 การจัดการเรียนการสอน

2.4 ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

2.1.1 ความเป็นมา

การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการในกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN ดำเนินการไปในกรอบความตกลง ASEAN Framework Agreement on Service (AFAS) ปัจจุบันได้มีการเจรจาเข้าสู่รอบที่ 10 แล้ว (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2561) ซึ่งจะมีลักษณะการเปิดตลาดการค้าบริการที่มากกว่าระดับการเปิดตลาดการค้าบริการในกรอบความตกลง GATS ดังนั้นจึงเรียกระดับการเปิดตลาดการค้าบริการในกรอบ AFAS ว่าเป็นระดับการเปิดตลาดการค้าบริการที่เป็น GATS+PLUS ทั้งนี้ภายใต้ปฏิญญาแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ได้มีการกำหนดให้การเปิดตลาดการค้าบริการให้บรรลุเป้าหมายเป็นตลาดการค้าบริการที่เสรีและเป็นตลาดเดียวภายในปี ค.ศ. 2015

จากนโยบายการเปิดเสรีการค้าบริการตามที่รัฐบาลได้มีเป้าหมายในการเจรจาทั้งในระดับทวิภาค และระดับพหุภาคีมีการเจรจาอย่างต่อเนื่อง งานสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหนึ่งของงานธุรกิจบริการวิชาชีพ ในฐานะที่สภาสถาปนิกเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ตามมาตรา 7(7) แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 จึงได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมและประสานงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ อาทิ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย เป็นต้น เพื่อเข้าร่วมในการเสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นรวมทั้งกำหนดกลยุทธ์เรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพ และให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมเพื่อให้ทัดเทียมในระดับนานาชาติ สภาสถาปนิกได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมทั้งในและต่างประเทศในวาระที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเขตภูมิภาคใกล้เคียงในอาเซียน และกลุ่มประเทศ APEC รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน

เนื่องจากประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีการพัฒนามาจากการทำความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแกตต์ (GATT) นอกจากนี้ยังมีความตกลงการค้าระหว่างประเทศอีกฉบับหนึ่งในกรอบของ WTO เรียกว่า ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS: General Agreement on Trade in Services) ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเจรจาจัดทำ GATS นี้เพื่อให้มีกรอบว่าด้วยหลักการ

และกฎเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศสำหรับประเทศสมาชิก WTO ถือปฏิบัติ เพื่อให้การค้าบริการระหว่างกันนั้นเป็นไปโดยเปิดเผยและเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ โดยรูปแบบของการค้าบริการระหว่างประเทศนั้นสามารถกระทำได้ 4 รูปแบบ (Mode of Supply) คือ

1. รูปแบบ 1 (Mode 1: Cross Border supply) หมายถึงการให้บริการข้ามพรมแดนโดยผู้ที่ให้บริการและผู้รับบริการนั้นอยู่ประเทศตน แต่ตัวบริการเคลื่อนย้ายไปยังผู้รับบริการ โดยอาศัยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น การให้คำบริการผ่านสื่อ การส่งข้อมูลทาง e-mail เป็นต้น

2. รูปแบบ 2 (Mode 2: Consumption Abroad) หมายถึงผู้รับบริการเคลื่อนย้ายไปยังประเทศผู้ให้บริการ เช่น การเดินทางไปท่องเที่ยว หรือรักษาพยาบาลในต่างแดน

3. รูปแบบ 3 (Mode 3: Commercial Presence) การจัดตั้งหน่วยธุรกิจเพื่อให้บริการในต่างประเทศ เช่น บริษัทต่างชาติเข้ามาเปิดสาขาส่งานในประเทศไทย หรือการที่บริษัทไทยไปเปิดสำนักงานในต่างประเทศ เป็นต้น

4. รูปแบบ 4 (Mode 4: Presence of Natural Person) หมายถึงการที่บุคคลธรรมดาของประเทศหนึ่งเดินทางไปทำงานอีกประเทศหนึ่ง เช่น การที่สถาปนิกไทยไปทำงานยังต่างประเทศ หรือ วิศวกรที่ปรึกษาเข้ามาทำงานในประเทศไทย เป็นต้น

ในการเจรจาเปิดตลาดบริการของ WTO จะใช้เอกสารลงวันที่ 10 กรกฎาคม 1991 (เอกสาร w/120) นั้นหมายความว่าคำจำกัดความที่ใช้ในการอ้างอิง จะต้องยึดถือตามเอกสารดังกล่าว โดยการบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมตาม CPC จะปรากฏอยู่ใน Group 867 – Architectural ,engineering and other technical services. และบริการสถาปัตยกรรมจะอยู่ใน Class 8671 – Architectural services. (acpecc, 2018) ซึ่งประกอบด้วย

Subclass : 86711 - Advisory and pre-design architectural services

Subclass : 86712 - Architectural design services

Subclass : 86713 - Contract administration services

Subclass : 86714 - Combined architectural design and contract administration services

Subclass : 86719 - Other architectural services

ทั้งนี้การบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม ยังมี Class ที่เกี่ยวข้องและปรากฏอยู่ใน CPC คือ Class 8674 ในเรื่อง Urban planning services and landscape architectural services. ซึ่ง Class นี้ได้แบ่ง subclass เป็น 86741 - Urban planning services และ 86742 - Landscape architectural services ซึ่งการวิจัยนี้จะเน้นเฉพาะหัวข้อ 8671 ซึ่งเป็นงานด้าน

สถาปัตยกรรมหลักเท่านั้นที่ได้มีการเจรจาจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างประเทศอาเซียน โดยมีรายละเอียดนิยามในแต่ละหัวข้อดังนี้

สำหรับเนื้อหาใน subclass 86711 ระบุนิยามและขอบเขตของบริการด้านที่ปรึกษา และขั้นตอนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Advisory and pre-design architectural services) เอาไว้ว่า

“บริการในรูปแบบของการให้ความช่วยเหลือ คำปรึกษา และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับงานและวิชาชีพทางสถาปัตยกรรมและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับงานและวิชาชีพทางสถาปัตยกรรม บริการที่รวมอยู่ในเรื่องดังกล่าวได้แก่ การศึกษาเบื้องต้นเพื่อกำหนดประเด็นหรือเรื่องต่าง ๆ ทางสถาปัตยกรรม เช่น แนวความคิดในเรื่องที่ตั้ง แนวทางในการพัฒนา สภาพภูมิอากาศและประเด็นของสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ใช้สอย งบประมาณ การวิเคราะห์ทางเลือกของที่ตั้งโครงการ การออกแบบและตารางในการก่อสร้าง และประเด็นอื่น ๆ ที่มีผลต่อลักษณะทั่วไปของการออกแบบทางสถาปัตยกรรมและการก่อสร้างโครงการ การจัดให้มีซึ่งบริการเหล่านี้ไม่จำเป็นที่จะต้องเกี่ยวกับโครงการใหม่เสนอไปยกตัวอย่างเช่น บริการดังกล่าวอาจจะประกอบด้วยการให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับวิถีทางหรือวิธีที่จะใช้ในการบำรุงรักษา การปรับปรุงหรือตกแต่ง การซ่อมแซม หรือการนำกลับมาใช้ใหม่ของตัวอาคารหรือการประเมินมูลค่าและคุณภาพของตัวอาคารหรือการให้คำปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวกับทางด้านสถาปัตยกรรมใด ๆ” (ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2552)

สำหรับเนื้อหาใน subclass 86712 ระบุขอบเขตของบริการด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Architectural design services) เอาไว้ว่า

“บริการทางด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรมสำหรับตัวอาคารและโครงสร้างอื่น ๆ บริการทางด้านการออกแบบอาจจะประกอบด้วยบริการดังต่อไปนี้ด้านใดหนึ่งหรือรวมกันคือ

1. บริการในระยะออกแบบร่าง (Schematic Design Services) ซึ่งประกอบด้วยการกำหนดร่วมกับลูกค้าในลักษณะที่สำคัญของตัวโครงการ การกำหนดแนวทางการพัฒนา ขนาดของพื้นที่ใช้สอยที่ต้องการ งบประมาณที่ต้องการใช้และตารางในการกำหนดระยะเวลาเริ่มต้นจนออกแบบเสร็จและการเตรียมภาพหรือแบบร่างที่รวมถึงผังของแต่ละชั้นผังของบริเวณที่ตั้งและทัศนียภาพภายนอกตัวอาคาร

2. บริการขั้นพัฒนาแบบ (Design Development Services) ซึ่งประกอบด้วย การแสดงแนวความคิดในการออกแบบที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้นในรูปของผังแสดงตั้ง รูปแบบ วัสดุที่ใช้ โครงสร้าง ระบบไฟฟ้าและระบบประกอบอาคารและอาจจะรวมถึงต้นทุนในการก่อสร้างด้วยก็ได้

3. บริการออกแบบขั้นสุดท้าย (Final Design Services) ซึ่งประกอบด้วย การเขียนแบบก่อสร้างและการเขียนรายการประกอบแบบก่อสร้างที่มีรายละเอียดเพียงพอต่อการเปิดประมูลและใช้ในการก่อสร้างได้ และคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ชำนาญการที่ให้แก่ลูกค้าในช่วงเวลาที่เปิดประมูลโครงการและการรับประมูล”

สำหรับเนื้อหาใน subclass 86713 ระบุขอบเขตของบริการด้านบริหารงานตามสัญญาว่าจ้าง (Contract administration services) เอาไว้ว่า

“บริการให้คำปรึกษาและให้คำช่วยเหลือทางด้านเทคนิคแก่ลูกค้าในระหว่างช่วงเวลาของการก่อสร้างเพื่อให้ความแน่ใจว่า โครงสร้างได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแบบก่อสร้างขั้นสุดท้ายและรายการประกอบแบบก่อสร้างแล้ว บริการในลักษณะนี้จะรวมถึงบริการที่จัดไว้ทั้งในสำนักงานและงานภาคสนาม เช่น การตรวจงานก่อสร้าง การเตรียมรายงานความก้าวหน้า การออกเอกสารรับรองการทำงานเพื่อนำไปใช้ในการจ่ายค่าจ้างแก่ผู้รับเหมา การให้คำแนะนำแก่ลูกค้าและผู้รับเหมาในการอธิบายตีความในเอกสารสัญญาว่าจ้างก่อสร้าง (หรือสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง) และคำแนะนำอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาทางเทคนิคที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการก่อสร้าง ”

สำหรับเนื้อหาใน subclass 86714 ระบุขอบเขตของบริการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่รวมการบริหารงานตามสัญญาจ้าง (Combined architectural design and contract administration services) เอาไว้ว่า

“การบริการทางด้านสถาปัตยกรรมที่ใช้กับโครงการในทุกกรณีแล้ว จะรวมถึงการออกแบบร่าง การพัฒนาแบบ การออกแบบขั้นสุดท้าย และการบริการบริหารสัญญาว่าจ้างก่อสร้าง บริการในลักษณะนี้อาจจะรวมถึงบริการหลังการก่อสร้างซึ่งประกอบด้วย การประเมินความบกพร่องไม่สมบูรณ์ในการก่อสร้าง และคำแนะนำที่เกี่ยวข้องกับมาตรการในการแก้ไขที่ถูกต้องที่จะมีขึ้นในระหว่างช่วง 12 เดือนหลังจากที่เสร็จสิ้นการก่อสร้างแล้ว ”

สำหรับเนื้อหาใน subclass 86719 ระบุขอบเขตของบริการด้านอื่น ๆ ทางสถาปัตยกรรม (Other architectural services) เอาไว้ว่า

“บริการอื่น ๆ ทั้งหมดทางด้านสถาปัตยกรรมที่จำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรม เช่น การเตรียมวัสดุที่ใช้ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์และการนำเสนอโครงการแก่สาธารณะ ตัวแบบแสดงสถานที่ตั้งจริงในระหว่างช่วงของการก่อสร้าง การจัดให้มีคู่มือปฏิบัติงานและอื่น ๆ ”

ปัจจุบันประเทศไทยได้ผูกพันที่จะเปิดตลาดวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบ AFAS ดังนี้

ตารางที่ 2.1 กรอบการเจรจาภายใต้ AFAS ชุดที่ 10

(d) Architectural services (CPC 86711 to 86714+86719)	1) None 2) None 3) Commercial presence is permitted either in the form of a limited liability company or limited partnership or registered ordinary partnership whose head office is registered in Thailand and which meets the following conditions: a1) Foreign equity participation must not exceed 49 per cent of the registered capital; a2) The number of foreign shareholders must be less than half of the total number of shareholders of the company concerned. <u>Limited Liability Company :</u> b) At least half of its director(s), or its managing director must be a person of Thai Nationality and obtain a license from the Architects Council;	1) Services must be authenticated by licensed architect in Thailand 2) None 3) None 4) Unbound

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

	<u>Limited Partnership or Registered Ordinary Partnership :</u> c) The managing partner or manager must be the person of Thai nationality; and d) At least half of its partner(s), or its managing partner must be the person of Thai nationality and obtain a license from the Architects Council. 4) Unbound	
Subclass : 86711 - Advisory and pre-design architectural services	1) None 2) None 3) Foreign equity participation must not exceed 70 per cent of the registered capital and shall only operate through joint-venture with a juridical person of Thai national. 4) Unbound	1) Services must be authenticated by licensed architect in Thailand 2) None 3) None 4) Unbound

ที่มา: กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ (2561)

ข้อผูกพันด้านบน หมายความว่า

1) ไทยผูกพันการให้บริการข้ามแดนแบบไม่มีข้อกีดกัน แต่ก็มีกรสงวนกรณีที่มีการให้บริการข้ามพรมแดนมายังไทย บริการนั้นต้องได้รับการรับรองจากสถาปนิกซึ่งได้รับใบอนุญาตในไทย (คนไทย)

2) อนุญาตให้คนไทยไปให้บริการสถาปัตยกรรมในต่างประเทศได้โดยไม่มีข้อจำกัด

3) ไทยอนุญาตให้นักลงทุนอาเซียนเข้ามาตั้งธุรกิจในประเทศไทย (Mode 3) โดยยังคงเงื่อนไขสัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติไม่เกิน 49% จำนวนผู้ถือหุ้นไม่เกินกึ่งหนึ่งไว้ตามเดิม แต่เพิ่มประเภทนิติบุคคลให้เข้ามาจดทะเบียนจัดตั้งในรูปห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน นอกเหนือจากบริษัทจำกัดโดยมีเงื่อนไขว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนสามัญนั้น หุ้นส่วนผู้จัดการต้องมีสัญชาติไทยและผู้จัดการต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาสถาปนิก ตลอดจนให้เงื่อนไขสัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติไม่เกิน 70% สำหรับงานใน 86711 - Advisory and pre-design architectural services

4) การเข้ามาทำงานของบุคลากรต่างชาติ : ไทยยังไม่ผูกพันให้บุคลากรอาเซียนเข้ามาทำงานในสาขานี้

นอกจากนั้นแล้วสมาชิก ASEAN ยังได้อาศัยอำนาจตาม Article V ของ AFAS จัดทำ ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services เพื่อรับรองการศึกษา ประสบการณ์การทำงานวิชาชีพสถาปัตยกรรม เพื่อให้สามารถออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพให้กับผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพของสมาชิก ASEAN เพื่อให้สถาปนิกในวิชาชีพทั้งสองสามารถเคลื่อนย้ายเข้าไปประกอบวิชาชีพในประเทศสมาชิก ASEAN อื่น ๆ ได้สะดวกรวดเร็วขึ้น

2.1.2 วัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบอาเซียน

จากการที่รัฐบาลของประเทศบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สหภาพพม่า สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม รัฐสมาชิกของสมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเรียกว่า “ประเทศสมาชิกอาเซียน” มีการยอมรับวัตถุประสงค์ของกรอบข้อตกลงอาเซียนว่าด้วยบริการ (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “AFAS”) เพื่อการยกระดับความร่วมมือด้านการบริการระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขัน การขยายความสามารถด้านการผลิต และจัดหา และกระจายการบริการของผู้ให้บริการทั้งภายในและภายนอกอาเซียน ทั้งนี้ เพื่อขจัดข้อจำกัดของ

การค้าด้านการบริการระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และเพื่อเปิดเสรีการค้าด้านการบริการ โดยการขยายทางด้านขอบเขตและรายละเอียดของการเปิดเสรีให้ครอบคลุมเกินกว่าข้อตกลงทั่วไปเกี่ยวกับการค้าด้านการบริการของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “GATS”) ซึ่งวัตถุประสงค์เพื่อรับรู้เขตการค้าเสรีด้านการบริการ ซึ่งจากมาตรา 5 ของ AFAS กำหนดว่ากลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนอาจยอมรับคุณวุฒิการศึกษาหรือประสบการณ์ที่ผ่านมา ข้อกำหนดที่ดำเนินการได้ และใบอนุญาตหรือใบรับรองที่ออกโดยประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น อันมีวัตถุประสงค์เพื่อออกใบอนุญาตหรือใบรับรองให้แก่ผู้ให้บริการ

ดังนั้นการตัดสินใจของ Bali Concord II ในการประชุมอาเซียนซัมมิทครั้งที่ 9 ในปี 2546 เพื่อความสำเร็จของข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “MRAs” หรือกรณีเอกพจน์จะเรียกว่า “MRA”) ด้านคุณสมบัติของบริการทางวิชาชีพที่สำคัญภายในปี 2551 เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีของผู้เชี่ยวชาญ / แรงงานที่มีฝีมือ / ผู้ที่มีความสามารถพิเศษในอาเซียน ทั้งนี้ อาจใช้มาตรฐานด้านการปฏิบัติวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมของ UIA เป็นแนวทาง หรือแนวปฏิบัติในการอ้างอิง หรือตามที่ตกลงเป็นอย่างอื่น โดยประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศมีความตั้งใจที่จะจัดทำต้นแบบ MRA สำหรับบริการด้านสถาปัตยกรรม เพื่อส่งเสริมความสามารถเชิงวิชาชีพด้วยการสนับสนุนการหมุนเวียนของข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และการแลกเปลี่ยนความชำนาญ รวมถึงประสบการณ์และแนวปฏิบัติวิชาชีพที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน จึงเห็นพ้องกับข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม โดยวัตถุประสงค์ของข้อตกลงฯ (MAR, 2007) ฉบับนี้ ได้แก่

2.1.2.1 เพื่ออำนวยความสะดวกในการโยกย้ายของสถาปนิก และ

2.1.2.2 เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม แนวปฏิบัติด้านวิชาชีพ และคุณสมบัติต่าง ๆ

2.1.2.3 เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของความร่วมมืออาเซียนซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมผ่านช่องทางการวิจัยร่วมกัน

2.1.2.4 เพื่อกระตุ้น อำนวยความสะดวก และกำหนดข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านสถาปนิก และเพื่อกำหนดมาตรฐานและข้อตกลงร่วมกันด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน

2.1.3 ข้อยอมรับรวมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual Recognition Arrangement on Architecture Services)

สาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นหนึ่งในสาขาบริการด้านธุรกิจ ซึ่งเปิดให้การค้าเสรีระหว่างกันภายใต้ GATS อย่างไรก็ตามกรอบการเจรจาการค้าระหว่างประเทศนั้นนอกจากการเจรจาภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งถือว่ามีประเทศสมาชิกที่มากที่สุดแล้วยังมีการเจรจาภายใต้กรอบความตกลงอื่น ๆ อีก ในกลุ่มประเทศอาเซียนเรียกว่า กรอบความตกลงว่าด้วยการบริการของอาเซียน (AFAS: ASEAN FRAMEWORK AGREEMENT ON SERVICES)

ในการประชุมนี้จะมีคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียน (CCS) ซึ่งหน้าที่ในด้านการเจรจาตามกรอบความตกลง ASEAN Framework Agreement Services (AFAS) ซึ่งเป้าหมายของความตกลงคือ เปิดเสรีระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันมากกว่าใน WTO รวมทั้งกระชับความร่วมมือระหว่างกันในการเปิดตลาด ทั้งนี้ตั้งแต่ปี 2539 มีการจัดทำความผูกพันด้านการเปิดตลาดโดยมีการ guarantee ตามที่ผูกพันไว้ใน WTO แต่ในการเจรจาระดับ ASEAN นั้น ไทยได้เสนอผูกพันบริการด้านสถาปัตยกรรมให้มีการเปิดในรูปของห้างหุ้นส่วนได้ แต่ทั้งนี้สัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติก็ยังคงไม่เกิน 49% เช่นเดียวกับกับที่ตกลงไว้ในรูปแบบการค้าแบบที่ 3 ของ WTO อย่างไรก็ตามในส่วนของบุคคลธรรมดาในเรื่องของการประกอบวิชาชีพสถาปนิกนั้น ประเทศไทยก็ยังคงสงวนไว้สำหรับผู้ที่เป็นสัญชาติไทยเท่านั้น (พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ, 2522) และในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นได้มีการเจรจาจัดทำข้อตกลงยอมรับรวมกัน (Mutual Recognition Agreement: MRA) เพื่อเป็นการยอมรับคุณสมบัติซึ่งกันและกันของคุณสมบัติระหว่างสถาปนิกในกลุ่มประเทศอาเซียนที่จะอนุญาตให้ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นได้โดยมีเงื่อนไขเช่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของประเทศที่เข้าไปทำงาน ต้องได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศต้นกำเนิด มีประสบการณ์และรับผิดชอบโครงการตามที่กำหนด เป็นต้น โดยสภาสถาปนิกได้เข้าร่วมการประชุมในฐานะผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม ซึ่งตามนโยบายของรัฐบาลแล้วการเจรจาจัดทำ MRA ในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นต้องให้สิ้นสุดและพร้อมลงนามภายในปี ค.ศ. 2008 ซึ่งสภาสถาปนิกได้เข้าร่วมการประชุมอย่างต่อเนื่องและแจ้งความคืบหน้าในการประชุมให้สมาชิกสภาสถาปนิกทราบมาโดยตลอด ตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. 2546 ในการประชุม CCS ครั้งที่ 33 ในสมัยคณะกรรมการสภาสถาปนิกปี พ.ศ. 2543-2546 และในช่วงคณะกรรมการสภาสถาปนิกปี พ.ศ. 2547-2550 ได้มีการเข้าร่วมการประชุม CCS อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดเนื่องจากเป็นเรื่องที่ทางภาครัฐตั้งกรอบเวลาการดำเนินงานไว้อย่างชัดเจน (สรุปการดำเนินการคณะกรรมการสภาสถาปนิกลำดับที่ 2, 2550)

ภายหลังจากการลงนามในข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services: MRA) วิชาชีพสถาปัตยกรรมได้เริ่มเป็นการประชุมคณะกรรมการสถาปนิกแห่งอาเซียน (AAC) ครั้งที่ 1 ในการประชุม CCS ครั้งที่ 58 เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2552 ซึ่งวัตถุประสงค์สำคัญของข้อตกลงฯ นี้คือต้องการให้เกิดการเคลื่อนย้ายระหว่างกันของสถาปนิกในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกันในหมู่ผู้ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตลอดจนเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐาน และนำไปสู่การถ่ายทอดทางเทคโนโลยีในระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

ผลจากการลงนามตาม MRA ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้นตามที่ระบุไว้ใน MRA ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee: MC) และคณะกรรมการสถาปนิกแห่งอาเซียน (ASEAN Architect Council: AAC) นอกจากนี้ MRA ยังได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน วิธีการขึ้นทะเบียน รวมถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ในการที่สถาปนิกอาเซียนจะไปปฏิบัติวิชาชีพในประเทศสมาชิกอื่นด้วย

โดยสาระสำคัญของ ASEAN Mutual Recognition Arrangement (“MRA”) on Architectural Services (ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ,2552) มีดังนี้

- 1) การรับรองและคุณสมบัติของสถาปนิก
- 2) องค์กัรสำคัญ
- 3) ข้อยกเว้น

เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ ASEAN Framework Agreement on Services (“AFAS”) และมติของ Bali Concord II ในการประชุม ASEAN Summit ครั้งที่ 9 ปี 2003 ประเทศสมาชิก ASEAN ได้ตกลงร่วมกันจัดทำ MRA ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ 1) การรับรองและคุณสมบัติของสถาปนิก (-ตามมาตรา 3-)

ก. สถาปนิกที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้สามารถสมัครกับ ASEAN Architect Council (AAC) เพื่อเป็น ASEAN Architect (AA) ภายใต้ ASEAN Architect Register (AAR) ได้

- จบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์หรือเทียบเท่า จากสถาบันที่ได้รับการรับรอง (accredited) ใน Country of Origin หรือ Host Country ซึ่งต้องใช้เวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือเทียบเท่า

- มีใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพสถาปนิกใน Country of Origin

- มีประสบการณ์การทำงานเป็นสถาปนิกไม่น้อยกว่า 10 ปี นับแต่จบการศึกษา โดยในช่วงเวลาดังกล่าว จะต้องไม่น้อยกว่า 5 ปี ที่ทำงานโดยมีใบอนุญาต และมีอย่างน้อย 2 ปี ที่รับผิดชอบในงานสถาปัตยกรรมที่มีความระดับความสำคัญสูง (significant)

- ผ่าน Continuing Professional Development (CPD) program ของ Country of Origin

- ไม่มีประวัติการฝ่าฝืนระเบียบ วิถีปฏิบัติทางเทคนิค จริยธรรม

- ปฏิบัติตามข้อกำหนดใด ๆ ของ ASEAN Architect Council (AAC)

ข. สถาปนิกที่มีคุณสมบัติข้างต้น เมื่อได้ผ่านการพิจารณาจาก ASEAN Architect Council (AAC) แล้ว จะได้รับการขึ้นทะเบียนกับ ASEAN Architect Register (AAR) ให้เป็น ASEAN Architect (AA) ซึ่งจะทำงานได้ในเฉพาะตามลักษณะงานที่ถูกกำหนดไว้

ค. ASEAN Architect (AA) ที่ประสงค์จะทำงานใน Host Country จะต้องดำเนินการและมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- ยื่นใบสมัครต่อ Professional Regulatory Authority (PRA) ของ Host Country เพื่อขอขึ้นทะเบียนเป็น Registered Foreign Architect (RFA)

- หากผ่านการรับรอง ASEAN Architect (AA) จะสามารถทำงานใน Host Country ในฐานะเป็น Registered Foreign Architect (RFA) ภายใต้เงื่อนไขและข้อกำหนดต่าง ๆ ของ Professional Regulatory Authority (PRA) ได้

- ในการลงทะเบียนกับ Professional Regulatory Authority (PRA) ของ Host Country นั้น ASEAN Architect (AA) จะต้องแสดงหลักฐานการเป็น ASEAN Architect (AA) ของตน พร้อมทั้งระบุลักษณะงานที่ประสงค์จะทำใน Host Country และจ่ายเงินค่าลงทะเบียนด้วย

2) องค์กรสำคัญ (Professional Regulatory Authority (PRA), Monitoring Committee (MC), และ ASEAN Architect Council (AAC)) (-**ดูมาตรา 4-**)

ก. Professional Regulatory Authority (PRA) ของแต่ละประเทศสมาชิก ASEAN มีความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

- พิจารณาและให้การรับรอง ASEAN Architect (AA) เพื่อทำงานเป็น Registered Foreign Architect (RFA) ในประเทศของตน

- ติดตามและประเมินการทำงานของ Registered Foreign Architect (RFA)

- รายงานพัฒนาการของการปรับใช้ MRA ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและระหว่างประเทศ

- รักษามาตรฐานทางวิชาชีพและจริยธรรมของสถาปนิก

- รายงานต่อ ASEAN Architect Council (AAC) Secretariat เมื่อพบว่า Registered Foreign Architect (RFA) ไม่ปฏิบัติตาม MRA หรือเมื่อขาดคุณสมบัติการเป็น ASEAN Architect (AA) ใน Country of Origin หรือเมื่อพบว่าฝ่าฝืนระเบียบ วิธีปฏิบัติทางเทคนิค จริยธรรม ของ Host Country ซึ่งการฝ่าฝืนดังกล่าวอาจนำมาซึ่งการเพิกถอนหรือระงับทะเบียน อนุญาตได้

- จัดให้มีกฎหรือระเบียบต่าง ๆ สำหรับการปรับใช้ MRA

- แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมาย แนวปฏิบัติ และพัฒนาการต่าง ๆ ของ การทำงานทางสถาปนิกในภูมิภาค

ข. Monitoring Committee (MC) ถูกจัดตั้งขึ้นในแต่ละประเทศสมาชิก ASEAN เพื่อดูแลการขึ้นทะเบียน ASEAN Architect (AA) ภายใต้ ASEAN Architect Register (AAR) ใน ประเทศของตน โดยการตรวจสอบบางส่วนจาก ASEAN Architect Council (AAC) Monitoring Committee (MC) แต่ละแห่งมีความรับผิดชอบที่สำคัญดังต่อไปนี้

- ดูแลให้การขึ้นทะเบียน ASEAN Architect (AA) เป็นไปตาม MRA

- ออกใบอนุญาตแก่ ASEAN Architect (AA) เมื่อได้รับการขึ้นทะเบียน

- ต่ออายุทะเบียน

- เพิกถอนทะเบียน

ค. ASEAN Architect Council (AAC) ประกอบด้วยตัวแทนจาก Monitoring Committee (MC) ของแต่ละประเทศสมาชิก ASEAN และดำเนินงานโดย AAC Secretariat มี หน้าที่หลักในการควบคุมดูแล Monitoring Committee (MC) ของแต่ละประเทศในการขึ้นทะเบียน และจัดการกับทะเบียนของ ASEAN Architect (AA) พร้อมทั้งประสานงานกับ Professional Regulatory Authority (PRA) แต่ละแห่งในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการดำเนินงานต่อ ASEAN Coordinating Committee on Services (CCS)

3) ข้อยกเว้น (-ตามมาตรา 5-)

ก. ประเทศสมาชิก ASEAN จะกำหนดแนวปฏิบัติใด ๆ ที่อาจมีผลเป็นการยกเว้น การประเมินตามแนวทางของ Professional Regulatory Authority (PRA) เกี่ยวกับสิทธิในการ ทำงานของสถาปนิกได้ก็ต่อเมื่อ Professional Regulatory Authority (PRA) และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในกำหนดข้อยกเว้นนั้น พร้อมทั้งให้ความยินยอมต่อการออกยกเว้นนั้นแล้ว ด้วย

ข. หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนและออกใบอนุญาตมีหน้าที่
ปกป้องดูแลสุขภาพ ความปลอดภัย สิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนด้วย และอาจ
กำหนดให้สถาปนิกที่ขาดคุณสมบัติตาม มาตรา 3 ต้องผ่านการประเมินเพิ่มเติม (supplemental
assessment) ของ ASEAN Architect Council (AAC) ได้

จากการประชุมสภาสถาปนิกแห่งอาเซียนครั้งล่าสุด (ครั้งที่ 35) เมื่อวันที่ 14
กุมภาพันธ์ 2019 ณ ประเทศบรูไนดารุสซาลามได้สรุปจำนวนผู้ที่จดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน
แล้วรวมทั้งสิ้น 534 รายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 2.2 จำนวนผู้ที่จดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน

AMS	AAC 35
Brunei Darussalam	16
Cambodia	4
Indonesia	159
Lao PDR	17
Malaysia	46
Myanmar	12
Philippines	119
Singapore	108
Thailand	29
Viet Nam	24
Total	534

ที่มา: รายงานการประชุม ASEAN Architect Council (AAC) ครั้งที่ 35 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์
2019 ณ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

2.1.4 คุณสมบัติของสถาปนิกอาเซียน

ตามที่ได้จัดทำข้อตกลงยอมรับรวม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ของอาเซียนได้อย่างเสรี สำหรับวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้มีการลงนาม MRA แล้วเมื่อปี 2550 นั้น ซึ่งหลักการสำคัญของ MRA ในสาขาสถาปัตยกรรม คือ การที่จะได้รับการยอมรับเป็นสถาปนิกอาเซียน จำเป็นต้องมีคุณสมบัติ (MRA, 2007) ดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางสถาปัตยกรรมที่ได้รับรองจากองค์กรวิชาชีพ ไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาจากประเทศแหล่งกำเนิดซึ่งหมายถึงกลุ่มประเทศอาเซียนที่สถาปนิกมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม หรือประเทศผู้รับ ซึ่งเป็นประเทศที่สถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect: AA) ขอใบอนุญาตทำงาน หรือได้รับการประเมินและยอมรับว่าเทียบเท่ากับระดับการศึกษาดังกล่าว การศึกษาสถาปัตยกรรมต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษาในระบบภาคการศึกษาปกติ ซึ่งผ่านการรับรองหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในประเทศแหล่งกำเนิดแล้ว หรือได้รับการยอมรับให้เทียบเท่าอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังมีผลอยู่ในปัจจุบัน เพื่อประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศแหล่งกำเนิด มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังมีผลในปัจจุบัน เพื่อประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศแหล่งกำเนิด ซึ่งออกให้โดยผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพ (PRA) ของประเทศสมาชิกอาเซียน และสอดคล้องกับนโยบายของตนด้านการขึ้นทะเบียน/การอนุญาต/การรับรองในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม หรือคณะกรรมการติดตาม

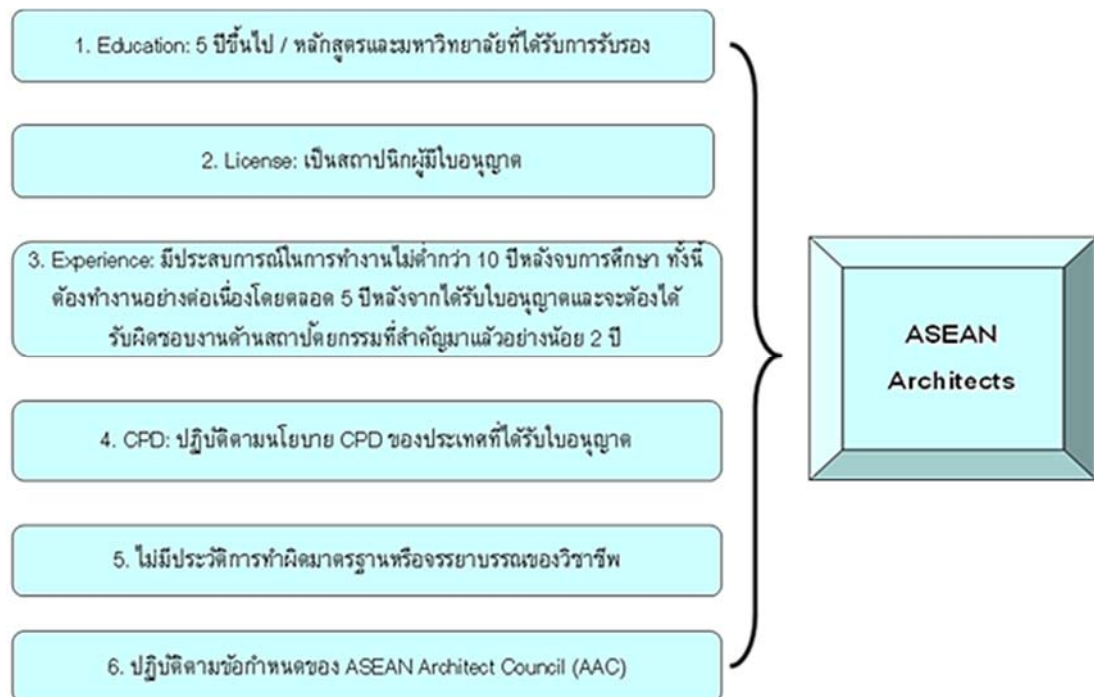
3. มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติและมีความหลากหลายมาไม่ต่ำกว่าสิบ (10) ปี หลังจบการศึกษา ทั้งนี้ต้องทำงานอย่างต่อเนื่องโดยตลอดห้า (5) ปีในขณะที่ถือใบอนุญาตและจะต้องได้รับผิดชอบงานด้านสถาปัตยกรรมที่เด่นชัด แล้วอย่างน้อยสอง (2) ปีด้วย

4. ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) ของประเทศแหล่งกำเนิดในระดับที่น่าพอใจ; และ

5. ได้รับใบรับรองจากผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพ (PRA) ของประเทศแหล่งกำเนิดและไม่มีประวัติการกระทำผิดอย่างร้ายแรงด้าน เทคนิค มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม

6. ปฏิบัติตามข้อตกลงอื่นที่ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสภาสถาปนิกอาเซียน (AAC)

สรุปคุณสมบัติของผู้ที่จะจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 คุณสมบัติของผู้ที่จะจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน

เมื่อสถาปนิกของประเทศสมาชิกอาเซียนมีคุณสมบัติดังกล่าวข้างต้นก็จะสามารถจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect) ได้ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศอาเซียนอื่นได้ สถาปนิกที่ต้องการจดทะเบียนดังกล่าวจะต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee) ของแต่ละประเทศ การดำเนินงานในเรื่องนี้ของอาเซียนจะอยู่ภายใต้การดูแลของสภาสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect Council) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากคณะกรรมการกำกับดูแลของประเทศสมาชิก (MRA, 2007)

ทั้งนี้ประโยชน์ของการเป็นสถาปนิกอาเซียนหากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ามีประเด็นหลักนอกเหนือจากประโยชน์โดยทั่วไปในแง่ของการพัฒนาด้านภาษา ความตื่นตัวของสถาปนิก หรือการถ่ายโอนความรู้ทางด้านเทคโนโลยีแล้ว ยังก่อให้เกิดประโยชน์จากการเป็นสถาปนิกอาเซียน ดังนี้

1. เกิดการขยายตลาดวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากประเทศไทยที่มีจำนวนประชากรประมาณ 60 กว่าล้านคน เป็นประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีประชากรรวมกับกว่า 600 ล้านคน
2. เกิดการเข้ามางานของสถาปนิกต่างชาติที่ทำงานภายใต้กรอบของการทำงานร่วมกับสถาปนิกไทย (Local Collaboration Framework) โดยยึดหลักการทำงานที่เท่าเทียมกัน เพื่อให้การเข้ามาทำงานหรือปฏิบัติวิชาชีพในประเทศไทยของสถาปนิกต่างด้าว เป็นไปตามกฎหมายภายในประเทศและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถตรวจสอบและดูแลได้
3. เกิดการยอมรับว่าสถาปนิกต่างชาติที่เข้าทำงานและสถาปนิกไทยที่ทำงานด้วยมีคุณสมบัติเป็นไปตามมาตรฐานการเป็นสถาปนิกอาเซียนภายใต้ข้อตกลง MRA
4. เพื่อให้วิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยเข้าสู่ความเป็นระบบสากลซึ่งเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์โลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน
5. วิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยอยู่ในสถานะ/ศักยภาพที่เป็นกลาง คือมีประเทศมีสูงกว่าและด้อยกว่าดังนั้นหากพิจารณาทั้งแง่ที่ตั้งของประเทศไทยในกลุ่มภูมิภาคอาเซียนและสถานะ/ศักยภาพที่เป็นกลางของวิชาชีพแล้ว สามารถใช้ประโยชน์ในด้านความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนได้เป็นอย่างดี

2.1.5 สถานการณ์การเจรจาเรื่องของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบการเจรจาประชาคมอาเซียน

ภายหลังจากการลงนามในข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services: MRA) วิชาชีพสถาปัตยกรรมและได้มีการประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน (AAC) ขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ในการประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกอาเซียนครั้งที่ 11 (เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2012) ที่ประชุมมีมติที่ประชุมเสนอให้มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการศึกษายภายใต้กรอบการเจรจาความตกลงอาเซียนเพื่อให้พิจารณาด้านการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement On Architectural Services, 2007) ในมาตรา 3 การยอมรับ

คุณสมบัติ และความเหมาะสม หัวข้อ 3.1 คุณสมบัติอันเป็นที่ยอมรับของการเป็นสถาปนิกอาเซียน (AA)

“ ... Must have completed an accredited architectural degree recognized by the professional architectural accreditation body whether in the Country of Origin or Host Country or assessed and recognized as having the equivalent of such a degree. The education for architects should be no less than five (5) years duration delivered on a full-time basis in an accredited program in an accredited/validated university in the Country of Origin while allowing flexibility for equivalency...”

“...สำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมจากสถาบันที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานอันเป็นที่ยอมรับด้านสถาปัตยกรรมไม่ว่าจะในหรือนอกประเทศที่เป็นถิ่นกำเนิดหรือประเทศที่สถาปนิกทำงานอยู่ หรือได้รับการประเมินและยอมรับว่ามีคุณสมบัติเทียบเท่าระดับดังกล่าว การศึกษาของสถาปนิกไม่ควรน้อยกว่า 5 (ห้า) ปี โดยเป็นหลักสูตรการศึกษาแบบเต็มเวลาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในมหาวิทยาลัยที่มีความเหมาะสมหรือได้รับการรับรองมาตรฐานในประเทศที่เป็นถิ่นกำเนิด โดยอาจอนุโลมแก่ผู้มีคุณสมบัติเทียบเท่า...”

ดังนั้นการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่องของการระบบการศึกษาร่วมกันจึงถูกจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการ

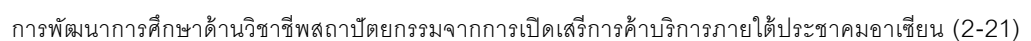
- 1) สร้างมาตรฐานด้านการศึกษาร่วมกันในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 2) สร้างความเท่าเทียมด้านคุณภาพการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมร่วมกัน
- 3) จัดทำมาตรฐานกลางด้านการศึกษาร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

ทั้งนี้คณะทำงานได้มีการประชุมครั้งแรกในวันที่ 26 กันยายน 2012 ณ ประเทศมาเลเซียเพื่อจัดทำกรอบการศึกษาด้านการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมร่วมกันโดยมีมติร่วมกันในการรวบรวมข้อมูลด้านการศึกษาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนดังนี้ (รายงานการประชุม ASEAN Architect Education Working Group (AAEWG) , 26 September 2012)

- 1) รายชื่อสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสถาปัตยกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 2) นักวิชาการ/ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ด้านสถาปัตยกรรม
- 3) ข้อมูลการโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ โครงการระหว่างมหาวิทยาลัยที่ได้มีการลงนามข้อตกลงร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 4) ระบบการรับรองปริญญาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

โดยในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นที่ประชุมได้เสนอให้พิจารณาตัวอย่างอันเป็นมาตรฐานสากลที่นานาชาติยอมรับไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การรับรองปริญญา หรือมาตรฐานของการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม อันได้แก่มาตรฐานจาก International Union of Architects (UIA) และ Canberra Accord เป็นตัวอย่างเพื่อนำมาพิจารณา ปรับให้เข้ากับประเทศสมาชิกอาเซียน

อย่างไรก็ตามการประชุมด้านการศึกษาและการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เป็นไปด้วยความล่าช้าอันเนื่องจากหลายเหตุผล อาทิ การจัดส่งข้อมูลของแต่ละประเทศ การประชุมซึ่งอิงกับการประชุมของคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียนที่รอกำหนดการประชุมจากสำนักงานเลขาธิการของอาเซียนอีกทีหนึ่ง ข้อมูลที่ต้องส่งผ่านมายังสถาบันการศึกษาบางส่วนที่ยังไม่ครบถ้วน ทำให้การประชุมด้านการศึกษายังไม่มีกำหนดผลการประชุมที่ชัดเจน ขณะนี้เป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศสมาชิกเท่านั้น ซึ่งผลการเจรจา ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2018 ณ ประเทศสิงคโปร์ที่ประชุมได้สรุปกระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการศึกษาเพื่อให้แต่ละประเทศสมาชิกรับทราบและจะได้ขับเคลื่อนการประชุมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้แต่เดิม ทั้ง 4 ข้อร่วมกัน โดยมีกระบวนการดำเนินการดังนี้

จากกระบวนการทำงานดังกล่าวข้างต้นขณะนี้คณะทำงานอยู่ระหว่างการจัดทำ ASEAN Architecture Education Accord (AAEA) และเสนอเรื่องการตั้งคณะกรรมการเพื่อรับรองด้านการศึกษากลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Architectural Accreditation Board (AAAB) โดยยังไม่มีกำหนดเวลาสรุปชัดเจนในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อเป็นการเตรียมตัวรองรับต่อสถานการณ์ดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นโอกาสที่จะทำการศึกษาระบบการรับรองและพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยเพื่อที่จะเข้าสู่มาตรฐานสากลอันส่งผลต่อการรับรองหลักสูตร สถาบันหรือปริญญาในระดับสากลได้ต่อไป

2.2 ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน

2.2.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ

เพื่อให้เห็นภาพรวมด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในกลุ่มประเทศอาเซียนจึงได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของแต่ละประเทศไว้ดังต่อไปนี้

2.2.1.1 บรูไนดารุสซาลาม

ปัจจุบันประเทศบรูไนดารุสซาลามยังไม่มีข้อบังคับภายในประเทศเพื่อควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมในบรูไน แม้ประเทศจะมีคำสั่งของสภาสถาปนิกวิศวกรรมวิชาชีพและวิศวกรตรวจสอบปริมาณใน ปี ค.ศ. 2011 แต่ยังไม่มีการบังคับใช้คำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้จะมีการบังคับใช้คำสั่งนี้เมื่อมีการอนุมัติข้อบังคับจากหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องแล้ว ช่วงที่ชะลอการบังคับใช้คำสั่งดังกล่าว การจดทะเบียนสถาปนิกจะดำเนินการโดย สภาสถาปนิกวิศวกรรมวิชาชีพและวิศวกรตรวจสอบปริมาณ ภายใต้กระบวนการบริหารของ Ministry of Development Building ผู้สมัครจะต้องยื่นแบบฟอร์มขอจดทะเบียน (The ASEAN Secretariat, 2015) พร้อมทั้งเอกสารประกอบดังต่อไปนี้:

- ก. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน
- ข. สำเนาหนังสือรับรองวุฒิการศึกษาพร้อมการรับรองสำเนาถูกต้อง
- ค. สำเนาทะเบียนบริษัทและชื่อธุรกิจพร้อมการรับรองสำเนาถูกต้อง
- ง. หนังสือแต่งตั้งของนายจ้าง

จ. การประกันภัยความรับผิดชอบทางวิชาชีพ

ฉ. เป็น “สมาชิกสามัญ” ในปัจจุบันของสถาบันนักวิชาชีพซึ่งเป็นที่ยอมรับ และได้รับการรับรองโดยรัฐบาลบรูไนดารุสซาลาม และ

ช. สมาชิกของสมาคมที่มีสิทธิเต็มบริบูรณ์ ในปัจจุบันของสมาคมนักวิชาชีพ

ผู้ยื่นคำขอชาวต่างชาติต้องแนบใบผ่านงานและใบอนุญาตทำงาน หลักฐานแสดงการเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ในบรูไน ทำงานในสาขาสถาปัตยกรรมเป็นเวลาอย่างน้อย 1 ปี (ผู้ยื่นคำขอใหม่) หรือหลักฐานแสดงการเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่เป็นเวลาอย่างน้อย 90 วันในปีปฏิทิน และ มีกำหนดการเดินทางไปต่างประเทศช่วงสั้น ๆ และอาศัยอยู่ในบรูไนดารุสซาลาม (กรณีขอต่ออายุ)

ภายใต้คำสั่งดังกล่าว “บริการด้านสถาปัตยกรรม หมายถึง การขาย หรือ การจัดหาเพื่อการได้มาหรือการตอบสนองต่อ โครงการสถาปัตยกรรมใด ๆ การเขียนแบบ การออกแบบหรือที่คล้ายกันเพื่อใช้ในการก่อสร้าง การขยายหรือการเปลี่ยนแปลงอาคารหรือส่วนใด ๆ ของ อาคาร

สถาปนิกจดทะเบียนหรือบุคคลซึ่งได้รับอนุญาตให้ทำงานร่วมกับสถาปนิก จดทะเบียนเท่านั้น ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้คำว่า “สถาปนิก” หรือคำอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงาน ในธุรกิจของเขา คำย่อ “Ar.” หรือ “Arch.” ซึ่งเป็นตำแหน่งก่อนชื่อของบุคคล หรือคำใด ๆ ชื่อหรือ ตำแหน่งงานที่อาจทำให้เชื่อว่าบุคคลดังกล่าวคือสถาปนิกจดทะเบียน สำหรับชาวต่างชาติต้อง ขอรับวีซ่าทำงานเพื่อการเข้าทำงานในบรูไนดารุสซาลาม ทั้งนี้กองตรวจคนเข้าเมืองและการจดทะเบียนแห่งชาติ ของบรูไนฯ จะออกใบอนุญาตทำงานเพื่อเปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติทำงานใน บรูไนฯ ทั้งนี้สามารถยื่นคำขอโดยผู้สนับสนุนหรือนายจ้างต่อกองตรวจคนเข้าเมืองและสำนักงาน ทะเบียนราษฎรในบรูไนดารุสซาลาม

2.2.1.2 กัมพูชา

การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในกัมพูชา อยู่ภายใต้การควบคุมของ สภาสถาปนิกแห่งกัมพูชา หรือ BAC (Board of Architects Cambodia) ซึ่งได้รับการก่อตั้งเมื่อ วันที่ 26 ธันวาคม 2011 โดยพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ NS/RKT/0908/1055 ทั้งนี้ BAC จะอยู่ ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการจัดการที่ดิน การผังเมืองและการก่อสร้าง ที่เคยเป็นผู้ควบคุม การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตามกฤษฎีกาย่อย ฉบับที่ 62 ว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรและการ ทำงานของกระทรวงการจัดการที่ดินการผังเมืองและการก่อสร้าง, ประกาศฉบับที่ 75 ว่าด้วยระบบ

การจัดการบริษัทที่ปรึกษาและบริษัทก่อสร้าง และประกาศ ฉบับที่ 192 ว่าด้วยการจัดการนักวิชาชีพผู้ให้บริการการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรม

หน่วยงาน BAC ในฐานะผู้ควบคุมใหม่ ได้ออกข้อกำหนด ฉบับที่ 002 ว่าด้วยประมวลจรรยาบรรณของสถาปนิกของสภาสถาปนิกแห่งกัมพูชา ข้อกำหนด ฉบับที่ 003 ว่าด้วยข้อกำหนดและเงื่อนไขการจดทะเบียน และค่าธรรมเนียมของสภาสถาปนิกแห่งกัมพูชา ข้อกำหนด ฉบับที่ 005 BAC ว่าด้วยขั้นตอนการจดทะเบียนที่สภาสถาปนิกแห่งกัมพูชา และข้อกำหนด ฉบับที่ 274 D/BAC ว่าด้วยการก่อตั้งคณะกรรมการติดตามและการประเมินคุณสมบัตินักวิชาชีพสถาปัตยกรรมในกัมพูชาแบ่งสถาปนิกเป็นสามประเภทด้วยกันคือ

1. สถาปนิกซึ่งหมายถึงบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมเป็นที่ยอมรับตามกฎหมาย
2. สถาปนิกจดทะเบียนซึ่งหมายถึงสถาปนิกกัมพูชาและสถาปนิกต่างชาติที่จดทะเบียนกับ BAC แต่ขาดคุณสมบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของการเป็นสถาปนิก BAC
3. สถาปนิก BAC ซึ่งหมายถึงสถาปนิกกัมพูชาและสถาปนิกต่างชาติที่จดทะเบียนกับ BAC และมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขของสภา BAC ตามที่กฎหมายและข้อบังคับของกัมพูชากำหนด

สำหรับสถาปนิกผู้ประสงค์ที่จะจดทะเบียนกับ BAC จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขกำหนด โดยผู้สมัครต้องสำเร็จการศึกษาจากสถาบันสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ หรือสถาบันการศึกษาเทียบเท่าในราชอาณาจักรกัมพูชาหรือต่างประเทศ ผู้สมัครต้องไม่ละเมิดมาตรฐานทางวิชาชีพหรือจริยธรรมว่าด้วยการปฏิบัติงานสถาปัตยกรรมทั้งในกัมพูชาหรือต่างประเทศ ผู้สมัครต้องระบุว่าตนยินยอมที่จะถูกผูกมัดโดยประมวลจรรยาบรรณและจริยธรรมทางวิชาชีพของ BAC เมื่อผ่านการรับสมัครเรียบร้อยแล้ว ก็จะได้รับจดทะเบียนเป็นสถาปนิกจดทะเบียนต่อไป

สถาปนิกต่างชาติซึ่งเป็นสถาปนิกจดทะเบียนตามกฎหมาย และได้รับอนุญาตโดยหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพดังกล่าวในประเทศของตน และประสงค์ที่จะให้บริการสถาปัตยกรรมในกัมพูชา ต้องจดทะเบียนกับ BAC เมื่อจดทะเบียนเรียบร้อยแล้ว สถาปนิกต่างชาติจะสามารถให้บริการได้เฉพาะพื้นที่ที่ BAC ยอมรับและให้อนุญาตเท่านั้น สถาปนิกต่างชาติจะถูกผูกมัดโดยประมวลจรรยาบรรณทางวิชาชีพ ตามนโยบายว่าด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณของ BAC และตามกฎหมายและข้อบังคับที่บังคับใช้ของกัมพูชาที่บริษัทได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติงานได้

บริษัทสถาปัตยกรรมต่างชาติที่มีสาขาในกัมพูชา ต้องมีทะเบียนและใบอนุญาตที่ถูกต้องจากประเทศต้นกำเนิดของตนด้วย

2.2.1.3 อินโดนีเซีย

คณะกรรมการพัฒนาบริการด้านการก่อสร้าง หรือ CSDB (Construction Services Development Board) หรือ Lembaga Pengembangan Jasa Konstruksi (LPJK) เป็นหน่วยงานกำกับดูแลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในอินโดนีเซีย LPJK คือ หน่วยงานตามกฎหมายภายใต้รัฐบัญญัติบริการด้านการก่อสร้าง ฉบับที่ 18 ปี 1999 และข้อบังคับของรัฐบาล ฉบับที่ 28 ปี 2000 (และฉบับแก้ไข) ซึ่งเป็นผู้ออกและบริหารจัดการการจดทะเบียนของนักวิชาชีพดังกล่าวในการให้บริการด้านการก่อสร้างซึ่งรวมถึงสถาปนิกด้วย กฎหมายและข้อบังคับกำหนดให้ การปฏิบัติงานด้านสถาปัตยกรรมในอินโดนีเซียนั้น สถาปนิกต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (Sertifikat Keahlian/ SKA) ในการยื่นขอจดทะเบียนกับ LPJK สถาปนิกจะต้องขอหนังสือแนะนำในรูปของใบรับรองความสามารถจากหน่วยงานผู้ให้การรับรองทางวิชาชีพใด ๆ (Unit Sertifikasi Tenaga Kerja - USTK) ที่ได้รับอนุญาตโดย LPJK การจะลงนามในเอกสารสถาปัตยกรรมและขอใบอนุญาตก่อสร้าง สถาปนิกต้องมีใบประกอบวิชาชีพสถาปนิก ซึ่งออกโดยรัฐบาลท้องถิ่นแก่สถาปนิกผู้ได้รับอนุญาต นอกจากนี้ LPJK ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลด้านวิชาชีพแล้ว ยังมีหน่วยงานสำคัญดูแลการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในอินโดนีเซียอีก 2 หน่วยงานคือ

1) สภาวิชาชีพสถาปนิก (Dewan Keprofesian Arsitek) ซึ่งเป็นผู้จัดทำใบประกอบวิชาชีพสถาปนิก/แผนการจดทะเบียน, กำหนดข้อบังคับการประกอบวิชาชีพ, ข้อมูลข่าวสาร และ

2) สภาจริยธรรมสถาปนิก (Dewan Kehormatan) ซึ่งเป็นผู้ทบทวนปรับปรุงและยกระดับประมวลจรรยาบรรณ ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการประกอบวิชาชีพเพื่อพิจารณาในการเลื่อนวิทยฐานะในวิชาชีพสถาปนิก การติดตามดูการปฏิบัติงานโดยรวมและการลงโทษกรณีที่ไม่ปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง

ทั้งนี้สถาปนิกต่างชาติถือครองหุ้นในบริษัทสถาปัตยกรรมของอินโดนีเซียได้ไม่เกินร้อยละ 49 ของหุ้นทั้งหมด แต่ผู้อำนวยการฝ่ายบุคคลและผู้อำนวยการฝ่ายการเงินในบริษัทต้องไม่ใช่ชาวต่างชาติ การจดทะเบียนของสถาปนิกอาเซียนชาติอื่น เพื่อทำงานเป็นสถาปนิกต่างชาติจดทะเบียนในอินโดนีเซีย จะต้องยื่นคำขอกับ LPJK สถาปนิกต่างชาติจดทะเบียน หรือ RFA (Registered Foreign Architect) รวมทั้งที่มาจากชาติอาเซียนถ้าไม่ได้รับอนุญาตจาก LPJK

ก่อน จะไม่สามารถทำงานโดยอิสระเพื่อการรับรองหรือรับผิดชอบต่องานสถาปัตยกรรม ตามที่กฎหมายลายลักษณ์อักษรกำหนดว่าต้องมีสถาปนิกลงนามรับรอง

การยื่นคำขอเพื่อเป็นสถาปนิกผู้ได้รับอนุญาตจาก LPJK ต้องแนบพร้อม กับวีซ่าการทำงานซึ่งกองตรวจคนเข้าเมืองอนุมัติแล้ว รวมทั้งจดหมายแนะนำจากบริษัท ประวัติ อย่างย่อและใบรับรองความสามารถจากหน่วยงานด้านสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องในประเทศบ้านเกิดของผู้ยื่นคำขอ นอกจากนี้สถาปนิกต่างชาติควรต้องสมัครเป็นสมาชิกของสมาคมสถาปนิกในอินโดนีเซียด้วย

RFA สามารถให้บริการสถาปัตยกรรมเฉพาะในพื้นที่ LPJK ในท้องถิ่นที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น นอกจากนี้ RFA ยังต้องมีคุณสมบัติเพิ่มเติมดังต่อไปนี้ด้วย

ก. มีความเข้าใจหลักการทั่วไปเกี่ยวกับประมวลการประกอบวิชาชีพและกฎหมายของอินโดนีเซีย

ข. แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถใช้หลักการดังกล่าวอย่างปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ และ

ค. มีความคุ้นเคยกับข้อกำหนดพิเศษอื่น ๆ เกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพในอินโดนีเซีย

2.2.1.4 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สำหรับ สปป.ลาว หน่วยงานที่กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพ คือสภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือ CST (Council of Sciences and Technology) แห่งกระทรวงโยธาธิการและการขนส่ง หรือ MPWT (Ministry of Public Works and Transports) สำหรับนักวิชาชีพสถาปัตยกรรม CST คือหน่วยงานตามกฎหมายก่อตั้งโดย MPWT เพื่อบริหารและติดตามดูแลการดำเนินงาน นโยบาย กลยุทธ์และการบังคับใช้กฎหมาย ในสาขางานโยธาธิการและการขนส่ง สาธารณะ และให้การรับรองสถาปนิกและวิศวกรภายในประเทศ

ปัจจุบัน สปป.ลาวยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือนักวิชาชีพสถาปัตยกรรมใช้ในประเทศของตน หน่วยงาน CST และ MPWT กำลังร่างกฎหมายเพื่อเสนอต่อสมัชชาแห่งชาติ สถาปนิกผู้สนใจเริ่มต้นประกอบวิชาชีพจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายการจดทะเบียนพาณิชย์ ภายใต้การควบคุมของกระทรวงอุตสาหกรรมและพาณิชย์ของสปป.ลาว ขณะนี้การประกอบวิชาชีพสถาปนิกในสปป.ลาว ยังคงเปิดกว้างสำหรับสถาปนิกต่างชาติ แต่ไม่สามารถทำงานโดยอิสระ เว้นแต่ได้รับอนุญาตเป็นการเฉพาะโดยหน่วยงานกำกับดูแลนักวิชาชีพ

สถาปนิกจดทะเบียนต่างชาติจะได้รับอนุญาตให้จัดหาบริการสถาปัตยกรรม ได้เฉพาะพื้นที่ให้ออนุญาตโดยหน่วยงานกำกับดูแลนักวิชาชีพของลาวเท่านั้น ทั้งนี้สถาปนิกจะถูกผูกมัดโดยประมวลจรรยาบรรณและจริยธรรมนักวิชาชีพ ที่กำหนดและบังคับใช้โดยสปป.ลาว

สำหรับสถาปนิกต่างชาติที่ทำงานในสปป.ลาว จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและการจัดการการลงทุนต่างประเทศในสปป.ลาว (ลักษณะคล้ายกรมส่งเสริมการส่งออกของประเทศไทย) และข้อบังคับเกี่ยวกับการตรวจคนเข้าเมืองทุกประการ แต่วิสาหกิจต่างชาติมีสิทธิจ้างบุคลากรชาวต่างชาติซึ่งมีทักษะและความชำนาญที่จำเป็น และได้รับอนุญาตจากหน่วยงานผู้มีอำนาจของรัฐบาลแห่งสปป.ลาวแล้วเข้ามาทำงานด้วย

2.2.1.5 มาเลเซีย

กฎข้อบังคับภายในประเทศที่ใช้บังคับวิชาชีพสถาปนิกในมาเลเซีย คือ พระราชบัญญัติสถาปนิก ปี 1967 และข้อบังคับสถาปนิกปี 1966 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมและผ่านการพิจารณาของรัฐสภาในปี 2014 หน่วยงานกำกับดูแลนักวิชาชีพ หรือ PRA สำหรับวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้แก่ สภาสถาปนิกมาเลเซีย หรือ LAM (Board of Architects of Malaysia) หน้าที่ของสภาปรากฏอยู่ในข้อ 4(1) ของกฎหมายดังกล่าว ได้แก่

ก. การจดทะเบียนสถาปนิก สถาปนิกระดับปริญญาตรี มัณฑนากรระดับปริญญาตรี นักเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม ผู้ตรวจสอบงานและโครงสร้างอาคาร

ข. การจดทะเบียนการประกอบวิชาชีพที่ปรึกษาสถาปัตยกรรม

ค. ควบคุมจรรยาบรรณและจริยธรรมของสถาปนิก

ง. จัดการทดสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

จ. รับรองหลักสูตรสถาปัตยกรรมและมัณฑนศิลป์

ฉ. ใต้สวนและตัดสินข้อพิพาทเกี่ยวกับความประพฤติของสมาชิก

ช. พัฒนาและส่งเสริมวิชาชีพ และ

ซ. เป็นตัวแทนวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ

ภายใต้กฎหมาย บุคคลใด ๆ สามารถยื่นขอเป็นสถาปนิกโดยจะต้องมีคุณสมบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของสภาสถาปนิกมาเลเซีย หรือ LAM

ระยะเวลาของการศึกษาและฝึกอบรมของสถาปนิกจะแบ่งออกเป็นสาม (3) ช่วงต่อเนื่องกันดังนี้ LAM Part I และ LAM Part II ภายในเวลาห้า(5)ปีของการศึกษาอย่างเป็นทางการ

ทางการ ตามด้วยการทดสอบทางวิชาชีพคือ LAM Part III หลังจากผ่านประสบการณ์ทำงานแล้ว สอง(2)ปี สถาบันวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิตบุคคลใดที่มีคุณสมบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของ LAM มีสิทธิยื่นคำขอจดทะเบียนเป็น บัณฑิตสถาปนิก LAM รับรองคุณสมบัติการศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยระยะเวลาห้า (5) ปีเต็ม LAM จะรวบรวมรายชื่อหลักสูตรสถาบันที่ยอมรับ หมายถึงหลักสูตรแบบเต็มเวลาจัดโดยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายชื่อสถาบันที่ผ่านการรับรองเพื่อเผยแพร่บนเว็บไซต์ LAM บัณฑิตสถาปนิกวิศวกรรมศาสตร์ผู้มีความรู้คุณสมบัติไม่ตรงตามที่สภากำหนดไว้ จะต้องเข้ารับการทดสอบคุณสมบัติ Part I และ II จัดโดยสภาการทดสอบคุณสมบัติสถาปนิกมาเลเซีย

ภายใต้ พ.ร.บ. ฉบับปัจจุบัน สถาปนิกต่างชาติจดทะเบียน หรือ RFA ซึ่งเป็นที่ปรึกษาโครงการ ที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินจากรัฐบาลต่างชาติทั้งหมด หรือดำเนินงานภายใต้ความตกลงทวิภาคีระหว่างรัฐบาล อาจจดทะเบียนแบบปีต่อปีและสามารถต่ออายุ โดยจะมีการออกใบอนุญาตทำงานประเภทนักวิชาชีพแลกเปลี่ยน แก่ชาวต่างชาติซึ่งเป็นลูกจ้างของบริษัทต่างประเทศ แต่ทำงานร่วมกับบริษัทที่ก่อตั้งในมาเลเซีย ใบอนุญาตดังกล่าวเหมาะสำหรับผู้เชี่ยวชาญและผู้ฝึกอบรมทางเทคนิค ปกติแล้วใบอนุญาตทำงานประเภทนักวิชาชีพนี้มีอายุค่อนข้างสั้นประมาณหกเดือน ใบอนุญาตทำงานสามารถใช้ได้กับผู้ที่ต้องการทำงานในมาเลเซีย และผู้ที่มีทักษะเฉพาะทางซึ่งส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งทางด้านเทคนิคหรือการบริหาร โดยส่วนใหญ่มีอายุอย่างน้อยสองปี

2.2.1.6 สหภาพเมียนมา

รัฐสภาแห่งสหภาพเมียนมาผ่านกฎหมายสภาสถาปนิกเมียนมา (กฎหมายรัฐสภาแห่งสหภาพ ฉบับที่ 39) เพื่อกำกับดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรมเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2014 หน่วยงานตามกฎหมายที่ดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรมในเมียนมา คือกระทรวงการก่อสร้าง โดยมีสภาสถาปนิก(เมียนมา)ก่อตั้งโดยประกาศฉบับที่ 175/2013 เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจในนามของกระทรวงดังกล่าว และจะถูกยุบแทนที่ที่สภาสถาปนิกซึ่งประกอบด้วยสมาชิก ที่ได้รับการแต่งตั้ง 12 คนและเลือกตั้ง 21 คน ได้รับการก่อตั้งเรียบร้อยแล้ว

การขออนุญาตเป็นสถาปนิกวิชาชีพในเมียนมานั้น ผู้สมัครต้องสำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมโดยใช้เวลาอย่างน้อยห้าปีเต็ม และประสบการณ์ทำงานอีก 2 ปี หลังจากจดทะเบียนเป็นบัณฑิตสถาปนิกวิศวกรรมกับสภาสถาปนิก ปัจจุบันมีสถาบันด้านสถาปัตยกรรม 7 แห่งและศูนย์แห่งความเป็นเลิศอีก 2 แห่ง แห่งแรกอยู่เมืองย่างกุ้งและอีกแห่งอยู่

เมืองมณฑลเลย์ สถาปนิกผู้ได้รับอนุญาตซึ่งมีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีและมีส่วนในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หรือ CPD (continuous professional development) มีสิทธิสมัครเป็นสถาปนิกผู้ได้รับอนุญาตอาวุโส

ปัจจุบันยังไม่มีกำหนดขั้นตอนวิธีการจดทะเบียนของสถาปนิกและบริษัทต่างชาติ แต่ภายใต้ตารางข้อผูกพัน AFAS ของเมียนมา ระบุว่า การอนุญาตการจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการของซัพพลายเออร์และ/หรือผู้จัดหาต่างชาติ ให้เป็นไปตามกฎหมายการลงทุนของต่างชาติในสหภาพเมียนมา ปี 1988 และรัฐบัญญัติบริษัทของเมียนมา ปี 1914

2.2.1.7 ฟิลิปินส์

กฎหมายหลักที่ใช้ควบคุมวิชาชีพสถาปัตยกรรมในฟิลิปปินส์ คือ รัฐบัญญัติ 9266, รัฐบัญญัติสถาปนิก ปี 2004 โดยหน่วยงาน PRA คือ สภาวิชาชีพสถาปัตยกรรม (“สภา”) ภายใต้คณะกรรมการกำกับดูแลนักวิชาชีพ

บทบาทของสภาได้แก่ การกำหนดและการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับเพื่อการใช้กฎหมาย การกำกับดูแล การจดทะเบียนและการให้อนุญาตการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม การระงับ และการเพิกถอนหนังสือสำคัญการจดทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม นอกจากนี้สภายังรับผิดชอบเรื่องการไต่สวนและการตัดสินกรณีทางด้านการปกครอง เช่นการละเมิดกฎหมาย และการกำหนดแนวทางการพัฒนาวิชาชีพ/การศึกษอย่างต่อเนื่อง เช่นการจัดการทดสอบสำหรับการสอบขอใบอนุญาต สภายังมีหน้าที่อนุมัติ ออก จำกัด หรือเพิกถอนใบอนุญาตพิเศษแบบชั่วคราวแก่สถาปนิกต่างชาติ ที่ประสงค์ทำงานในฟิลิปปินส์ด้วย

ผู้ขอจดทะเบียนเพื่อประกอบวิชาชีพสถาปนิกทุกคน ต้องเข้าสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตที่จัดโดยสภาดังกล่าว เมื่อสอบผ่านจะได้หนังสือสำคัญการจดทะเบียนและบัตรประจำตัวนักวิชาชีพ หรือ PRC I.D. ซึ่งจะต้องต่ออายุทุก ๆ 3 ปี

โดยปกติแล้วการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตสถาปัตยกรรม จะครอบคลุมสาขาความรู้ที่คาดว่าผู้สมัครควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถเมื่อเริ่มต้นประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยแบ่งออกเป็นสามส่วนสำคัญซึ่งมีการถ่วงน้ำหนักความสำคัญสอดคล้องกัน ดังนี้

ก. ประวัติศาสตร์และทฤษฎีสถาปัตยกรรม หลักการวางแผน การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ข. การวางกรอบแนวคิดเชิงโครงสร้าง ได้แก่ วัสดุและเทคโนโลยีก่อสร้าง และ

ค. การออกแบบสถาปัตยกรรมและการวางแผนผังโครงการ

บุคคลที่สามารถสมัครเข้ารับการทดสอบได้แบ่งเป็น

ก. พลเมืองฟิลิปปินส์หรือพลเมืองต่างประเทศผู้มีคุณสมบัติเข้ารับการทดสอบตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

ข. พลเมืองต่างชาติได้รับอนุญาตให้เข้าทดสอบได้ ถ้าประเทศดังกล่าวยอมให้ชาวฟิลิปปินส์ประกอบวิชาชีพเดียวกันโดยไม่มีข้อจำกัดหรือ อนุญาตให้ชาวฟิลิปปินส์ประกอบวิชาชีพหลังจากสอบผ่าน ด้วยเงื่อนไขเดียวกันกับพลเมืองต่างชาติ รวมถึงการยอมรับปริญญา/อนุปริญญาของทั้งสองฝ่ายด้วย

ค. มีคุณลักษณะทางศีลธรรมที่ดี

ง. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิตสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จากโรงเรียน วิทยาลัย หรือสถาบันซึ่งเป็นที่ยอมรับ และ/หรือรับรองโดยคณะกรรมการการศึกษา หรือ CHED (Commission on Higher Education) และต้องมีการบันทึกประสบการณ์ด้านสถาปัตยกรรมอย่างน้อยสอง (2) ปีหรือเทียบเท่า รับรองโดยสถาปนิกจดทะเบียน/ได้รับอนุญาต อย่างไรก็ตามผู้ที่จบปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์จากโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัยหรือสถาบันซึ่งเป็นที่ยอมรับของรัฐบาล จะถือว่ามีความประสบการณ์การประกอบวิชาชีพหนึ่ง (1) ปี

จ. ไม่เคยมีประวัติการก่ออาชญากรรมใด ๆ ที่มีความประพฤติผิดอย่างร้ายแรง

ข้อกำหนดเรื่องการจดทะเบียนในต่างประเทศ จะต้องเหมือนกันกับที่กฎหมายของฟิลิปปินส์กำหนดไว้ และกฎหมายของประเทศดังกล่าว อนุญาตให้ชาวฟิลิปปินส์ประกอบวิชาชีพด้วยหลักการเดียวกันและเอกสิทธิ์เดียวกันกับพลเมืองของประเทศนั้น ๆ ขณะเดียวกัน คณะกรรมการกำกับดูแลนักวิชาชีพอาจให้อนุญาตออกหนังสือสำคัญ/ใบอนุญาตหรือใบอนุญาตชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ ตามคำแนะนำของสภาสถาปนิก

ก. นักวิชาชีพต่างชาติผู้ประสงค์จะประกอบวิชาชีพในประเทศภายใต้ข้อตกลงต่างตอบแทนหรือข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ

ข. ที่ปรึกษาในโครงการของรัฐบาลซึ่งได้รับเงินทุนจากต่างประเทศ การร่วมลงทุนหรือความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และ

ค. ลูกจ้างของบริษัทฟิลิปปินส์ บริษัทเอกชนต่างชาติ สถาบันตามกฎหมาย
หน่วยงาน องค์การหรือบุคคลซึ่งเป็นของรัฐหรือเอกชน ผู้ให้บริการของนักวิชาชีพต่างชาติ ด้วย
เหตุผลที่กล่าวถึงข้างต้น จะต้องรับผิดชอบต่อการขอรับใบอนุญาตพิเศษจาก PRC สถาปนิก
ต่างชาติสามารถประกอบวิชาชีพตามข้อตกลงต่างตอบแทน

2.2.1.8 สิงคโปร์

ข้อบังคับในประเทศประกอบด้วยรัฐบัญญัติสถาปนิก ปี 1991, กฎระเบียบ
สถาปนิก ปี 1991 และกฎระเบียบสถาปนิก(จรรยาบรรณและจริยธรรมนักวิชาชีพ) โดยมีหน่วยงาน
ผู้ให้อนุญาตคือ สภาสถาปนิกสิงคโปร์ (Board of Architect Singapore: BOA) การจดทะเบียน
สถาปนิกในสิงคโปร์ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- ก. มีคุณสมบัติด้านสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ
- ข. มีประสบการณ์ทำงานสถาปัตยกรรมตามสมควร และ
- ค. ผู้สมัครเป็นบุคคลที่มีความสามารถและเหมาะสม

สภารับรองคุณสมบัติทางการศึกษาของหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเป็นเวลา
5 ปีเต็ม โดยสภามีรายชื่อหลักสูตรทั้งในและประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับ เพื่อจุดประสงค์ของการจ
ทะเบียนกับสภา ซึ่งได้แก่ปริญญาตรีหรือปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัย
แห่งชาติสิงคโปร์

บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการจดทะเบียนตามเกณฑ์ของสภา ถ้า
บริษัทต่างชาติประสงค์ที่จะให้บริการสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ จะต้องจดทะเบียนกับ BOA โดย
บริษัทต้องมีส่วนการส่วนใหญ่เป็นสถาปนิกจดทะเบียนกับ BOA ถ้าไม่ได้จดทะเบียนก็จะไม่
สามารถอ้างตนว่าเป็นสถาปนิก ไม่เช่นนั้นแล้วก็ต้องใช้ว่าเป็นบริษัทรับปรึกษาด้านการออกแบบ
การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ สามารถทำได้ในรูปแบบดังนี้

ก. บริษัทจำกัด กฎหมายกำหนดให้ต้องมีกรรมการเป็นสถาปนิกจ
ทะเบียนหรือนักวิชาชีพพันธมิตรผู้มีใบอนุญาตที่ใช้ได้ อย่างน้อยร้อยละ 51 กิจการของบริษัทคือ
การให้บริการสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ ทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้การควบคุมและการบริหารของ
กรรมการบริษัท ซึ่งเป็นสถาปนิกจดทะเบียนผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ข. บริษัทไม่จำกัด กฎหมายกำหนดให้มีกรรมการเป็นสถาปนิกจดทะเบียน
หรือนักวิชาชีพพันธมิตรผู้มีใบอนุญาตที่ใช้ได้ อย่างน้อยร้อยละ 51 และกิจการของบริษัทคือการ

ให้บริการสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ ทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้การควบคุมและการบริหารของกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นสถาปนิกจดทะเบียนผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ค. ห้างหุ้นส่วน ภายใต้การดำเนินธุรกิจรูปแบบนี้ ผลประโยชน์ในสินทรัพย์ และผลกำไรของห้างหุ้นส่วน ต้องถือครองโดยสถาปนิกจดทะเบียนหรือนักวิชาชีพพันธมิตร ซึ่งมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพที่ใช้ได้ โดยกิจการของห้างหุ้นส่วนคือการให้บริการสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ ทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้การควบคุมและการบริหารของกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นสถาปนิกจดทะเบียนผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

ง. ห้างหุ้นส่วนจำกัดความรับผิดชอบ (LLP) ภายใต้การดำเนินงานรูปแบบนี้ กฎหมายกำหนดให้ต้องมีหุ้นส่วนอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นสถาปนิกจดทะเบียนผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ, กิจการของ LLP คือการให้บริการสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ ทั้งหมดนี้จะอยู่ภายใต้การควบคุมและการบริหารของกรรมการบริษัท ซึ่งเป็นสถาปนิกจดทะเบียนผู้มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ

บริษัทต่างชาติประสงค์ที่จะให้บริการสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ จะต้องจดทะเบียนกับ BOA โดยบริษัทต้องมีกรรมกรส่วนใหญ่เป็นสถาปนิกจดทะเบียนกับ BOA ถ้าไม่ได้จดทะเบียนก็จะไม่สามารถอ้างตนว่าเป็นสถาปนิก ไม่เช่นนั้นแล้วก็ต้องใช้ว่าเป็นบริษัทรับปรึกษาด้านการออกแบบ

สำหรับชาวต่างชาติต้องมีใบอนุญาตทำงานหรือใบอนุญาตทำงานส่วนบุคคลหรือ PEP (Personalized Employment Pass) จึงจะสามารถทำงานในสิงคโปร์ โดย PEP คือระบบใหม่ที่นำมาใช้เพื่อส่งเสริมให้ผู้มีความสามารถทั่วโลกมาทำงานในสิงคโปร์ ซึ่งไม่มีการผูกมัดกับนายจ้างใด ๆ และเป็นการให้อนุญาตตามคุณสมบัติของผู้สมัครโดยเฉพาะ ผู้ถือใบ PEP อาจอยู่ต่อในสิงคโปร์ได้นานถึงหกเดือน เพื่อมองหาโอกาสการจ้างงานใหม่ ๆ โดยไม่ต้องยื่นขอใบอนุญาตทำงานใหม่กรณีที่มีการเปลี่ยนงาน ในการยื่นขอใบอนุญาตทำงานนั้น นายจ้างจะต้องเป็นคนท้องถิ่น

2.2.1.9 ไทย

กฎหมายในประเทศที่ใช้ควบคุมวิชาชีพสถาปัตยกรรมในไทย คือ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 โดยมีสภาสถาปนิก หรือ ACT (Architect Council of Thailand) กำกับดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรม ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงมหาดไทย สถาปนิกรับผิดชอบเรื่องกำหนดกฎเกณฑ์และข้อบังคับ ตลอดจนการออกใบอนุญาตแก่

สถาปนิก ทั้งนี้ พ.ร.บ. สถาปนิก ระบุไว้ว่า “ห้ามบุคคลประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่มีการควบคุม หรือแสดงด้วยวิธีการใด ๆ ที่ทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดว่า บุคคลนั้นสามารถประกอบวิชาชีพในสาขาใด ๆ ของสถาปัตยกรรมที่มีการควบคุม เว้นแต่บุคคลนั้นได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพได้โดยสภาสถาปนิก (ACT) แล้ว” ทั้งนี้ สถาปนิกในประเทศไทยออกเป็น 4 ระดับคือ วุฒิสถาปนิก สามัญสถาปนิก ภาควิชาสถาปนิก และภาควิชาสถาปนิกพิเศษ

คุณสมบัติของภาควิชาสถาปนิกคือ ผู้สมัครต้องจบหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี โดยที่ผู้สมัครไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ด้านสถาปัตยกรรมมาก่อน ผู้สมัครที่จบหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 1 ปีก่อนยื่นสมัครเป็นภาควิชาสถาปนิก ส่วนผู้สมัครที่จบหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ในสาขาสถาปัตยกรรม ซึ่งรับรองโดยสภา จะต้อง มีประสบการณ์อย่างน้อย 2 ปีก่อนยื่นสมัครเป็นภาควิชาสถาปนิก กรณีผู้ที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญาในสาขาสถาปัตยกรรม ซึ่งรับรองโดยสภา จะต้อง มีประสบการณ์อย่างน้อย 3 ปีก่อนยื่นสมัครเป็นภาควิชาสถาปนิก ส่วนผู้ที่มิใช่ประกาศนียบัตรในสาขาสถาปัตยกรรมซึ่งรับรองโดยสภา สามารถสมัครได้แต่ต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 4 ปีก่อนยื่นใบสมัครเป็นภาควิชาสถาปนิก

สถาปนิกสามารถประกอบวิชาชีพในฐานะเจ้าของกิจการแต่เพียงผู้เดียว ห้างหุ้นส่วนหรือนิติบุคคล (บริษัทจำกัดความรับผิดชอบ) โดยต้องเป็นคนไทยถือครองหุ้นอย่างน้อยร้อยละ 51 และบริษัทต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์แล้ว กฎหมายกำหนดไว้ว่าบุคคลสัญชาติไทยเท่านั้น ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ส่วนสถาปนิกต่างชาติรวมถึงสถาปนิกอาเซียนต้องทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นเท่านั้น

สถาปนิกต่างชาติคนใดต้องการทำงานหรือประกอบวิชาชีพในประเทศไทย ต้องยื่นขอวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราว ปัจจุบันวีซ่านี้มีอยู่หลายประเภทด้วยกัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการและคุณสมบัติของนักธุรกิจแต่ละคน ได้แก่วีซ่าธุรกิจ รหัส “B” ในหมวด business-approved visa รหัส “B-A” และ วีซ่าการลงทุนและธุรกิจ รหัส “IB” ผู้ถือวีซ่าประเภทนี้ซึ่งประสงค์จะทำงานในไทย ต้องได้รับใบอนุญาตทำงานก่อนจึงจะทำงานได้

2.2.1.10 เวียดนาม

วิชาชีพสถาปัตยกรรมในเวียดนามอยู่ภายใต้การควบคุมของกระทรวงการก่อสร้าง การดำเนินการมีลักษณะของการกระจายอำนาจ และถูกควบคุมผ่านสำนักงานการก่อสร้างประจำจังหวัดและคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำจังหวัด การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมจะอยู่ภายใต้กฎหมายควบคุม ฉบับที่ 50/2014/QH13 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2014

และคำสั่ง ข้อกำหนด ประกาศ เพื่อเป็นแนวทางการใช้กฎหมายควบคุมการก่อสร้าง ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติพื้นฐานของสถาปนิกสามัญ มีอยู่ 3 ประการด้วยกันคือ

1) ต้องจบหลักสูตรปริญญาตรีด้านการวางแผนผัง หรือสถาปัตยกรรม จากมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นที่ยอมรับของเวียดนามหรือต่างประเทศ หรือสถาบันอื่น ๆ

2) ต้องมีประสบการณ์ประกอบวิชาชีพ หลังสำเร็จการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี และ

3) ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนผัง และ/หรือการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 โครงการ

สำนักงานควบคุมการก่อสร้างประจำจังหวัด เป็นหน่วยงานตามกฎหมาย มีหน้าที่รับผิดชอบการประเมินทางวิชาชีพ กระบวนการประเมินดังกล่าวโดยละเอียด จะดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาประจำจังหวัด ซึ่งก่อตั้งโดยสำนักงานควบคุมการก่อสร้างประจำจังหวัดตามลำดับ ทั้งนี้จะประเมินใบสมัครเป็นรายกรณี โดยผู้สมัครไม่จำเป็นต้องเข้ารับการทดสอบ

สถาปนิกสามารถประกอบวิชาชีพผ่านทางบริษัทของรัฐ บริษัทเอกชน บริษัทจำกัด บริษัทร่วมทุน ห้างหุ้นส่วน การก่อตั้งบริษัทหรือสหกรณ์ ทั้งนี้บริษัทในประเทศจะต้องยื่นใบขออนุญาตกับสำนักงานวางแผนและการลงทุนเพื่อการจดทะเบียนธุรกิจประจำจังหวัด ผู้นำ/ผู้จัดการระดับบริหารของบริษัท ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ แต่กฎหมายไม่ได้กำหนดว่าต้องมีเงินทุนขั้นต่ำเท่าไร

แม้ว่าบริษัทที่ปรึกษาในท้องถิ่นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตปฏิบัติงานสำหรับผู้รับเหมา แต่ก็ต้องมีคุณสมบัติตามประเภทและขนาดของโครงการ และประเภทของการบริการ ทั้งนี้ควรระบุคุณสมบัติของตนไว้ในทะเบียนการค้าของตนเองไว้ด้วย

สำหรับสถาปนิกวิชาชีพต่างชาติ สามารถปฏิบัติงานในเวียดนาม ในรูปของกิจการที่มีต่างชาติลงทุนได้ถึงร้อยละ 100 หรือกิจการร่วมทุนกับต่างชาติ ซึ่งต้องก่อตั้งในรูปแบบบริษัทจำกัด บริษัทที่มีต่างชาติลงทุนถึงร้อยละ 100 หรือบริษัทที่ปรึกษาซึ่งเป็นกิจการร่วมลงทุน ต้องขอใบอนุญาตการลงทุน ซึ่งเทียบเท่ากับทะเบียนการค้า ภายใต้กฎหมายการลงทุนของต่างประเทศในเวียดนาม ซึ่งออกโดยกระทรวงการวางแผนและการลงทุน หรือคณะกรรมการประชาชนประจำจังหวัด ตามกฎหมายแรงงานจะอนุญาตเฉพาะนักวิชาชีพต่างชาติผู้มีทักษะและความเชี่ยวชาญซึ่งไม่มีอยู่ในเวียดนามเท่านั้น ที่สามารถทำงานในเวียดนาม บริษัทที่ปรึกษาต่างชาติซึ่งได้รับแต่งตั้งหรือคัดเลือกผ่านการประมูล เพื่อการจัดหาบริการวิชาชีพแก่โครงการใน

เวียดนาม ต้องยื่นคำขอต่อกระทรวงการก่อสร้างหรือสำนักงานประจำจังหวัดเพื่อขอรับใบอนุญาตปฏิบัติงานสำหรับผู้รับเหมา

2.2.2 มาตรฐานการเรียนรู้เทียบเคียงกับมาตรฐานที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

จากการที่คณะทำงานด้านการศึกษาภายใต้กรอบอาเซียนได้หยิบยกเนื้อหาและมาตรฐานจากนานาชาติที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติอันได้แก่ Canberra Accord และ UNESCO-UIA Charter for Architectural Education มาเทียบเคียงเพื่อที่จะนำมาปรับใช้กับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งทั้ง 2 มาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

Canberra Accord

ข้อตกลงสนธิสัญญา Canberra Accord ได้ลงนามเมื่อวันที่ 9 เมษายน ค.ศ. 2008 โดยมีองค์กรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมร่วมกันลงนาม จำนวน 8 หน่วยงาน (<http://www.canberraaccord.org/aboutus/history.aspx>) ได้แก่

- 1) Commonwealth Association of Architects (CAA)
- 2) Canadian Architectural Certification Board/Conseil canadien de certification en architecture (CACB-CCCA)
- 3) Acreditadora Nacional de Programas de Arquitectura y Disciplinas del Espacio Habitable/Comite para la Practica Internacional de la Arquitectura (ANPADEH/COMPIAR)
- 4) Korea Architecture Accrediting Board (KAAB)
- 5) National Architecture Accrediting Board (NAAB) (U.S.)
- 6) The National Board of Architectural Accreditation of China (NBAA)
- 7) The Royal Australian Institute of Architects (RAIA)
- 8) The Royal Institute British Architects (RIBA)

โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพิจารณาประเมินเรื่องของความเป็นมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมเท่านั้นโดยจะไม่มีผลกระทบในเรื่องของขั้นตอนการปฏิบัติและการได้มาซึ่งใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพของแต่ละประเทศแต่อย่างใด

“Substantial equivalency identifies a program/me as comparable in educational outcomes in all significant aspects, and indicates that it provides an

educational experience meeting acceptable standards, even though such program/me may differ in format or method of delivery. Substantial equivalency is not accreditation.”

ทั้งนี้การรับรอง / การตรวจสอบ / การยอมรับ คือกลไกการประกันคุณภาพที่จะยอมรับหลักสูตรต่างๆที่ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาได้มาซึ่งความรู้ความสามารถ ระบบลงนามในข้อตกลงในสนธิสัญญา Canberra ได้ข้อสรุปว่า ระบบการรับรอง / การตรวจสอบ / การยอมรับ สำหรับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมนั้น มีความสามารถในการเปรียบเทียบว่าหลักสูตรดังกล่าวมีความเทียบเท่าทางมาตรฐานที่เกี่ยวข้องข้อกำหนดทางวิชาการด้านสถาปัตยกรรม สนธิสัญญา Canberra ได้มีการดำเนินการภายใต้หลักเกณฑ์ที่เป็นที่ยอมรับในระดับสากลสำหรับข้อปฏิบัติที่ดี ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณวุฒิจากหลักสูตรที่ได้รับการรับรอง / ตรวจสอบ / เป็นที่ยอมรับในสถาปัตยกรรมที่เป็นที่ยอมรับโดย สนธิสัญญา Canberra จะมีมาตรฐานและคุณสมบัติ และมีความสามารถในการที่จะ :

1. นำความรู้ที่ได้รับไปใช้สำหรับการออกแบบ การดำเนินงาน และการปรับปรุงระบบ กระบวนการ และสภาพแวดล้อม
2. กำหนดและแก้ไขปัญหาทางที่มีความซับซ้อนทางด้านสถาปัตยกรรม
3. ทำความเข้าใจและแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและความหมายโดยนัยทางสังคมของงานสถาปัตยกรรม
4. สื่อสารกับลูกค้า คนรอบข้าง และชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาวิชาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษา
6. ปฏิบัติตามหลักจริยธรรมของวิชาชีพทางด้านสถาปัตยกรรม
7. ให้การสนับสนุนสภาพแวดล้อมของมนุษย์ที่ดีขึ้นในสังคมแบบร่วมสมัย

โดยสนธิสัญญาได้รับเอาหลักการสำคัญของแนวทางข้อปฏิบัติที่ดี (GGP) ของเครือข่ายหน่วยงานด้านงานประกันคุณภาพระหว่างประเทศในอุดมศึกษา (INQAAHE) เป็นการวัดเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการปฏิบัติที่ดีระหว่างประเทศสำหรับหน่วยงานทางด้านการประกันคุณภาพ และสะท้อนให้เห็นถึงหลักเกณฑ์ที่สำคัญของกฎบัตร UNESCO-UIA สำหรับการศึกษา

ทางด้านสถาปัตยกรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2548) และส่วนที่เกี่ยวข้องกับสนธิสัญญา UIA เกี่ยวกับมาตรฐานสากลที่แนะนำ เกี่ยวกับวิชาชีพในทางปฏิบัติทางด้านสถาปัตยกรรมให้เป็นมาตรฐานสากลเพื่อตอบสนองความต้องการทางวิชาการสำหรับการปฏิบัติงานด้านสถาปัตยกรรมในระดับมืออาชีพ (Canberra Accord on Architectural Education: Recognition of substantial Equivalency between accreditation/ validation systems in Architectural Education, 2008)

UNESCO-UIA Charter for Architectural Education

UNESCO-UIA ได้กำหนดการวัดระดับมาตรฐาน / การรับรองว่าถูกต้องตามมาตรฐาน การรับรองปริญญา อนุปริญญาในสาขาวิชาสถาปัตยกรรมควบคุม (Accreditation/ Validation/ Recognition) ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรการศึกษานั้นสอดคล้องและได้มาตรฐานที่วางเอาไว้ โดยที่จุดประสงค์หลักของขั้นตอนนี้ก็เพื่อให้การดำเนินงานนั้นเหมาะสมกับพื้นฐานของการศึกษา

การวัดระดับความเป็นมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมนั้นต้องทำโดยเจ้าหน้าที่หรือสถาบันที่เกี่ยวข้องในการวัดระดับมาตรฐาน เนื่องจากการรับรองมาตรฐานนี้จะต้องแน่ใจได้ว่าผู้ที่จบออกไปประกอบวิชาชีพนั้นจะมีความรู้ความชำนาญทั้งในเรื่องของการออกแบบ งานระบบอาคาร จรรยาบรรณและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องต่อการประกอบวิชาชีพ หลักการที่สำคัญของทุก ๆ นโยบายของการวัดรับรองมาตรฐานนั้นควรสามารถปรับเปลี่ยนแนวทาง ในแต่ละแนวทางการดำเนินการได้ แต่ในขณะเดียวกันก็ควรมีความชัดเจนและแน่นอนในเรื่องของมาตรฐานของบทบาทวิธีการรับรองเพื่อให้ได้ความเหมาะสม และสามารถพัฒนาการศึกษานั้นเพื่อให้ได้มาตรฐานที่สูงยิ่งขึ้น (UNESCO/UIA CHARTER FOR ARCHITECTURAL EDUCATION Revised Edition 2011)

เกณฑ์การตรวจ และการปรับตามหลักสูตรการศึกษานั้นต้องมีความระมัดระวัง ซึ่งการประเมินหลักสูตรนั้นจะต้องอยู่ในเกณฑ์ที่ได้มีการตกลงกันไว้แล้ว โดยกลุ่มผู้ตรวจสอบจากภายนอกต่อโรงเรียนที่เปิดการสอนหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ โดยผู้ที่ตรวจสอบนั้นต้องได้รับการฝึกฝน อบรมและมีประสบการณ์ในการประเมินหลักสูตรด้านสถาปัตยกรรม และสามารถที่จะแนะนำแนวทางการแก้ไขที่สามารถนำมาปรับปรุงได้ โดยผู้ที่มาประเมินนั้นจะถูกแต่งตั้งโดยกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพในแต่ละหน่วยงาน โดยกลุ่มองค์กรผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถาปัตยกรรม ผู้

ตรวจสอบโรงเรียนสำหรับการสอนสถาปัตยกรรมโดยตรงหรือด้วยวิธีที่ได้ผ่านการรับรองมาแล้วว่าถูกต้อง ระบบของการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบนั้นมีหลายวิธีทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าการให้การศึกษานั้นจะดำเนินการโดยภาครัฐหรือเอกชน เจ้าหน้าที่องค์การอิสระที่เกี่ยวข้องนี้สามารถประกอบด้วยผู้แทนจากผู้ที่ชำนาญการหลายองค์กร เช่น สมาคมและ/หรือสภาสถาปนิก องค์การอิสระเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับงานด้านสถาปัตยกรรม โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยทั้งในระดับจังหวัด หรือประเทศที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับด้านสถาปัตยกรรมหรือตัวแทนจากผู้ตรวจสอบภายนอก ขั้นตอนการรับรอง วิธีการการยอมรับ/รับรองมาตรฐานที่เห็นชอบนั้น จะเกี่ยวพันกับการทำงานของผู้ที่ศึกษาที่ผ่านการพิจารณาอย่างน้อยที่สุด 1 ครั้งโดยมีผลงานออกมาเป็นที่พอใจในระหว่างการเรียนการสอนที่มีการสอนทางด้านสถาปัตยกรรม การรับรองผลนั้นมีความแตกต่างกันระหว่างองค์กรในภาครัฐและสถาบันเอกชน แต่อย่างไรก็ตามทั้ง 2 ฝ่ายต้องมีความเห็นพ้องกันในขั้นสุดท้ายของการยอมรับและรับรองมาตรฐาน

การจัดการตรวจสอบว่าได้มาตรฐานหรือไม่ขึ้นอยู่กับหลักสูตรการศึกษาในแต่ละสถาบัน หรือแต่ละรายวิชาตามหลักสูตร ในบางกรณีผู้ตรวจสอบจะทำการตรวจโดยการเยี่ยมชมโรงเรียนที่ทำการสอน การตรวจสอบจากข้อสอบ หรือหลักสูตร การตรวจสอบดูสถานที่ทำงานของนักศึกษา รายการวิชาที่ทำการสอนตลอดจนงานที่นักศึกษาได้รับในแต่ละโครงการ อาจมีการพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่และนักศึกษาในสถานที่นั้น ๆ ในการสรุปของการพิจารณา ผู้ตรวจสอบจะเตรียมรายงานเพื่อแสดงต่อเจ้าหน้าที่ของสถานศึกษานั้น ๆ ในรายละเอียดที่เกี่ยวกับการตรวจสอบและข้อเสนอแนะเพื่อให้สถานศึกษานั้นนำไปเป็นข้อปรับปรุงในหลักสูตรการศึกษา หรือนำไปเป็นข้อบังคับในการวัดมาตรฐานในครั้งต่อไป

1) เกณฑ์สำหรับการวัดมาตรฐานหลักสูตร โปรแกรม และการสอบในด้านสถาปัตยกรรม

ความรู้ความชำนาญเป็นหลักสำคัญที่ต้องการให้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งสำหรับสถาปนิก โดยการจัดการขององค์กรสำหรับการให้การศึกษาในระดับสูง และตามการแนะนำของ UIA .ในมาตรฐานการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นพื้นฐานของการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ความชำนาญต่าง ๆ นั้นสามารถถ่ายทอดจากสถาปนิกผู้เชี่ยวชาญโดยการให้การศึกษา การฝึกอบรม และจากประสบการณ์ และในโปรแกรมการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมต้อง

จัดเพื่อช่วยนักศึกษาได้พัฒนาทักษะในการเรียนรู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความสามารถ ความรู้ ความเข้าใจและความชำนาญที่ต่อเนื่องออกไปในแต่ละรายวิชา

UIA เสนอว่าระยะเวลาของการศึกษาเพื่อที่จะเป็นสถาปนิกนั้นไม่ควรที่จะน้อยกว่า 5 ปีตามหลักการของการเรียนการสอนในภาคปกติเพื่อการวัดระดับมาตรฐานของโรงเรียนที่ให้การสอนด้านสถาปัตยกรรม ทั้งนี้สามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมเพื่อความยุติธรรม ในบางประเทศการศึกษานั้นอาจจะพิจารณาจากประสบการณ์ทำงานจริง การฝึกอบรม การฝึกงาน ในระหว่างการศึกษาและขั้นของการฝึกงานนั้น ระดับความสามารถของนักศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในรายละเอียดความต้องการพื้นฐานจะถูกพัฒนาไปตามระบบขั้นตอนการดำเนินการเรียนของนักศึกษา และการรับรองของหลักสูตรการศึกษานั้นจะถูกปรับปรุงในระดับต่าง ๆ กันเพื่อให้เหมาะสมตามระยะเวลาและความต้องการในขณะนั้น ๆ

ความรู้และความสามารถที่จำเป็นของสถาปนิกนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงและจะมีการเปลี่ยนแปลงต่อเนื่องได้อีกตามแต่สภาพสังคม โดย UIA ได้พิจารณาในนโยบายเกี่ยวกับการรับรองความเป็นมาตรฐานเอาไว้ในลักษณะของแต่ละช่วงเวลา เพื่อให้แน่ใจได้ว่าจะมีความต่อเนื่องภายหลังจากการเปลี่ยนแปลง

หลักเกณฑ์ในการวัดระดับความเป็นมาตรฐานนั้นมีความหลากหลายและแตกต่างกันในแต่ละประเทศและในแต่ละเวลา ซึ่งในความแตกต่างของแต่ละประเทศนั้น หลักเกณฑ์ในการวัดจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม และระเบียบแบบแผนที่จะถูกหยิบยกและเป็นอิทธิพลในการพิจารณาของสถาปนิกภายในประเทศ บางกรณีโปรแกรมการศึกษาจะมีพื้นฐานมาจากหลักสูตรที่ผสมกันระหว่างหัวข้อและรายวิชาที่สอดคล้องกัน หรือแตกต่างกันตามแต่ละหัวข้อ เพราะฉะนั้นการวัดระดับมาตรฐานนั้นต้องพิจารณารวมไปถึงหลักสูตรการศึกษาด้วย แต่การศึกษานั้นจะแตกต่างกันขึ้นอยู่กับระดับของการศึกษาว่าจะอยู่ในขั้นของปานกลาง หรือขั้นสุดท้าย และยังขึ้นอยู่กับระยะเวลาก่อนหรือหลังการฝึกงาน

2) วิธีการวัดระดับมาตรฐาน

การรับรองมาตรฐานนั้นจะถูกตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ที่เป็นอิสระ ไม่ขึ้นต่อสถาบันที่ทำการสอนที่ต้องการจะวัดมาตรฐาน เจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจสอบนั้นต้องผ่านการเลือกสรรที่ได้มาตรฐานซึ่งต้องประกอบไปด้วยความสามารถทั้งในด้านประสบการณ์ทำงานออกแบบจริง การฝึกอบรม และจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ บ่อยครั้งที่การตรวจสอบมาตรฐานนั้นมีเจ้าหน้าที่ที่มากกว่า 1 องค์การขึ้นไป และในทุกตัวอย่างของการตรวจนั้นจะต้องประกอบด้วน

ผู้เชี่ยวชาญในด้านสถาปัตยกรรมด้วยทุกครั้ง เพื่อที่จะช่วยสนับสนุนให้การประเมินนั้นตรงตามจุดประสงค์ในมุมมองของสถาปัตยกรรม ซึ่งในทุกตัวอย่งนั้นสถาบันการศึกษาจะเข้าร่วมเป็นผู้ตรวจสอบด้วยแต่ไม่สามารถที่จะเข้าร่วมการตรวจสอบมาตรฐานในสถาบันของตนได้

3) ระเบียบการพิจารณาการรับรองมาตรฐานของหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม

ระเบียบการพิจารณาเพื่อรับรองหลักสูตรนั้นมีความแตกต่างกันอยู่กับวัฒนธรรมการศึกษาในแต่ละประเทศ หลักสูตรการศึกษานั้นจะต้องพิจารณาให้เป็นหลักฐาน การตรวจสอบสำหรับครั้งแรกนั้นอาจจะผ่านการตรวจหรือไม่ผ่านก็ได้ หรืออาจถูกการถกเถียง ดังนั้นการทำรายงานไว้เพื่อเป็นหลักฐานจะทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบในครั้งต่อไป

ระเบียบของการพิจารณาเพื่อรับรองหลักสูตรยังต้องคำนึงถึงเรื่องขั้นตอนของการตรวจสอบว่ามีมากกว่า 1 ขั้นหรือไม่ ในบางประเทศระเบียบในการพิจารณานั้นจะประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน โดยภายหลังจาก 3 และ 5 ปี ในหลักสูตรการศึกษา ตามลำดับ และจะสรุปลงความเห็นในช่วงระยะเวลาการฝึกงาน แต่ในบางประเทศก็จะมีขั้นตอนเพียง 1 หรือ 2 ครั้งเท่านั้น

ระเบียบการพิจารณาการรับรองหลักสูตรจะเกี่ยวข้องกับผู้ประเมินเนื้อหาหลักสูตรการศึกษาและมาตรฐานของแต่ละโปรแกรม นั้น ๆ การประเมินจะต้องทำในพื้นฐานของข้อมูลที่จัดเตรียมโดยสถาบันที่ให้การศึกษาซึ่งพิจารณาทั้งแผนงาน หลักสูตร และรายละเอียดของแบบฝึกงานภายในสตูดิโอ และข้อสอบ รวมถึงรายงานจากผู้ตรวจสอบภายนอกและการประเมินโดยสถาบันเอง ในระหว่างการเยี่ยมชมสถานบันนั้น หรือมีการพบปะกับหัวหน้าเจ้าหน้าที่ของสถาบันที่ทำการสอนรวมถึงการตรวจสอบถึงการทำงานของนักศึกษาและความสะดวกสบายที่เอื้อประโยชน์ต่อการศึกษาก็ด้วย

สถาบันที่เสนอการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรในวิชาหลัก หรือจะเสนอรายวิชาใหม่เข้ามาในหลักสูตรนั้นจะเป็นการดีถ้าได้มีการพิจารณาตั้งแต่ขั้นแรกโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในเรื่องของเนื้อหา หลักสูตร โครงสร้าง และการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้การพิจารณารับรอง นั้นประสบผลสำเร็จ ข้อมูลที่จะช่วยในการพิจารณาการประเมินต้องครอบคลุมรายละเอียดเนื้อหา จุดประสงค์ของทฤษฎีการเรียนการสอน และหลักวิชาการของหลักสูตร การแสดงรายละเอียดของหลักสูตรนั้นอาจประกอบไปด้วยเค้าโครงแผนผัง รายละเอียดของกรอบวิชา ความต้องการ/จุดประสงค์หลักของรายวิชาต่าง ๆ และรายละเอียดของแผนการสอนรวมไปถึงระยะเวลา/ชั่วโมงการเรียนการสอนในแต่ละวิชาด้วย

4) เอกสารและการดำเนินการเข้าเยี่ยม

การวัดรับรองมาตรฐานเพื่อต้องการที่จะค้นหาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเริ่มต้นหรือการดำเนินการสำหรับการจัดทำหลักสูตร โปรแกรมการศึกษา ดังนั้นเอกสารที่สถาบันการศึกษาจัดเตรียมไว้เพื่อเจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจควรประกอบไปด้วย

- รายละเอียดโดยย่อเกี่ยวกับประวัติของสถาบันที่ให้การศึกษ โดยที่เอกสารนั้นจะอยู่ภายใต้เรื่องของชาติ ศาสนาและพื้นฐานของเมืองซึ่งมีอิทธิพลต่อสถาบันการศึกษา

- รายละเอียดโดยย่อเกี่ยวกับประวัติ /ที่มาของหลักสูตร

- แนวทางการสอนวิชาต่าง ๆ รายการและมุมมองของการศึกษาสถาบันัตยกรรม

- การชี้แจงรายละเอียดของพฤติกรรมที่แตกต่างกันของนักศึกษาซึ่งมีอิทธิพลต่อทิศทางของการนำเสนอหลักสูตร

- สรุปหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ รวมถึงกิจกรรมที่มีได้เกี่ยวข้องกับการสอน และหน้าที่อื่น ๆ เช่น การค้นคว้า การทำหนังสือ/ เขียนหนังสือ ลักษณะการประกอบวิชาชีพ และความเกี่ยวข้องกับชุมชน

- รายการแสดงข้อมูลที่รวบรวมเรื่องของ สถิติโอ พื้นที่การเรียนการสอน อุปกรณ์ การปฏิบัติการจริง การทำงานเป็นกลุ่ม สิ่งอำนวยความสะดวกในห้องสมุด ศูนย์กลางการค้นคว้า คอมพิวเตอร์และระบบข้อมูลข่าวสาร

- รายละเอียดสั้น ๆ ของระบบนโยบายและโครงสร้างของการบริหาร

- รายละเอียดที่สมบูรณ์ของหลักสูตรการศึกษาของสถาบันที่ทำการสอน รวมถึงรายละเอียดของกรอบวิชา จุดประสงค์ของรายวิชา และวัตถุประสงค์เมื่อทำการสอนเสร็จสิ้น วิธีการสอน รายละเอียดของการทำงานในสถิติโอ และสำเนาคู่มือการศึกษา

- สถิติข้อมูลของนักศึกษาที่ลงทะเบียน จำนวนผู้ที่สำเร็จการศึกษา จำนวนเจ้าหน้าที่ และ อัตราส่วนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเจ้าหน้าที่และนักศึกษา

- การประเมินผลด้วยตนเองของโรงเรียนต่อนโยบายการศึกษา โดนสรุปว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร โดยการจัดทำเป็นรายงานเตรียมไว้ในเรื่องของการก่อนที่จะทำการตรวจสอบวัดระดับมาตรฐาน และรวมไปถึงหาเสนอข้อคิดเห็นสำหรับการพัฒนาภายหลังจากการตรวจสอบ เพื่อครอบคลุมประเด็นของรายงานของผู้ตรวจจากภายนอก การเปลี่ยนแปลงในนโยบาย ข้อคิดเห็นของการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตร รายละเอียดพิเศษอื่น ๆ ของหลักสูตร และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

เจ้าหน้าที่ตรวจวัดระดับมาตรฐานจะทำการเยี่ยม/ ตรวจสอบสถานศึกษาและพิจารณาโปรแกรม ระหว่างที่ทำการเยี่ยมชมสถานศึกษานั้นหากมีการจัดแสดงผลงานของนักศึกษาโดยถ้าผลงานนั้นมีระยะเวลาของการทำงานไม่น้อยกว่า 12 เดือน จะเป็นตัวที่ช่วยในการตรวจเยี่ยมสถานศึกษามากขึ้น โดยที่การแสดงผลงานนั้นควรประกอบไปด้วย การทำงานในสตูดิโอ โดยที่มีขอบเขตการทำโปรแกรม/ แผนการทำงานที่มีการพัฒนาสำหรับ 1 ปี เพื่อให้เห็นถึงการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับหลักสูตรการศึกษาที่สอดคล้องกับโปรแกรมที่วางไว้ ขอบเขตของการเขียนงาน การออกแบบในแต่ละปีซึ่งน่าจะแสดงในโปรแกรมเพื่อให้เห็นถึงพื้นฐานการเรียนรู้และความสามารถที่จะเป็นพื้นฐานของสถาปนิกที่จะสามารถประเมินได้ การแสดงผลงานควรรวมไปถึงตัวอย่างผลงานที่ทำในสตูดิโอ และคะแนนของผลการสอบที่สูงสุด ค่าเฉลี่ย และคะแนนต่ำสุดที่ผ่านในแต่ละรายวิชา และควรที่จะมีข้อมูลที่สมบูรณ์ของข้อสอบและคะแนนประเมินผลสำหรับทั้งปีการศึกษาของทุกวิชาในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ

เมื่อผู้ทำการตรวจหลักสูตรการศึกษา เจ้าหน้าที่ที่ทำการวัดระดับมาตรฐาน อาจจะทำให้มีการพบปะและพูดคุยกันระหว่างอาจารย์ผู้ทำการสอน ทั้งนี้รวมหัวหน้าของโรงเรียนหรือคณะ เจ้าหน้าที่พิเศษ และผู้ตรวจสอบจากภายนอก เจ้าหน้าที่นั้นอาจที่จะมีการพูดคุยกับนักศึกษาทั้งเป็นกลุ่มและ/ หรือเป็นรายคน วิชาที่มีการพูดคุยนั้นจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการประเมินผลที่รวมไปถึงวิธีการประเมินการศึกษา เนื้อหารายละเอียดวิชา วิธีการสอน และความเกี่ยวพันระหว่างเนื้อหากับการทำการออกแบบ/งาน การใช้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่จะสามารถพัฒนาต่อไปในอนาคต

5) การดำเนินการทำรายงาน

เจ้าหน้าที่ตรวจวัดระดับมาตรฐานจะจัดเตรียมรายงานของโปรแกรมการศึกษาและบทสรุปของการเยี่ยมชมสถานศึกษา ในรายงานนั้นจะมีการรับรองและมีภาคผนวกเสริมในเรื่องของข้อมูลที่ทำโดยสถาบันการศึกษา และมุมมองของเจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจในเรื่องของคุณภาพของการศึกษา ในส่วนของการนำเสนอผลงานของนักศึกษาภายใต้การพิจารณาของหลักสูตร การดำเนินการนั้นควรจะต้องรวมถึงวิธีการเพื่อให้แน่ใจได้ว่ารายงานนั้นปราศจากข้อผิดพลาด มีการดูแลที่เป็นความลับโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รายงานการรับรองมาตรฐานจะประกอบด้วยแนวทางการรับรองมาตรฐานของโปรแกรมการศึกษาสำหรับการปรับปรุงในระยะเวลาไม่มากกว่า 5 ปีการศึกษา

ทั้งนี้ในประเทศไทยโดยสมาคมบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ได้มีดำเนินการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อใช้เป็นมาตรฐานคุณวุฒิสำหรับวิชาชีพสถาปัตยกรรม (มคอ.1) ในประเทศไทย โดยได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์เพื่อจัดทำรายละเอียดการนำมาตรฐานผลการเรียนรู้สู่การจัดการเรียนการสอน โดยได้มีการเทียบเคียงมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domain of learning) 3 ด้าน ของมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั้งในระดับประเทศและระดับสากล (ที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์) ดังต่อไปนี้

2.2.2.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ของ สกอ. ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2558

2.2.2.2 องค์ความรู้ 4 ด้าน ที่ใช้ในการสอบใบประกอบวิชาชีพของสภาสถาปนิก

2.2.2.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้ 8 ด้าน ของสภาสถาปนิก

2.2.2.4 คุณสมบัตินักศึกษา 7 ประการของ Canberra Accord (Guidelines of Good Practice, Oct 06 INQAAHE)

2.2.2.5 มาตรฐานผลการเรียนรู้ 16 ด้าน ของ UNESCO-UIA Charter for Architectural Education

2.2.2.1 มาตรฐานผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)

1. คุณธรรม จริยธรรม (Ethical and moral development)
2. ความรู้ (Knowledge)
3. ทักษะทางปัญญา (Cognitive skill)
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal skills and responsibility)
5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Analytical and communications skills)

2.2.2.2 องค์ความรู้ 4 ด้าน ที่ใช้ในการสอบใบประกอบวิชาชีพของสภาสถาปนิก

1. ความรู้ และทักษะในการวางผังและออกแบบ
2. ความรู้ด้านเทคโนโลยี
3. ความรู้ในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม
4. ทักษะด้านการสื่อสาร

2.2.2.3 มาตรฐานผลการเรียนรู้ 8 ด้าน ของสภาสถาปนิก

1. มีความรู้พื้นฐานทั้งวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
(Knowledge of liberal arts)
2. มีความรู้ความสามารถพื้นฐานในสาขาวิชาชีพของตน พร้อมเข้าสู่ระบบฝึกปฏิบัติจริง (Knowledge of professional practice)
3. มีความสามารถในการด้านการออกแบบ การวางผังและการวางแผน
(Planning capability)
4. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Analyzed capability)
5. มีความรักหรือทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ เป็นผู้มีคุณธรรมและมีความเข้าใจ เรื่อง จรรยาบรรณวิชาชีพ (Attitude)
6. มีความรู้ความเข้าใจถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และมีความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable development)
7. มีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งในทักษะทางเรขาคณิต การพูดและการเขียน (Communication ability)
8. มีความรู้ความเข้าใจในการประกอบวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
(Knowledge of constraint)

2.2.2.3 คุณสมบัติบัณฑิต 7 ประการของ Canberra Accord

1. มีความสามารถในการนำองค์ความรู้ประยุกต์มาใช้ในการออกแบบ การดำเนินการ การพัฒนาปรับปรุงระบบ กระบวนการ และสภาพแวดล้อม
2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ และทักษะที่เหมาะสม แก้ไขปัญหาทางสถาปัตยกรรมที่ซับซ้อน

3. เข้าใจและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และผลกระทบทางสังคม ผ่านการออกแบบสถาปัตยกรรม
4. มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับลูกค้า เพื่อนร่วมงาน และชุมชน
5. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องหลังสำเร็จการศึกษา
6. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
7. แสดงความเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสาธารณชนในการออกแบบสภาพแวดล้อม ภายใต้บริบทสังคมร่วมสมัย

2.2.2.4 มาตรฐานผลการเรียนรู้ 16 ด้าน ของ UNESCO-UIA Charter for Architectural Education

1. มีความสามารถในการออกแบบสถาปัตยกรรมที่ตอบสนองความต้องการ ทั้งในด้านความงามและในด้านเทคนิค
2. มีความรู้ด้านประวัติศาสตร์และทฤษฎีทางสถาปัตยกรรมและศิลปะที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความรู้ด้านเทคโนโลยี และมนุษยศาสตร์
3. มีความรู้ด้านวิจิตรศิลป์ที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของการออกแบบสถาปัตยกรรม
4. มีความรู้ทางด้านการออกแบบชุมชนเมือง การผังเมือง และทักษะที่เกี่ยวข้องในกระบวนการวางผัง
5. มีความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับอาคาร และระหว่างอาคารกับสภาพแวดล้อมอันเป็นที่ตั้งของอาคารนั้น และเรื่องความจำเป็นที่จะต้องเชื่อมโยงอาคารกับพื้นที่ที่ตอบสนองต่อความต้องการและสัดส่วนของมนุษย์
6. มีความเข้าใจในวิชาชีพทางสถาปัตยกรรมและบทบาทของสถาปนิกในสังคม โดยเฉพาะในการเตรียมรายละเอียดโครงการที่คำนึงถึงปัจจัยทางสังคม
7. มีความเข้าใจในวิธีการค้นคว้าข้อมูล และจัดเตรียมรายละเอียดโครงการออกแบบ
8. มีความเข้าใจในการออกแบบโครงสร้าง และปัญหาทางการก่อสร้าง และวิศวกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบอาคาร

9. มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพทางเทคโนโลยี และการใช้สอยอาคาร เพื่อสร้างสภาวะน่าสบายภายในอาคาร และสามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศภายนอก
10. มีทักษะที่จำเป็นในการออกแบบ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อาคาร ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และกฎหมายอาคารที่เกี่ยวข้อง
11. มีความรู้เรื่องอุตสาหกรรมการก่อสร้าง การจัดการองค์ประกอบระเบียบ และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดแนวคิดการออกแบบสู่อาคาร และในการบูรณาการแผนการดำเนินงานโดยรวม
12. ความตระหนักในความรับผิดชอบต่อที่มีต่อมนุษย์ สังคม วัฒนธรรม เมือง สถาปัตยกรรม และคุณค่าของสิ่งแวดล้อม เช่นเดียวกับมรดกทางสถาปัตยกรรม
13. ความรู้ที่เพียงพอของวิธีการในการบรรลุการออกแบบอย่างยั่งยืนทางด้านนิเวศวิทยา และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูสมรรถภาพ
14. การพัฒนาความสามารถความคิดสร้างสรรค์ในเทคนิคการก่อสร้าง บนความเข้าใจที่ครอบคลุมของสาขาวิชา และวิธีการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม
15. ความรู้เพียงพอของเงินทุนโครงการ การจัดการโครงการ การควบคุมค่าใช้จ่าย และวิธีการส่งมอบโครงการ
16. การฝึกอบรมในเทคนิคการวิจัย เป็นส่วนหนึ่งโดยธรรมชาติของการเรียนรู้สถาปัตยกรรม สำหรับนักเรียนและครู

ทั้งนี้ที่ประชุมคณะอนุกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ได้จัดทำตารางเปรียบเทียบมาตรฐานผลการเรียนรู้ ตลอดจนรายละเอียดแนวทางการนำมาตรฐานการเรียนรู้ไปสู่การจัดการเรียนการสอนไว้ดังตารางด้านล่างนี้

ตารางที่ 2.3 การเปรียบเทียบมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Domain of learning)

	Domain of learning					
ผลการเรียนรู้ 3 ด้าน ของ มคอ. 1	1. มีทักษะการบริหารจัดการอย่างมีมาตรฐานทางจริยธรรมวิชาชีพ และจริยธรรมสิ่งแวดล้อม	2. การบูรณาการความรู้ และทักษะทางปัญญาทางวิชาชีพ			3. ทักษะการพัฒนาศักยภาพพลเมืองในศตวรรษที่ 21	
	1.1) มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเข้าใจและปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ และตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาอย่างยั่งยืน	2.1) มีความรู้พื้นฐานทางด้านสถาปัตยกรรม	2.2) มีทักษะทางปัญญาด้านการออกแบบสถาปัตยกรรม	2.3) มีความสามารถในการออกแบบสถาปัตยกรรมอย่างสร้างสรรค์	3.1) มีทักษะด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการสื่อสาร เทคโนโลยี นวัตกรรม และการทำงาน	
ผลการเรียนรู้ 5 ด้าน ของ สกอ.	1. คุณธรรม จริยธรรม	2. ความรู้	3. ทักษะทางปัญญา		4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี
องค์ความรู้ 4 ด้าน ของสภาสถาปนิก		1. ความรู้และทักษะในการวางแผนและออกแบบ			4. ทักษะด้านการสื่อสาร	
		2. ความรู้ด้านเทคโนโลยี				
		3. ความรู้ในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม				
ผลการเรียนรู้ 8 ด้าน ของสภาสถาปนิก	5. มีความรัก หรือทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ เป็นผู้มีความซื่อสัตย์และมีความเข้าใจเรื่องจรรยาบรรณวิชาชีพ	1. ความรู้พื้นฐานทั้งวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์	4. มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์	3. มีความสามารถในการออกแบบ การวางแผน และวางแผน	7. มีความสามารถในการสื่อสาร ทั้งในทักษะทางเทคนิค การพูดและการเขียน	6. มีความรู้ความเข้าใจถึงการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
	6. มีความตระหนักถึงสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแบบยั่งยืน					
	8. มีความรู้ความเข้าใจในการประกอบวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	2. มีความรู้ความสามารถพื้นฐานในสาขาวิชาชีพของตน พร้อมเข้าสู่ระบบฝึกปฏิบัติงานจริง				

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

	Domain of learning			
7 คุณสมบัติบัณฑิต ของ Canberra Accord	6. มีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ 7. แสดงความเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสาธารณชนใน การออกแบบสภาพแวดล้อม ภายใต้บริบทสังคม ร่วมสมัย		1. มีความสามารถในการนำองค์ความรู้ ประยุกต์มาใช้ในการออกแบบ การดำเนินการ การพัฒนาปรับปรุงระบบ กระบวนการและ สภาพแวดล้อม 2. มีความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งประยุกต์ความรู้และทักษะที่เหมาะสม แก้ไขปัญหาทางสถาปัตยกรรมที่ซับซ้อน 3. เข้าใจและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และผลกระทบทางสังคมผ่านการออกแบบ สถาปัตยกรรม 5. มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการ พัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง หลังสำเร็จการศึกษา	4. มีความสามารถในการสื่อสารอย่างมี ประสิทธิภาพกับลูกค้า เพื่อนร่วมงานและ ชุมชน

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

	Domain of learning			
ผลการเรียนรู้ 16 ด้าน ของ UNESCO-UIA Charter for Architectural Education	12. ความตระหนักในความรับผิดชอบต่อที่มีต่อมนุษย์ สังคม วัฒนธรรม เมือง สถาปัตยกรรม และคุณค่า ของสิ่งแวดล้อมเช่นเดียวกับมรดกทาง สถาปัตยกรรม 13. ความรู้ที่เพียงพอของวิธีการในการบรรลุการ ออกแบบอย่างยั่งยืน ทางด้านนิเวศวิทยาและการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูสมรรถภาพ	2. มีความรู้ด้าน ประวัติศาสตร์ และทฤษฎีทาง สถาปัตยกรรมและ ศิลปะที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความรู้ด้าน เทคโนโลยี และ มนุษยศาสตร์ 3. มีความรู้ด้านวิจิตร ศิลป์มีอิทธิพลต่อ คุณภาพของการ ออกแบบ สถาปัตยกรรม 4. มีความรู้ทางด้าน การออกแบบชุมชน เมือง การผังเมือง และ ทักษะที่เกี่ยวข้องใน กระบวนการวางผัง	1. มีความสามารถในการออกแบบ สถาปัตยกรรมที่ตอบสนองความต้องการ ทั้งใน ด้านความงามและในด้านเทคนิค 5. มีความเข้าใจเรื่องความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับอาคาร และระหว่างอาคารกับ สภาพแวดล้อมอันเป็นที่ตั้งของอาคารนั้น และ เรื่องความจำเป็นที่จะต้องเชื่อมโยงอาคารกับ พื้นที่ที่ตอบสนองต่อความต้องการและสัดส่วน ของมนุษย์ 6. มีความเข้าใจในวิชาชีพทางสถาปัตยกรรม และบทบาทของสถาปนิกในสังคม โดยเฉพาะ ในการเตรียมรายละเอียดโครงการที่คำนึงถึง ปัจจัยทางสังคม 7. มีความเข้าใจในวิธีการค้นคว้าและจัดเตรียม รายละเอียดโครงการออกแบบ 8. มีความเข้าใจในการออกแบบโครงสร้าง และ ปัญหาทางการก่อสร้างและวิศวกรรมที่เกี่ยวข้อง ของการกับการออกแบบอาคาร	

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

	Domain of learning			
ผลการเรียนรู้ 16 ด้าน ของ UNESCO-UIA Charter for Architectural Education (ต่อ)		9. มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาทางกายภาพ ทางเทคโนโลยีและการใช้สอยอาคาร เพื่อสร้างสภาวะน่าสบายในอาคาร และสามารถทนต่อสภาพภูมิอากาศภายนอก 11. มีความรู้เรื่องอุตสาหกรรมการก่อสร้าง การจัดการองค์การกฎระเบียบ และขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดแนวคิดการออกแบบสู่อาคาร และในการบูรณาการแผนการดำเนินงานโดยรวม 15. ความรู้เพียงพอของเงินทุนโครงการ การจัดการโครงการ การควบคุมค่าใช้จ่าย และวิธีการส่งมอบโครงการ	10. มีทักษะที่จำเป็นในการออกแบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้อาคาร ภายใต้ข้อจำกัดด้านงบประมาณ และกฎหมายอาคารที่เกี่ยวข้อง 14. การพัฒนาความสามารถความคิดสร้างสรรค์ในเทคนิคการก่อสร้างบนความเข้าใจที่ครอบคลุมของสาขาวิชาและวิธีการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม 16. การอบรมในเทคนิคการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งโดยธรรมชาติของการเรียนรู้สถาปัตยกรรมสำหรับนักเรียนและครู	

ที่มา: ที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์

ตารางที่ 2.4 รายละเอียดแนวทางการนำมาตรฐานผลการเรียนรู้สู่การจัดการเรียนการสอน

มคอ. 1	คำอธิบาย	แนวทางการนำไปใช้ (หัวข้อที่สอน)	ผลลัพธ์การเรียนรู้	การประเมินผล
1) มีทักษะการบริหารจัดการอย่างมีมาตรฐานทางจริยธรรมวิชาชีพและจริยธรรมสิ่งแวดล้อม				
1.1) มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเข้าใจ และปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพทางวิชาการและวิชาชีพ และตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาอย่างยั่งยืน	จริยธรรม	1.1.1) ระเบียบ ข้อบังคับด้านความปลอดภัย และกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรมควบคุม และสิ่งแวดล้อม	- มีความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบให้ถูกต้อง	สอนให้รู้ (record) - สอบ (ชุดวิชาทฤษฎี / สิ่งแวดล้อม)
	คุณธรรม	1.1.2) สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา และกฎหมายลิขสิทธิ์	- มีความรู้ด้านกฎหมายคุ้มครองผลงาน	สอนให้รู้ (record) - สอบ (ชุดวิชาทฤษฎี / สิ่งแวดล้อม)
		1.1.3) การปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลรักษา ภาระผูกพันทางวิชาชีพ ความประมาทและการخذใจค่าเสียหายทางวิชาชีพ รวมทั้งการประกัน	- มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่สถาปนิก	สอนให้เข้าใจ (explain) - สอบ (ชุดวิชาทฤษฎี / สิ่งแวดล้อม)
		1.1.4) เข้าใจจรรยาบรรณวิชาชีพ ระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ความรับผิดชอบทางกฎหมายและมารยาทของสถาปนิกที่ได้รับการขึ้นทะเบียนปฏิบัติวิชาชีพ	- มีความรู้ ความเข้าใจด้านบุคลิกภาพของสถาปนิก	สอนให้เข้าใจ (explain) - สอบ (ชุดวิชาทฤษฎี / สิ่งแวดล้อม)
	จริยธรรม	1.1.5) ความรับผิดชอบในการประสานงาน และบูรณาการการทำงานในทีมออกแบบ	- ดูการทำงานร่วมกันเป็นทีม	การประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - ผลงานกลุ่ม (ชุดวิชาออกแบบ / ปฏิบัติการ)
	จริยธรรม	1.1.6) ตระหนักถึงประมวลข้อบังคับอาคาร กฎหมายอาคาร และมาตรฐานสำหรับการวางผัง การออกแบบการก่อสร้าง ที่คำนึงถึงสาธารณสุข ความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม	- ดูการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในงานออกแบบถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ใช้งานปลอดภัย และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	การประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - ผลงานออกแบบ (ชุดวิชาออกแบบ / ปฏิบัติการ / วิชาชีพ + สิ่งแวดล้อม)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

มคอ. 1	คำอธิบาย	แนวทางการนำไปใช้ (หัวข้อที่สอน)	ผลลัพธ์การเรียนรู้	การประเมินผล
2) การบูรณาการความรู้ และทักษะทางปัญญา ทางวิชาชีพ (การบูรณาการ – การประสานความรู้และทักษะร่วมกัน)				
2.1) มีความรู้พื้นฐานทางด้านวิชาชีพ	เป้าหมายในการเรียนรู้ - รู้ (Record) - เข้าใจ (Explain)	2.1.1) ความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาชีพ ก) ความรู้ทางศิลปะ ข) ความรู้ทางสถาปัตยกรรม ค) หลักการออกแบบสถาปัตยกรรม ง) หลักการเขียนแบบสถาปัตยกรรม	- มีความรู้ ความเข้าใจพื้นฐาน ด้านวิชาชีพ	สอนให้เข้าใจ (Explain) - สอบ / รายงาน / ผลงาน (ชุดวิชาทฤษฎี / ปฏิบัติการ วิชาชีพ)
2.2) มีทักษะทางปัญญาด้านการออกแบบ วิชาชีพ	เป้าหมายในการเรียนรู้ - ประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - วิเคราะห์ได้ (Analysis)	2.2.1) เข้าใจในวิธีการค้นคว้าหาข้อมูลและจัดเตรียม รายละเอียดโครงการออกแบบ	- มีความสามารถในการคิด วิเคราะห์	สอนให้วิเคราะห์ได้ (Analysis) - สอบ / รายงาน (ชุดวิชาทฤษฎี / ปฏิบัติการ วิชาชีพ)
		2.2.2) วิเคราะห์ บูรณาการความรู้ในหลาย ๆ ด้านมาใช้ ในการออกแบบ (เช่น ใช้ความรู้ด้านพลังงาน พื้นดิน ภูมิ ทัศน์ การอนุรักษ์ สังคม การเมืองการปกครอง มาใช้ในการ การออกแบบ)	- มีความสามารถบูรณาการ ความรู้สู่การออกแบบ	สอนให้ประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - รายงาน / ผลงาน (ชุดวิชาทฤษฎี / ปฏิบัติการ วิชาชีพ)
		2.2.3) การวางแผนงาน (Plan)	- มีความสามารถในการวางแผน งานออกแบบ	สอนให้ประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - รายงาน / ผลงาน (ชุดวิชาทฤษฎี / ปฏิบัติการ วิชาชีพ)
2.3) มีความสามารถในการออกแบบวิชาชีพ ทางสถาปัตยกรรมอย่างสร้างสรรค์	เป้าหมายในการเรียนรู้ - วิเคราะห์ได้ (Analysis) - ออกแบบได้ (Design / Create)	2.3.1) วิเคราะห์ปัญหาในด้านการออกแบบการวางแผน และการวางแผน	- สามารถออกแบบสถาปัตยกรรม ที่งานออกแบบถูกต้องตาม กฎหมาย ผู้ใช้งานปลอดภัย และ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม	สอนให้วิเคราะห์ได้ (Analysis) / ออกแบบ เป็น (Design) - ผลงานออกแบบระดับพื้นฐานที่พัก อาศัย จนถึงงานอาคารสาธารณะ (ชุดวิชาออกแบบ)

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

มคอ. 1	คำอธิบาย	แนวทางการนำไปใช้ (หัวข้อที่สอน)	ผลลัพธ์การเรียนรู้	การประเมินผล
3) ทักษะการพัฒนาศักยภาพพลเมืองในศตวรรษที่ 21				
3.1) มีทักษะทางด้านภาษาเทคโนโลยี นวัตกรรมและการทำงาน	พลเมืองในศตวรรษที่ 21 - ทักษะด้านการเรียนรู้และ นวัตกรรม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี - ทักษะชีวิตและอาชีพ เป้าหมายในการเรียนรู้ - รู้ (record) - เข้าใจ (explain) - ประยุกต์ใช้ได้ (Apply)	3.1.1) ภาษาในการสื่อสารที่เป็นสากล	- มีความสามารถใช้ภาษาถิ่น และภาษาสากลในการปฏิบัติ วิชาชีพ - มีความสามารถในการติดต่อ สื่อสารด้วย ภาษาถิ่นและ ภาษาสากล	สอนให้เข้าใจ (Explain) และประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - สอบ / รายงาน / การนำเสนอผลงาน (ชุดวิชาศึกษาทั่วไป / ทฤษฎี / ปฏิบัติการวิชาชีพ)
		3.1.2) เทคโนโลยีสารสนเทศ	- มีความสามารถใช้ภาษาถิ่น และภาษาสากลในการปฏิบัติ วิชาชีพ - มีความสามารถในการติดต่อ สื่อสารด้วยภาษาถิ่นและ ภาษาสากล	
		3.1.3) การเรียนรู้เชิงสหวิทยาการ	- มีความสามารถในการนำเสนอ ผลงานออกแบบด้วยเทคโนโลยี ดิจิทัล (Digital Technology)	สอนให้ประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - ฝึกปฏิบัติการวิชาชีพในสถาน ประกอบการ
		3.1.4) การเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพ	- มีความสามารถในการใช้ ศาสตร์อื่นมาช่วยในการปฏิบัติ วิชาชีพการบริหารจัดการในยุค 4.0	สอนให้ประยุกต์ใช้ได้ (Apply) - ผลงานที่ก่อให้เกิดนวัตกรรม (ชุดวิชาปฏิบัติการวิชาชีพ)

หมายเหตุ : แต่ละสถาบันสามารถกำหนดรายละเอียดการนำมาตรฐานผลการเรียนรู้ สู่การจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมได้ตามลักษณะเฉพาะของหลักสูตร

2.2.3 ASEAN University Network

เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network; AUN) เป็นความร่วมมือของสถาบันอุดมศึกษาระหว่างประเทศสมาชิกสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรืออาเซียน ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1995 (พ.ศ.2538) รวม 13 สถาบัน ต่อมาได้ขยายความร่วมมือระหว่างอาเซียนเพิ่มมากขึ้นทำให้สมาชิกของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนเพิ่มจำนวนเป็น 27 สถาบัน โดยจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของภูมิภาคและสร้างความสำนึกในความเป็นอาเซียนขึ้นโดยฝ่ายกลไกความร่วมมือทางด้านอุดมศึกษา โดยมีการลงนามความตกลงเพื่อการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนขึ้น 2 ฉบับคือ ได้แก่

1. กฎบัตรเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Charter of The ASEAN University Network)
2. ข้อตกลงร่วมในการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (Agreement on the Establishment of the ASEAN University Network)

โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนเป็นหนึ่งในองค์ประกอบขององค์กรรัฐมนตรีอาเซียนสาขา (ASEAN SECTORAL MINISTERS BODIES) ในเสาหลักด้านสังคมและวัฒนธรรมในการจัดตั้งประชาคมอาเซียนขึ้นมา วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนมีวัตถุประสงค์และให้ความสำคัญในการดำเนินการด้วยกัน 5 เรื่อง (<http://www.uasean.com/kerobow01/437>) ดังนี้

1. การส่งเสริมการสร้างควมตระหนักในความเป็นอาเซียน
  2. การเพิ่มการเข้าถึงคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับประถม มัธยม
  3. การเพิ่มคุณภาพการศึกษา มาตรฐานการปฏิบัติงาน การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนาวิชาชีพขั้นสูง
  4. การสร้างความเข้มแข็งให้กับการเคลื่อนย้ายพรมแดน และความเป็นสากลของการศึกษา
  5. การให้การสนับสนุน ส่งเสริมแก่ภาคส่วนงานอื่น ๆ
- นอกจากนี้มหาวิทยาลัยเครือข่ายอาเซียนยังดำเนินกิจการอีกหลายด้าน ดังนี้
- 1) การแลกเปลี่ยนทางวิชาการ (Academic Exchange)
  - 2) การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรมและการแลกเปลี่ยนที่ไม่ใช่วิชาการ (Cultural and Non-Academic Exchange)

- 3) การอบรมและการพัฒนาขีดความสามารถ (Training Capacity building)
- 4) ความร่วมมือด้านงานวิจัย (Collaborative Research)
- 5) ระบบกลไกอุดมศึกษา (Systems and Mechanism of Higher Education)
- 6) การพัฒนาหลักสูตรและโครงการ (Course and Programme development)
- 7) การประชุมเสวนาด้านนโยบาย (Policy Dialogue)
- 8) ศูนย์กลางข้อมูลและความรู้ (Database and Knowledge Center)
- 9) เครือข่ายเฉพาะทางของมหาวิทยาลัยอาเซียน (Thematic Network)

โดยเครือข่ายเฉพาะทางของมหาวิทยาลัยอาเซียนนี้ยังดำเนินการภายใต้ เครือข่าย 7 เครือข่าย ได้แก่

- 1) AUN Southeast Asia Engineering Education Development Network สำนักงานเลขานุการดำเนินการโดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) ASEAN Graduate Business and Economics Programme Network ดำเนินการโดย DE La Salle University, Philippines
- 3) AUN Human Rights Education network สำนักงานเลขานุการดำเนินการโดย มหาวิทยาลัยมหิดล
- 4) AUN Inter-Library online สำนักงานเลขานุการ Universiti Sains Malaysia
- 5) ASEAN Credit Transfer System สำนักงานเลขานุการคณะดำเนินการโดย Universitas Indonesia
- 6) AUN Intellectual Property สำนักงานเลขานุการดำเนินการโดย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 7) AUN University Social Responsibility & Sustainability สำนักงานเลขานุการ ดำเนินการโดย Universiti Kebangsaan Malaysia

ทั้งนี้ภายใต้กรอบหลักของ ASEAN University Network ได้มีการจัดทำเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรขึ้นโดยเรียกว่าเป็น ASEAN University Network Quality Assurance (AUA-QA) เป็นระบบการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับหลักสูตรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับสากล ซึ่งวัตถุประสงค์หลักของ AUN-QA ประกอบไปด้วย

1. เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้เป็นมาตรฐานเดียวกันในกลุ่มประเทศอาเซียน
2. เพื่อเป็นมาตรฐานในการแลกเปลี่ยนผู้เรียนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

3. เพื่อมุ่งสู่การเพิ่มคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจารย์และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษา

4. เพื่อสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานด้านคุณภาพการศึกษาในเขตภูมิภาคอื่น เพื่อให้กรอบมาตรฐานคุณภาพระดับอุดมศึกษามีความสอดคล้องกัน

5. เพื่อยกระดับความเชี่ยวชาญในด้านการประกันคุณภาพของกลุ่มประเทศอาเซียน

โดยเป้าหมายของ AUN-QA เป็นเพื่อการพัฒนาไม่ใช่เพียงการประเมินให้คะแนนเพียงอย่างเดียว ซึ่ง มุ่งเน้นให้หลักสูตรมีความสอดคล้องระหว่างกรอบแบบเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียนการออกแบบกลยุทธ์การเรียนการสอนและการออกแบบการประเมินผลการเรียนรู้ที่มีระบบในการสอบประเมินที่เป็นระบบชัดเจน โดยมีรายละเอียดของเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินจำนวน 11 เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.5 เกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินจำนวน 11 เกณฑ์

เกณฑ์	คำอธิบาย
1. Expected Learning Outcomes	มีการสร้างผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อย่างชัดเจนและแปลงลงสู่หลักสูตร, ให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต, ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังครอบคลุมความรู้และทั่วไปและเฉพาะทางและสะท้อนถึงความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. Programme Specification	ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตรมีความเชื่อมโยงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง วิธีการได้มาซึ่งผลลัพธ์ดังกล่าว รวมถึงมีการสื่อสารข้อมูลของหลักสูตรไปยังได้ส่วนเสีย
3. Programme Structure and Content	โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรมีความสมดุลระหว่างความรู้และทักษะเฉพาะทาง สะท้อนถึงวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยวิชาแต่ละเชื่อมโยงกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีการบูรณาการระหว่างวิชา แสดงให้เห็นความกว้างและความลึกของเนื้อหา และมีรายละเอียดวิชาพื้นฐาน วิชาชั้น วิชาเฉพาะทาง และ Project Thesis หรือ Dissertation
4. Teaching and Learning Strategy	คณะหรือภาควิชาแสดงให้เห็นถึงกลยุทธ์การสอนและการเรียนอย่างชัดเจน สามารถทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และใช้ความรู้ดังกล่าวในเชิงวิชาการได้ และผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ
5. Student Assessment	การประเมินผู้เรียนเริ่มตั้งแต่กระบวนการรับผู้เรียน ขณะเรียน และการสอบ การศึกษา โดยมีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย ชัดเจน เป็นที่รู้จัก ครอบคลุมทุกจุดประสงค์การเรียนรู้ และมีมาตรฐาน รวมทั้งเห็นถึงผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
6. Academic Staff Quality	มีการวางแผนบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีการกำหนดสัดส่วนภาระ การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร และระบบการบริหารผลการปฏิบัติงานเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งงาน มีจำนวนเหมาะสมและเพียงพอสำหรับหลักสูตร มีการรับสมัคร และเลื่อน ตำแหน่งอย่างเป็นธรรม มีการกำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ของ บุคลากรอย่างชัดเจน การจัดสรรงานมีความเหมาะสมกับคุณสมบัติ ประสบการณ์ และทักษะ ภาระงานและแรงจูงใจสนับสนุนคุณภาพการเรียน การสอน มีกฎระเบียบที่มีมาตรฐาน มีการวางแผนการเลิกจ้างและการเกษียณอายุ

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

เกณฑ์	คำอธิบาย
7. Support Staff Quality	มีการวางแผนบุคลากรทั้งระยะสั้นและระยะยาว มีระบบการสรรหาคัดเลือก การมอบหมายงาน เลื่อนขั้น/ตำแหน่งที่ชัดเจนและได้รับการสื่อสารให้บุคลากรทราบและมีระบบการฝึกอบรมและพัฒนา ตลอดจนระบบการบริหารผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรสายสนับสนุน ได้แก่ บุคลากรที่ให้บริการในห้องสมุด ห้องปฏิบัติการศูนย์คอมพิวเตอร์ และการให้บริการผู้เรียน มีความรู้ความสามารถและมีจำนวนเพียงพอที่จะให้บริการในระดับที่ทำให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจ
8. Student Quality and Support	หลักสูตรมีนโยบายการรับผู้เรียนที่ชัดเจน มีกระบวนการรับผู้เรียนที่เหมาะสม และมีการจัดการเรียนการสอนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มีระบบการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสม มีการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ การวิจัย และคุณภาพชีวิตโดยรวม
9. Facilities and Infrastructure	หลักสูตรมีทรัพยากรทางกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ มีห้องที่ใช้จัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม มีห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ระบบอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอและมีฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่ทันสมัย มีการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม สุขภาพ และความปลอดภัย
10. Quality Enhancement	หลักสูตรได้รับการทบทวนและพัฒนาปรับปรุงโดยใช้ข้อมูลและผลสะท้อนกลับจากทั้งผู้เรียน ผู้สอน ศิษย์เก่า และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากอุตสาหกรรมหรือสายอาชีพนั้น ๆ โดยมีระบบการรับฟังผลสะท้อนกลับที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังมีการนำผลงานวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน
11. Output	หลักสูตรมีการประเมินและเทียบเคียงคุณภาพของผู้จบการศึกษาได้แก่ อัตราการจบของผู้เรียนอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ และอัตราการลาออกกลางคันอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เวลาเฉลี่ยที่ผู้เรียนเรียนจบ อัตราการจ้างงาน กิจกรรมการวิจัยของผู้เรียนได้รับการประเมินและเทียบเคียง ความพึงพอใจของผู้เรียน บุคลากร ศิษย์เก่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ ได้รับการประเมินและเทียบเคียงอย่างเป็นระบบ และหลักสูตรสามารถบรรลุตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและความคาดหวังของผู้มีส่วน

ที่มา: AUN-QA Guidebook โครงการพัฒนาแนวทางการเขียนรายงาน AUN-QA, 2559

เมื่อพิจารณาแล้วหากกระบวนการการตรวจประเมินดังกล่าวสามารถผนวกเข้าด้วยกันกับการตรวจประเมินของสภาสถาปนิกและเกณฑ์การจัดทำ TQF ได้โดย AUN-QA เป็นการประเมินในระดับหลักสูตรมีลักษณะเทียบเท่าในระดับสากลและเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค การพิจารณานำเข้ามาผนวกกันก็จะส่งผลให้การประเมินในปัจจุบันสามารถใช้เป็นเกณฑ์เดียวกันได้และน่าจะช่วยลดภาระของการจัดทำเอกสารต่าง ๆ ภายในคณะและตัวหลักสูตรได้ แต่ทว่าในขั้นตอนการดำเนินการสถาบันการศึกษาคงต้องนำกลับไปพิจารณาในแง่ความพร้อมของผู้ที่จะเข้ามาจัดทำและเขียนรายงานการประเมินตามรูปแบบของ AUN-QA อีกครั้งหนึ่ง

2.3 ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย

2.3.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย

งานสถาปัตยกรรม เป็นงานที่ส่งผลกระทบต่อสังคม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนได้ ทั้งทางตรงและทางอ้อม วิชาชีพสถาปัตยกรรมจึงเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ถูกควบคุมให้เป็นไปอย่างมีระเบียบและถูกต้องเหมาะสม จำเป็นที่จะต้องมีการมีผู้ดูแล และองค์กรทางวิชาชีพที่เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการประกอบวิชาชีพตามกฎหมายโดยตรง นั่นคือสภาสถาปนิก และยังมีองค์กรที่เป็นหน่วยงานสนับสนุนวิชาชีพอย่างสมาคมสถาปนิกสยามฯ และสมาคมที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ต่อวิชาชีพ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมยังถือเป็นผู้ปฏิบัติงานเฉพาะด้านที่ได้รับการคุ้มครองและควบคุมตามกฎหมาย จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับการศึกษา และผ่านการทดสอบ เพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ (พรบ.สถาปนิก ,2543) นอกจากนั้นยังถูกควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพให้เป็นไปตามข้อกำหนดทางจรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมายต่าง ๆ ด้วย หน่วยงานที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยมี 3 หน่วยงานได้แก่

1. สภาสถาปนิก
2. สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
3. สมาคมบัณฑิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย

2.3.1.1 สภาสถาปนิก

ปัจจุบันวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นถูกควบคุม กำกับ ดูแล จากสภาสถาปนิกโดยตรง ซึ่งเป็นผู้ดำเนินการในการรับรองความรู้ ความชำนาญ ออกใบอนุญาต พักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้กับสถาปนิกเป็นผู้ควบคุมความประพฤติ และการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้เป็นไปตามจรรยาบรรณ และข้อกำหนดต่าง ๆ ที่ได้ระบุไว้ สภาสถาปนิกถูกจัดตั้งเป็นนิติบุคคล ตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้รับการจัดตั้งอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543 เพื่อดำเนินงานต่าง ๆ แทนคณะกรรมการควบคุม การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม หรือ ก.ส. เดิม นอกจากนั้น ยังมีวัตถุประสงค์ในการทำหน้าที่อื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย เช่น การทำหน้าที่ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม การให้บริการทางด้านวิชาการต่าง ๆ ให้แก่ประชาชน ให้คำปรึกษาต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบาย และปัญหาด้านสถาปัตยกรรม รวมถึงการเป็นตัวแทน ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย เป็นต้น นอกจากสภาสถาปนิกจะมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการที่ชัดเจนแล้ว ยังเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการควบคุมการปฏิบัติวิชาชีพของสถาปนิกให้เป็นไปตามข้อกำหนดที่กำหนด ทั้งการออกใบอนุญาตพักใช้หรือเพิกถอน รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปัตร์ ในการประกอบวิชาชีพ รับรองความรู้ความชำนาญ เสนอแนะรัฐมนตรีในการกำหนด และเลิกสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมและออกข้อบังคับต่าง ๆ ทำให้สถาปนิกผู้ที่ยังคงทำการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมอยู่นั้นจึงต้องขึ้นต่อสภาสถาปนิกทุกคน และยังคงเป็นสมาชิกของสภาสถาปนิก โดยการสมัครและต้องชำระค่าธรรมเนียมรักษาสมาชิกสภาพไว้ด้วย ทั้งนี้เพื่อการรักษาสีทธิและหน้าที่ และการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่พระราชบัญญัติได้ระบุไว้ (คู่มือสถาปนิก, 2547)

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ได้ระบุเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ไว้ว่า โดยที่วิทยาการด้านสถาปัตยกรรมมีการพัฒนาในเนื้อหาและวัตถุประสงค์แตกต่างจากเดิมจนครอบคลุมการสร้างสรรค์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมให้มีประโยชน์ใช้สอย ความงาม และมั่นคง เพื่อสนองความต้องการทางเศรษฐกิจเอกลักษณ์วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ ทำให้มีภาระที่ต้องควบคุมดูแลมากกว่าเดิมและการรวมตัวของสถาปนิกในการจัดตั้งองค์การวิชาชีพก็ได้ดำเนินการมาจนมั่นคงเป็นที่ประจักษ์ในผลงานแล้ว สมควรให้ผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมรวมตัวกันตั้งองค์การวิชาชีพเพื่อช่วยรัฐในการควบคุมดูแลมาตรฐานความรู้และการประกอบวิชาชีพให้สามารถดำเนินการควบคุมได้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น และจากนโยบายเปิดเสรีในการค้าและบริการในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทำให้ต้องเร่ง

การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการประกอบวิชาชีพให้พร้อมกับการแข่งขันกับต่างประเทศ สมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ โดยมีนิยามที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม วัตถุประสงค์ และอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการตามที่ระบุในมาตรา 4, 7 และ 8 ดังนี้ (พรบ.สถาปนิก ,2543)

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“วิชาชีพสถาปัตยกรรม” หมายความว่า วิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ศาสตร์และศิลป์สร้างสรรค์สถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก สาขาสถาปัตยกรรมผังเมือง สาขาภูมิสถาปัตยกรรม สาขาสถาปัตยกรรมภายในและมัณฑนศิลป์ และสาขาสถาปัตยกรรมอื่น ๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

“วิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม” หมายความว่า วิชาชีพสถาปัตยกรรมที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ใบอนุญาต” หมายความว่า ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม” หมายความว่า บุคคลซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมจากสภาสถาปนิก

มาตรา 7 สภาสถาปนิกมีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- 1) ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 2) ส่งเสริมความสามัคคีและใกล้ชิดเชื้อชาติของสมาชิก
- 3) ส่งเสริมสวัสดิการและผดุงเกียรติของสมาชิก
- 4) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมให้ถูกต้องตามมาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 5) ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการทางด้านวิชาการต่าง ๆ แก่ประชาชน และองค์กรอื่นในเรื่องที่เกี่ยวกับวิทยาการและเทคโนโลยีทางสถาปัตยกรรม
- 6) ให้คำปรึกษา หรือข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหาด้านสถาปัตยกรรมรวมทั้งด้านเทคโนโลยี
- 7) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย
- 8) ดำเนินการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 8 สภาสถาปนิกมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

- 2) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต
- 3) รับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
- 4) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
- 5) เสนอแนะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการกำหนดและการเลิกสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
- 6) ออกข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วย
  - (ก) การกำหนดลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 12 (6)
  - (ข) การรับสมัครเป็นสมาชิก ค่าจดทะเบียนสมาชิก ค่าบำรุง และค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก
  - (ค) การเลือกและการเลือกตั้งกรรมการตามมาตรา 32
  - (ง) การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาตการเพิกถอนใบอนุญาตและการรับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
  - (จ) คุณสมบัติ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ตรวจตามมาตรา 20 วรรคสอง
  - (ฉ) หลักเกณฑ์และคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตแต่ละระดับตามมาตรา 46
  - (ช) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาตตามมาตรา 49
  - (ซ) จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม และการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสียหายเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
  - (ณ) มาตรฐานในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
  - (ญ) การประชุมของที่ประชุมใหญ่สภาสถาปนิก
  - (ฎ) การใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ข้อบังคับสภาสถาปนิกนั้น ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษและเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้
- 7) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภาสถาปนิก

2.3.1.2 สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

ในปี พ.ศ. 2476 สถาปนิกซึ่งสำเร็จการศึกษาต่างประเทศจำนวนหนึ่งได้ปรึกษารือในการจัดตั้งสมาคมโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยส่งเสริมวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้เจริญเป็นที่รู้จักแก่คนทั่วไป และเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในระหว่างสมาชิกด้วยกัน ในวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2477 จึงมีการประชุมใหญ่ของสมาคมฯ เป็นครั้งแรก ได้เริ่มแต่งตั้งกรรมการและได้รับอนุญาตจดทะเบียนเป็นสมาคมวิชาชีพ ถูกต้องตามกฎหมายเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2477 จากนั้นในปี พ.ศ. 2484 สมาคมสถาปนิกสยามได้หยุดลงโดยปริยาย เนื่องจากอยู่ในภาวะสงครามกรณีพิพาทอินโดจีน และวิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 ตลอดจนการสิ้นชีพิตักษัยของม.จ.อิทธิเทพสุวรรณ กฤดากร ผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานของสมาคมฯ แต่ก็ได้กลับมาฟื้นฟูอีกครั้งในช่วงปลายปี พ.ศ. 2488 โดยยังยึดถือแนวนโยบายเก่าไว้ และได้รับพระมหากรุณาธิคุณ ให้เข้าเป็นสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์ ในปี พ.ศ. 2497 และดำเนินการมาจนถึงปัจจุบัน สมาคมสถาปนิกสยามฯ ได้มีส่วนในการผลักดันวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้มีการพัฒนา สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับวิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นที่รู้จักและยอมรับในสังคม นอกจากนั้นยังได้มีกิจกรรมต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสมาชิกอย่างมากมาย และเมื่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมเติบโตขึ้น จำนวนสถาปนิกมีจำนวนมากขึ้น สมาคมสถาปนิกสยามฯ ยังทำหน้าที่เป็นองค์กรที่เข้ามามีบทบาทและถือเป็นตัวแทนในการควบคุมดูแลสถาปนิกด้วยการจัดให้มีการลงทะเบียนเป็นสมาชิก โดยสถาปนิกทุกคนจะต้องมีการขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกสมาคมฯ เพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพต่อคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม (ก.ส.) ซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาตในขณะนั้น

ภายหลังมีการจัดตั้งสภาสถาปนิกอย่างเป็นทางการแล้วนั้น สมาคมสถาปนิกสยามฯ ได้ปรับบทบาทจากการเป็นผู้ควบคุม กำกับ ดูแล สถาปนิก ไปเป็นองค์กรอิสระที่มีบทบาทชัดเจนมากขึ้นในการที่จะมุ่งเน้นในการส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้สนับสนุนวิชาชีพให้มีการพัฒนาและเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน และไม่เพียงแต่บทบาทในวิชาชีพเท่านั้น และสมาคมสถาปนิกและไม่เพียงแต่บทบาทในวิชาชีพเท่านั้น และสมาคมสถาปนิกสยามฯ ยังได้แสดงบทบาทที่ชัดเจนในสังคมที่จะดำรงไว้ซึ่งความเป็นที่เชื่อถือของประชาชนและสถาบันทั้งในประเทศ และในต่างประเทศ ด้วยความเป็นองค์กรทางวิชาชีพของสถาปนิกส่วนใหญ่ สมาคมสถาปนิกสยามฯ จึงมีบทบาทเป็นผู้ตรวจสอบทางสังคมในบางประการให้มีหลักปฏิบัติวิชาชีพเป็นไปด้วยความชอบธรรม ทั้งการที่สถาปนิกเป็นผู้ละเมิดสิทธิและไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน สมาคมจึงได้ทำหน้าที่ในการควบคุมสถาปนิกในทางอ้อมไปโดยปริยายด้วย (คู่มือสถาปนิก, 2547)

วัตถุประสงค์ของสมาคมสถาปนิกสยามฯ

1) มุ่งบำเพ็ญประโยชน์ในการสร้างสรรค์ความเจริญงดงามทางสถาปัตยกรรม และสิ่งแวดล้อม และรักษาอารยธรรมของชาติ ในฐานะองค์กรทางวิชาชีพอิสระทางสถาปัตยกรรม

2) เสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคีในหมู่มวลสมาชิก เพื่อดำรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรี รวมทั้งเสริมสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพของสมาชิกและต่อสังคม

3) ให้ความรู้ คำปรึกษาทางวิชาชีพ วิชาการ และสิทธิประโยชน์ แก่สมาชิกและสังคม

4) ส่งเสริม สนับสนุน และเผยแพร่ การศึกษา ค้นคว้า การวิจัยและพัฒนา เพื่อความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมและทันกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย

5) ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรและสถาบัน ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ เพื่อพัฒนาและเผยแพร่ คุณดมการณ์ บทบาท และหน้าที่ของสถาปนิก ให้วิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นที่เชื่อถือ ศรัทธาของประชาชน

6) ส่งเสริม พัฒนา และติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีว่าด้วยการให้บริการ และจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสถาปัตยกรรม เพื่อประโยชน์ของสมาชิกและประชาชน

7) กำหนดและรับรองมาตรฐาน กฎระเบียบ เกี่ยวกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม สมาคมสถาปนิกสยามในยุคแรก มีสมาชิกทั้งสิ้น 33 คน มีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรมศิลปากร คณะกรรมการในยุคแรกได้ร่วมกันร่างข้อบังคับและระเบียบการของสมาคม จัดตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินงานประจำของสมาคม อาทิ ประเพณีธนาคาร ประเพณีธุรการ กรรมการผังเมืองและผังประชาชาติ นอกจากนี้สมาคมได้ออกจดหมายเหตุดสมาคม เพื่อเป็นการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตลอดจนเป็นสื่อกลางระหว่างสมาคมกับมวลสมาชิกอีกด้วย ต่อมาในปี พ.ศ.2484 การดำเนินกิจการของสมาคม ต้องหยุดชะงักลงโดยปริยาย เนื่องจากประเทศไทยอยู่ในภาวะสงครามกรณีพิพาทอินโดจีน วิกฤตการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2 และประกอบกับการสิ้นชีพิตักษัยของ ม.จ.อิทธิเทพสรรค์ กฤดากร ซึ่งทรงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารงานของสมาคม ด้วยเหตุนี้จึงมีผลให้สมาคมสถาปนิกสยามต้องหยุดกิจการชั่วคราวหนึ่งเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงในปี พ.ศ. 2488 สถาปนิกกลุ่มหนึ่งประกอบด้วย นายธนุพงษ์ไพฑูรย์นายแสงวง เศรษฐบุตตร นายเฉลิม รัตนทัศนีย ได้พิจารณาเห็นควรที่จะมีการรื้อฟื้นสมาคมสถาปนิกสยามขึ้นใหม่อีกครั้งหนึ่ง ในปีถัดมาจึงมีการประชุมกันขึ้นและมีความเห็นร่วมกัน

ว่าควรจะมีการฟื้นฟูบูรณการเพื่อทำหน้าที่วางโครงการและพิจารณาร่างระเบียบการของสมาคมฯ ขึ้นใหม่ โดยยังยึดถือนโยบายเก่าของสมาคมฯ ไว้ อาทิ การคงชื่อเดิมของสมาคมฯ ไว้ โดยมีได้เปลี่ยนคำว่า “สยาม” เป็น “ไทย” ด้วยเหตุนี้ สมาคมสถาปนิกสยามจึงกลับฟื้นตัวอีกครั้งหนึ่ง (asa, 2018)

2.3.1.2 สมาคมนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย

สมาคมนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทยจัดตั้งขึ้นในปี 2537 สืบเนื่องมาจาก การที่คณะนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ของทบวงมหาวิทยาลัย (สกอ.ในปัจจุบัน) ได้มีโอกาสพบปะ และประชุม ปรึกษาหารือในกิจกรรมต่าง ๆ ทางวิชาการสถาปัตยกรรม ในที่สุด ได้ตกลงก่อตั้ง สมาคมนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ แห่งประเทศไทย โดยคณะนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในขณะนั้น คือ รองศาสตราจารย์ ต่อพงศ์ ยมนาค เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการจัดตั้งร่วมกับอีก 6 สถาบันที่มีการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมในขณะนั้น และมี รศ.เดชา บุญค้ำ เป็นประธานสมาคมนิติคนแรก

ผลของการสัมมนาสถาปัตยกรรมศาสตร์ศึกษาแห่งชาติครั้งที่ 1 พ.ศ. 2539 ได้บ่งชี้ให้เห็นโดยชัดเจน ถึงความสำคัญ และความจำเป็นของสมาคมนิติฯ ที่มีต่อการพัฒนา การศึกษา และวิชาชีพสถาปัตยกรรม ต่อมาเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2540 จึงได้มีการประชุมคณะนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย / สถาบันต่าง ๆ ขึ้นอีกครั้งหนึ่ง และตกลงให้มีการร่าง ระเบียบ “สมาคมนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย” ขึ้นโดยมีการปรับแก้ระเบียบให้เหมาะสมขึ้นในปี พ.ศ. 2546 (CDAST, 2018)

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นองค์กรกลางในการประสานความร่วมมือระหว่างคณะนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและเอกชน เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็น และประสบการณ์ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านสถาปัตยกรรม ศาสตร์ รวมทั้งประสานงานกัน เพื่อให้เกิดบทบาท เกี่ยวข้องกับการพัฒนาด้านวิชาการ การเตรียม ปฏิบัติวิชาชีพ การวิจัย การบรรยายวิชาการแก่สังคม และ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

1. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัยและวิชาชีพสถาปัตยกรรม
2. ส่งเสริมความสามัคคีของสมาชิก
3. ส่งเสริมสวัสดิภาพและผดุงเกียรติของสมาชิก
4. แลกเปลี่ยนวิชาการทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม และ สาขาที่เกี่ยวข้อง

5. ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการทางานวิชาการ
6. ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับนโยบายด้านการศึกษา
สถาปัตยกรรม
7. เป็นตัวแทนของสถาบันอุดมศึกษาสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมของ
ประเทศไทย
8. ดำเนินการตามความเห็นร่วมกันของสมาชิก
บทบาทหน้าที่
เป็นองค์กรอิสระที่ทำหน้าที่ดังนี้
  - 1) ประสานงานและส่งเสริมความร่วมมือด้านต่าง ๆ เช่น การพัฒนา
คุณภาพการศึกษา การพัฒนาคุณภาพอาจารย์ และการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
  - 2) เชื่อมประสานระหว่างสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชนและองค์กร
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้ข้อเสนอแนะและให้คำปรึกษาแก่สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา
และ รัฐบาล ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์
  - 3) สะท้อนความคิด และแสดงท่าทีในเรื่องที่เกี่ยวข้อง หรือเรื่องที่เป็น
ปัญหาร่วมกัน ของสถาบัน การศึกษาทางสาขาวิชาต่าง ๆ ทางด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์
  - 4) จัดทำฐานข้อมูลของสมาชิกสภาคณบดีฯ และกำหนดมาตรฐาน
การศึกษา และวิธีการตรวจสอบ เพื่อนำมาใช้ในงานการประกันคุณภาพการศึกษาด้าน
สถาปัตยกรรมศาสตร์

2.3.2 กระบวนการพิจารณาหลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

สภาสถาปนิกในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับรองปริญญาตามที่ระบุไว้
พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. และมีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา ได้มีการออกระเบียบ
คณะกรรมการสภาสถาปนิกว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสอบและรับรองปริญญาดับปริญญา
ตรีของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในสาขาสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ.
2553 โดยมีขั้นตอนการพิจารณาการรับรองปริญญา แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนการ
พิจารณามาตรฐานทางวิชาการ และขั้นตอนการพิจารณาตรวจเยี่ยมสถานศึกษา (เมื่อมีนักศึกษา
สำเร็จการศึกษา) โดยมีรายละเอียดดังนี้

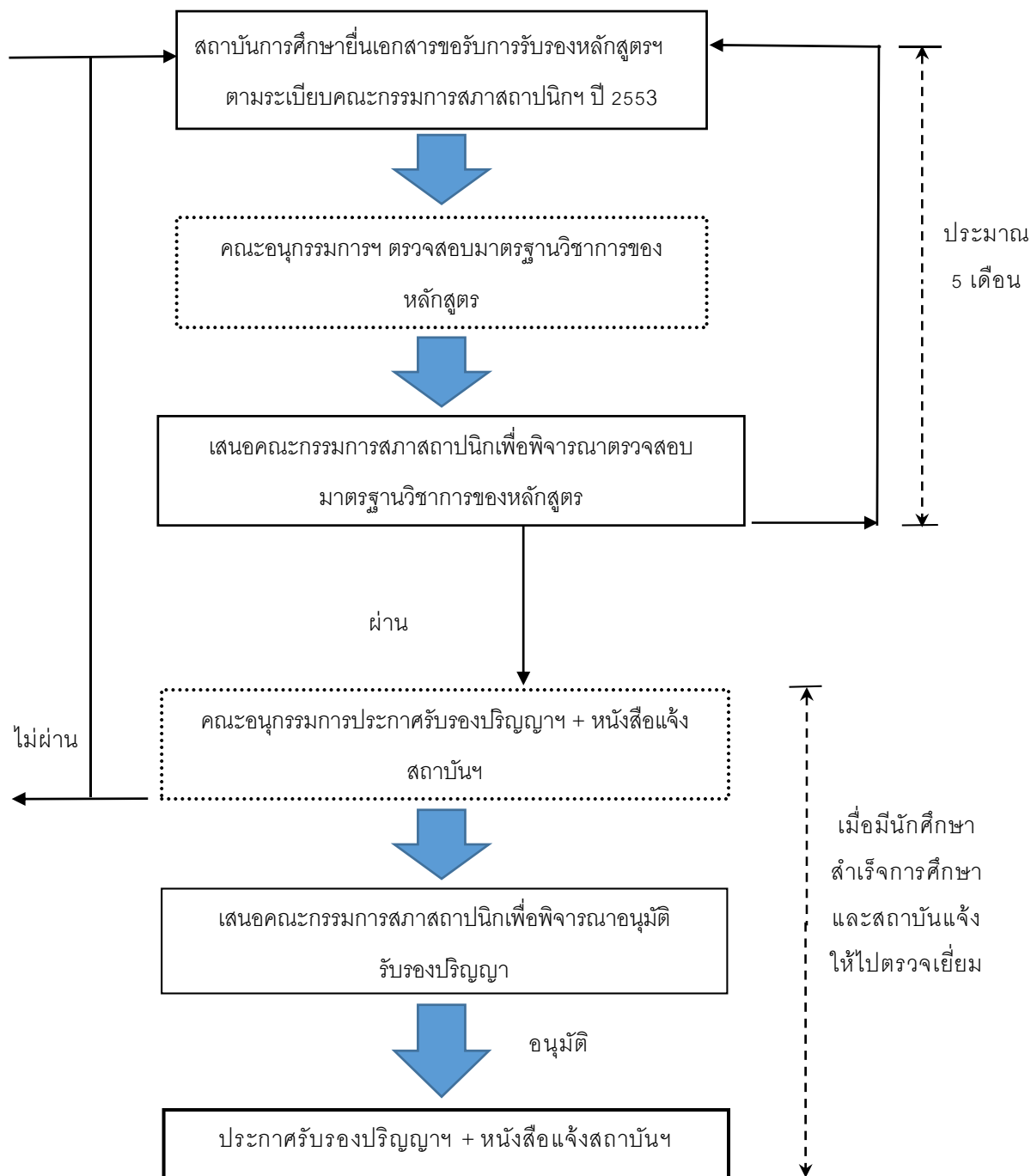
ตารางที่ 2.6 การพิจารณาหลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการพิจารณามาตรฐานทางวิชาการ	
1.	ฝ่ายธุรการออกเลขรับหนังสือที่สถาบันการศึกษาส่งเอกสารมาเพื่อขอรับรองปริญญาฯ และส่งเรื่องให้หัวหน้าสำนักงานสภาสถาปนิก
2.	หัวหน้าสำนักงานสภาสถาปนิกส่งเรื่องให้ฝ่ายวิชาการและฝึกอบรมเพื่อดำเนินการต่อไป
3.	ฝ่ายรับรองคุณวุฒิฯ ดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารตามที่สถาบันการศึกษาได้จัดส่งมา และประสานงานกับสถาบันการศึกษา
4.	ฝ่ายรับรองคุณวุฒิฯติดต่อประสานงานกับประธานคณะกรรมการพิจารณาคุณวุฒิการศึกษา เพื่อกำหนดการประชุมพิจารณาหลักสูตรที่ยื่นขอรับรองปริญญา ดังนี้ - เชิญประชุม คณะอนุกรรมการ / คณะทำงาน - จัดเตรียมเอกสารการประชุม เช่น พิมพ์ระเบียบวาระ จัดเตรียมเอกสารให้ครบตามระเบียบวาระประชุม ฯลฯ - โทรยืนยันการเข้าร่วมประชุมของคณะอนุกรรมการฯ - ประสานงานกับฝ่ายการเงินในการเบิกค่าเบี้ยประชุม และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ถ้ามี)
5.	คณะอนุกรรมการประชุม (ครั้งที่ 1) เพื่อส่งมอบให้คณะทำงานพิจารณา ต่อไป
6.	แจ้งบันทึกรายงานมติการประชุมของคณะอนุกรรมการ ครั้งที่ 1 ให้ประธานคณะทำงานดำเนินการจัดประชุมเพื่อพิจารณา
7.	จัดเตรียมการประชุมคณะทำงานเพื่อกลับกรองการพิจารณาคุณวุฒิการศึกษา ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 (ดำเนินการเหมือนข้อ 4) เป็นการพิจารณาตามระเบียบคณะกรรมการสภาสถาปนิกว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการตรวจสอบและรับรองปริญญา ระดับปริญญาตรี ของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในสาขาสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2552 หมวดที่ 1 การตรวจสอบมาตรฐานทางวิชาการของหลักสูตร
8.	จัดเตรียมการประชุมเพื่อนำเสนอผลการพิจารณาของคณะทำงานต่อคณะอนุกรรมการในการประชุมคณะอนุกรรมการ (ครั้งที่ 2)
9.	จัดเตรียมเอกสารเพื่อนำเสนอผลการพิจารณาต่อคณะกรรมการสภาสถาปนิกให้ความเห็นชอบ
10.	แจ้งผลการพิจารณาหลักสูตรให้สถาบันการศึกษาทราบ

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการพิจารณาตรวจเยี่ยมสถานศึกษา (เมื่อมีนักศึกษาสำเร็จการศึกษา)	
11.	แจ้งผลการพิจารณาให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการสภาสถาบัน ต่อ คณะกรรมการ ในการประชุมคณะกรรมการ (ครั้งที่ 3) เพื่อทราบ พร้อมทั้งประสาน กับสถาบันการศึกษาในการกำหนดวันตรวจเยี่ยมสถานศึกษา
12.	แจ้งขั้นตอนการตรวจเยี่ยมต่อสถาบันการศึกษา ตามระเบียบคณะกรรมการสภาสถาบัน ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการตรวจสอบและรับรองปริญญา ระดับปริญญาตรี ของสถาบัน การศึกษาที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในสาขาสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2552 หมวดที่ 2 การตรวจเยี่ยมสถาบันการศึกษา
13.	ดำเนินการตรวจเยี่ยมสถาบันการศึกษา
14.	นำเสนอผลการตรวจเยี่ยมสถาบันการศึกษาต่อคณะกรรมการพิจารณาคุณวุฒิ การศึกษาและคณะกรรมการสภาสถาบัน ตามลำดับ
15.	ออกหนังสือและประกาศการรับรองปริญญาฯ แจ้งสถาบันการศึกษา

โดยสรุปเป็นแผนภูมิขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

ภาพที่ 2.4 ขั้นตอนการดำเนินการรับรองปริญญาจากสภาสถาปนิก

ปัจจุบันมีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมที่ผ่านการรับรองจากสภาสถาปนิกแล้วจำนวนทั้งสิ้น 27 สถาบัน (สภาสถาปนิก, 2561) ดังนี้

- 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 3) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- 4) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 5) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- 6) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 7) มหาวิทยาลัยรังสิต
- 8) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 9) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 10) มหาวิทยาลัยศรีปทุม
- 11) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- 12) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จังหวัดนครราชสีมา
- 13) มหาวิทยาลัยนเรศวร
- 14) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา วิทยาเขตภาคพายัพ จังหวัด
เชียงใหม่
- 15) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- 16) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- 17) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- 18) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- 19) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตอุเทนถวาย
- 20) มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 21) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- 22) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์
- 23) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตภาคใต้ จังหวัดสงขลา
- 24) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
- 25) มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

26) มหาวิทยาลัยพะเยา

27) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตจังหวัดตรัง

2.3.3 การจัดการเรียนการสอน

ตามที่องค์กร UIA (International Union of Architects) ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรที่มีสมาชิกของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกเข้าเป็นสมาชิกมากที่สุด ได้นิยามคำจำกัดความของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมว่า

“Architectural education should ensure that all graduates have knowledge and ability in architectural design, including technical systems and requirements as well as consideration of health, safety, and ecological balance; that they understand the cultural, intellectual, historical, social, economic, and environmental context for architecture; and that they comprehend thoroughly the architects’ roles and responsibilities in society, which depend on a cultivated, analytical and creative mind.”
(UIA, 2006: 18)

ดังนั้นในการให้การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมต้องแน่ใจว่าผู้ที่จบการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานสถาปัตยกรรม ที่มีความเหมาะสมทั้งในเรื่องของสัญลักษณ์ ความปลอดภัย และความสมดุลของระบบนิเวศน์โดยรวม ผู้ปฏิบัติงานสถาปัตยกรรมต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรมนั้น ๆ หรือแม้แต่ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากการที่งานสถาปัตยกรรมนั้น ๆ ไปตั้งอยู่ นอกจากนี้ยังจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในสังคมต่างถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและความคิด ไม่ว่าจะเป็นในประเทศใด ๆ ในโลก โดยทั่วไป การศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมหลักนั้นจัดให้มีขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมักมีระยะเวลาของการศึกษาภาคปกติ (full time) ประมาณ 4-6 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของหมวดวิชาที่เรียน และช่วงระยะเวลาของการหาประสบการณ์จากการทำงานจริงของนักศึกษา ในทางปฏิบัติ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.

2543 กำหนดให้สภาสถาบันมีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิปัตร์ ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

การรับรองปริญญาและอนุปริญญาเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่า หลักสูตร การศึกษานั้น ๆ สอดคล้องและได้มาตรฐานที่สภาสถาบันกำหนดไว้ในมาตรฐานวิชาการของ สภาฯ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการให้ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมตั้งอยู่บนรากฐาน ที่มั่นคงและเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพมีพื้นฐานการศึกษาที่ ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยปัจจุบันสภาสถาบันมีข้อบังคับสภาสถาบัน ว่าด้วยการรับรอง ปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร สาขาสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545 เป็นแม่บท หลักในการออกข้อกำหนดและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามมา โดยข้อบังคับดังกล่าวได้ระบุ จำนวนหน่วยกิตในการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่สภาสถาบันรับรองไว้ดังนี้

ตารางที่ 2.7 จำนวนหน่วยกิตในการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรม

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า
	ปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร 5 ปีขึ้นไป
1.หมวดวิชาหลัก	45 หน่วยกิต
2.หมวดวิชาพื้นฐาน	10 หน่วยกิต
3.หมวดวิชาเทคโนโลยี	20 หน่วยกิต
4.หมวดวิชาสนับสนุน	20 หน่วยกิต
5.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่กำหนดแต่ให้ใช้พิจารณาประกอบ
รวมหน่วยกิตทั้งหลักสูตร	95 หน่วยกิต

ที่มา: ข้อบังคับสภาสถาบันว่าด้วยการรับรองปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร สาขา สถาปัตยกรรมควบคุม, 2545

2.4 ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะในกลุ่มผู้ประกอบการ วิชาชีพ โดยสภาสถาบันได้ทำการศึกษาเรื่องโครงการผลกระทบจากการเปิดเสรีด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรม (2552) เพื่อที่จะนำผลการศึกษาไปพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์ภายในโดยเฉพาะ

การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน (2-72)

เรื่องของกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพ ซึ่งปัญหาที่น่าพิจารณาคือ จะนำเอาข้อกำหนดของ MRA มาบรรจุไว้ในกฎหมายใดได้บ้าง ประเด็นข้อคณะผู้วิจัยเสนอไว้ว่า ควรจะนำไปบรรจุในข้อบังคับ เกี่ยวกับการรับรองปริญญา อนุปริญญาและประกาศนียบัตร ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545 โดยกำหนดเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณสมบัติของคนต่างด้าว และเกี่ยวกับการรับรองคุณสมบัติของสถาปนิกที่จะมาขอใบอนุญาต กรณีกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีด้านการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมผู้ศึกษาได้เป็นพิจารณา 4 กลุ่มโดยมีรายละเอียดที่สรุปได้ดังนี้

กลุ่ม 1 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

กลุ่ม 2 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของคนต่างด้าว

กลุ่ม 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตวิชาชีพสถาปัตยกรรม

กลุ่ม 4 กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน

บทบาทของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีว่าด้วยการค้าบริการจะมีอยู่ 2 บทบาทคือ

1. บทบาทที่เกี่ยวข้องกับการวางข้อจำกัดเข้าสู่ตลาด

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับควบคุมการปฏิบัติการของเอกชนเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีงามของประเทศ

นั่นหมายความว่ากฎหมายกลุ่มที่ 1, 2 และ 3 สังกัดอยู่ในกฎหมายประเภทที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีโดยตรง ส่วนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีงามของประชาชนจะเป็นกฎหมายอีกส่วนหนึ่ง

สำหรับกฎหมายกลุ่มแรกคือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

การประกอบธุรกิจประเภทนี้ต้องห้ามตามบัญชีสาม หากประสงค์จะเปิดเสรีทางด้านนี้มากนักเพียงใด ก็ให้ระบุไว้ในตารางแสดงข้อผูกพัน เว้นแต่เพียงว่าตารางข้อผูกพันต้องละเอียดและชัดเจนเกี่ยวกับลำดับวิธีการเปิดเสรี ในขณะเดียวกันหากคนต่างด้าวประสงค์จะเข้ามาทำงานประกอบธุรกิจด้านนี้ก็ต้องมีเงินทุนขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนดไว้ พระราชบัญญัติประกอบธุรกิจคนต่างด้าวได้กำหนดกลไกในการเปิดตลาดเสรีว่าด้วยการค้าไว้ในมาตรา 10 จึงทำให้เกิดความสะดวกเกี่ยวกับการเจรจาในการเปิดการค้าบริการ

กลุ่ม 2 กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานคนต่างด้าว ในขณะนี้กระทรวงแรงงานได้พยายามจัดทำบัญชีรายชื่อเกี่ยวกับอาชีพและวิชาชีพที่ให้คนต่างด้าวทำ หากผู้ประกอบวิชาชีพด้านนี้หรือสภาสถาปนิกประสงค์จะให้คนต่างด้าวเข้ามาทำงานในเงื่อนไขอย่างไรก็ให้กำหนดเงื่อนไขไว้ในกฎกระทรวงเกี่ยวกับประเภทและชนิดงานที่จะสงวนเอาไว้เพื่อให้คนไทยทำเท่านั้น

ในการเปิดตลาดเสรีไม่ว่าตาม Mode 3 หรือ Mode 4 ควรจะมีหลักการเกี่ยวกับถ้อยที่ถ้อยปฏิบัติเอาไว้ (reciprocal treatment) นั้นหมายความว่า การเปิดเสรีใน Mode 3 Mode 4 ควรเปิดเสรีให้คนชาติของประเทศที่ให้ผลปฏิบัติกับคนชาติของเราเหมือนกับที่เราให้กับคนชาติของเขา

กลุ่ม 3 กฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงได้แก่พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์และคุณสมบัติต้องห้ามของสมาชิกวิสสามัญ ซึ่งจะเปิดช่องทางให้คนต่างด้าวเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกประเภทนี้ได้เพราะสมาชิกสามัญจะต้องเป็นผู้ที่มีสัญชาติไทยเท่านั้น ส่วนหลักเกณฑ์ในการออกใบอนุญาตมีไว้สำหรับสมาชิกสามัญและสมาชิกวิสสามัญอยู่แล้ว ประเด็นที่น่าพิจารณาในขอบข่ายของพระราชบัญญัติสถาปนิกก็คือการยอมรับคุณสมบัติของผู้ประกอบการต่างประเทศเพื่ออนุวัติการหลักการยอมรับซึ่งกันและกัน (Mutual Recognition Arrangement) ซึ่งการเจรจาภายใต้กรอบอาเซียนได้มีความก้าวหน้าเป็นอย่างมากสมควรแก้ไขเพิ่มเติมในข้อบังคับที่มีชื่อว่า “ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วย การรับรองปริญญาอนุปริญญา และประกาศนียบัตร ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545”

กลุ่มที่ 4 ในกรณีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนนี้ หมายถึงกฎหมายมหาชนที่อาจเกี่ยวกับวิชาชีพสถาปนิก อันได้แก่พระราชบัญญัติผังเมือง พระราชบัญญัติการควบคุมอาคาร พระราชบัญญัติจัดสรรที่ดิน ฯลฯ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสถาปนิกได้แก่จรรยาบรรณของผู้ประกอบการ กฎหมายต่าง ๆ ในส่วนนี้มีได้เกี่ยวกับการเปิดเสรีแต่เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับทุกคนต้องพึงปฏิบัติ การเปิดการค้าเสรีไม่ว่าในเรื่องใดเกี่ยวกับการค้าบริการจะต้องมีกฎหมายที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการควบคุมไว้อย่างชัดเจน ในกรณีของงานสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม ศาสนา หรืออาคารที่อยู่ในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต้องมีการระบุไว้อย่างชัดเจนถึงขอบข่ายของงานดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันภาระหน้าที่ความรับผิดชอบทางวิชาชีพต่อสาธารณะก็ต้องเป็นไปตามกฎหมายท้องถิ่นที่วิชาชีพนั้นกำหนดขึ้นอันนี้ถือเป็นหลักสากล เพราะความรับผิดชอบของวิชาชีพต่อสาธารณะเป็นกฎหมายว่าด้วยความสงบเรียบร้อยการกระทำที่ก่อให้เกิดความรับผิดชอบเกิดขึ้นในประเทศใดก็ต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายของประเทศนั้น

พรพรม แม่นนทรัตน์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของการพัฒนาวิชาชีพ ต่อเนื่องของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม (พวต.) กับโครงการสถาปนิกอาเซียน ภายหลังจากที่มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียน (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ซึ่งตามข้อกำหนดเบื้องต้นในคุณสมบัติของผู้ที่ต้องการเป็นสถาปนิกอาเซียนนั้นต้องดำเนินการพัฒนาวิชาชีพในประเทศตน

แต่ทว่าในประเทศไทยโดยสภาสถาบันก็ยังมิได้มีการยอมรับในเรื่องของการพัฒนาวิชาชีพ ต่อเนื่องเท่าใดนัก ซึ่งจะพิจารณาเป็น 2 ส่วนได้แก่ผู้ที่ประสงค์จะเข้าร่วมเป็นสถาบันอาเซียน จำเป็นต้องดำเนินการตามที่เราเรียกว่าใน MRA คือต้องผ่านการเข้าร่วมพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง ตามที่สภาสถาบันกำหนด แต่สถาบันบุคคลรายอื่นที่มีได้ประสงค์จะเข้าร่วมเป็นสถาบัน อาเซียนก็ยังคงปฏิบัติเช่นเดิม โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามข้อบังคับแต่อย่างใด ดังนั้นจึง ยังเป็นมาตรฐานที่ยังไม่ทัดเทียมกัน ในการศึกษาพบว่าจากสถานการณ์การเปิดเสรีการค้า บริการวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นว่าประโยชน์ที่เกิดจากการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง (พวต.) จะสามารถก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศไทยดังนี้

1) ส่งเสริมให้การพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคม ประชาชน และ ส่งเสริมให้สถาบันมีการพัฒนาวิชาชีพในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning)

2) เนื่องจากการลงนามตามข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียน (Mutual Recognition Arrangement: MRA) ได้ผ่านการลงนามไปแล้วการที่ประเทศไทยมีการจัดทำพัฒนาวิชาชีพ ต่อเนื่องย่อมเป็นผลดีต่อการเข้าร่วมโครงการสถาบันอาเซียนซึ่งเป็นคุณสมบัติขั้นต้นในการขึ้น ทะเบียนเป็นสถาบันอาเซียน

การพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม (พวต.) เป็นการ ส่งเสริมให้สถาบันพัฒนาความรู้ ความสามารถ และการทันต่อเหตุการณ์ในสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อที่จะสามารถปฏิบัติวิชาชีพได้อย่างทัดเทียมทั้งในระดับชาติ และนานาชาติ

ทั้งนี้จากการวิจัยของพัชรพล วังบุญสินและคณะ (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวิจัย เปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่าแต่ละประเทศนั้นให้ ความสำคัญประเทศอาเซียนทุกประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการที่จะทำให้การศึกษานั้นมีส่วนสำคัญส่งผลให้ประเทศพัฒนาทางด้าน เศรษฐกิจที่ก้าวหน้าขึ้น ดังนั้นสมาชิกจึงให้ความสำคัญกับบทบาทของการศึกษาในการขจัดความ ยากจนเพื่อที่จะพ้นจากการด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจโดยที่ใช้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการ ยกระดับการแข่งขันของประเทศในระดับสากลเพื่อให้ทัดเทียมกับนานาชาติ

การปฏิรูปการอุดมศึกษาในอาเซียนมีแนวโน้มที่สอดคล้องกันได้แก่ การกระจายอำนาจ โอกาสทางการศึกษา เน้นคุณภาพทางการศึกษาทั้งในแง่การยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนสู่ ระดับสากล การพัฒนามหาวิทยาลัยวิจัย และการขยายการศึกษาเฉพาะทางให้สอดคล้องกับ ความต้องการของตลาดในระบบเศรษฐกิจมีการยึดหยุ่นในการปรับตัวของทรัพยากรมนุษย์ ตลอดจนการเปิดเสรีทางการศึกษาเพื่อเพิ่มมูลค่าทางการศึกษาเพื่อเป็นการนำรายได้เข้าประเทศ

การพัฒนาครูให้ตอบสนองกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ทุกประเทศอาเซียนอยู่ระหว่างดำเนินการและปรับปรุงไปพร้อม ๆ กัน

โดยยุทธศาสตร์ด้านแนวทางที่เป็นจุดร่วมเป็นที่น่าสังเกตว่าทุกประเทศสมาชิกมีจุดร่วมในการดำเนินการ 5 ประการโดยส่วนใหญ่เป็นแนวทางที่สอดคล้องกันได้แก่

- 1) Education for all
- 2) Community based Education
- 3) E-Education (ICT)
- 4) การศึกษาเอกชนในการกำกับควบคุมของรัฐ และ
- 5) การศึกษานานาชาติ

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยยังได้เสนอความจำเป็นเร่งด่วนที่มีความสำคัญลำดับต้นและน่าจะจัดอยู่ในแผนระยะสั้นและระยะกลางของภูมิภาคได้แก่ ความร่วมมือในการเร่งยกระดับอาชีวศึกษาการศึกษานอกระบบที่มีชุมชนเป็นฐานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพด้วยน้ำหนักที่ทัดเทียมกับความพยายามด้าน Education for All สำหรับกรณีของการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบโรงเรียนและการอุดมศึกษาควรให้มีความตระหนักในด้านมาตรฐานภูมิภาคที่เท่าเทียมกับระดับสากลเพื่อที่จะส่งต่อความร่วมมือในการจัดทำ Mutual Recognition Arrangement: MRA ซึ่งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในระดับภูมิภาคระดับสากลภายใต้องค์การการค้าโลกและการจัดทำเขตเศรษฐกิจทั้งทวีปและพหุภาคีต่าง ๆ

อนพัทธ์ หนองคู (2555) ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายแรงงานของสถาปนิกไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษามาตรการเงื่อนไขในการเปิดการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยเฉพาะศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจย้ายไปประกอบอาชีพในประเทศสมาชิกของประชาคมอาเซียน ทั้งนี้จากการวิจัยได้มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรม พบว่าโดยส่วนใหญ่สถาปนิกไทยมีความรู้พื้นฐานทั่วไปและความรู้ดีบ้างในแง่ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแต่ทว่ายังไม่มีความเข้าใจในรายละเอียดของการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีเท่าที่ควร เนื่องจากไม่มีการจัดกิจกรรม ประชาสัมพันธ์ในภาพรวมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีประชาคมอาเซียนเศรษฐกิจในเบื้องต้นทางจากภาครัฐและหน่วยงานวิชาชีพ

ทั้งนี้การเจรจาข้อตกลงในการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงานวิชาชีพที่เท่าเทียมกันในประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีมากขึ้น กรณีที่มีการเปิดประชาคมอาเซียนพบว่าการขึ้นทะเบียนเป็น

สถาปนิกอาเซียนต้องมีคุณสมบัติตามข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมหลักได้แก่ Mutual Recognition Arrangement: MRA และจำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายหรือมาตรการของแต่ละประเทศที่จะเข้าไปทำงาน อย่างไรก็ตามแต่ละประเทศยังมีกฎระเบียบและระดับการเปิดเสรีแรงงานวิชาชีพ จากต่างประเทศที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการเดินทางไปทำงานในประเทศดังกล่าวตามวัตถุประสงค์ของการเปิดเสรีการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ใช้จริง

นอกจากนี้สถาปนิกไทยควรจะมีการพัฒนาทักษะทางด้านความสามารถของภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะสมาชิกอาเซียน เนื่องจากการวิจัยพบว่าสาเหตุหนึ่งที่สถาปนิกไทยตัดสินใจไม่ย้ายไปทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนเนื่องจากไม่มีความถนัดด้านภาษาที่ใช้ในการปฏิบัติงานในต่างประเทศ ทั้งนี้การพัฒนาหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์ในสถาบันการศึกษาควรเน้นให้มีวิชาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านภาษามากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนในเรื่องของทักษะภาษาต่างประเทศในการประกอบอาชีพและสามารถเดินทางไปทำงานในประเทศสมาชิกอาเซียนได้ในอนาคต

กุลธิดา สิงห์สี (2557) ได้เสนอบทความเรื่อง อุดมศึกษาไทยในอาเซียน รูปแบบ แนวโน้ม และทิศทางการปรับตัวในอนาคต เนื่องจากเห็นว่าผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง โดยเฉพาะการศึกษาอันเป็นส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญที่อาเซียนให้ความสนใจและบัญญัติไว้ในกฎบัตรอาเซียนในฐานะที่การศึกษาเป็นหลักพื้นฐานของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการพัฒนาด้านการศึกษาเพื่อเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่ทุกประเทศให้ความสำคัญโดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทยในอนาคตเห็นว่าปัจจัยสำคัญที่เป็นการพัฒนาประเทศหลังจากการเปิดประตูอาเซียนก็คือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษาและการศึกษาสายอาชีพซึ่งเป็นการศึกษาปลายน้ำในการผลิตคนที่มีคุณภาพและทักษะฝีมือเข้าสู่ตลาดแรงงานและการแข่งขันในอาเซียน ในแง่ของการเตรียมความพร้อมระดับมหาวิทยาลัย ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรและคุณภาพทางการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีด้านการศึกษาในอนาคตเนื่องจากการเข้าสู่ความร่วมมือระหว่างสถาบันในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจำเป็นต้องมีการดำเนินงานตามเงื่อนไขและข้อตกลงดังกล่าว

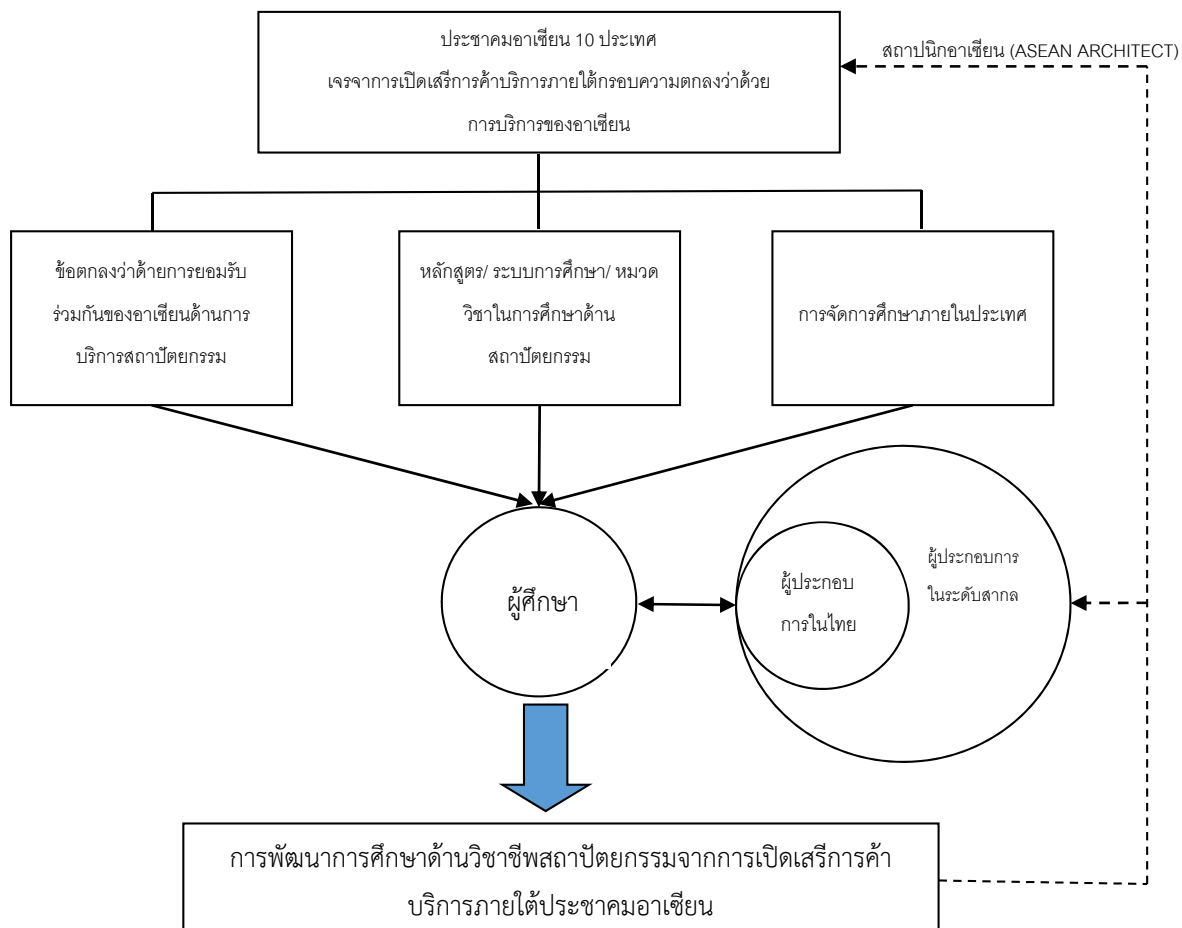
ดังนั้นสิ่งที่สถาบันการศึกษาจะต้องมีการพัฒนาไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักสูตรและแนวทางการจัดการเรียนการสอนต้องมีความเป็นนานาชาติมากขึ้นเพื่อรองรับกับตลาดทางการศึกษา

และการแข่งขันในอนาคต จากการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไทยโดย สกอ.พบว่าอุดมศึกษาของไทยมีจุดแข็งที่สามารถแข่งขันได้ไม่ว่าจะเป็นความเข้มแข็งทางวิชาการ ในสาขาที่เป็นความต้องการระหว่างประเทศเช่น สาขาสุขภาพ การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรม การเกษตร เป็นต้น อย่างไรก็ตามพบว่าจุดอ่อนของการศึกษาไทย ยังคงเป็นเรื่องของภาษาที่ยังไม่ ีความเป็นนานาชาติและยังไม่ได้พิจารณาหรือสาขาอื่นที่เป็นความต้องการของตลาดอาเซียนที่ ชัดเจน

ทั้งนี้ในแง่ของการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายอาชีพหลังจากที่มีการ จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านคุณสมบัติของสาขาวิชาชีพไปแล้วนั้น ก่อให้เกิดตลาดงานที่เปิด กว้างขึ้นเพราะหากสามารถสอบผ่านใบประกอบวิชาชีพก็สามารถเข้าไปทำงานในประเทศสมาชิก อาเซียนนั้น ๆ ได้ แต่อุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งคือปัญหาด้านภาษาที่อาจทำให้นักวิชาชีพของไทย ไม่สามารถแข่งขันกับแรงงานชาติอื่นได้ซึ่งมีผลทำให้ตำแหน่งหรือค่าจ้างที่แรงงานไทยได้รับต่ำกว่า แรงงานอาเซียนด้วยกัน ดังนั้นไทยควรจะมีการพัฒนาในแง่ของจุดอ่อนที่เราที่พบคือทักษะ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศ และเรื่องของวินัยและการบริหารงาน ที่ไม่กล้าตัดสินใจและ ขาดการวางแผนอย่างเป็นระบบส่งผลกระทบต่อภาคแรงงานไทยด้านลบซึ่งจะทำให้มีการแข่งขัน กันสูงในด้านการจ้างแรงงานและอาจทำให้แรงงานไทยบางประเภทถูกแย่งอาชีพได้

ดังนั้นจากข้อแตกต่างระหว่างกันของแต่ละประเทศสมาชิกคณะผู้วิจัยพบว่าที่สิ่งที่สำคัญ และส่งผลต่อการศึกษาวิชาชีพนอกจากที่ประชาคมอาเซียนจะมีข้อตกลงยอมรับร่วมกันที่เป็นแกน หลักแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการยอมรับหลักสูตรการศึกษาที่มีความต่างกันทั้งเรื่องวิธีการจัด การศึกษา ขั้นตอน กระบวนการพิจารณาการศึกษาของแต่ละประเทศที่ส่งผลให้ผู้ศึกษาหรือนัก ศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในวิชาชีพ สถาปัตยกรรมที่ต้องมีความเข้าใจและมีความร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรมร่วมกันก่อนจึงประมวลผลความคิดดังกล่าวมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัยได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการ ภายใต้ประชาคมอาเซียน มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน และเพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย โดยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงประชาคมอาเซียน โดยการใช้วิธีศึกษาเอกสาร

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจา และการศึกษาเปรียบเทียบด้านการศึกษาสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการใช้วิธีการศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยซึ่งใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 2 ครั้ง

3.4 ขั้นตอนที่ 4 สรุปและประมวลผล

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงประชาคมอาเซียน โดยการใช้วิธีศึกษาเอกสาร

3.1.1 การศึกษาเอกสาร โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงประชาคมอาเซียน ประกอบด้วยเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) และเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) ดังนี้

3.1.1.1 การศึกษาเอกสารปฐมภูมิ (Primary Sources) เป็นการศึกษาเอกสารที่เป็นเอกสารชั้นต้นโดยตรงจากการเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภายใต้องค์การ

การค้าโลก (WTO) การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้กรอบ ASEAN (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services) ข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual recognition Agreement on Architectural Services) ตลอดจนข้อกำหนด และ พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องของกลุ่มประเทศอาเซียน

3.1.1.2 ศึกษาเอกสารทุติยภูมิ (Secondary Sources) โดยเป็นการศึกษาจาก เอกสารการสัมมนา บทความ ผลการวิจัย และรายงานการประชุมที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้า บริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงประชาคมอาเซียนจากหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง อาทิ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย สมาสถาปนิก สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น

3.1.1.3 การวิเคราะห์เอกสารที่ได้ค้นคว้าจากเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ จะใช้การ วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสรุปอุปนัย การใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนก ประเภทของข้อมูล การเปรียบเทียบข้อมูล ตามหลักการของการวิจัยเชิงคุณภาพ

3.2 ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจา และการศึกษา เปรียบเทียบด้านการศึกษสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศอาเซียน โดยการใช้วิธี การศึกษาเอกสาร และจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยผู้ให้ข้อมูลจาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.2.1 ศึกษาข้อมูลและใช้วิธีดำเนินการวิจัยเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยทำการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและทฤษฎีต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นองค์ความรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา งานวิจัยให้มีคุณภาพ โดยมีการเก็บข้อมูลดังนี้

3.2.1.1 แบบปฐมภูมิ ที่ได้จากการเข้าร่วมประชุม ASEAN Architect Education Committee (AAEC) และ การประชุม ASEAN Architect Council (AAC) ซึ่งเป็นการเจรจาภายใต้ กรอบประชาคมอาเซียนเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลโดยตรงเพื่อเป็นการเก็บข้อมูลภาพรวมในเรื่องของ การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มประชาคมอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

3.2.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ดังนี้

1) ผู้แทนของประเทศอาเซียนจำนวน 4 ประเทศ ที่เข้าร่วมการประชุมนั้น ๆ ได้แก่ ผู้แทนในการเข้าร่วมการประชุม ASEAN Architect Education Committee (AAEC) และ การประชุม ASEAN Architect Council (AAC) จำนวน 8 ท่านจาก 4 ประเทศ ประเทศละ 2 ท่าน

ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานด้านวิชาชีพและวิชาการของแต่ละประเทศ โดยเกณฑ์การคัดเลือก 4 ประเทศมาจากการแบ่งกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนออกเป็น 3 กลุ่มหลัก (รายงานการประชุม ASEAN Architect Education Committee (AAEC), 15 May 2017) ได้แก่

- 1) กลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว ได้แก่ ประเทศสิงคโปร์
- 2) กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีองค์กรวิชาชีพและข้อกำหนดด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมชัดเจน ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศฟิลิปปินส์
- 3) กลุ่มประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีองค์กรวิชาชีพแต่ยังไม่ข้อกำหนดด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมชัดเจน ได้แก่ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศกัมพูชา ประเทศเวียดนาม และประเทศบรูไนดารุสซาลาม

โดยเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (กลุ่มที่ 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบได้แก่ประเทศมาเลเซีย และไทย เนื่องจากมีระบบการรับรองสถาบันการศึกษาที่ชัดเจน ซึ่งต่างจากประเทศอินโดนีเซียที่มีการรับรองสถาบันการศึกษาและการให้ใบอนุญาตแตกต่างกันในแต่ละรัฐ ซึ่งปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจำนวน 136 สถาบัน และประเทศฟิลิปปินส์มีสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรมจำนวน 106 สถาบัน

กรณีกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา (กลุ่มที่ 3) ได้พิจารณาคัดเลือกสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เนื่องจากมีระบบการศึกษาที่ใกล้เคียงกับประเทศไทยและมีการพัฒนาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในแง่ขององค์กรที่รับรองด้านวิชาชีพอย่างเป็นระบบ

โดยมีรายชื่อผู้แทนของประเทศอาเซียนจำนวน 4 ประเทศ ที่เข้าร่วมการประชุม ได้แก่ ผู้แทนในการเข้าร่วมการประชุม ASEAN Architect Education Committee (AAEC) และการประชุม ASEAN Architect Council (AAC) จำนวน 8 ท่านจาก 4 ประเทศ ประเทศละ 2 ท่าน ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ซึ่งเป็นผู้แทนจากหน่วยงานด้านวิชาชีพและวิชาการของแต่ละประเทศ

ตารางที่ 3.1 รายชื่อผู้แทนจากหน่วยงานด้านวิชาชีพและวิชาการของแต่ละประเทศ

รายชื่อผู้แทน	หน่วยงาน	ประเทศ
นายนิติศักดิ์ ขอบดำรงธรรม นายสิทธิรัตน์ ตันชนันท์	สภาสถาปนิก	ประเทศไทย
Ar. Zurainaleily Awalludin (Board Member) Ar. Mustapha Hj. Mohd Salleh (Board Member)	Board of Architect	ประเทศมาเลเซีย
Mr.Bounlenam Sisoulath Mr.Somphone Dethoudom	Ministry of Public Works and Transport	สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว
Tan Shao Yen (President) Mr. Ng Lye Hock, Larry (Registrar)	Board of Architect	ประเทศสิงคโปร์

ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยจำนวน 20 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งพิจารณาจากการคณะผู้วิจัยและที่ปรึกษาเพื่อให้ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยแบ่งเป็นกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิชาชีพสถาปัตยกรรม ทั้งที่เป็นองค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา และผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมและที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ประกอบวิชาชีพทั้งในประเทศและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ โดยมีรายชื่อทั้ง 20 ท่านดังต่อไปนี้

องค์กรวิชาชีพ

- 1) ดร.ชเล คุณาวงศ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2561) คณะกรรมการกำกับดูแลภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม สภาสถาปนิก
- 2) นายสุพินท์ เรียนศรีวิไล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561) คณะทำงานดำเนินการโครงการสถาปนิกอาเซียน สภาสถาปนิก
- 3) นายเมธี วัศมวิจิตรไพศาล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2561) อุปนายกฝ่ายวิชาชีพสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

- 4) เรืออากาศตรีชวพงศ์ ชำนิประศาสน์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2561)
อดีตนายกสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
- 5) ผศ.สุวิชา เบญจพร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2561) คณะทำงานร่าง
มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนิกดีเด่นสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย
- 6) รศ.ดร. นันทนา คชเสนี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562) ผู้อำนวยการ
บริหารเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network-AUN)

สถาบันการศึกษา

- 1) รศ.จันทน์ เพชรานนท์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561) ประธาน
คณะทำงานร่างมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนิกดีเด่นสถาปัตยกรรมศาสตร์
แห่งประเทศไทย
- 2) ผศ.ดร.นฤพนธ์ ไชยยศ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2561) คณบดีคณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
- 3) ผศ.ดร.รุจิโรจน์ อนุามบุตร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2561) อาจารย์
ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 4) นายไมเคิล บริพล ตั้งตรงจิตร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2561) คณบดี
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- 5) นายวศิน ธรรมานุบาล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2561) อาจารย์ประจำ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- 6) รศ.ดร.มล.ปิยลดา ทวีปรั้งชีพ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2561)
หัวหน้าภาควิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมและที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ประกอบ วิชาชีพทั้งในประเทศและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

- 1) ศักดิ์ชัย ยวงตระกูล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2561) กรรมการผู้จัดการ
บริษัท ดีพิคต์ จำกัด
- 2) นายสนทรรศ ศรีสังข์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2561) Co-founder Ta-
Cha Architect

3) นายวีรุฒิ โอตระกุล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2561) กรรมการผู้จัดการ บริษัท ภูมิวุฒิ จำกัด

4) ดร.พร วิรุฬห์รักษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2561) กรรมการผู้จัดการ บมจ. แอล.พี.เอ็น.ดีเวลลอปเม้นท์ (LPN)

5) นายสิน พงษ์หาญยุทธ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2561) กรรมการผู้จัดการ บริษัท Plan Architect และศิลปินแห่งชาติ สาขาทันตศิลป์ (สถาปัตยกรรม) พุทธศักราช 2560

6) นายดวงฤทธิ์ บุนนาค (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2561) กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดวงฤทธิ์ บุนนาค จำกัด (DBALP)

7) นายนิธิศ สถาปิตานนท์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562) Executive Director บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด

8) นายสุกกฤต อนันตชัยยง (สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2562) สถาปนิก บริษัท นันทวัน จำกัด

สถาบันการศึกษาประกอบด้วยคณาจารย์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเรียนการสอนด้านสถาปัตยกรรมหลักและนักศึกษาด้านสถาปัตยกรรม

ตารางที่ 3.2 รายชื่อสถาบันการศึกษา คณาจารย์ และนักศึกษของแต่ละประเทศ

ประเทศ	สถาบันการศึกษา	รายชื่อ
ประเทศไทย	มหาวิทยาลัยรังสิต	อาจารย์โอม ปนาทกุล (รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา) อาจารย์รพีพงศ์ กุลธรรมโยธิน (หัวหน้าหลักสูตรสถาปัตยกรรม) <u>นักศึกษา</u> นายวาทศิลป์ นิลภักตร์ นางสาวสุภาณจนา สิงห์สุทธิชาติ นางสาวปรารธนา ไตรสรณอภิรักษ์

ตารางที่ 3.2 รายชื่อสถาบันการศึกษา คณาจารย์ และนักศึกษาของแต่ละประเทศ (ต่อ)

ประเทศ	สถาบันการศึกษา	รายชื่อ
สาธารณรัฐ ประชาธิปไตย ประชาชนลาว	National University of Laos (NUOL)	Prof. Phisith Sihalarth (Head of Research center) Prof. Chansorn Suriwong (Head of Architecture Department) <u>นักศึกษา</u> Mr.Phonepaserth Chounlamany Mr.Sivongxai Chanthaboatsieng Mr.Itthiphol Huangphachanh Mr.Pasit Oudone Mr.Khammixay Sidachanh
ประเทศสิงคโปร์	Singapore University of technology and Design (SUTD)	Erwin Viray (Professor and Head of Pillar — Architecture and Sustainable Design) <u>นักศึกษา</u> Mr. Joshua Tan Ms. Chloe Liang

3.2.2 แบบพุทธิภูมิ ได้จากการศึกษา ค้นคว้า ตำรา เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยและประเทศสมาชิกในประชาคมอาเซียน เพื่อเป็นการเปรียบเทียบหลักสูตรจากกรณีศึกษา 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามที่ระบุในขอบเขตเนื้อหาของงานวิจัย

3.2.3 จัดทำแบบสัมภาษณ์สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใช้งาน และผู้รับผลกระทบจากการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม จาก 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศสิงคโปร์ ประเทศ

มาเลเซีย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้แก่ นิสิต/นักศึกษา อาจารย์ผู้สอน บัณฑิตที่จบการศึกษา และผู้ประกอบการวิชาชีพ/นายจ้าง ประกอบด้วย (รายละเอียดประเด็นแบบ สัมภาษณ์ปรากฏตามเอกสารภาคผนวก ก)

3.2.3.1 นิสิต/นักศึกษา ชั้นปีสุดท้ายในการศึกษาของแต่ละประเทศเพื่อเตรียมเข้าสู่ การประกอบวิชาชีพในอนาคตใน 4 ประเทศที่ทำการศึกษา

3.2.3.2 อาจารย์ผู้สอนจากสถาบันการศึกษาที่รับรองในประเทศนั้นจำนวน 4 ประเทศ โดยประสานงานกับสถาบันการศึกษา และ/หรือหน่วยงานวิชาชีพของแต่ละประเทศนั้น ๆ

3.2.3.3 บัณฑิตที่จบการศึกษา จาก 4 ประเทศ ๆ โดยประสานงานกับ สถาบันการศึกษา และ/หรือหน่วยงานวิชาชีพของแต่ละประเทศนั้น ๆ

3.2.3.4 ผู้ประกอบวิชาชีพ/นายจ้าง จาก 4 ประเทศ ๆ โดยประสานงานกับ หน่วยงานวิชาชีพของแต่ละประเทศนั้น ๆ

3.3 ขั้นตอนที่ 3 การนำเสนอแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้าน วิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยซึ่งใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

การจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องใน กลุ่มผู้ให้การศึกษา หน่วยงานกำกับดูแล (ผู้อนุมัติหลักสูตร และรับรองปริญญา) และผู้ใช้งาน/ ผู้ประกอบการ จำนวน 2 ครั้ง ๆ โดยแบ่งเป็น

3.3.1 ครั้งที่ 1 เพื่อให้เห็นภาพรวมในการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมและ ประเด็นในการพัฒนาเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน

ทั้งนี้ได้จัดการสนทนากลุ่มครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2561 ณ อาคารปฏิบัติการรวม เทคโนโลยีอุตสาหกรรม ชั้น 3 (อาคาร 27) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระ นคร โดยมีรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมดังต่อไปนี้ (ประมวลภาพและรายงานการประชุมปรากฏ ตามภาคผนวก ข)

ตารางที่ 3.3 รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม Focus Group Discussion ครั้งที่ 1 เมื่อ วันที่ 31
กรกฎาคม 2561

ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน
1	อาจารย์วิรัตน์ รัตตากร	สภาสถาปนิก
2	ผศ.ดร.ปารเมศ กำแพงฤทธิ์รงค์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3	รศ.วิเชษฎ์ สุวิสิทธิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
4	ผศ.ดร.ภูมิชาย พันธุ์ไพโรจน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5	รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
7	นายวิธิ วิสุทธิอัมพร	Community Architects Network (CAN)
8	ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
9	ผศ.ดร.มณฑล จันทน์แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
10	ผศ.พัชรา สืบศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
11	อาจารย์ บัญชา บุรณสิงห์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
12	นางสาวพรรณวดี โรจนศิริ	ผู้ช่วยนักวิจัย

3.3.2 ครั้งที่ 2 เพื่อรับทราบข้อมูลจากการวิจัยและให้ข้อคิดเห็นในแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยร่วมกัน ตลอดจนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน โดยได้จัดการสนทนากลุ่มครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2562 ณ อาคารปฏิบัติการรวมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ชั้น 3 (อาคาร 27) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยมีรายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุมนี้นี้ (ประมวลภาพและรายงานการประชุมปรากฏตามภาคผนวก ค)

ตารางที่ 3.4 รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม Focus Group Discussion ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 29 มกราคม 2562

ลำดับ	รายชื่อ	สาขา/ตำแหน่ง/สถาบัน
1	อาจารย์วิรัตน์ รัตตากร	สภาสถาปนิก
2	นายเมธี รัตมีวัจจิตรไพศาล	สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
3	รศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4	ผศ.ดร.ปารเมศ กำแหงฤทธิ์รงค์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5	รศ.วิเชษฐ สุวิสิทธิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
6	ผศ.ดร.ภูมิชาย พันธุ์ไพโรจน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7	รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
8	อาจารย์สรวิศดา เจียมจิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
9	นายชัยวัฒน์ รักคู่	ผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรม
	คณะผู้วิจัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
10	ผศ.ดร.มณฑล จันทน์แจ่มใส	สาขาสถาปัตยกรรม
11	ผศ.พัชรา สืบศิริ	สาขาสถาปัตยกรรม
12	อาจารย์ บัญชา บุรณสิงห์	สาขาสถาปัตยกรรม
13	ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์	สาขาสถาปัตยกรรม
14	นางสาวพรรณวดี โรจนศิริ	ผู้ช่วยนักวิจัย

3.4 ขั้นตอนที่ 4 สรุปและประมวลผล

ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ทั้ง 2 ครั้งเพื่อปรับปรุงการอธิบายและการวิเคราะห์ ตลอดจนนำมาพัฒนาแนวทางการพัฒนาศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนของไทยให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจัดการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติ

หรือ นานาชาติ และจัดการสัมมนาในวันที่ 12 มีนาคม 2562 (ภาคผนวก ง) เพื่อเป็นการเผยแพร่
งานวิจัย บทความ (ภาคผนวก จ) และจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ต่อไป

โดยสรุปกิจกรรมในการดำเนินงานโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังนี้

ตารางที่ 3.5 สรุปกิจกรรมในการดำเนินงานโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	กิจกรรม
1	เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษา สถาปัตยกรรม	1. ประชุมเครือข่ายขับเคลื่อนการประสานความร่วมมือและ เตรียมงานศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ สัมภาษณ์เบื้องต้น
2	เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษา ด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน	3. สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนา การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม 4. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion ครั้งที่ 1) โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องในกลุ่มผู้ให้การศึกษา หน่วยงานกำกับดูแล (ผู้อนุมัติหลักสูตร และรับรอง ปริญญา) และผู้ใช้งาน/ผู้ประกอบการ 5. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แบบสอบถาม และการจัดการสนทนากลุ่มเพื่อนำมา พัฒนาแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรมของไทย 6. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion ครั้งที่ 2) เพื่อสรุปผลการศึกษาที่ได้จากการดำเนินการ งานวิจัย
3	เพื่อรวบรวมแนวทางและ ข้อเสนอแนะในการพัฒนา การศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรมของประเทศไทย	7. ประเมินผล และสรุปงานวิจัย 8. จัดการสัมมนาเพื่อเป็นการเผยแพร่งานวิจัย 9. เผยแพร่ผลงานวิจัยและจัดทำรายงานวิจัยฉบับ สมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากสถานการณ์การเจรจาภายใต้กรอบประชาคมอาเซียนปัจจุบันคณะทำงานด้านการศึกษายาได้ข้อตกลงฯ อยู่ระหว่างการเจรจาจัดทำ ASEAN Architecture Education Accord (AAEA) และเสนอเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับรองด้านการศึกษาของกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Architectural Accreditation Board (AAAB) ซึ่งยังไม่มีกำหนดเวลาสรุปชัดเจนในการดำเนินการดังกล่าว เนื่องจากอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศสมาชิกอื่นได้แก่

- 1) รายชื่อสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ผ่านการรับรองจากประเทศของตน
- 2) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่สอนในสถาบันการศึกษา
- 3) โครงการแลกเปลี่ยนทั้งที่เป็นหลักสูตรการศึกษาหรือการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างสถาบันที่เปิดสอนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 4) กระบวนการรับรองสถาบันการศึกษาในแต่ละประเทศสมาชิก

ดังนั้นในขณะนี้ยังอยู่ระหว่างช่วงเวลาที่ยังไม่มีมีการกำหนดกรอบระยะเวลาและการดำเนินการที่ชัดเจนในประเด็นดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อเป็นการเตรียมตัวรองรับต่อสถานการณ์ดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นโอกาสที่จะทำการศึกษาระบบการรับรองและพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยเพื่อที่จะเข้าสู่มาตรฐานสากลอันส่งผลต่อการรับรองหลักสูตร สถาบันหรือปริญญาในระดับสากลได้ต่อไป ซึ่งจากการศึกษาเอกสารข้อมูลของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนพบว่าในส่วนของการศึกษาวิชาชีพสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถสรุปได้ดังนี้

- 1) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้เปิดการศึกษาวិชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา ยกเว้นประเทศบรูไน ที่ยังไม่มีมหาวิทยาลัยที่ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้แม้จะไม่เปิดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาภายในประเทศแต่ได้มีการยอมรับคุณสมบัติของ Royal Institute British Architect: RIBA เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกรณีผู้จบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมมายื่นขอเป็นสถาปนิก
- 2) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศที่เปิดสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรมศาสตร์ระดับอุดมศึกษา จะกำหนดระยะเวลาของการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี (รวมระยะเวลาในการฝึกงาน

ระหว่างภาคการศึกษาแล้ว) สำหรับผู้ประสงค์จะเป็นสถาปนิกอาเซียน ซึ่งตรงกันกับข้อกำหนดของ MRA

3) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้กำหนดให้ต้องสำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะก่อน จึงจะสามารถขอเป็นผู้มีคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม (ขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้) ยกเว้นประเทศเวียดนาม

ทั้งนี้ภาพรวมในสถานการณ์ด้านการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนสรุปได้ตามตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.1 การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
บรูไน ดารุสซาลาม	ปัจจุบันบรูไนดารุสซาลามยังไม่มีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนหลักสูตรด้านสถาปัตยกรรม ดังนั้นนักศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในบรูไน ดารุสซาลาม จะต้องศึกษาวิชานี้ในประเทศอื่น โดยบรูไน ดารุสซาลามจะทำการเปรียบเทียบเกณฑ์มาตรฐานด้านสมรรถนะของตนกับราชวิทยาลัยสถาปนิกอังกฤษ หรือ RIBA (Royal Institute of British Architects) และยอมรับเกณฑ์คุณสมบัติที่เทียบเท่ากับของ RIBA เท่านั้น วิชาชีพสถาปัตยกรรมถูกควบคุมโดยรัฐธรรมนูญแห่งบรูไน ดารุสซาลาม คือ คำสั่งว่าด้วยการประกอบวิชาชีพสถาปนิก วิศวกรวิชาชีพ และผู้ตรวจสอบโครงการ ปี 2011 โดยบรูไน ดารุสซาลามกำลังอยู่ระหว่างการประกาศใช้กฎเกณฑ์ใหม่เพื่อควบคุมสถาปนิก วิศวกรวิชาชีพและผู้ตรวจสอบโครงการ
กัมพูชา	มหาวิทยาลัยในกัมพูชาเปิดการเรียนการสอนสถาปัตยกรรมศาสตร์ในระดับปริญญาตรีและระดับบัณฑิตวิทยาลัย ซึ่งได้รับการรับรองโดยสภาสถาปนิกแห่งกัมพูชา (Board of Architects of Cambodia: BAC)
อินโดนีเซีย	อินโดนีเซียมีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์หลายแห่งด้วยกัน (136 สถาบัน) นักศึกษาต้องเรียนในสถาบันซึ่งมีหลักสูตรและเป็นสถาบันซึ่งได้รับการรับรองโดยสภาการรับรองวิทยฐานะมหาวิทยาลัยแห่งชาติ (Badan Akreditasi Nasional Pendidikan Tinggi/BAN-PT) จึงมีสิทธิในการขอรับใบอนุญาตในการเป็นสถาปนิก (Graduate Architect)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเทศ	การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
สปป. ลาว	มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาวเปิดหลักสูตรปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นหลักสูตร 5 ปี ตรงตามข้อกำหนดที่บังคับใช้ของกรมโยธาธิการและขนส่ง ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจควบคุมวิชาชีพของประเทศ
มาเลเซีย	มาเลเซีย โดยสภาสถาปนิกแห่งประเทศมาเลเซีย (LAM) ให้การยอมรับเฉพาะปริญญาตรีแบบเต็มเวลาจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองเท่านั้น และกำหนดให้ต้องทำการทดสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพอย่างเคร่งครัดก่อนจะออกใบอนุญาตวิชาชีพให้ ทั้งนี้มีหน่วยงานชื่อ PAM หรือ สมาคมวิชาชีพจัดโครงการเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
สหภาพเมียนมา	ยังไม่ปรากฏข้อมูลที่ชัดเจนว่ามหาวิทยาลัยของสหภาพเมียนมาเข้าเกณฑ์สมรรถนะหลัก ตามที่สมาคมสถาปนิกแห่งสหภาพเมียนมา (Association of Myanmar Architects: AMA) กำหนดไว้มากนักยู่เท่าไร ทั้งนี้ AMA มีคณะกรรมการการศึกษาที่คอยติดตาม การปฏิบัติตามข้อกำหนดทางการศึกษาและจัดโครงการพัฒนาทางวิชาชีพด้วยเช่นกัน
ฟิลิปปินส์	มหาวิทยาลัยในฟิลิปปินส์กำหนดให้หลักสูตรปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์เป็นเวลา 5 ปี นักศึกษาจึงจะมีคุณสมบัติสำหรับการทดสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้มหาวิทยาลัยบางแห่งจัดหลักสูตรบัณฑิตศึกษา/ปริญญาโท แทนการมีประสบการณ์การทำงานด้านสถาปัตยกรรมได้หนึ่งปีจากที่ Professional Regulation Commission กำหนดไว้ทั้งหมดสอง (2) ปี
สิงคโปร์	สภาสถาปนิกสิงคโปร์ (Board of Architect, Singapore) จะให้การยอมรับเฉพาะหลักสูตรปริญญาตรีแบบเต็มเวลาจากมหาวิทยาลัยที่ได้รับการรับรองเท่านั้น และทำการทดสอบทางวิชาชีพอย่างเคร่งครัดก่อนออกใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้มีหน่วยงานชื่อ Singapore Institute of Architects (SIA) หรือ สมาคมวิชาชีพจัดโครงการเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประเทศ	การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน
ไทย	สภาสถาปนิก หรือ ACT (Architect Council of Thailand) และสมาคมบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย ทำงานร่วมกันเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ความร่วมมือนี้เพื่อให้แน่ใจได้ว่าหลักสูตรที่เปิดสอนตรงตามเกณฑ์สมรรถนะหลักที่สภาสถาปนิกกำหนดไว้ โดยมีพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 เป็นเสมือนกฎหมายควบคุมวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ผู้ที่ประสงค์ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมต้องจบจากสถาบันที่สภาสถาปนิกรับรองตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของสภาสถาปนิก
เวียดนาม	มีมหาวิทยาลัยหลายแห่งเปิดหลักสูตรปริญญาตรีสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ เช่น มหาวิทยาลัยสถาปัตยกรรมศาสตร์ฮานอย และ มหาวิทยาลัยสถาปัตยกรรมศาสตร์นครโฮจิมินห์ หลักสูตรดังกล่าวต้องตรงตามข้อกำหนดของกระทรวงการก่อสร้างด้วย

โดยได้รวบรวมข้อมูลด้านการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของแต่ละประเทศไว้ตามตาราง (AAC Meeting 35th, 2019) ด้านล่างนี้ ซึ่งประกอบด้วย

- 1) การติดต่อหน่วยงานที่ดูแลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 2) หน้าที่ของหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 3) จำนวนสถาปนิกในประเทศ
- 4) รายละเอียดพื้นฐานด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม
- 5) การฝึกประสบการณ์และการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 6) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม
- 7) การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ

ตารางที่ 4.2 ASEAN Architect survey on professional practice (ABOUT MEMBER STATE)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
NAME OF PRA	Myanmar Architect Council (MAC)	Professional Regulation Commission (PRC)	Board of Architects Singapore	Architect Council of Thailand	Ministry of Construction	Board of Architects, Professional Engineers and Quantity Surveyors	Board of Architects Cambodia	Lembaga Pengembangan Jasa Konstruksi (LPJK) / Construction Services Development Board (CSDB)	Ministry of Public Works and Transport	Board of Architects Malaysia
PRA WEBSITE ADDRESS	www.mac.org.mm	www.prc.gov.ph	www.boa.gov.sg	www.act.or.th	www.moc.gov.vn	www.bapeqs.gov.bn	www.bac.gov.kh	www.lpjk.net	http://www.mpwt.gov.la	http://www.lam.gov.my
NAME OF PROFESSIONAL INSTITUTE	Association of Myanmar Architect	United Architects of the Philippines (UAP)	Singapore Institute of Architects [SIA]	The Association of Siamese Architect s Under Royal Patronage	Vietnam Association of Architects (VAA)	Pertubuhan Ukur, Jurutera & Arkitek (PUJA)	N/A	Ikatan Arsitek Indonesia (IAI) (Indonesian Institute of Architects)	Council of Sciences and Technology (CST)	Malaysian Institute of Architects [PAM]

ตารางที่ 4.3 ASEAN Architect survey on professional practice (NUMBER OF ARCHITECTS)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
Type of Membership	As at Nov 2018	As at Nov 2018	As at Feb 2019	As at Feb 2019	As at Nov 2018	As at Feb 2019	As at Nov 2018	As at Nov 2018	As at Nov 2018	As at Feb 2019
Professional Architect [registered]	Senior Licensed Architect (SLA) – 190 Licensed Architect (LA) – 417	~45,000 registered & licensed 25,000 Architects with current updated Professional Identification Card	1587 (with practicing license)	~3,100	n.a	51 42 (practicing certificate)	620	8,930	300 (2016 year)	1608
Graduate Architect (Associated Architect)	Registered Architect (RA) - 971	NA	NA	~20,000	~6.000	NA	2736 (Graduate Architect: Person has satisfactorily completed an architectural program in architecture determined by State Authority)	Approximately 18,000		1569
ASEAN Architect	12	119	108	29	24	16	4	157	17	46
APEC Architect	N/A	63	76		none	-	N/A	-		32
Others	N/A		-		not registered	-	-	-		Interior Designers – 464 Registered Building Draughtsmen - 109

ตารางที่ 4.4 ASEAN Architect survey on professional practice (ARCHITECTURE EDUCATION)

MEMBERSTATE	MYANMAR		PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA		
NUMBER OF SCHOOLS OF ARCHITECTURE	Total 6 Universities	4 (undergraduate)	106	2	27	21	1	8 Schools	136	2 Schools	accredited schools	8 no. fully accredited	
		2 (undergraduate+ Postgraduate)											
AVERAGE NUMBER OF STUDENTS / YEAR	Average 323		Approximately 25, 000	NUS: 120 SUTD: 80	Approximately 1,600 /year	~3.000	Approx. 40/year	Approx. 561/year	8661	Faculty of Architecture NUOL Vientiane (5 years) ● Intake 291 ● Student body 1030 Suphanouvong University, Luangphabang City. Luangphabang Province ● Intake 120 ● Student Body 382	as at 2013/2014 – approximate Fully Accredited programs : 549		
							N/A						as at 2013/2014 – approximate Partial Accredited programs – Part 1: 21
AVERAGE NUMBER OF GRADUATES PER YEAR	Average 227		Approximately 2, 500	100 (NUS) 76 (SUTD)	Approximately 1,200 /year	~2.600	First cohort of graduates will be in 2022	150	3341	Faculty of Architecture NUOL Vientiane Total of graduates : 223 in that 57 architects Faculty of Architecture Luang Phrabang (SU) Total of graduates : 77 in that 30 architects Total of graduates for 2 faculties: 87 architects	as at 2013/2014 – approximate Fully Accredited Programs : 466		
							N/A						as at 2013/2014 – approximate Partial Accredited Programs Part 1 : 21

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
BODY/BODIES THAT ESTABLISH THE EDUCATION STANDARDS	Undergraduates: Department of Technical and Vocational Education, Professional Regulatory Authority, Board of Architects YTU: Internal organization : Academic Board of Yangon Technological University, Professional Regulatory Authority,Board of Architects MTU: Internal organization : Academic Board of Mandalay Technological University , Professional Regulatory Authority, Board of Architects	Commission on Higher Education (CHED) Technical Panel on Architecture	1. Ministry of Education 2. Board of Architects Singapore	1. Ministry of Education 2. Architect Council of Thailand 3. Higher Education Commission	Ministry of Training and Education	Board of Architects, Professional Engineers and Quantity Surveyors (BAPEQS) Ministry of Education	1. Ministry of Culture and Arts (for State School) 2. Ministry of Education Youth and Sports (for Private Schools)	Education Board of National Standards Ministry of Education and Culture Ministry of Research, Technology and Higher Education	Ministry of Education and Sports (Architecture Faculty) Ministry of Public Works and Transport Council of Architect and Civil Engineer Lao)	Board of Architect Malaysia/ Council of Accreditation & Architectural Education Malaysia (CAAEM)
DURATION OF STUDIES [recognized by PRA]	Undergraduates: Bachelor of Architecture – 6 years	5 Years undergraduate Studies 2 Years Apprenticeship	5 years (full-time, on campus)	Vary from _5_ to _6_ years	05 years	N/A	5 years And 4+1 years	● 5 years until 1980 ● < 5 years 1980-2009 ● 4 years + 1 year Professional Education 2009-now	5 years Five years 4 years + 1 year professional education	Varies from 5 to 6 years: ● 5 years for A Level equivalent ● 6 years for O Level equivalent
Total Credit Hours	Undergraduates: 35 hours/week 38weeks/year	232 Credit Units	160 Modular credits (MCs) BA(arch)	Minimum 150 credits	160	120 credit values per academic year	150-170 credits, 15-16h /credit	● Past 1: min144 credit/sms ● Past 2: min36 credit/sms	140-176 credits	120 credit hours for Part 1
	YTU & MTU: 28 hours/week 38weeks/year		40 Modular Credits (MCs) MArch							60 credit hours for Part 2
Lecturer to Student Ratio	Undergraduates: 1:36 YTU: 1:14 MTU: 1:15	1: 45	1:15 (NUS) 1:11 (SUTD)	1:15 (CDAST)	1:15	1:8	1:20/1:25	● Past 1: 1-20 ● Past 2: 1:10		1:15 for design studio (core subject)
										Minimum 3 registered architects as full time academic staff in the Architectural Department

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
Subjects Groupings	Architecture, Urban and Regional Planning	1. Mathematics 2. Natural Science 3. Basic Engineering Sciences 4. Allied Courses (Architectural Courses) 5. Professional Courses 6. Correlation Course 7. Specialization Courses 8. Non-technical and Non-Academic (Miscellany) Courses	NUS: 1. Architectural & Urban Design 2. Architectural Practice 3. Building Technology 4 Contemporary Theories SUTD: 1. Sustainable Design 2. Urban Sustainability 3. Building Contracts (Law & Practice) 4. Digital Design & Fabrication	1. Core Courses 2. Foundation Courses 3. Technology 4. Supporting Courses 5. General Education	1. General Education 2. Professional Knowledge: - Foundation Courses - Professional Courses	● Design Studio ● History & Theory of Architecture ● Architectural Drawing & Representation ● Melayu, Islam, Beraja ● Environment, Leadership, Technopreneurship and Social Innovation ● Sustainable Building Design ● Environmental System ● Cultural and Contextual Studies ● Supervised Work Experience ● Practice, Profession and Ethics	● Mathematic ● Theories, Khmer and world architectures ● Construction technology and materials ● Basic engineering, MEP & building structures ● Sustainable and green architecture ● Design studio ● Management, practice, laws and regulations ● Internship	● Humanistic, Social Science, Professional Practice and Ethic ● Mathematic & Basic Science ● Basic Architect ● Architectural Design ● Architect Disciplines Specialisation	1.Mathematis, Descriptive Geometry and basic science 2. Drawing, Design and architectural theory 3.History of Lao and world Art and Architecture 4. Process, technology and Materials of construction 5. Design studio 6. Practice, Management and laws (urban and construction) 7. Sustainable, green architecture and environment.	1. Design Studio 2. Technology and environment 3. History and cultural context 4. Communication 5. Management, Prattice and Law

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
INTAKE REQUIREMENT	Undergraduates: top 400 applicants of the ones who passed matriculation Examination with 380/600 scores YTU: top 30 applicants of the ones who passed matriculation exam with 450/600 scores MTU: top 20 applicants of the ones who passed matriculation exam with 450/600 scores	B.S. Architecture 2 yrs Diversified Architectural Experience		-	Applicants must have: - to complete highschool, and - to pass the examination on the subjects of art, mathematic and physic	From A-level, minimum 240 points for 3 A-levels (part 1) IB Diploma minimum 30 points Relevant Level 5 Diploma or equivalent	Completed high school diploma (from recognized high school)		Completed high school diploma Entrance exam	Part 1: from O Level, min credit in 5 subjects or from A Level, min credit in 2 subjects
										Part 2: B.Sc in Architecture with Part 1 LAM and min 6 months practical training
MECHANISM TO MONITOR THE QUALITY ASSURANCE	Undergraduates: Department of Technical and Vocational Education, Professional Regulatory Authority, Board of Architects YTU: Internal mechanism lead by Academic Management Department of Yangon Technological University , Professional Regulatory Authority, Board of Architects MTU: Internal mechanism lead by Academic Management Department of Mandalay Technological University , Professional Regulatory Authority, Board of Architects	CHED Technical Panel on Architecture	Re-accreditation of degree by the Board Visitation Committee		n.a	UTB Quality Assurance Unit	- Schools of architectures are under management of the Ministry of Education Youth and Sports and the Ministry of Culture and Fine Arts, - BAC, Board of Architects Cambodia oversees the study program of each school and human resources.	- BAN PT – For Insitutional (National Accreditation Board for Higher Educations) - Independent Accreditation Board (Lembaga Akreditasi Mandiri)	Ministry of Education and sports	CAAEM & MQA
LINK TO OTHER INTERNATIONAL ACCREDITATION SYSTEM / PERIODE	None	NCARB / 2 Years	None	None	n.a	None	None		Under ASEAN University Network (AUN) exchange program	RIBA (For UiTM and University of Malaya only)

ตารางที่ 4.5 ASEAN Architect survey on professional practice (INTERNSHIP &PROFESSIONAL REGISTRATION)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
NUMBER OF YEARS OF INTERNSHIP	6 months	2 years, equivalent to 3840 hours	2 years	In the Processing	02	TBC	1 year	Min. 2 years		2 years
BODIES THAT DEFINE AND / OR CONTROL INTERNSHIP	Association of Myanmar Architects In the Process to be controlled by PRA / Myanmar Architect Council (MAC)	Professional Regulatory Board of Architecture	Board of Architects Singapore	In the Processing	Ministry of Construction	Board of Architects, Professional Engineers and Quantity Surveyors	- Currently under responsibility of each school - BAC, Board of Architects Cambodia will be reported	Ikatan Arsitek Indonesia (IAI) (Indonesian Institute of Architects)		Board of Architects Malaysia
PROFESSIONAL EXAM	Exam and Interview Test by MAC	Yes	Yes	Yes	Yes	Annually	Currently there is No yet	Yes		Yes
PROFESSIONAL REGISTRATION Renewal	Per year Annually	Every 3 years	Annually	every 5 years	Every 5 years	Annually	Every 3 years	Every 3 years	Every 3 years	Annually
ADDITIONAL REQUIREMENTS TO PRACTICE [if any]	Continuing Professional Development (CPD) Points	Proof of Payment of Annual Dues to UAP	Continuing Professional Development (CPD) Points	-	no	- No violation of professional ethics and code of conduct - CPE – 20 points annually		- No violation of professional ethics and code of conduct - CPD – 35 points annually		Compliance with mandatory for Continuing Professional Development (CPD) requirement – 10 CPD Points annually

ตารางที่ 4.6 ASEAN Architect survey on professional practice (THE PROFESSIONAL REGULATORY AUTHORITY)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
GOVERNING BODY	Professional Regulatory Authority (Architecture) / Myanmar Architect Council (MAC)	Professional Regulation Commission (PRC) (Government) Professional Regulatory Board of Architects (PRB-ARC)	Board of Architects Singapore	The PRA have The Architect Act B.E.2543, operates through ACT's Committee of 20 members	Deparrtment of Construction Activity Management (under Mininstry of Construction of Viet Nam)	Board of Architects, Professional Engineers and Quantity Surveyors	Board of Architects Cambodia (BAC)	Lembaga Pengembangan Jasa Konstruksi (LPJK) / Construction Services Development Board (CSDB)		Board of Architects Malaysia
NUMBER OF MEMBERS IN PRA	15	1 Chairman 2 Members	15 members	20 members	None	11 members (BAPEQS)	25	12 members (boards)		21 members
FUNCTIONS OF PRA	This PRA is a statutory body which is responsible for the enforcement of regulatory policies on the regulation and licensing of architecture professions.	The PRA (PRC) is a statutory body under the Republic Act No. 8981 (PRC Modernization Act of 2000) which is responsible for the administration, implementation and enforcement of regulatory policies on the regulation and licensing of various professions and occupations under its jurisdiction.	■ to keep and maintain a register of practitioners and a register of licenses ■ to hold or arrange for the holding of such examinations as the Board considers necessary for the purpose of enabling persons to quality for registration under this Act ■ to establish, maintain and develop standards of professional conduct and ethics of the architectural profession	■ to promote the education, research and practicing of the architectural profession ■ to promote harmony and conciliation among its members ■ to promote the welfare of and to honor the members ■ to control the behavior and operation of persons practicing the controlled architectural professional in compliance with the standards and etiquette of the architectural profession	● Review ● Registration of Licensed Architects	(a) to keep and maintain a register of architects, professional engineers and quantity surveyors, a register of the architectural, professional engineering and quantity surveying practitioners and a register of licensees; (b) to hold or arrange for the holding of such examinations as the Board considers necessary for the purpose of enabling persons to qualify for registration under this Order;	- The Board of Architects Cambodia (BAC), the Professional Regulatory Authority (PRA) and a statutory body established by a Cambodia Royal Decree; - To gather, administer and monitor the registered architects in Cambodia by mean accrediting, registering and regulating the architects and architecture services.	● Registration of Architects and Engineers ● Renew registration of Architects and Engineers ● To assist development and promotion of construction services ● Registration of foreign expertise in construction services, include monitoring & evaluation		■ Registration of Architects, Graduate Architects, Interior Designers and Building Draughtsmen; ■ Registration of architectural consultancy practices; ■ Regulation of their conduct and ethics; ■ Conducting examinations for admission to the profession; ■ Accreditation of architectural programmes; ■ Development and Promotion of the profession;

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
			■ to promote learning and education in connection with architecture, either alone or in conjunction with any other professional body ■ to hear and determine disputes relating to professional conduct or ethics of registered architects or arbitrator to hear and determine those disputes ■ to appoint arbitrators for the purpose of hearing and determining disputes between registered architects or licensed corporations or partnerships and other persons ■ to license corporations or multidiscipline partnership which intend to supply architectural services in Singapore; and	■ to support ,advise, disseminate and service academic subjects for the people and other organizations in connect with architectural science and technology ■ to provide consultation or advise for the government relating to architectural and technological problems and policies ■ to act as a representative of persons practicing the architectural profession in Thailand ■ to perform any other activity as prescribed in the ministerial regulations		(c) to approve or reject applications for registration under this Order or to approve any such application subject to such restrictions as the Board may consider fit to impose; (d) to cancel, remove or reinstate any registration; (e) to recommend, with the approval of the Minister, the scale of fees to be charged by architects, professional engineers and quantity surveyors for architectural, professional engineering and quantity surveying services rendered; (f) to establish, maintain and develop standards of professional conduct and ethics of the architectural, professional engineering and quantity surveying professions;	3. Supervises and advices, issues and implements the policies, strategies and law enforcement in the fields of architecture and related in the attempt glorify the professional qualification and the prestige of the Cambodia architecture.			■ Representing the architectural profession in any matter at local and international levels.

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
			■ generally to do all such acts, matters and things as are necessary to be carried out under the provision of this Act.			(g) to promote learning and education in connection with architectural, Professional engineering and quantity surveying; (h) to hear and determine disputes relating to professional conduct or ethics of registered architects, professional engineers and quantity surveyors or to appoint a committee or arbitrator to hear and determine those disputes; (i) to appoint arbitrators for the purpose of hearing and determining disputes between registered architects, professional engineers or quantity surveyors or licensed corporations or partnerships and other persons; (j) to license corporations or multi-discipline partnerships which intend to supply architectural, professional engineering or quantity surveying services in Brunei Darussalam; and (k) generally to do all such acts, matters and things as are necessary to be carried out under the provisions of this Order.				
MANNER OF COMPENSATION	Self-funding	National Budget	Honorarium		None	Brunei Government	National Budget	Monthly honorarium		Self-Funding

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
SOURCE OF OPERATIONAL FUNDS	Annual Registration fees	National Budget	Grant from Ministry of National Development, registration fee, practicing certificate renewal fees, licensing fees and other fees imposed under the Architects Act.	Subsidy from Ministry of Interior, member registration fee, the fees imposed under Architect Act.	National Budget	Brunei Government	Registration and Re-registration fee	Registration and Re-registration fee, Other fees imposed under Government regulations		Annual registration fee, the fees imposed under Architect Act.
TENURE OF MEMBERS	4 years	3 years for PRB-ARC	3 years	3 years	-	3 years	5 Years	4 years		2 years

ตารางที่ 4.7 ASEAN Architect survey on professional practice (LAW)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
EXISTING LAW ON ARCHITECTURE	Architect Council Law	Republic Act 9266 (Architecture Act of 2004)	● The Architects Act 1991 ● The Architects Rules 1991 ● The Architects (Professional Conduct and Ethics) Rules ● Architects (Investigation Committees)(Revocation) Rules 2005 ● Architects (Election of Board members) 2005 ● The Schedule (Code of Professional Conduct and Ethics) Part I ● The Schedule (Code of Professional and Ethics) Part II ● The Third Schedule	ACT B.E.2543	- Construction Law - Urban Planning Law - Intellectual Law	CONSTITUTION OF BRUNEI DARUSSALAM (Order made under Article 83(3)) 1. APEQS Order 2011 2. APEQS Rules 2016 3. APEQS Rules (Professional Conduct and Ethics) 2017 4. Building Control Order (BCO) 2014 5. Building Control Regulation (BCR) 2014 6. Guidelines related to professional (Architects, Professional Engineers and Quantity Surveyors)	1. Royal Decree Establishment of Board of Architects Cambodia; 2. Law on Land Use Planning, Urbanization and Construction; 3. Sub-Decree 86 on Construction Permit; 4. Sub-Decree 42 on Urbanization of Capital City, Towns and Urban Area	● Law on Building no. 28/2002 ● Law on Construction Services no. 2/2017 ● Law on Architect no. 06/2017 ● Ministry Decree to Implement the Laws	● Construction Law (27/2009) ● Urban Planning Law (2017)	● Architects Act 1967 (Act 116) ● Architects Rules 1996, ● Guidelines as issued to members

ตารางที่ 4.8 ASEAN Architect survey on professional practice (THE LICENSURE EXAMINATIONS)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
LICENSURE EXAMS REQUIRED FOR PRACTICE	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Yes	Note Yet Applied	Yes		Yes
TYPE OF EXAM AND SUBJECTS GIVEN IN EXAM	1.Written Examination 2.Oral Interview Examination 1.Professional ethics and Code of Conduct 2.Myanmar National Building Codes 3.Regional and Municipality by-laws 4.Construction Management Attached by - 1.Membership 2.Qualification 3.Log book 4.Portfolio of works done	1.History, Planning, Theory of Design, Professional Practice – multiple choice 2.Utilities, Structural Conceptualization, Building Materials and Technology – multiple choice 3.Architectural design and site planning with sketches, test questions in situational cases and answers in multiple choices	1. Case Study & Log Book Review 2. Written Paper 1 – Law & The Architect (Multiple Choice Questions and Structured Questions) 3. Written Paper 2 – Professional Practice (Multiple Choice Questions and Structured Questions) 4. Oral interview Examination	(multiple choice, drafting, interview) Classified to 4 subjects for Associated Licensed Architect 1. Planning and Design knowledge skills 2. Technology Knowledge in each division 3. Knowledge on professional architect 4. Communication skills	1. Professional knowledge on architecture, and 2. Knowledge on Laws	TBC	Note Yet Applied	● Passing diploma of professional ethics and code of conduct workshop held by IAI ● Written paper and application forms covering basic competence requirement for Architects ● Invited for oral interview as considered necessary by the Examination Panel		1. Log Book (min 104 weeks) & Case Study Review 2. Oral Interview Examination 3. Written Paper 1 & 2 1. Professional Legislation and Professional Bodies 2. Professional Architect's Role in Society 3. Professional Architect's Practice 4. Building Legislations and Regulations 5. Building Contract Administration
NUMBER OF DAYS GIVEN	Written Paper 1 day (3 Hr) Oral Interview 1 day (1 per 30min)	2 days, Friday and Sunday 1 rest day in between	Written Papers 1 & 2 – 1 day (7hrs) Oral Interview Examination – 1 day (0.5hrs)	4 days	■ 01 day of Examination	TBC	Note Yet Applied	● Open submission for written paper and application forms (depends on applicants – 4 times pre-scheduled assessments annually) ● Oral interview: 1 day		1.Oral Interview Examination – 1 day (0.5 hrs/candidate) 2. Written Exams Paper 1 & 2 – 3 hrs each

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

MEMBERSTATE	MYANMAR	PHILIPPINES	SINGAPORE	THAILAND	VIET NAM	BRUNEI DARUSSALAM	CAMBODIA	INDONESIA	LAO PDR	MALAYSIA
MANNER OF CHECKING	Multiple Choice : Checking By Examiners Drafting: Checking by The Expert in each Subject Interview: Consider by The interviewer	Answer sheets read by optical mark reader- no human intervention	Administered and carried out by the Examination Panel	Multiple Choice : Checking by Checker Machine Drafting: Checking by The Expert in each Subject Interview: Consider by The interviewer (elected by The committee for Interview test)	Taking the online examination	TBC	Note Yet Applied	Administered and carried out by the Examination Panel (Team of Assessors, national and/or provincial level).		Administered and carried out by the Examination Panel.
NUMBER OF EXAMINEES	Average 185	~2000-2200, 2 x / yr (local) ~ 400-500 / yr (Middle East and North Africa, Singapore)	Approximately 100 per year	Approximately 1,800 persons/year	Just carry out from Dec. 2016	TBC	Note Yet Applied	Approx. 80-100 per year		Approximately 200 persons per year
AVERAGE PASSING RATE	Approximately 60%	Average is 55%	Approximately 50%	60%	90%	TBC	Note Yet Applied	60%		Approximately 30%

ดังนั้นจากการศึกษาและทบทวนรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าบริการ ภายใต้ประชาคมอาเซียนตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประเทศอาเซียนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ วัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม การจัดทำข้อตกลงยอมรับ ร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตลอดจนกระบวนการพิจารณาหลักสูตรด้าน วิชาชีพและกระบวนการจัดการเรียนการสอน คณะผู้วิจัยพบว่าข้อแตกต่างระหว่างประเทศที่ส่งผล ให้การดำเนินการในการเจรจาด้านการศึกษายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ประกอบด้วยประเด็น หลักๆ ดังนี้

1) หน่วยงานผู้มีอำนาจ

ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่มีหน่วยงานผู้ที่มีอำนาจคอยกำกับดูแลวิชาชีพ สถาปัตยกรรมอยู่แล้ว เช่น กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่างก็มีคณะกรรมการ หรือสภาสถาปนิกคอยดูแลโดยเฉพาะ ในทางตรงกันข้าม วิชาชีพสถาปัตยกรรมในบรูไน อยู่ภายใต้ การควบคุมของหน่วยงานที่ไม่ชัดเจน มีทั้งคณะกรรมการสถาปนิก วิศวกรวิชาชีพ และผู้ตรวจสอบโครงการ ซึ่งต่างก็เข้ามากำกับดูแลด้านวิศวกรรมศาสตร์และการตรวจสอบโครงการ สหภาพ เมียนมา สปป.ลาว และเวียดนาม ยังไม่มีหน่วยงานคอยดูแลโดยเฉพาะ ส่วนอินโดนีเซีย สถาปัตยกรรมศาสตร์อยู่ใต้การดูแลของ LPJK ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมวิชาชีพเกี่ยวกับกิจกรรมการ ก่อสร้าง

2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรม

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดได้กำหนดว่าคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรมนั้นต้องเป็นการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาใน ระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นทางการ 5 ปี ทว่าก็มีความแตกต่างของการปฏิบัติในระดับชาติ เช่น บรูไนกำหนดว่าผู้สมัครต้องเป็นพนักงานบริษัทหรือได้รับปริญญาด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ซึ่งเป็น ที่ยอมรับ และหน่วยงานผู้ที่มีอำนาจจะใช้หลักเกณฑ์ของราชวิทยาลัยสถาปนิกอังกฤษ หรือ RIBA เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ จึงอาจจะสันนิษฐานได้ว่าต้องเป็นการศึกษา 5 ปีเช่นกัน แต่กรณีประเทศ กัมพูชากำหนดว่าต้องสำเร็จปริญญาด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ตามความเหมาะสม ในขณะที่ อินโดนีเซียอนุญาตให้ใช้หลักสูตรแบบ 4 ปีและปริญญาโทอีก 1 ปี ส่วน ประเทศไทย สปป.ลาว สหภาพเมียนมาฟิลิปปินส์ และเวียดนาม กำหนดว่าต้องเป็นหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี ส่วนประเทศ มาเลเซียและสิงคโปร์ ต้องเป็นหลักสูตรปริญญาตรี 5 ปี และต้องศึกษาในวิทยาเขตของ สถาบันการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับแบบเต็มเวลาด้วย

3) ประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนเข้าสู่งานขอรับใบอนุญาต

โดยทั่วไปแล้วประเทศสมาชิกอาเซียนกำหนดว่าต้องมีประสบการณ์ทางวิชาชีพอย่างน้อย 2 ปี เช่น คณะกรรมการสถาปนิกของบรูไน กำหนดว่าต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 2 ปี โดยต้องเป็นการทำงานในบรูไนนาน 1 ปี อินโดนีเซียกำหนดประสบการณ์ 2 ปี และเคยผ่านงานโครงการก่อสร้างที่เสร็จสิ้นแล้ว 3 โครงการ จึงจะสามารถสมัครสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปนิกได้ (Arsitek Pratama หรือ Arsitek Muda) ส่วนการจะมีคุณสมบัติเป็นสถาปนิกระดับกลาง (Arsitek Madya) ต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 5 ปีและเคยผ่านงานโครงการก่อสร้าง 6 โครงการ สำหรับสถาปนิกอาวุโส (Arsitek Utama) ผู้สมัครต้องมีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปีและผ่านงานโครงการก่อสร้าง 10 โครงการ

กรณีของสปป.ลาว สหภาพเมียนมา และ ฟิลิปปินส์ ต้องมีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 2 ปี เช่นเดียวกับมาเลเซียกำหนดไว้ที่ 2 ปี แต่แบ่งเป็นการทำงานในสำนักงานเป็นเวลา 1 ½ ปี และต้องทำงานในมาเลเซียเป็นเวลา 1 ปี นอกจากนี้ยังยอมรับประสบการณ์ด้านการวิจัยและการสอนส่วนหนึ่งด้วย สำหรับสิงคโปร์กำหนดว่าต้องมีประสบการณ์ขั้นต่ำ 24 เดือน โดยเป็นประสบการณ์ในสิงคโปร์ 12 เดือน ส่วนประเทศไทย ผู้สมัครสอบเป็นสถาปนิกผู้ซึ่งจบหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรีในปริญญาตรี 5 ปี ไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์ใดๆ แต่ถ้าเป็นผู้ที่จบหลักสูตรน้อยกว่า 5 ปี จะต้องมีความรู้การทำงานขั้นต่ำตามที่ระบุไว้ในข้อบังคับของสภาสถาปนิก ในขณะที่เวียดนามผู้ที่ต้องการจดทะเบียนเป็นสถาปนิกวิชาชีพ ต้องมีประสบการณ์การทำงานในโครงการก่อสร้างที่เสร็จสิ้นแล้วอย่างน้อย 5 โครงการ

4) การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ

ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศต่างก็มีระบบการสอบใบประกอบวิชาชีพแตกต่างกัน โดย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และ ไทย จัดการทดสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพอย่างมีแบบแผนและครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้หัวข้อการสอบอาจแปรผันตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละประเทศ

กรณีประเทศอินโดนีเซียในปัจจุบันใช้ระบบการประเมินผลงาน (portfolio) ของบัณฑิตสถาปัตยกรรมศาสตร์ ซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพสถาปนิกไม่ว่าจะเป็นระดับอาวุโส ระดับกลาง หรือระดับต้นตามหลักเกณฑ์ของแต่ละระดับ ดังนั้นผู้สมัครจึงควรจัดเตรียมบทความเกี่ยวกับโครงการที่ตนเคยดูแล และอาจมีการสอบสัมภาษณ์โดยผู้ประเมินผลตามแต่จะเห็นสมควร ใน

อนาคตอันใกล้จะมีการสอบประเมินผลเพื่อให้เป็นระบบที่มีความเป็นวัตถุวิสัยยิ่งขึ้น (ปราศจากอคติส่วนตัวของผู้ประเมิน)

ในขณะที่ปัจจุบัน สปป.ลาว และ เวียดนาม ยังไม่มีการทดสอบทางวิชาชีพใดๆ เช่นเดียวกับสหภาพเมียนมาก็ยังไม่ได้ทำการทดสอบทางวิชาชีพ เพียงแต่กำหนดให้สถาปนิกต้องเข้าร่วมโครงการ CPD ตามจำนวนชั่วโมงขั้นต่ำที่กำหนดไว้

สำหรับบรูไน แม้จะยังไม่กำหนดให้มีการทดสอบทางวิชาชีพ แต่เมื่อมีการจัดทำกฎเกณฑ์และข้อกำหนดต่างๆ เรียบร้อยแล้ว ประเทศจะต้องกำหนดให้ทำการทดสอบแน่นอน ในขณะที่กัมพูชากำหนดให้ทำการทดสอบเช่นกัน แต่ยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่าในการดำเนินการตลอดจนหัวข้อในการทดสอบ

ทั้งนี้ได้จากข้อมูลการวิจัยได้สรุปผลการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมตามขอบข่ายงานวิจัยของ 4 ประเทศได้ดังต่อไปนี้

4.1 การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศสิงคโปร์

ปัจจุบันประเทศสิงคโปร์มีมหาวิทยาลัยที่เปิดการเรียนการสอนด้านสถาปัตยกรรมที่เข้าข่ายในกรอบการเจรจาภายใต้ประชาคมอาเซียน ซึ่งมีคุณสมบัติตรงตามที่ปรากฏในข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม อยู่ 2 มหาวิทยาลัย ได้แก่ National University of Singapore (NUS) และ Singapore University of Technology and Design (SUTD) ผู้ที่จบการศึกษาจากทั้ง 2 มหาวิทยาลัยนี้ผ่านคุณสมบัติแรกในการเข้าสู่การเป็นสถาปนิกอาเซียน ตามที่ MRA ระบุไว้ว่า

“...สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางสถาปัตยกรรมที่ได้รับรองจากองค์กรวิชาชีพไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาจากประเทศแหล่งกำเนิดซึ่งหมายถึงกลุ่มประเทศอาเซียนที่สถาปนิกมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม หรือประเทศผู้รับ ซึ่งเป็นประเทศที่สถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect: AA) ขอใบอนุญาตทำงาน หรือได้รับการประเมินและยอมรับว่าเทียบเท่ากับระดับการศึกษาดังกล่าว การศึกษาสถาปัตยกรรมต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษาในระบบภาคการศึกษาปกติ ซึ่งผ่านการรับรองหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในประเทศแหล่งกำเนิดแล้ว หรือได้รับการยอมรับให้เทียบเท่าอย่างใดอย่างหนึ่ง...”

โดยทั้ง 2 มหาวิทยาลัยเป็นหลักสูตรที่มีระบบการศึกษาแบบ 4+1 (Yrs) คือ ใน 4 ปีแรกนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจะได้รับปริญญา BA. Arch และเมื่อศึกษาต่ออีก 1 ปีได้รับปริญญาโท

ทางด้านสถาปัตยกรรม (Master of Architecture) ซึ่งเมื่อรวมกันจะเป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีการเรียนการสอนครบ 5 ปี ตามที่ระบุไว้ใน MRA

ทั้งนี้จากข้อมูลหลักสูตรการศึกษาของ NUS ได้มีการจัดทำแนวทางสำหรับผู้เข้าศึกษาตั้งแต่ปี 2017-2018 เป็นต้นไป โดยมีการกำหนดหลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (B.A.) (Arch.) (Hons.) ระยะเวลา 4 ปี ไว้ดังต่อไปนี้

หลักสูตร B.A.(Arch) คือหลักสูตรปริญญาเกียรตินิยม(หลักสูตรสำหรับเด็กเรียนดี) ระยะเวลา 4 ปี ซึ่งประกอบด้วยหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรย่อยอื่น ๆ อีกสามหลักสูตรที่เน้นการออกแบบโดยเฉพาะ ได้แก่ 1) การออกแบบ 2) ภูมิสถาปัตยกรรม (LA) และ 3) การวางผังเมือง เนื้อหาหลักสูตรช่วงสามปีแรกเหมือนกับหลักสูตรทั่วไปและหลักสูตรย่อยเน้นการออกแบบ หลักสูตรทั่วไปมีเพียงระดับปริญญาตรี [B.A. (Arch.)] ส่วนหลักสูตรย่อยเน้นการออกแบบได้แก่ ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (M.Arch) ปริญญาภูมิสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต (M.LA) หรือ ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวางผังเมือง (M.UP) นักศึกษาที่จะได้รับอนุญาตให้เลือกเรียนหลักสูตรย่อยเน้นการออกแบบในปีที่สามต้องมีผลการเรียนวิชาการออกแบบขั้นต่ำเกรด B สำหรับนักศึกษาที่มีผลการเรียนวิชาการออกแบบในปีที่สาม คือเกรด C จะต้องศึกษาต่อในหลักสูตรทั่วไปจนสำเร็จและได้รับปริญญาสาขา B.A.(Arch) โดยหลักสูตรดังกล่าวนี้ นักศึกษาไม่จำเป็นต้องลงเรียนวิชาการออกแบบในปีที่สี่อีกต่อไป แต่จะต้องลงวิชาเลือกด้านคอมพิวเตอร์เพื่อการออกแบบ (Design Computing) สถาปัตยกรรมศาสตร์และมรดกชุมชนเมือง (Architectural & Urban Heritage) หรือ การศึกษาชุมชนเมือง (Urban Studies) นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรทั่วไปโดยมี CAP ระดับสูง สามารถศึกษาต่อในหลักสูตรบัณฑิตศึกษาสาขาอื่น อย่างไรก็ตามบัณฑิตที่สำเร็จปริญญา B.A.(Arch) เพียงอย่างเดียวยังไม่สามารถลงทะเบียนกับสภาสถาปนิก หากต้องการลงทะเบียนเป็นสถาปนิกกับสภาสถาปนิกสิงคโปร์ บัณฑิตต้องศึกษาหลักสูตรปริญญา M.Arch (ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต) และประกอบวิชาชีพสถาปนิกเพื่อให้มีประสบการณ์ในทางปฏิบัติจริงเป็นเวลาอย่างน้อยสองปี จึงจะมีคุณสมบัติเข้ารับการทดสอบคุณสมบัติผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Practice Examination) ซึ่งจัดโดยสภาสถาปนิกสิงคโปร์ ผู้ที่ผ่านการทดสอบดังกล่าวจึงจะสามารถยื่นขอลงทะเบียนเป็นสถาปนิก

สำหรับหลักสูตรที่เน้นด้านการออกแบบ นักศึกษาซึ่งมีผลการเรียนวิชาการออกแบบตามเกรดที่กำหนด หมายถึงได้เกรด B- เป็นอย่างน้อยในชั้นปีที่สาม สามารถเลือกเรียนในหลักสูตรย่อยเน้นด้านการออกแบบ โดยหลักสูตรย่อยด้านการออกแบบ (Design track) สามารถ

ใช้เพื่อการศึกษาในหลักสูตรปริญญาโท M.Arch ได้ หลักสูตรย่อยด้านการออกแบบนี้ เปิดโอกาสให้นักศึกษาเน้นทางด้านแนวคิดด้านการออกแบบ นวัตกรรมและการวางกรอบแนวคิดจากกรอบทฤษฎี

หลักสูตรย่อยด้านภูมิสถาปัตยกรรม นักศึกษาสามารถต่อหลักสูตรปริญญาโทสาขาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต (M.LA) โดยหลักสูตร LA นี้จัดให้ในชั้นปีที่สามและสี่ นักศึกษาที่เลือกเรียนหลักสูตรย่อย LA หลังจบการศึกษาชั้นปีที่สองแต่ไม่สามารถทำเกรดวิชาการออกแบบได้ตามกำหนด จะต้องเรียนหลักสูตรทั่วไปแทน นักศึกษาที่ได้เกรดเฉลี่ยวิชาการออกแบบอย่างน้อยเกรด B ในชั้นปีที่สาม สามารถยื่นคำขอพิจารณาเรียนหลักสูตรย่อยด้านการวางผังเมืองหรือ UP track และสามารถศึกษาต่อในหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิตด้านการวางผังเมือง หากมีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขของการสมัครเรียน

ทั้งนี้เงื่อนไขการสำเร็จการศึกษาสำหรับหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี สาขา B.A. (Arch.) นักศึกษาต้องลงเรียนรายวิชาหลักทั้งหมดที่จัดไว้ในแต่ละภาคการศึกษา โดยที่นักศึกษาต้องผ่านวิชาบังคับก่อน (prerequisite) ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ นักศึกษายังอาจลงเรียนในบางรายวิชาเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของมหาวิทยาลัยและอื่น ๆ ด้วย

โดยมีเกณฑ์เกรดเฉลี่ยขั้นต่ำดังนี้

- 1) ปริญญา B.A. (Arch) : เกรดขั้นต่ำ C สำหรับวิชาการออกแบบและเกรดเฉลี่ยสะสมขั้นต่ำ (CAP) 2.0
- 2) ปริญญา B.A. (Arch) Hons. : เกรดขั้นต่ำ C สำหรับวิชาการออกแบบและเกรดเฉลี่ยสะสมขั้นต่ำ (CAP) 3.0

นักศึกษาที่ถอนตัวจากหลักสูตรที่บังคับเรียนร่วมกันที่ระดับ 4 ของสาขา B.A. (Arch) และต้องการจะสมัครเรียนในหลักสูตร M.Arch./M.LA/MUP ต้องได้เกรดเฉลี่ยสะสมขั้นต่ำ 3.5 และมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์การสมัครอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ ณ จุดยื่นใบสมัครด้วย (<http://www.sde.nus.edu.sg/>)

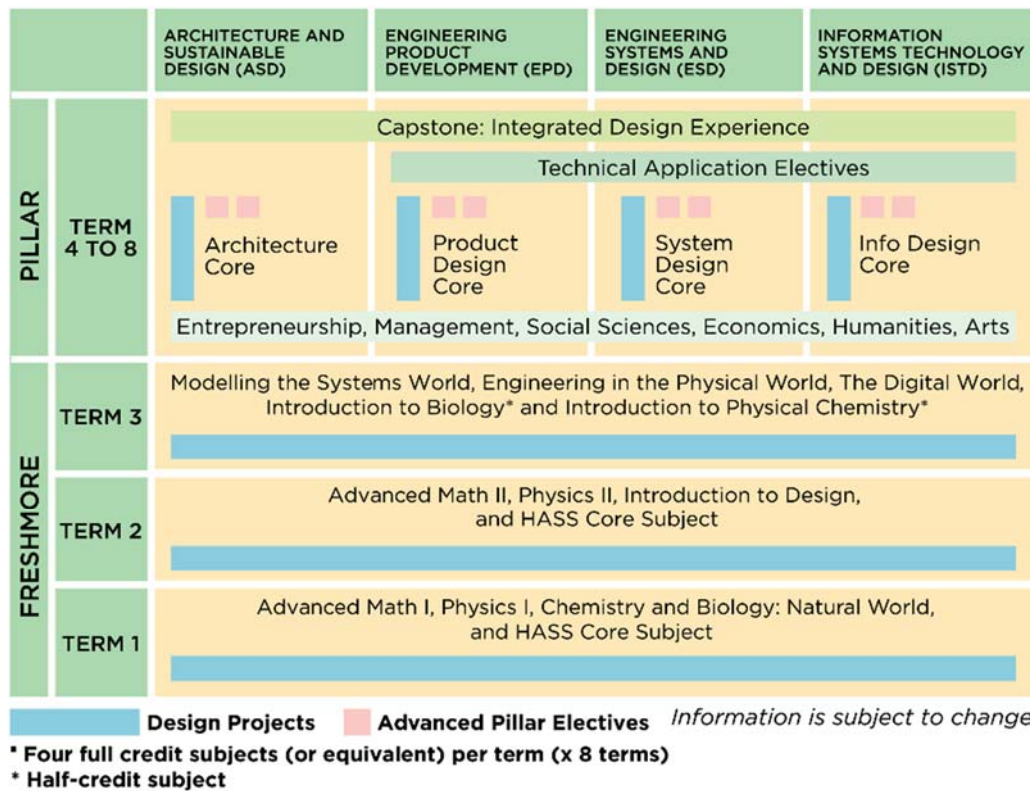
ตารางที่ 4.9 หลักเกณฑ์การพิจารณารับเข้าเรียนในหลักสูตรการศึกษาทั่วไปและหลักสูตรย่อย
เน้นการออกแบบตามหลักสูตรปริญญาตรีสาขา B.A (Arch)

Level 5 (Masters)	Master of Architecture		Master of Urban Planning	Master of Landscape Architecture	Master of Arts (Architecture) or Other NUS Graduate Courses
		with specialization in Urban Design			
Admission Criteria to Level 5	• Min B- average for AR5801 & AR5802 • Min 2.5 CAP • Portfolio Review and Interview for Discretionary Admission	• Min B+ average for AR5801 and AR5802 • Min CAP of 2.5 • Portfolio Review and Interview for all students who wish to read UD specialization	• Min CAP of 3.0 for MUP modules	• Min B- average for LA4701 & LA4702 • Min 2.5 CAP • Portfolio Review and Interview for Discretionary Admission	Subjected to admission criteria of M.A. (Architecture) or other NUS Graduate programmes
Level 4 B.A (Arch)/ B.A (Arch) Hons	Design Track		Urban Planning Track	Landscape Architecture Track	General Programme
Eligibility Criteria	• Min B- average for AR3101/AR3101a & AR3102/AR3102a • Min B- for AR3102/AR3102a • Portfolio Review and Interview for Discretionary Admission		• Min B average for AR3101/a and AR3102/a • Portfolio Review and Interview for Discretionary Admission	• Min B- for either AR3101a/AR3102a • (Portfolio Review and Interview for Discretionary Admission)	• Min C grade for AR3101/AR3101a & AR3102/AR3102a
Level 3					
Level 2					
Level 1					

ที่มา: School of Design & Environment (<http://www.nus.edu.sg/nusbulletin/school-of-design-and-environment/>)

ในขณะที่ Singapore University of Technology and Design (SUTD) ได้กำหนดให้ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท (Master of Architecture) เท่านั้นที่สามารถมีคุณสมบัติในการยื่นเพื่อขอเป็นสถาปนิกอาชีวได้ ซึ่ง SUTD มีกรอบเนื้อหาในการเรียนการสอนดังนี้

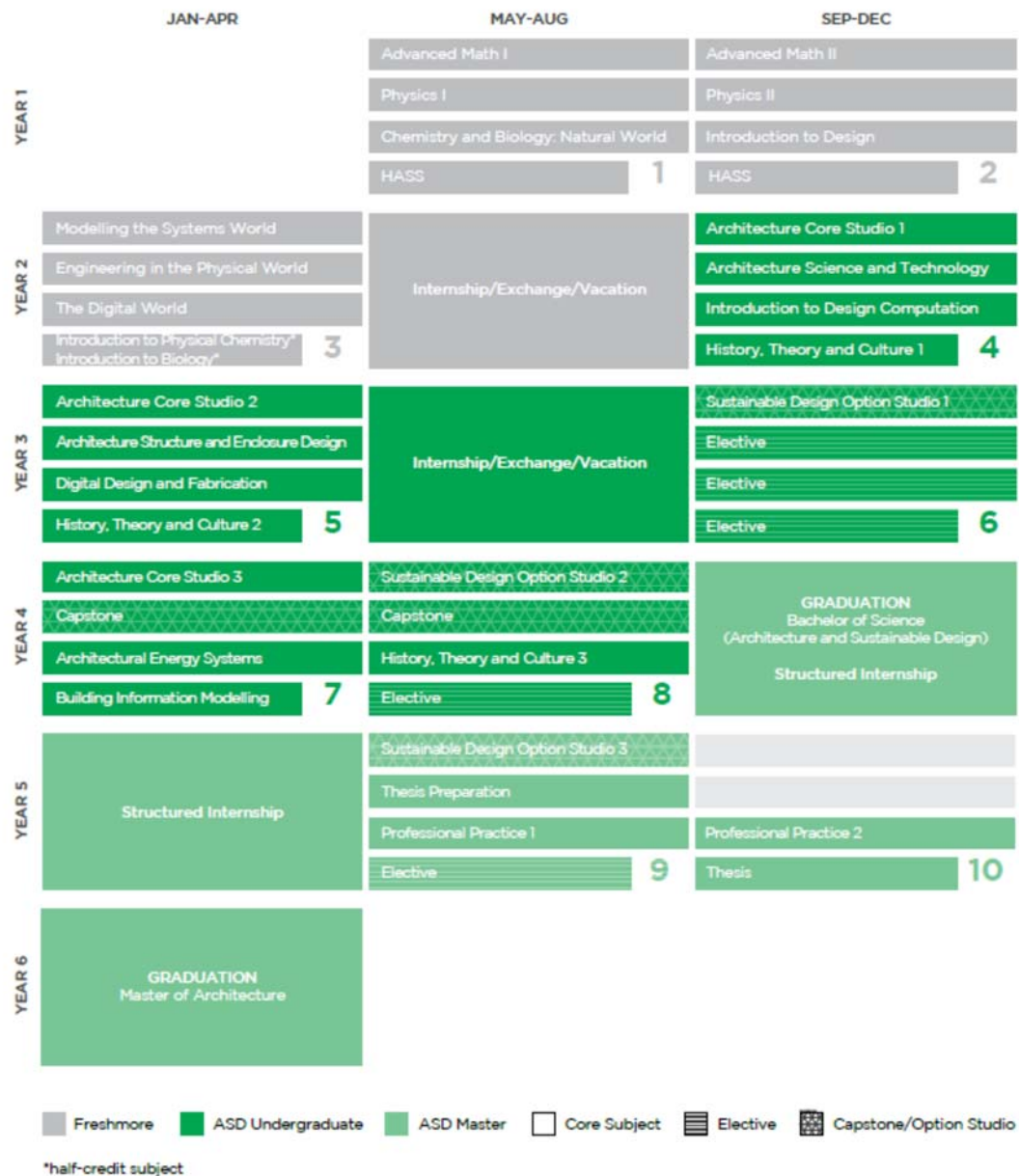
CURRICULUM

ภาพที่ 4.1 ภาพรวมหลักสูตรการเรียนการสอนของ SUTD ในแต่ละสาขา

ที่มา: Singapore University of Technology and Design (SUTD)

ภาพที่ 4.2 การจัดการเรียนการสอนในสาขาสถาปัตยกรรม (Architecture and Sustainable Design: ASD)

ที่มา: Singapore University of Technology and Design (SUTD)

จากการสัมภาษณ์หัวหน้าภาคสถาปัตยกรรมของ SUTD ให้ความคิดเห็นด้านการเรียนการสอนว่าด้วย “...ความที่ SUTD เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดใหม่และสื่อสารด้านการออกแบบโดยเฉพาะดังนั้นก็เปิดกว้างทางความคิดให้แก่ผู้ศึกษาโดยเฉพาะภายหลังจากการเรียนในเทอมที่ 8 แล้วจะมีการบูรณาการการเรียนการสอนทั้ง 4 สาขาเข้าด้วยกันโดยให้นักศึกษามีการทำโครงการร่วมกันเพื่อเป็นการเป็นของความคิดให้สามารถพัฒนาทักษะทางการออกแบบการสื่อสารและสามารถทำงานเป็นทีมได้เป็นอย่างดี...” (Professor Erwin Viray Head of Pillar, Architecture and Sustainable Design)

ในขณะที่นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่า หลังจากที่มีการทำ capstone หรือการ บูรณาการการเรียนการสอนเข้าด้วยกันแล้วพบว่า เป็นสิ่งที่ดีมากเนื่องจากเกิดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสาขาต่าง ๆ และสามารถผลิตงานที่เป็นโครงการจริงออกมาได้ นอกจากนี้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่าการเรียนการสอนนี้เปิดโอกาสให้นักศึกษาค้นหาแนวทางการออกแบบตามความสนใจโดยให้นักศึกษาสามารถเลือก Studio การออกแบบตามแนวคิดทฤษฎีการออกแบบที่ตนสนใจจากอาจารย์ผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญในแนวคิดนั้นๆ ได้และหากจบในเทอมที่ 8 เป็นที่เรียบร้อยแล้วก่อนที่จะเข้าสู่ระบบการฝึกงาน เพื่อที่จะตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโทจะซึ่งในเรื่องของการฝึกงานก็เป็นการเสริมสร้างความรู้ด้านกฎหมาย และการปฏิบัติวิชาชีพจริงเพื่อที่จะนักศึกษาจะได้ตัดสินใจได้อย่างชัดเจนว่าจะทำการศึกษาต่อในระดับปริญญาโททางด้านสถาปัตยกรรมหรือไม่ (Chloe Liang, Josua Tan)

อย่างไรก็ตามในปัจจุบันมหาวิทยาลัย SUTD สถาปนิกของสิงคโปร์ยังรับรองปริญญาเฉพาะผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาโท (Master of Architecture) เท่านั้น โดยข้อบังคับในประเทศสิงคโปร์ประกอบด้วยรัฐบัญญัติสถาปนิก ปี 1991 กฎระเบียบสถาปนิก ปี 1991 และกฎระเบียบสถาปนิก(จรรยาบรรณและจริยธรรมนักวิชาชีพ) โดยมีหน่วยงานผู้ให้อนุญาตคือ สถาปนิกแห่งประเทศไทย

การจดทะเบียนสถาปนิกในสิงคโปร์ ต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- ก. มีคุณสมบัติด้านสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ
- ข. มีประสบการณ์ทำงานสถาปัตยกรรมตามสมควร และ
- ค. ผู้สมัครเป็นบุคคลที่มีความสามารถและเหมาะสม

สมาชิกรับรองคุณสมบัติทางการศึกษาของหลักสูตรระดับอุดมศึกษาเป็นเวลา 5 ปีเต็ม โดยสมาชิกรายชื่อหลักสูตรทั้งในและประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับ เพื่อจุดประสงค์ของการจดทะเบียนกับ

สภา ซึ่งได้แก่ปริญญาตรีหรือปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติ สิงคโปร์ บุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการจดทะเบียนตามเกณฑ์ของสภา ได้แก่

ก. มีประสบการณ์การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมไม่น้อยกว่า 24 เดือน ประกอบด้วยการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในสิงคโปร์ อย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 12 เดือน และผ่านการทดสอบทางวิชาชีพตามที่สภากำหนดหรือยอมรับ

ข. มีประสบการณ์การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่สภายอมรับ ไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งประกอบด้วยประสบการณ์ในงานสถาปัตยกรรมที่กำหนดในสิงคโปร์ เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปี โดยต้องเป็นการทำงานต่อเนื่องอย่างน้อย 12 เดือน ภายในกรอบเวลา 5 ปีก่อนวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนตามกฎหมาย หรือ

ค. มีประสบการณ์ประกอบวิชาชีพในงานสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสภาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี

สำหรับผู้สมัครที่มีประสบการณ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสภานานกว่า 10 ปี และจัดอยู่ในสามประเภทนี้ สามารถยื่นขอจดทะเบียนกับสภาได้

ก. ผู้สมัครที่ได้รับการชมเชย/ให้รางวัล/และการเชิดชู จากองค์กรวิชาชีพในประเทศของตน และมีปริญญาสาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสภา

ข. ผู้สมัครได้รับการชมเชย/ให้รางวัล/และการเชิดชู จากองค์กรวิชาชีพในระดับนานาชาติ

ค. ผู้สมัครที่แสดงผลงานการออกแบบในระดับสูง

กระบวนการทดสอบประกอบด้วย

1. การทบทวนกรณีศึกษาและ Log Book

2. สอบข้อเขียน 1 – กฎหมาย & สถาปนิก (ข้อสอบปรนัยและคำถามแบบมีโครงสร้าง)

3. สอบข้อเขียน 2 – การประกอบวิชาชีพ (ข้อสอบปรนัยและคำถามแบบมีโครงสร้าง) และ

4. การสอบปากเปล่า

ซึ่งรายละเอียดที่สรุปมาปรากฏตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติสถาปนิกของประเทศ สิงคโปร์มาตรา 15 (<http://www.boa.gov.sg/education.html>) ดังนี้

15.—(1) Subject to this section, the following persons shall, on payment of the prescribed fee, be entitled to registration under this Act:

(a) any person holding —

- (i) the Degree of Bachelor of Architecture from the National University of Singapore or the University of Singapore; or
- (ii) the Degree of Masters of Architecture from the National University of Singapore or the Singapore University of Technology and Design;

[\[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017\]](#)

- (b) any person holding any other degree, diploma or qualification which the Minister may, after consultation with the Board and by notification in the **Gazette**, approve for the purpose of entitling the holder thereof to be registered under this Act; or

[\[28/2005 wef 01/12/2005\]](#)

- (c) any person who satisfies the Board that he is otherwise qualified by having proper and recognised training in architecture and who passes such oral or written examinations as may be prescribed.

[\[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017\]](#)

(2) No person shall be entitled to registration under subsection (1)(a), (b) or (c) unless he satisfies the Board as to any of the following:

- (a) that he has, after obtaining his qualifications —
  - (i) acquired not less than 2 years of such practical experience in architectural work as may be prescribed or approved by the Board (including practical experience in architectural work in Singapore for a continuous period of at least 12 months); and
  - (ii) passed such professional practice examination as may be prescribed or approved by the Board;

- (b) that he has, after obtaining his qualifications —

- (i) acquired not less than 5 years of such practical experience in architectural work as may be recognised by the Board (including not less than 2 years of the prescribed practical experience in architectural work in Singapore with a continuous period of at least 12 months of such prescribed practical experience being acquired within the 5 years immediately preceding the date of his application for registration under this Act); and
  - (ii) passed such oral or written examination as may be prescribed by the Board;
- (c) that he has, after obtaining his qualifications —
  - (i) acquired not less than 10 years of such practical experience in architectural work as may be recognised by the Board;
[\[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017\]](#)
  - (ii) received any commendation or award at any international architectural event, or from any professional body whose architectural degree or qualification is recognised by the Board;
and
[\[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017\]](#)
  - (iii) passed such oral or written examination as may be prescribed by the Board.
[\[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017\]](#)

(2A) Despite subsections (1) and (2), any foreign architect who is first authorised to practise architecture in a country or territory outside Singapore which is a participating jurisdiction and who intends to engage in the practice of architecture in Singapore, is entitled to registration under this Act —

- (a) upon payment of the prescribed fee; and
- (b) if the foreign architect has such qualifications, requisite practical experience in architectural work, and has passed such oral or written examinations, as may be approved by the Board.

[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017]

(2B) A registration of a foreign architect under subsection (1) or (2A) may be subject to such prohibitions, restrictions or conditions as to the practice of architecture in Singapore as the Board may impose.

[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017]

(3) The Minister may, after consultation with the Board, by order published in the **Gazette**, exempt, subject to such conditions as he thinks fit, any person from the requirements of subsection (2).

(4) The Board may refuse to register any applicant who in the opinion of the Board —

- (a) is not of good character and reputation; or
- (b) is unable to carry out the duties of an architect effectively.

(5) Any person whose application for registration under subsection (1) has been refused by the Board may, within 30 days after being notified of such refusal, appeal to the High Court whose decision shall be final.

[Act 20 of 2017 wef 06/10/2017]

4.2 การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซียมีหน่วยงานที่มีบทบาททางด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม 2 หน่วยงาน ได้แก่ สภาสถาปนิกมาเลเซีย (Board of Architect Malaysia: LAM) และสมาคมสถาปนิกมาเลเซีย (Malaysian Institute of Architect: PAM) เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการคัดกรองผู้ที่จะเข้าสู่วิชาชีพสถาปัตยกรรมตลอดจนทำหน้าที่รับรองปริญญาจากสถาบันที่เปิดสอนด้านสถาปัตยกรรม

ในประเทศ โดยมีคณะกรรมการด้านการศึกษา (The Council of architectural Education Malaysia: CAEM) ซึ่งทำงานภายใต้ LAM เป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบสถาบันการศึกษาเหล่านั้น ในขณะที่ PAM ซึ่งเป็นองค์กรด้านวิชาชีพที่ทำหน้าที่ในการช่วยประสานงาน อำนวยความสะดวก ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพสถาปนิกของประเทศให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องภายใต้อุตสาหกรรมก่อสร้างของประเทศที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Mudashir Gafar, Rozilah Kasim, and David Martin, 2012)

หลักสูตรการศึกษาของประเทศมาเลเซียดำเนินการระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของอังกฤษ โดยแบ่งเป็น LAM part I และ part II ซึ่งเทียบเท่ากับ Royal Institute of British Architects (RIBA) part I และ part II ตามลำดับ ดังนั้นผู้ที่จบการศึกษาที่ผ่านการรับรองจาก LAM จึงมีสิทธิที่จะขอสอบตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้โดยสภาสถาปนิกแห่งมาเลเซีย ซึ่งหลังจากจบ LAM part II แล้วผู้ที่จบการศึกษาต้องมีประสบการณ์ทำงานจำนวน 2 ปีโดยมีรายละเอียดการทำงานตามที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของสภาสถาปนิก เพื่อที่จะเข้าสู่ LAM part III คือการมีสิทธิในการขอทดสอบเป็นสถาปนิกที่ได้รับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพอย่างสมบูรณ์

ทั้งนี้ LAM ได้กำหนดคุณสมบัติของบัณฑิตสถาปัตยกรรมศาสตร์ ว่าผู้ที่จบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมต้องมีคุณสมบัติ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม (The Manual of Accreditation for Architectural Programme, 2013) ดังนี้

LAM PART I

LAM PART I บัณฑิตต้องสามารถที่จะ:

1. สร้างงานการออกแบบที่มีความละเอียดอ่อนและขยายขนาดได้ตามระดับแผนผังของโครงการ โดยใช้เครื่องมือการสื่อสารที่เหมาะสม
2. แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญา และบริบททางวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม
3. แสดงให้เห็นว่ามีความสร้างสรรค์ นวัตกรรม และจินตนาการและปรับปรุงให้เกิดแนวทางการแก้ปัญหาในการออกแบบทางสถาปัตยกรรม
4. พัฒนางานออกแบบได้ตามระดับที่กำหนดเพื่อการยื่นขออนุมัติแบบแปลนอาคาร ซึ่งตรงตามข้อกำหนดของหน่วยงานในท้องถิ่น รวมถึงมีความเข้าใจกฎระเบียบเกี่ยวกับอาคาร การก่อสร้างอาคารและวัสดุ ข้อพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมและบริการอาคาร

5. พัฒนาการออกแบบให้เป็นแบบก่อสร้าง โดยมีรายละเอียดการก่อสร้างตามความเหมาะสม และใช้ระเบียบแบบแผนของการเขียนแบบสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ

6. ทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบ

LAM PART II

ในขณะที่ LAM PART II บัณฑิตควรมีความสามารถที่จะ:

1. ใช้จินตนาการความคิดอย่างสร้างสรรค์ และสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาและสร้างงานการออกแบบสถาปัตยกรรมที่มีความละเอียดอ่อนและขนาดที่ตรงตามข้อกำหนดด้านประโยชน์ใช้สอยและสุนทรีภาพ

2. ระบุปัญหา ใช้การวิเคราะห์และวิจารณ์ญาณ การกำหนดและแปลงงานรายละเอียดการออกแบบ เป็นแบบที่ใช้งานได้จริง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการออกแบบและความต้องการของลูกค้า

3. ประยุกต์และบูรณาการความรู้เรื่องหลักการสถาปัตยกรรม เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและสังคม การออกแบบเมืองและหลักการวางแผนการออกแบบสถาปัตยกรรม

4. ประยุกต์เครื่องมือสร้างเรขนิเทศ หุ่นแบบจำลอง และการสื่อสารที่เหมาะสม เพื่อผลิตงานออกแบบ การก่อสร้าง แบบและรายงานโดยละเอียด

5. ทำงานเป็นทีม สามารถที่จะประสานงานและแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้าที่มาจากวิชาชีพอื่นซึ่งอยู่ในอุตสาหกรรมการก่อสร้างเช่นเดียวกัน

6. ตระหนักถึงอิทธิพลของงานสถาปัตยกรรมต่อสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความสำคัญของจริยธรรมด้านวิชาชีพด้วย

7. แสดงให้เห็นว่ารับรู้ถึงนัยสำคัญของต้นทุนจากทางเลือกของการออกแบบทั้งหลายและข้อมูลจำเพาะของวัสดุที่ใช้

8. สร้างงานออกแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของหน่วยงานที่กำกับควบคุม

9. แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจเรื่องการบริหารด้านสถาปัตยกรรม และบทบาทของสถาปนิกภายใต้กรอบการปฏิบัติทางสถาปัตยกรรมและภาวะผู้นำในอุตสาหกรรมก่อสร้าง

หมวดวิชาที่บรรจุในหลักสูตรหรือที่เรียกว่า Architectural Core Course ประกอบไปด้วย 5 หมวดวิชาหลัก ดังนี้

1. หมวดวิชาออกแบบ (Design) ได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบผังเมือง การออกแบบชุมชนเมือง การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม แนวคิดและทฤษฎีทางการออกแบบสถาปัตยกรรม

2. หมวดวิชาเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม (Technology and Environment) ได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัสดุและวิธีการก่อสร้าง การศึกษาสภาพแวดล้อม ลักษณะการให้บริการของงานก่อสร้าง ตลอดจนโครงสร้างอาคาร

3. หมวดวิชาบริบททางวัฒนธรรม (Cultural Context) ได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม มนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและพฤติกรรม มนุษย์กับสภาพแวดล้อม ปรัชญางานออกแบบ

4. หมวดวิชาสื่อสาร (Communication) ได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ การสื่อสารด้านเรขาคณิตทางสถาปัตยกรรม การเขียนแบบงานสถาปัตยกรรม และการจัดทำงานรายงานโครงการด้านสถาปัตยกรรม

5. หมวดวิชาการบริหาร การปฏิบัติวิชาชีพและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (Management Practice and Laws) ได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายควบคุมอาคารและการจัดทำสัญญา การก่อสร้าง จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม การบริหารงานก่อสร้าง และการจัดทำรายการประกอบแบบงานก่อสร้าง

ซึ่งทั้ง 5 หมวดวิชาดังกล่าวข้างต้นทุกสถาบันการศึกษาจำเป็นต้องบรรจุเนื้อหาตลอดจนรายวิชาที่สอนให้ครอบคลุมทั้ง 5 หมวดเพื่อที่จะผ่านการรับรองจากสภาสถาปนิกแห่งมาเลเซีย ทั้งนี้ จำนวนหน่วยกิตรวมทั้ง 2 ส่วน (LAM Part I และ II) จะต้องไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น LAM part I จำนวนไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิต และ part II จำนวนไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต ซึ่งสัดส่วนในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนต้อง สัดส่วนดังนี้

- หมวดวิชาหลักทางสถาปัตยกรรม (Architectural Core Course) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 70
- หมวดวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม (Architectural Related Studies) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 15-20
- หมวดวิชาอื่น (ศึกษาทั่วไป) (Others) ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 15-20

ทั้งนี้หากสถาบันใดมีการปรับปรุงหลักสูตรที่มีการปรับสัดส่วนการเรียนการสอนและเนื้อหารายวิชามากกว่าร้อยละ 25 จากที่เคยขอไว้จำเป็นต้องแจ้งต่อสภาสถาปนิกแห่งมาเลเซียเพื่อพิจารณาตรวจสอบและรับรองอีกครั้งหนึ่ง

ตารางที่ 4.10 ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ลักษณะการเพิ่มขึ้นตามความซับซ้อนของขนาดโครงการ

Category	Elements	Semeter 1	Semeter 2	Semeter 3	Semeter 4
Design	Users	Up to 2 persons	Up to 4 persons	Up to 16 persons	Up to 32 persons
	Cilient	Self+friend/guest	A small family	Small commercial company	Medium commercial company
	Built-up area	100.0 sqm	200.0 sqm	400.0 sqm	800.0 sqm
	Site criteria	Open, flat land	Open, minimal contour and context	Infill, uban context	Infill, uban context
Technology & Enniron.	Structure	Simple, load-bearing, shot-span	Simple, post-and-beam, shot-Span	Intermediate, post-and-beam mix, medium-span	Intermediate, compound structure, medium-span
	Environmental Response	Identifying and addressing of problems, passive response	Passive response with innovation solutions	Mixed passive and active environmetal response	basic implementation of GBI standards
Cultural Context	Site Context	Singular issue, minmal intervention	Minimal issue, minmal intervention	Multiple issues requiring innovative innovation or solution	Multiple major issues to be addressed by design solution
	Precedence Study	Single individual/concept	Single concept, minimal complexity	Single concept with intermediate depth	Merging of two concepts

ที่มา: The Manual of Accreditation for Architectural Programme, 2013

ตารางที่ 4.11 ตัวอย่างการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ลักษณะของขอบเขตหลัก และมุมมองต่อตัวโครงการ

Category	Elements	Semeter 1	Semeter 2	Semeter 3	Semeter 4
Design	Approach/Issue	Fundamental	Cultural	Environmental	Technological
	Site Criteria	Open, empty site	Uban awareness	Infill in Urban context	Uban context
	Floor height	1-2 floors	2 floors	3-4 floors	4-6 floors
	Building type	Public Building	Public Building	Integrated Building	Integrated Building
Technology & Enniron.	Structure	Simple, shot span	Basic compound/mix system, shot span	Compound structure, mediam span	Complex, integrated structure
	Environmental Responses	Intermediately complax solution	Simple, passive reponse	Complex, integrated solution	Integrated solution
Cultural Context	Social issues	Multiple issues with intermediate complexity	Multitude of major issues with complex relationship	Simple, low complexity issue	Simple, single layer issue
	Historical aspect	Active, Contextual response	Heritage conservation and preservation	Minimal historical response	Minimal historical response

ที่มา: The Manual of Accreditation for Architectural Programme, 2013

ทั้งนี้กฎข้อบังคับภายในประเทศที่ใช้บังคับวิชาชีพสถาปนิกในมาเลเซีย คือ พระราชบัญญัติสถาปนิก ปี 1967 และปี 1966 ซึ่งมีการแก้ไขเพิ่มเติมและผ่านการพิจารณาของรัฐสภาในปี 2014 หน่วยงานกำกับดูแลนักวิชาชีพ หรือ PRA สำหรับวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้แก่ สภาสถาปนิกมาเลเซีย หรือ LAM (Board of Architects of Malaysia)

บุคคลที่ประสงค์ยื่นขอเป็นสถาปนิกจะต้องมีคุณสมบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของสภาสถาปนิกมาเลเซีย หรือ LAM ระยะเวลาของการศึกษาและฝึกอบรมของสถาปนิกจะแบ่งออกเป็นสาม (3) ช่วงต่อเนื่องกันดังนี้ LAM Part I และ LAM Part II ภายในเวลาห้า(5)ปีของการศึกษาอย่างเป็นทางการ ตามด้วยการทดสอบทางวิชาชีพคือ LAM Part III หลังจากผ่านประสบการณ์ทำงานแล้ว สอง(2)ปี สถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต บุคคลใดที่มีคุณสมบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของ LAM มีสิทธิยื่นคำขอจดทะเบียนเป็น บัณฑิตสถาปนิก LAM จะรับรองคุณสมบัติการศึกษาในหลักสูตรของมหาวิทยาลัยระยะเวลาห้า(5)ปีเต็ม โดยจะรวบรวมรายชื่อหลักสูตรสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นที่ยอมรับ หมายถึงหลักสูตรแบบเต็มเวลาจัดโดยมหาวิทยาลัยหรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่รายชื่อสถาบันที่รับรองผ่านบนเว็บไซต์ LAM บัณฑิตสถาปัตยกรรมศาสตร์ผู้มีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่สภากำหนดไว้ จะต้องเข้ารับการทดสอบคุณสมบัติ Part I และ II ซึ่งจัดการทดสอบโดยสภาการทดสอบคุณสมบัติสถาปนิกมาเลเซีย ทั้งนี้สภาสถาปนิกของประเทศมาเลเซียได้จัดทำข้อกำหนดเรื่องความรู้และทักษะทางสถาปัตยกรรมประเทศไว้เพื่อให้สถาบันการศึกษาพิจารณาเป็นกรอบกว้างในการดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ขั้นตอนในการทดสอบ Part I และ II ประกอบด้วย

การทดสอบ Part I และ Part II

ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติทางสถาปัตยกรรมและแสดงหลักฐานรับรองคุณสมบัติของตน สำหรับชาวต่างชาติที่ประสงค์จะเข้ารับการทดสอบ Part I และ/หรือ Part II สามารถยื่นคำขอได้เช่นกัน ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่สภากำหนด บัณฑิตสถาปัตยกรรมผู้มีคุณสมบัติไม่ตรงตามหลักสูตรซึ่งเป็นที่ยอมรับตามที่สภากำหนด จะต้องเข้าร่วมการทดสอบ Part I และ/หรือ Part II การทดสอบนี้ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 – การทบทวนหลักสูตร เนื้อหาหลักสูตรและใบแสดงผลการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 – การทบทวนผลงาน (Portfolio) ในหลักสูตรและการทดสอบปากเปล่า (Oral Presentation) ของผู้สมัคร

ขั้นที่ 3 – โครงการออกแบบอาคารแบบบูรณาการหรือ IDP ถ้ามี กรณีที่สอบไม่ผ่านขั้นที่ 2

ผู้สมัครที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำสุดในขั้นที่ 1 จะไม่ได้รับอนุญาตให้สอบขั้นต่อไป ผู้สมัครที่ผ่านการทดสอบขั้นที่ 1 และขั้นที่ 2 ถือว่าผ่านการทดสอบคุณสมบัติขั้นที่ 1 และ/หรือขั้นที่ 2 แล้ว

ผู้สมัครที่ไม่ผ่านขั้นที่ 2 ถือว่าไม่มีคุณสมบัติตามข้อกำหนดของการทดสอบอย่างครบถ้วน และจะต้องเข้าทดสอบในขั้นที่ 3 ผู้สมัครที่ผ่านการทดสอบขั้นที่ 3 ถือว่าผ่านการทดสอบคุณสมบัติขั้นที่ 1 และ/หรือขั้นที่ 2 แล้ว

ผู้สมัครที่ไม่ผ่านการทดสอบขั้นที่ 3 อาจสมัครเข้าสอบใหม่ได้สูงสุดสาม(3)ครั้ง โดยยื่นสมัครพร้อมหลักฐานแสดงประสิทธิภาพการทำงานในบริษัทสถาปัตย์กรรมเป็นเวลาสอง(2)ปี

ทั้งนี้ผู้สมัครต้องยื่นเอกสารต่อไปนี้ประกอบการสมัครของตนด้วย

สำหรับขั้นที่ 1

ก. สำเนาบัตรประชาชนหรือหนังสือเดินทาง หลักฐานการศึกษาและใบแสดงผลการทดสอบพร้อมรับรองสำเนาถูกต้อง

ข. ประมวลวิชาและหลักสูตรของสถาบันการศึกษาที่แสดงถึงคุณสมบัติของผู้สมัคร

ค. ค่าธรรมเนียมการทดสอบตามที่กำหนด

สำหรับขั้นที่ 2

หลังจากผ่านการทดสอบขั้นที่ 1 แล้ว ผู้สมัครต้องยื่นผลงานสมัยศึกษาในสถาบันสถาปัตย์กรรมฉบับสมบูรณ์ตามรายการที่กำหนด ซึ่งผลงานดังกล่าวจะต้องเป็นเอกสารต้นฉบับการจัดทำ รูปภาพ การผลิตซ้ำ หรือ การลดขนาดตามความเหมาะสม ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของคณะกรรมการ แต่ไม่สามารถใช้เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

ในการยื่นขอจดทะเบียนนั้นต้องยื่นพร้อมเอกสารดังต่อไปนี้

1. สำเนารูปภาพที่ถ่ายล่าสุด 2 ชุด
2. สำเนาใบรับรอง SPM และ STPM หรือเทียบเท่า 1 ชุด
3. สำเนาอนุสัญญาหรือปริญญา 1 ชุด
4. ใบแสดงผลการศึกษาแต่ละปี
5. สำเนาใบรับรองผลการทดสอบ Part I และ II ที่เกี่ยวข้อง และ
6. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน

เอกสารที่ยื่นทั้งหมดต้องลงนามรับรองสำเนาถูกต้องโดยสถาปนิกนักวิชาชีพที่จดทะเบียนกับสภาแล้ว

บุคคลใดที่มีคุณสมบัติซึ่งเป็นที่ยอมรับของ LAM สามารถยื่นขอจดทะเบียนเป็นสถาปนิก ทั้งนี้ต้องเป็น บัณฑิตสถาปนิกจดทะเบียน มีประสิทธิภาพการทำงานตามที่ LAM กำหนด และผ่านการทดสอบนักวิชาชีพ Part III และเป็นสมาชิกของสมาคมที่มีสิทธิเต็มบริบูรณ์ของสมาคมสถาปนิกมาเลเซีย (PAM)

ขั้นตอนการทดสอบ Part III ประกอบด้วย

ก. การยื่นใบสมัครและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ข. การยื่นหนังสือบันทึกประสบการณ์ทำงานและรายงานการประเมินประสบการณ์วิชาชีพ ภายใต้ข้อกำหนดข้อที่ 10(1)(b) ของพ.ร.บ. สถาปนิก ปี 1967 สถาปนิกจดทะเบียนต้องมีประสบการณ์ตามที่สภาสถาปนิกมาเลเซียกำหนด และภายใต้กฎข้อ 26(1) ของ พ.ร.บ. สถาปนิก ปี 1996 สถาปนิกจดทะเบียนต้องมีประสบการณ์ทำงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนจึงจะได้รับการพิจารณาให้เข้าทดสอบทางวิชาชีพ Part III ทั้งนี้ได้ระบุประสบการณ์ทำงานไว้ใน Log Book แล้ว

ระยะเวลาของประสบการณ์ทำงานขั้นต่ำสุดที่กำหนดไว้คือสอง (2) ปี (104 สัปดาห์) ซึ่งต้องได้รับต่อการจดทะเบียนเป็นสถาปนิกกับสภาสถาปนิกมาเลเซีย โดยจะต้องเสร็จสิ้นภายในวันที่ 1 มีนาคม ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการทดสอบประจำปี

i. ต้องใช้เวลาในสำนักงานของสถาปนิกอย่างน้อยหนึ่งปีครึ่ง ของประสบการณ์ทำงานที่กำหนดไว้สองปี โดยต้องทำงานอยู่ในสำนักงานของสถาปนิกที่จดทะเบียนกับสภาสถาปนิกมาเลเซียนานหนึ่งปี

ii. ระยะเวลาของประสบการณ์ทำงานในสำนักงานสถาปนิกที่น้อยกว่าหนึ่ง (1) ปี จะไม่ถูกนับรวมในประสบการณ์ทำงานทั้งหมด

iii. การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาในสาขาเกี่ยวข้องกับ Creative thinking ซึ่งใช้เวลาไม่เกินหนึ่งปีที่สภาการทดสอบยอมรับได้ สามารถนับรวมเป็นประสบการณ์ทำงานที่กำหนดได้ โดยที่ประสบการณ์ดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลโดยผู้ดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นที่ยอมรับขึ้นไป นอกจากนี้การวิจัยดังกล่าวต้องเป็นงานที่ทำโดยผู้สมัครเป็นหลัก และเป็นที่ยอมรับของมหาวิทยาลัยว่าเป็นเอกสารการวิจัย แต่การวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาที่ทำเพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า ไม่ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ทำงาน เว้นแต่ได้รับอนุมัติจากสภาการทดสอบก่อนหน้านั้น

iv. ผู้สมัครที่ทำการสอนหนังสือแบบเต็มเวลาในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันสถาปัตยกรรมศาสตร์ในมาเลเซีย เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสอง (2) ปี และมีประสบการณ์ทำงานแบบไม่เต็มเวลาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสองพันสามร้อยเจ็ดสิบ (2,370) ชั่วโมง ในสำนักงานสถาปนิกผู้จดทะเบียนกับสภาสถาปนิกมาเลเซีย หลังจากที่ผู้สมัครได้จดทะเบียนเป็นบัณฑิตสถาปนิกแล้ว ถือว่ามีคุณสมบัติตรงตามประสบการณ์ทำงานตามที่กำหนดไว้

v. ประสบการณ์ทำงานในสำนักงานตามที่ระบุไว้ใน Log Book ประสบการณ์ทำงานของ LAM ส่วนที่ไม่ใช่สำนักงานสถาปนิกจะถูกนับรวมไม่เกินหก(6)เดือน โดยให้เป็นไปตาม

เงื่อนไขกำหนด ประสพการณ์ที่ผู้สมัครได้จากสำนักงานดังกล่าว ต้องครอบคลุมกิจกรรมทางวิชาชีพตามความเหมาะสม ดังที่บรรยายไว้ภายใต้ Log Book ประสพการณ์ทำงานของ LAM หรือถ้าต้องการพื้นที่ในการเขียนเพิ่มเติม ต้องใส่ไว้ในรายงานแยกกันต่างหาก ประสพการณ์ดังกล่าวต้องอยู่ในการกำกับดูแลของสถาปนิก วิศวกร วิศวกรตรวจสอบปริมาณ หรือนักวางผังเมืองของสำนักงานนั้น ซึ่งลงทะเบียนกับสภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ในกรณีที่เป็นการทำงานกับบริษัทก่อสร้างอาคาร คนกำกับดูแลต้องเป็นนักวิชาชีพพันธมิตรที่จดทะเบียนกับสภาที่เกี่ยวข้อง

ค. การทดสอบปากเปล่า การทดสอบปากเปล่านั้นมีขึ้นหลังจากยื่น Log Book ของผู้สมัคร และก่อนการสอบข้อเขียน โดยการสอบปากเปล่า จะเป็นการทดสอบความเชี่ยวชาญในการประกอบวิชาชีพของผู้สมัคร ถ้าสอบไม่ผ่านจะไม่ได้รับอนุญาตเข้าสอบข้อเขียน โดยจะคืนเงินค่าธรรมเนียมการทดสอบแก่ผู้สมัครส่วนหนึ่งด้วย

ง. สำหรับการสอบข้อเขียนนั้น ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- i. กฎหมายและหน่วยงานกำกับดูแลนักวิชาชีพ
- ii. บทบาทในสังคมของสถาปนิกวิชาชีพ
- iii. แนวทางการปฏิบัติของสถาปนิกวิชาชีพ
- iv. กฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับการก่อสร้าง และ
- v. การบริหารสัญญารับเหมาก่อสร้าง

ในการยื่นขอจดทะเบียน จะต้องแนบแบบฟอร์ม B ที่ระบุไว้พร้อมกับเอกสารต่อไปนี้

1. สำเนารูปถ่ายล่าสุด 2 ชุด
2. ต้นฉบับหนังสือสำคัญการจดทะเบียนเป็นบัณฑิตสถาปนิกจดทะเบียน
3. หนังสือรับรองการเป็นสมาชิกของสมาคมที่มีสิทธิเต็มบริบูรณ์ของ PAM
4. สำเนาหนังสือรับรองการทดสอบวิชาชีพ Part III และ
5. ค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน

4.3 การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีหน่วยงานที่กำกับดูแลการประกอบวิชาชีพ คือ สภาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหรือ CST (Council of Sciences and Technology) แห่งกระทรวงงานและการขนส่งสาธารณะ หรือ MPWT (Ministry of Public Works and Transports) สำหรับนักวิชาชีพสถาปัตยกรรม CST คือหน่วยงานตามกฎหมายก่อตั้งโดย MPWT เพื่อบริหารและ

ติดตามดูการดำเนินนโยบาย กลยุทธ์และการบังคับใช้กฎหมาย ในสาขางานและการขนส่ง สาธารณะ และให้การรับรองสถาปนิกและวิศวกร

การทำงานเป็นสถาปนิกนั้น บุคคลดังกล่าวต้องศึกษาระดับอุดมศึกษาอย่างน้อย 5 ปี และมีประสบการณ์ทำงานอีก 2 ปีแม้ในปัจจุบันจะยังไม่มีหลักสูตรบัณฑิตศึกษาด้านสถาปัตยกรรม แต่ข้อกำหนดเรื่องการเป็นสมาชิกของ ALACE คือเกณฑ์พื้นฐานแสดงถึงขีดความสามารถหลัก ของการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในลาว โดยได้มีการจัดทำหลักสูตรกลางเพื่อให้สถาบันดำเนินการตามกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนด้านสถาปัตยกรรมอยู่ 2 แห่งได้แก่ National University of Laos ณ เมืองเวียงจันทน์ และ Suphanouvong University ตั้งอยู่ที่เมืองหลวงพระบาง ซึ่งเป็นระบบหลักสูตรการศึกษา 5 ปี แต่เดิมการเรียนการสอนด้านสถาปัตยกรรมนั้นอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงโยธาธิการและขนส่ง โดยรับเอาระบบการเรียนแบบฝรั่งเศสเข้ามาปรับใช้ในระยะแรก และต่อมาภายหลังได้มีการพัฒนาระบบการศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้กำกับดูแลการศึกษาทั้งประเทศ จึงการพัฒนารับการเรียนการสอนให้เข้าสู่ระบบที่เปิดสอนอยู่ในปัจจุบัน

“...ในช่วงปี 1975 มีการเปลี่ยนจากระบบการเมืองเก่าไปสู่การเมืองใหม่จากรัฐประชาธิปไตยไปสู่ระบบสังคมนิยมประชาชนส่วนใหญ่ได้อพยพไปต่างประเทศ ซึ่งมีหลายคนที่เป็นวิชาชีพสถาปนิกและวิศวกรที่จบมาจากต่างประเทศก็ได้กลับเข้ามาที่ สปป. ลาวอีกครั้ง เนื่องจากวิชาชีพสถาปนิกและโยธาขาดแคลนในสมัยนั้น...” (Mr.Bounlenam Sisoulath)

ทั้งนี้เมื่อมีการจัดทำหลักสูตรกลางเพื่อให้สถาบันดำเนินการตามกรอบในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา โดยมีข้อกำหนดในเรื่องของหลักสูตรทางด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมดังนี้

- 1) หลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นหลักสูตร 5 ปี
- 2) มีการสอบคัดเลือกผู้ที่ประสงค์เข้ามาเรียนต่อด้านสถาปัตยกรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
- 3) กำหนดนักศึกษาที่จะเข้าศึกษาต่อภาคเรียนการศึกษา
- 4) จัดกลุ่มหน่วยกิตการเรียนการสอนเป็นภาคทฤษฎี การออกแบบโครงการ การปฏิบัติในเรื่องของงานโครงสร้าง การประกอบวิชาชีพ (การฝึกงาน) ทัศนศึกษาดูงานนอกสถานที่ และการทำวิทยานิพนธ์

หลักสูตรสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ส.ป.ป. ลาวเป็นหลักสูตรการศึกษา 5 ปี โดยมีระบบการคัดเลือกนักศึกษาในลักษณะเป็นโควต้า โดยเป็นเด็กเรียนดีที่มีจากแขวงต่าง ๆ ภายในประเทศ และการสอบตรงโดยสภาสถาปัตยกรรมจะรับนักศึกษาปีละ 80 คน (รวมภาคเช้า 40 และภาคบ่าย 40) หน่วยกิตรวมทั้ง 5 ปีการศึกษาอยู่ที่ 176 หน่วยกิต แบ่งเป็น 7 หมวดวิชาดังนี้
หมวดวิชาที่เปิดสอนใน สปป.ลาว ประกอบด้วย

1. หมวดวิชาพื้นฐาน ว่าด้วยเรื่องของคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ รางวัด และพื้นฐานความรู้ด้านกลศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์
2. หมวดวิชาออกแบบ ว่าด้วยเรื่องของการออกแบบสถาปัตยกรรม ทฤษฎีการออกแบบ การเขียนแบบ
3. หมวดวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ว่าด้วยเรื่องงานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นลาว ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมตะวันออก ตะวันตก
4. หมวดวิชาวัสดุ เทคโนโลยี และการก่อสร้าง ว่าด้วยเรื่องของกระบวนการก่อสร้าง โครงสร้างอาคาร วัสดุ เทคโนโลยีในการก่อสร้างอาคาร
5. หมวดวิชาออกแบบ ว่าด้วยการจัดทำโครงการงานออกแบบโดยเป็นสตูดิโอในแต่ละชั้นปีการศึกษา
6. หมวดวิชากฎหมาย การปฏิบัติวิชาชีพ และการบริหาร ว่าด้วยเรื่องของ กฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายผังเมือง การจัดการเมือง การบริหารการก่อสร้าง ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง
7. หมวดวิชาเรื่องสภาพแวดล้อม ว่าด้วย การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อความยั่งยืน การออกแบบสถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม

ตารางที่ 4.12 รายละเอียดรายวิชาและจำนวนหน่วยกิตของหลักสูตรด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม
ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

Code of teaching subject	1-basic professional teaching subject group Name of Courses or teaching subject	Number of credits 49(38-20-0)
5A1 PS 111, 5A1 TD 111	Painting and sculpture, Technical drawing	3(1-6-0), 2(1-3-0)
5A1 AP 111, 5A1 TP 211, 5A1 AD 211	Architecture presentation, Theory of presentation, Architecture detail	2(1-3-0), 2(2-0-0) , 2(2-0-0)
5A1 EA 211, 5A1 WA 111, 5A1 HA 211	History of eastern art, History of western art, History of Lao art	2(2-0-0) 2(2-0-0) 2(2-0-0)
5A1 FD 111	Fundamental of design	2(1-2-0)
5A1 CC 211	Architectural design criteria concept 1	2(2-0-0)
5A1 EL 212, 5A1 EL 213	English for architecture 2, English for architecture 3	2(2-0-0), 2(2-0-0)
5B1 BM 111	Building materials	2(2-0-0)
5B1 CM 211, 5B1 CM 212	Construction methodology 1 and 2	2(2-0-0) , 2(2-0-0)
5B1 MS 111	Mechanic of solid	2(1-3-0)
5B1 SM 211	Strength of materials	2(2-0-0)
5A1 SR 311	Statistics for research	2(2-0-0)
5A1 SR 211	Site planning	2(2-0-0)
5A1 SD 211	Sketch design 1	2(1-3-0)
5A1 AD 111, 5A1 AD 212	Architectural project design 1 and 2	4(2-6-0), 4(2-6-0)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

Code of teaching subject	2-Specific specialized teaching group Name of course or teaching subject	Number of credits 96 (68-69-24)
5A1 LA 421, 5A1 VA 421	Lao Architecture, Vernacular Architecture	2(2-0-0), 2(2-0-0)
5A1 RS 321, 5A1 AR 421	Introduction to research, Architectural Research	2(2-0-0), 2(1-3-0)
5A1 CA 421, 5A1 LC 421	Contemporary Architecture, Lao Contemporary Architecture,	2(2-0-0), 2(2-0-0)
5A1 AC 421	Introduction to Conservation, Architectural Conservation,	2(1-3-0), 2(1-3-0)
5A1 HS 521	Housing and Real Estate	2(2-0-0)
5U1 UL 421, 5B1 BL 421	Urban Law, Building law	2(2-0-0) 2(2-0-0),
5U1 UP 221	Introduction to regional urban planning	2(2-0-0)
5A1 CC 222	Criteria and Concept for architectural design 2	2(2-0-0)
5A1 CD 321, 5A1 CD 322	Computer application in architecture 1 and 2	2(2-0-0), 2(2-0-0)
5B1 AS 321, 5B1 RC 321, 5B1 TS 321	Architectural structure system, Reinforced concrete design, Timber and Steel design	2(2-0-0), 2(2-0-0), 2(2-0-0)
5A1 HW 321, 5A1 HE 321	Western Architectural History, Eastern Architectural History	2(2-0-0), 2(2-0-0)
5A1 ID 421, 5U1 LC 321	Interior design, Landscape architecture	2(2-0-0), 2(1-3-0)
5A1 EC 321, 322 and 423	Environmental Control 1, 2 and 3	2(2-0-0), 2(2-0-0), 2(2-0-0)
5B1 CM 421 , 5B1 PM 521, 5A1 PA 521	Construction Management, Project Management, Professional practice in architecture	2(2-0-0), 2(2-0-0), 2(2-0-0)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

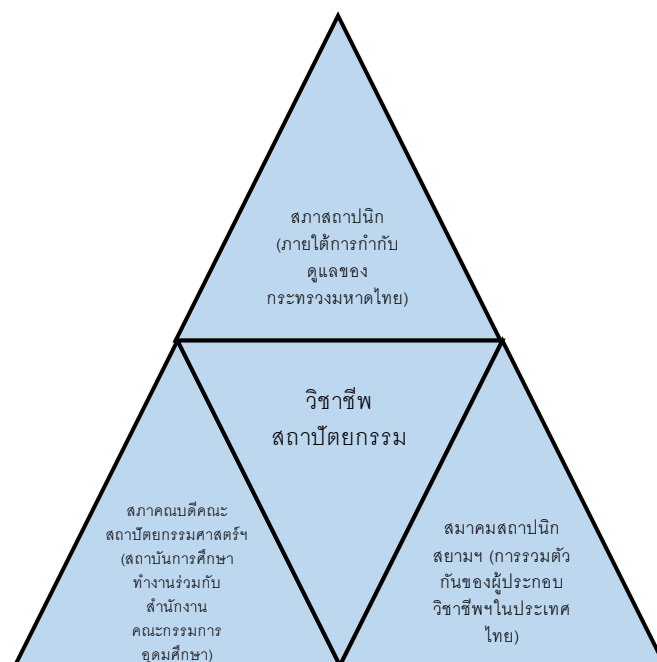
Code of teaching subject	2-Specific specialized teaching group Name of course or teaching subject	Number of credits 96 (68-69-24)
5B1 CE 421, 5B1 PE 521	Cost estimation, Principle of economics	2(2-0-0), 2(2-0-0)
5A1 PR 421, 5A1 SA 521	Project report methodology, Seminar in architecture	2(2-0-0), 2(1-3-0)
5A1SD 222, 323, 324 , 425 5A1 AD 223,324,325,426,427	Sketch design 2, 3, 4 and 5; Architectural design 4, 5 , 6 and 7	2(1-3-0), 4(2-6-0)
5A1 TP 521, 5A1 TS 521	Thesis preparation, Thesis	3(1-3-6), 9(2-9-24)
Code of teaching subject	3- Optional course group	20(17-6-3)
5UI UC 431	Urban Conservation	2(1-3-0)
5B1 LS 431	Large scale building system	2(2-0-0)
5A1 AC 431	Architectural design for energy conservation	2(2-0-0)
5A1 DD 431	Interior design for cripple	2(2-0-0)
5A1 TA 531	Tropical architecture	2(1-0-3)
5U1 EP 531	Environmental planning	2(2-0-0)
5A1 LH 431	Lao architectural heritage	2(2-0-0)
5A1 CN 431	Construction with natural materials	2(1-3-0)
5A1 SA 531	Sustainable architecture	2(2-0-0)
5A1 EB 531	Estern belief for architecture design	2(2-0-0)

ที่มา: การประชุม ASEAN Architect Education Committee (AAEC) ครั้งที่ 21 เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2018

4.4 การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

ในประเทศไทยมีองค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศ 3 หน่วยงานหลักได้แก่

1. สภาสถาปนิก
2. สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
3. สมาคมนักวิชาชีพสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 4.3 องค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ทั้ง 3 หน่วยงานหลักมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละหน่วยงานควรต้องมีส่วนส่งเสริมการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

สภาสถาปนิกในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับรองปริญญาตามที่ระบุไว้พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 และมีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา ได้มีการออกระเบียบคณะกรรมการสภาสถาปนิกว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการตรวจสอบและรับรองปริญญาฉบับปริญญาตรีของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ ในสาขาสถาปัตยกรรม

ควบคุม พ.ศ. 2553 โดยมีขั้นตอนการพิจารณาการรับรองปริญญา แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นตอนการพิจารณามาตรฐานทางวิชาการ และขั้นตอนการพิจารณาตรวจเยี่ยมสถานศึกษา (เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษา)

เนื่องจากการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม ต้องแน่ใจว่าผู้ที่จบการศึกษา มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานสถาปัตยกรรม ที่มีความเหมาะสมทั้งในเรื่องของสุขลักษณะ ความปลอดภัย และความสมดุลของระบบนิเวศน์โดยรวม ผู้ปฏิบัติงานสถาปัตยกรรมต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรมนั้น ๆ หรือแม้แต่ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากการที่งานสถาปัตยกรรมนั้น ๆ ไปตั้งอยู่ นอกจากนี้ ยังจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นในสังคมต่างถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและความคิด ไม่ว่าจะเป็นในประเทศใด ๆ ในโลก โดยทั่วไป การศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมหลักนั้นจัดให้มีขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมักมีระยะเวลาของการศึกษาภาคปกติ (full time) ประมาณ 4-6 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของหมวดวิชาที่เรียน และช่วงระยะเวลาของการหาประสบการณ์จากการทำงานจริงของนักศึกษา ในทางปฏิบัติ พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 กำหนดให้สภาสถาปนิกมีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตร ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

การรับรองปริญญาและอนุปริญญาเป็นขั้นตอนที่แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรการศึกษานั้น ๆ สอดคล้องและได้มาตรฐานที่สภาสถาปนิกกำหนดไว้ในมาตรฐานวิชาการของสภาฯ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้มั่นใจได้ว่าการให้ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมตั้งอยู่บนรากฐานที่มั่นคงและเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพมีพื้นฐานการศึกษาที่ได้มาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยปัจจุบันสภาสถาปนิกมีข้อข้อบังคับสภาสถาปนิก ว่าด้วยการรับรองปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร สาขาสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545 เป็นแม่บทหลักในการออกข้อกำหนดและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามมา โดยข้อบังคับดังกล่าวได้ระบุจำนวนหน่วยกิตในการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่สภาสถาปนิกรับรองไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.13 จำนวนหน่วยกิตในการเรียนการสอนวิชาชีพสถาปัตยกรรม

หมวดวิชา	จำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า
	ปริญญาตรีวิชาชีพหลักสูตร 5 ปีขึ้นไป
1.หมวดวิชาหลัก	45 หน่วยกิต
2.หมวดวิชาพื้นฐาน	10 หน่วยกิต
3.หมวดวิชาเทคโนโลยี	20 หน่วยกิต
4.หมวดวิชาสนับสนุน	20 หน่วยกิต
5.หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่กำหนดแต่ให้ใช้พิจารณาประกอบ
รวมหน่วยกิตทั้งหลักสูตร	95 หน่วยกิต

ที่มา: ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วยการรับรองปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร สาขาสถาปัตยกรรมควบคุม, 2545

กรอบการพิจารณาหลักสูตรที่สภาสถาปนิกได้กำหนดกรอบเนื้อหาของหลักสูตรในสถาปัตยกรรมหลักไว้ 5 หมวดวิชา (ระเบียบคณะกรรมการสภาสถาปนิก , 2552) ได้แก่

1) หมวดวิชาหลักสาขา หมายถึง รายวิชาที่ศึกษาทางด้านทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือปรัชญาในการออกแบบสถาปัตยกรรม กระบวนการสังเคราะห์ข้อมูล การจัดทำโปรแกรม และรายวิชาปฏิบัติการด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยและหรือสากล

2) หมวดวิชาพื้นฐาน หมายถึง รายวิชาพื้นฐานด้านทฤษฎีและการปฏิบัติการออกแบบศิลปะ รายวิชาด้านประวัติศาสตร์ศิลปะและสถาปัตยกรรม รวมทั้งพื้นฐานสถาปัตยกรรมไทย รายวิชาพื้นฐานทักษะการนำเสนอผลงาน เช่น การเขียนแบบและการเขียนภาพสถาปัตยกรรม รายวิชาฝึกการพูด ตลอดจนการใช้สื่อหรืออุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์ รายวิชา ด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม

3) หมวดวิชาเทคโนโลยี หมายถึง รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎีและปฏิบัติการวัสดุและวิธีการก่อสร้าง ระบบและเครื่องมืออุปกรณ์การก่อสร้าง รายวิชาด้านทฤษฎี และการออกแบบระบบโครงสร้างอาคาร รายวิชาด้านระบบประกอบอาคารด้านสาธารณูปโภค ด้านการควบคุมสภาวะแวดล้อมอาคารและสภาวะน่าสบาย (Comfort Zone) อาทิ ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า ระบบ

ระบายนโยบาย ระบบเครื่องกล ตลอดจนระบบประกอบอาคารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

4) หมวดวิชานับสุนสาขา หมายถึง รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับการออกแบบสถาปัตยกรรมสาขาควบคุมอื่น ๆ รายวิชาด้านการปฏิบัติวิชาชีพ หลักการบริหารและการจัดการโครงการสถาปัตยกรรมในทุกขั้นตอนดำเนินการ กฎหมายด้านกายภาพและด้านวิชาชีพ รวมถึงรายวิชานับสุนอื่น ๆ เช่น การวางแผนพัฒนา จิตวิทยามนุษย์ในสภาพแวดล้อม คอมพิวเตอร์สนับสนุนงานสถาปัตยกรรม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในงานสถาปัตยกรรม ฯลฯ

5) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมายถึง รายวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสหศาสตร์

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรในประเทศไทยมีหน่วยงานที่กำหนดกรอบหน่วยกิตในปัจจุบันอยู่ 2 หน่วยงานได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสภาสถาปนิกซึ่งมีการกำหนดกรอบหน่วยกิตไว้สำหรับหลักสูตร 4 และ 5 ปีที่มีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 120 และ 150 ตามลำดับ โดยสภาสถาปนิกจะเป็นผู้ตรวจสอบวิชาชีพ หลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสภาสถาปนิกแล้วเท่านั้นที่จะอนุญาตให้ผู้ศึกษามีสิทธิในการยื่นขอทดสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตได้โดยให้คุณสมบัติเป็นไปตามที่สภาสถาปนิกกำหนด

ตารางที่ 4.14 จำนวนหน่วยกิตตามกรอบที่กำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
และสภาสถาบัน

หลักสูตร	สกอ. 58	สภาสถาบัน (ข้อบังคับ 2545)		มคอ. 1
		≥ หน่วยกิต	สท	
จำนวนหน่วยกิต ปริญญาตรี 4 ปี	≥ 120 หน่วยกิต 1) วิชาศึกษาทั่วไป ≥ 30 หน่วยกิต	ไม่กำหนด		≥ 120 หน่วยกิต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ≥ 30 หน่วยกิต
	2) วิชาเฉพาะ ≥ 72 หน่วยกิต	รวม	76	หมวดวิชาเฉพาะ ให้เป็นไปตาม หลักการของสภา วิชาชีพ
	วิชาแกน	หมวดวิชาหลัก	36	
	วิชาเฉพาะด้าน	หมวดวิชาพื้นฐาน	8	
	วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	หมวดวิชาเทคโนโลยี	16	
	วิชาชีพ)	หมวดวิชาสนับสนุน	16	
	3) วิชาเลือกเสรี ≥ 6 หน่วยกิต	ไม่กำหนด		หมวดวิชาเลือกเสรี ≥ 6 หน่วยกิต
จำนวนหน่วยกิต ปริญญาตรี 5 ปี	≥ 150 หน่วยกิต 1) วิชาศึกษาทั่วไป ≥ 30 หน่วยกิต		95	≥ 120 หน่วยกิต หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ≥ 30 หน่วยกิต
	2) วิชาเฉพาะ ≥ 90 หน่วยกิต			หมวดวิชาเฉพาะ ให้เป็นไปตาม หลักการของสภา วิชาชีพ
	(วิชาแกน	หมวดวิชาหลัก	45	
	วิชาเฉพาะด้าน	หมวดวิชาพื้นฐาน	10	
	วิชาพื้นฐานวิชาชีพ	หมวดวิชาเทคโนโลยี	20	
	วิชาชีพ)	หมวดวิชาสนับสนุน	20	
	3) วิชาเลือกเสรี ≥ 6 หน่วยกิต			หมวดวิชาเลือกเสรี ≥ 6 หน่วยกิต

ที่มา: สรุปจากที่ประชุมคณะกรรมการจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีสาขา
สถาปัตยกรรม

ตามข้อบังคับสภาสถาบันว่าด้วยคุณสมบัติผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม
พ.ศ. 2552 ประกาศเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2552 ได้กำหนดเกณฑ์ผู้ที่มีคุณสมบัติในการยื่นขอ

ทดสอบเพื่อให้ได้รับใบอนุญาตจำแนกตามหลักสูตรการศึกษาที่จบปัญหามาตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรจนถึงระดับปริญญาตรีดังภาพที่ 4.4

ภาพที่ 4.4 ขั้นตอนในการขอรับใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพพิจารณาตามคุณวุฒิการศึกษา

ที่มา: ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วยคุณสมบัติผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2552

4.5 เปรียบเทียบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของ 4 ประเทศ

เมื่อพิจารณากรอบเนื้อหาหลักของทั้ง 4 ประเทศเทียบเคียงกันจะเห็นว่าจำนวนปีที่เรียนตลอดจนรายวิชาค่อนข้างมีความแตกต่างกันตั้งแต่ 3 ปีจนถึง 5 ปีแต่ในเนื้อหาวิชาสอนที่เป็นรายวิชาหลักมีความใกล้เคียงกันในแต่ละประเทศ

ตารางที่ 4.15 เปรียบเทียบข้อมูลด้านการศึกษาระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

Country	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
Degree	B.Arch	Bs.Arch+B.Arch Bsc.Arch+M.Arch	BA(Arch)+M.Arch	B.Arch Bsc.Arch+M.Arch
Years	5	Varies from 5 to 6 years: • 5 years for A Level equivalent • 6 years for O Level equivalent	4+1	4+1 5
Total Credit	140-176 credits	120: Part 1 60: Part 2	160 (B+M) 40 (M)	Minimum 120 (4yrs) -150 (5Yrs)
Subject Grouping	1.Mathematis, Descriptive Geometry and basic science 2. Drawing, Design and architectural theory 3.History of Lao and world Art and Architecture	1. Design Studio 2. Technology and Environment 3. History and Cultural context 4. Communication	NUS: 1. Architectural & Urban Design 2. Architectural Practice 3.Building Technology 4Contemporary Theories	1. Architectural Design and Theory 2. Thai Architecture, History and Cultural Context

	4. Process, technology and Materials of construction 5. Design studio 6. Practice, Management and laws (urban and construction) 7. Sustainable, green architecture and environment.	5. Management, Practice and Law	SUTD: 1. Sustainable Design 2. Urban Sustainability 3. Building Contracts (Law & Practice) 4. Digital Design & Fabrication	3. Sustainability, Technology and Environment 4. Professional Practice and Laws 5. General Education (University Courses)
National Accreditation	Ministry of Education and Sports (Architecture Faculty) Ministry of Public works and Transport (Board of Architect and Engineer)	Board of Architect Malaysia/ Council of Accreditation Education Malaysia (CAAEM)	Ministry of Education Board of Architects Singapore	Architect Council of Thailand Ministry of Education Higher Education Commission
International Accreditation	Under ASEAN University Network (AUN) exchange program	RIBA (For UiTM and University of Malaya only)	RIBA	-

ที่มา: รายงานการประชุม ASEAN Architect Council (AAC) ครั้งที่ 35 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2019 ณ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรในประเทศไทยปัจจุบันมีหน่วยงานที่กำหนดกรอบหน่วยกิตในปัจจุบันอยู่ 2 หน่วยงานได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสภาสถาปนิกซึ่งมีการกำหนดกรอบหน่วยกิตไว้สำหรับหลักสูตร 4 และ 5 ปีที่มีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 120 และ 150 ตามลำดับ โดยสภาสถาปนิกทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบในแง่ของวิชาชีพ ซึ่งหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสภาสถาปนิกแล้วเท่านั้นที่จะอนุญาตให้ผู้ศึกษามีสิทธิในการยื่นขอทดสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตได้โดยให้คุณสมบัติเป็นไปตามที่สภาสถาปนิกกำหนด

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบเนื้อหาตลอดจนหน่วยกิตในการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของทั้ง 4 ประเทศในหน่วยกิตของหมวดวิชาเฉพาะ วิชาเลือกเสรี และวิชาศึกษาทั่วไปที่กำหนดตามหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยในแต่ละประเทศแล้วปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.16 ตารางเปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดรายวิชาหลักระหว่าง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

ประเทศ	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
Architectural Core Courses (หมวดวิชาเฉพาะ)	95-126	100	108	95
Elective Courses (วิชาเลือกเสรี)	20	30	32	25
University Courses (วิชาศึกษาทั่วไป)	25	20	20	30
รวมหน่วยกิต	140-176	150	160	150

จากตารางเปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดรายวิชาหลักอันได้แก่หมวดวิชาเฉพาะด้านสถาปัตยกรรม (Architectural Core Courses) หมวดวิชาเลือกเสรีและวิชาที่มหาวิทยาลัยของแต่ละประเทศกำหนด (หมวดวิชาศึกษาทั่วไป) ระหว่าง ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย พบว่าค่าเฉลี่ยแล้วรายวิชาหลักมีร้อยละในการเรียนของแต่ละมหาวิทยาลัยมากกว่าร้อยละ 60 แต่ในทางกลับกันในรายวิชาศึกษาทั่วไปที่เป็นการศึกษาที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดพบว่าประเทศไทยมีการเรียนการสอนในหมวดวิชาดังกล่าวมากกว่าประเทศอื่นประมาณ 5-10 หน่วยกิต ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเห็น

ว่าปัญหาในการจัดเรียนการสอนรายวิชาหลักที่มีลักษณะเป็นวิชาปฏิบัติซึ่งใช้เวลาในการปฏิบัติการมากถูกดึงไปใช้ในรายวิชาศึกษาทั่วไปที่อาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้านสถาปัตยกรรมเท่าไรนัก อย่างไรก็ตามในบางมหาวิทยาลัยมีการบูรณาการการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้เข้ากับสาขาที่ตนให้การสอนอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องในระดับนโยบายของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณา

จากการเปรียบเทียบเนื้อหาของรายวิชาหลักระหว่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทยโดยใช้รายละเอียดหมวดวิชาของประเทศไทยเป็นหลักเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบเนื้อหาส่วนที่เหมือนและแตกต่างในรายละเอียดการเรียนการสอนเพื่อที่จะนำไปพัฒนาในเนื้อหาของการศึกษาในประเทศไทยได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 ตารางเปรียบเทียบหัวข้อรายวิชาระหว่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

ประเทศ	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
หมวดวิชาหลัก	Drawing Design and Architecture Theory Design Studio	Design Studio	Architect and Urban Design	Design and Architecture Theory
หมวดวิชาพื้นฐาน	History of Lao and World Art and Architecture	History and Cultural Context	Contemporary Theory	History and Cultural Context
หมวดวิชาเทคโนโลยี	Process, Technology and Material of Construction Sustainable, Green Architecture and Environment	Technology and Environment	Building Technology Sustainable Design Urban Sustainability	Technology and Environment

ประเทศ	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
หมวดวิชา สนับสนุน	Practice, Management and Laws (Urban and Construction)	Management , Practice and Laws	Building Contracts (Laws and Practice)	Professional Practice and Laws

ตารางที่ 4.18 ตารางเปรียบเทียบเนื้อหารายวิชาหลักระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

ประเทศ	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
หมวดวิชาหลัก (ออกแบบ)	Drawing Design and Architecture Theory Design Studio รายวิชาที่ว่าด้วยเรื่องการออกแบบสถาปัตยกรรม ทฤษฎี การออกแบบ การเขียนแบบ การจัดทำโครงการงานออกแบบโดยเป็นสตูดิโอในแต่ละชั้นปี การศึกษา	Design studio รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบผังเมือง การออกแบบชุมชนเมือง การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม แนวคิดและทฤษฎีทางการออกแบบสถาปัตยกรรม	Architect and Urban Design รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบผังเมือง การออกแบบชุมชนเมือง และทฤษฎีทางการออกแบบสถาปัตยกรรม	Design and Architecture Theory รายวิชาที่ศึกษาทางด้านทฤษฎีหลักการ แนวคิด หรือปรัชญาในการออกแบบสถาปัตยกรรม กระบวนการสังเคราะห์ข้อมูล การจัดทำโปรแกรม และรายวิชาปฏิบัติการด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยและหรือสากล
หมวดวิชาพื้นฐาน	History of Lao and World Art and Architecture รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม พื้นถิ่น ว่าด้วยเรื่องงานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นลาว ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ตะวันออก ตะวันตก	History and Cultural Context รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม มนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม ปรัชญางานออกแบบ	Contemporary Theory รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับ มนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม	Thai Architecture, History and Cultural Context รายวิชาพื้นฐานด้านทฤษฎีและการปฏิบัติการออกแบบศิลปะ รายวิชาด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะและสถาปัตยกรรม รวมทั้งพื้นฐานสถาปัตยกรรมไทย รายวิชาพื้นฐานทักษะการ

				นำเสนอผลงาน เช่น การเขียนแบบและการเขียนภาพสถาปัตยกรรม รายวิชาฝึกการพูด ตลอดจนการใช้สื่อหรืออุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งการใช้คอมพิวเตอร์ รายวิชา ด้านภาษาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม
หมวดวิชาเทคโนโลยี	Process, Technology and Material of Construction Sustainable, Green Architecture and Environment รายวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของกระบวนการก่อสร้าง โครงสร้างอาคาร วัสดุ เทคโนโลยีในการก่อสร้างอาคาร หมวดวิชาเรื่องสภาพแวดล้อมว่าด้วย การออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อความยั่งยืน การออกแบบสถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม	Technology and Environment รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัสดุและวิธีการก่อสร้าง การศึกษาสภาพแวดล้อม ลักษณะการให้บริการของงานก่อสร้าง ตลอดจนโครงสร้างอาคาร	Building Technology Sustainable Design Urban Sustainability รายวิชาที่เกี่ยวกับการออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อความยั่งยืน การออกแบบสถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม ทั้งส่วนที่เป็นอาคารและองค์ประกอบทางกายภาพของอาคาร ตลอดจนหลักการออกแบบเมืองที่ยั่งยืน	Sustainability, Technology and Environment รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎีและปฏิบัติการวัสดุและวิธีการก่อสร้าง ระบบและเครื่องมือ อุปกรณ์การก่อสร้าง รายวิชาด้านทฤษฎี และการออกแบบระบบโครงสร้างอาคาร รายวิชาด้านระบบประกอบอาคารด้านสาธารณสุขปลอดภัย ด้านการควบคุมสภาวะแวดล้อมอาคารและสภาวะน่าสบาย (Comfort Zone) อาทิ ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า ระบบระบายอากาศ

				ระบบเครื่องกล ตลอดจนระบบประกอบอาคารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
หมวดวิชานับสนุน	Practice, Management and Laws (Urban and Construction) รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย การปฏิบัติวิชาชีพ และการบริหาร ว่าด้วยเรื่องของกฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายผังเมือง การจัดการเมือง การบริหารการก่อสร้าง ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง	Management , Practice and Laws รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ควบคุมอาคารและการจัดทำสัญญาการก่อสร้าง จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม การบริหารงานก่อสร้าง และการจัดทำรายการประกอบแบบงานก่อสร้าง	Building Contracts (Laws and Practice) รายวิชาด้านการปฏิบัติวิชาชีพ หลักการบริหารและการจัดการ โครงการสถาปัตยกรรมในทุกขั้นตอนดำเนินการ กฎหมายด้านกายภาพและด้านวิชาชีพ กฎหมายควบคุมอาคารและการจัดทำสัญญาการก่อสร้าง จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ การปฏิบัติวิชาชีพ สถาปัตยกรรม การบริหารงานก่อสร้าง และการจัดทำรายการประกอบแบบงานก่อสร้าง	Professional Practice and Laws รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎีและปฏิบัติเกี่ยวกับ การออกแบบ สถาปัตยกรรมสาขาควบคุมอื่น ๆ รายวิชาด้านการปฏิบัติวิชาชีพ หลักการบริหารและการจัดการ โครงการสถาปัตยกรรมในทุกขั้นตอนดำเนินการ กฎหมายด้านกายภาพและด้านวิชาชีพ รวมถึงรายวิชานับสนุนอื่น ๆ เช่น การวางแผนพัฒนา จิตวิทยามนุษย์ในสภาพแวดล้อม คอมพิวเตอร์ สนับสนุนงานสถาปัตยกรรม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในงาน สถาปัตยกรรม ฯลฯ

จากการศึกษาพบว่าในรายละเอียดเนื้อหาวิชาที่จะต้องจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ
สถาปัตยกรรมของทั้ง 4 ประเทศมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันโดยแบ่งเป็น

รายวิชาที่มีรายละเอียดคล้ายคลึงกันของทั้ง 4 ประเทศ

1) รายวิชาด้านการออกแบบ

รายวิชาด้านการออกแบบประกอบด้วยขั้นตอนกระบวนการออกแบบและทฤษฎีด้าน
การออกแบบที่มีลักษณะการเรียนการสอนเป็นแบบสตูดิโอในแต่ละชั้นปีการศึกษา
โดยมีลักษณะของ Project Based Learning ซึ่งมีโครงการของโครงการที่ได้รับใน
ขนาดใหญ่ขึ้นตามลำดับชั้นของปีทำการการศึกษา

2) รายวิชาด้านเทคโนโลยี

รายวิชาด้านเทคโนโลยีเป็นการศึกษาทฤษฎีตลอดจนวัสดุและวิธีการก่อสร้าง
ตลอดจนเครื่องมืออุปกรณ์ งานระบบสำหรับการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับตัวอาคารและ
สภาพของอาคาร ซึ่งมีส่วนผสมระหว่างการออกแบบอาคารเพื่อความยั่งยืนและ
สภาพแวดล้อมของโครงการในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำไปสู่สถาปัตยกรรมแบบยั่งยืนใน
อนาคต

3) รายวิชาที่มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ด้านศิลปะสถาปัตยกรรมตลอดจน
สถาปัตยกรรมในแต่ละท้องถิ่น

ในรายวิชาดังกล่าวจะเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาประวัติศาสตร์และทฤษฎีการ
ออกแบบสถาปัตยกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับมนุษย์ สังคมวิทยา และพฤติกรรมของ
มนุษย์กับสภาพแวดล้อม ผนวกกับการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้น
ถิ่นของแต่ละพื้นที่ทั้งนี้จาก 4 ประเทศพบว่ามีประเทศสิงคโปร์ที่ไม่ได้เน้นการศึกษา
ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเทียบเคียงกับอีก 3 ประเทศได้แก่
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย และประเทศไทย

4) รายวิชาด้านการปฏิบัติวิชาชีพตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาคารและงาน
ออกแบบทางกายภาพ

รายวิชาดังกล่าวจะประกอบไปด้วยวิธีการ ขั้นตอน กระบวนการการปฏิบัติวิชาชีพที่
จะเกิดขึ้นจริงภายหลังจากจบการศึกษา ตลอดจนกฎหมายอาคาร กฎหมายทางด้าน
ผังเมือง การบริหารจัดการโครงการ ตลอดจนการจัดทำสัญญา จรรยาบรรณในการ
ประกอบวิชาชีพและการจัดทำรายงานประกอบแบบก่อสร้าง รายวิชาทั้ง 4 ส่วนความ

คล้ายคลึงกันทั้ง 4 ประเทศเพื่อให้รู้ขั้นตอนกระบวนการเพื่อที่จะไปปฏิบัติวิชาชีพจริง
ในอนาคต

รายวิชาที่มีประเทศไทยไม่มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นหมวดชัดเจน

อย่างไรก็ตามในรายวิชาที่มีข้อแตกต่างที่ประเทศไทยไม่ได้ลงรายละเอียดมากนักซึ่งน่าจะ
เกิดจากความสนใจในส่วนบุคคลหรือแต่ละมหาวิทยาลัยที่ต้องการเน้นให้ผู้แก่เรียนสร้างความ
ชำนาญในแต่ละบุคคล แต่ทว่าที่ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งซึ่งจัดออกมาอีก
หมวดวิชาที่ทำการสอนในมหาวิทยาลัย ได้แก่

หมวดวิชาสื่อสาร (Communication) ได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารด้านเทคนิค
ทางสถาปัตยกรรม การจัดทำรายงานโครงการด้านสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นลักษณะของการสื่อสาร
ทั้งที่เป็นทางภาพและการนำเสนอได้เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมในอนาคต

เช่นเดียวกันกับที่ประเทศสิงคโปร์มีรายวิชาที่แตกต่างวิชาพื้นฐานที่สอนในประเทศไทยคือ
ได้แก่รายวิชา

หมวดวิชาที่เกี่ยวข้องกับ “Design and Fabrication” ซึ่งเป็นการปฏิบัติการออกแบบและ
ผลิตผลงานที่มุ่งเน้นไปที่การคิดกระบวนการวิธีในการออกแบบและสร้างสถาปัตยกรรมโดยใช้ระบบ
เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสร้างสรรค์ตามแนวคิดของการออกแบบและตามขอบข่ายของ
โครงการงานของงานสถาปัตยกรรมที่กำหนดที่อาจไม่สามารถสร้างจินตนาการได้หากขาดจากสื่อ
ดิจิทัลดังกล่าวรวมทั้งใช้ขั้นตอนของการพัฒนาการออกแบบและก่อสร้างผ่านวิธีการใช้
สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นและผ่านการคำนวณแบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบซึ่งมีลักษณะการสอน
แบ่งเป็น 3 ส่วนได้แก่

- 1) Design Computation คือการสร้างแบบจำลองและพารามิเตอร์สำหรับการออกแบบ
ทดลองและการหาเหตุผลตามโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมเพื่อช่วยในการก่อสร้าง
- 2) การผลิตแบบดิจิทัล คือการปรับใช้การควบคุมเชิงตัวเลขของคอมพิวเตอร์และการ
สร้างต้นแบบอย่างรวดเร็วโดยใช้หุ่นยนต์อุตสาหกรรมเพื่อการออกแบบที่ซับซ้อน
- 3) การเก็บข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยี 3D scanning สำหรับการสร้างแอปพลิเคชันต่างๆ
เพื่อให้เกิดภาพทางสถาปัตยกรรม การวิเคราะห์พื้นที่โครงการ การเข้าถึงบริบทและใช้
ในโครงการการอนุรักษ์มรดกอาคารที่ต้องการความชัดเจนในการคำนวณพื้นที่

ตลอดจนคำนวณระยะต่างๆได้อย่างเที่ยงตรง (Singapore University of Technology and Design (SUTD))

ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วในยุคปัจจุบันที่มนุษย์จำเป็นต้องใช้เครื่องมือตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆเข้ามาช่วยในการออกแบบจะเห็นว่า วิชาดังกล่าวหรือขอบเขตวิชาการสื่อสาร (Communication) และ Design and Fabrication สามารถนำมาประกอบใช้และต่อยอดให้กับวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมหาวิทยาลัยในไทย หน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนเอกชนสามารถสนับสนุนและนำเข้ามาพัฒนาประกอบกับการเรียนการสอนในหลักสูตรสถาปัตยกรรมได้เพื่อจะได้เกิดสร้างความชำนาญให้แก่ผู้ศึกษาใช้ได้ในอนาคตต่อไป

4.6 ข้อคิดเห็นต่อการศึกษาและวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยและแนวทางข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาในการเข้าสู่กรอบประชาคมอาเซียนจากกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม บุคลากรทางภาคการศึกษา ตลอดจนองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ที่ดูแลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม สามารถจำแนกเป็นประเด็นเพื่อการพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.19 สรุปประเด็นเพื่อการพัฒนาการศึกษาและวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา
1	มหาวิทยาลัยควรมีความแตกต่างกันในการพัฒนาทักษะ ความชำนาญและความเชี่ยวชาญของผู้เรียนทั้งนี้ควรมีการเพิ่มเติมทักษะ ความชำนาญทางด้าน Software, Design Thinking และ presentation Skills	ทักษะ/ ความชำนาญเฉพาะทาง
2	ในการจัดการเรียนการสอนควรผนวกผู้ปฏิบัติวิชาชีพเข้าไปการสอนด้วย	สัดส่วนอาจารย์ผู้สอน
3	นโยบายหลักของประเทศในภาพรวมด้านการศึกษาวิชาชีพ สถาปัตยกรรมควรมีความต่อเนื่องกันอย่างชัดเจนมีความร่วมมือกันระหว่างสภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพอย่างเป็นรูปธรรม	องค์กรวิชาชีพ
4	ระยะเวลาการฝึกงานของนักศึกษาหากสามารถยืดระยะเวลาฝึกงานเพิ่มเติมขึ้นจากช่วงระยะเวลาปิดเทอมเป็นระยะเวลา 6-8 เดือน น่าจะเป็นการดีเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจระบบ และกระบวนการของการปฏิบัติวิชาชีพได้มากยิ่งขึ้น	การฝึกประสบการณ์

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาฯ
5	การจัดทำโปรแกรมหรือหลักสูตรทางด้านสถาปัตยกรรมเขตร้อน (Tropical Architecture) เพื่อเป็นการส่งเสริมการทำงานระหว่างกลุ่มประเทศสถาปนิกอาเซียน	เนื้อหา/ หลักสูตร
6	ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของกฎหมายการประกอบวิชาชีพระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกฎหมายควบคุมอาคารระหว่างประเทศสมาชิก	เนื้อหา/ หลักสูตร
7	เพิ่มเติมการพัฒนาทางด้านภาษา บุคลิกภาพ ตลอดจนการนำเสนอ (Presentation skill)	ทักษะ/ ความชำนาญเฉพาะทาง
8	ในหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมกำหนดให้ต้องมีการฝึกงานระหว่างภาคการศึกษา แต่ยังมีกฎหมายจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงาน ที่เป็นอุปสรรคในการเข้ามาทำงานของนักศึกษาต่างชาติในกลุ่มประเทศสมาชิก	ขาดความเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่น
9	จุดแข็งของนักศึกษาไทยน่าจะเป็นเรื่องความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบ ในทางกลับกันจุดอ่อนก็คือเรื่องของกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและรายละเอียดต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องงานระบบของอาคาร	การพัฒนาทักษะ
10	ควรมีการบูรณาการการเรียนรู้ทุกวิชาเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการทำความเข้าใจในแง่ building type ของอาคาร	เนื้อหา/ หลักสูตร
11	อาจมีการแยกกลุ่ม Studio ที่ผู้เรียนสนใจในแต่ละประเด็นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพอย่างแท้จริง	วิธีการเรียนการสอน
12	วิธีการเรียนการสอนไม่ควรจะเป็นการสื่อสารทางเดียวเช่นในสมัยก่อน บุคลากรผู้สอนควรทำหน้าที่ Facilitator ให้กับผู้เรียนช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและส่งเสริมให้พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่	วิธีการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาฯ
13	การพัฒนาความรู้พื้นฐานของผู้เรียนในระบบการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากควรจะมีความรู้พื้นฐานที่ชัดเจนก่อน ทั้งนี้การนำความรู้ไปประยุกต์เข้ากับนวัตกรรมใหม่ๆตลอดจนเทคโนโลยีเป็นเพียงส่วนเสริมเพราะสิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงเครื่องมือ (Tool) ที่ผู้เรียนสามารถใช้ในการดำเนินงานให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	ทักษะเฉพาะทาง
14	ควรสร้างความเข้าใจให้นักศึกษาทราบว่าในการประกอบวิชาชีพนั้นไม่ได้จำเป็นจะต้องเน้นไปทางด้านการออกแบบแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งในการทำงานปัจจุบันประกอบไปด้วยสถาปนิกในหลากหลายสาขา ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่มหลักๆ ได้แก่กลุ่ม Design กลุ่ม Operation/ Coordination และกลุ่ม Presentation	แนวทางการพัฒนา
15	การเรียนการสอนในรูปแบบ Studio ยังเป็นสิ่งจำเป็นอยู่เนื่องจากว่าเป็นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างรุ่นพี่-รุ่นน้อง ซึ่งปัจจุบันความเป็นจริง ๆ ในเรื่องของการใช้เครื่องมือและการทำงานอย่างเป็น individual ส่งผลให้ระบบ Studio ค่อยๆลดลง	วิธีการเรียนการสอน
16	มหาวิทยาลัยควรมีวิสัยทัศน์ของตนเองอย่างแท้จริงที่จะผลิตบัณฑิตออกมาในลักษณะใด	นโยบาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
17	การเชื่อมโยงในระดับนโยบายยังไม่ชัดเจน ทั้งนี้ตลาดอาเซียนถือเป็นตลาดขนาดใหญ่ในเรื่องของการลงทุน การศึกษาในปัจจุบันถือว่าประเทศไทยยังอยู่ในระดับกลางแต่อย่างไรก็ตามในโลกปัจจุบันอาจารย์จะต้องมีการปรับตัวในเรื่องของการเป็นผู้สอนแบบ Knowledge Facility	วิธีการเรียนการสอน
18	การสอนในระดับมหาวิทยาลัยควรจะเป็นเรื่องของจริยธรรม และการเรียนการสอนในวิชาชีพควรมีลักษณะการเรียนรู้แบบ Learning by doing ฉะนั้นควรมีบุคลากรด้านวิชาชีพเข้าไปเป็นผู้สอนประจำในสัดส่วนที่เพิ่มมากขึ้น	วิธีการเรียนการสอน/ สัดส่วนอาจารย์

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา
19	การปรับทัศนคติของผู้เข้าศึกษาเพื่อเข้าสู่วิชาชีพเป็นสิ่งสำคัญ ทัศนคติของผู้เข้าศึกษาต้องมองภาพรวมด้านวิชาชีพให้เห็นภาพทั้งหมด การแยกผู้เชี่ยวชาญออกไปเป็นแต่ละสาขาเป็นสิ่งที่ดีแต่ว่า ในกรณีนี้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ผู้เรียนมองไม่เห็นภาพรวมของวิชาชีพ เกิดการจำกัดกรอบความคิด การแบ่งแยก ขอบเขตการทำงาน	ทักษะเฉพาะทางวิชาชีพ
20	ควรมีการประสานงานระหว่างสภาวิชาชีพในสมาคมวิชาชีพอย่างเข้มแข็ง	องค์กร/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
21	การศึกษาควรเป็นการศึกษาเพื่อ Professional อย่างแท้จริงอันนี้เป็นประเด็นสำคัญเพราะว่าวิชาชีพสถาปัตยกรรมไม่ใช่การเรียนการสอน ในลักษณะของการท่องจำอย่างเดียว	การฝึกปฏิบัติวิชาชีพ
22	ภาพรวมในแง่ของการศึกษาและการปฏิบัติวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยยังไม่มี ความชัดเจนยังไม่ได้มีความร่วมมือกันอย่างชัดเจนในนโยบายของสภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพ	องค์กร/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
23	โรงเรียนเป็นคนที่สอนทักษะให้ผู้เรียนทั้งนี้ควรจะมีการเพิ่มเติมทักษะความรู้ด้านวิชาชีพควรผนวกผู้ปฏิบัติวิชาชีพเข้าไปในสัดส่วนของอาจารย์ผู้สอน	สัดส่วนอาจารย์ผู้สอน
24	การยกระดับมาตรฐานในการประเมินในระดับ International accreditation เป็นสิ่งที่ดีแต่ต้องพิจารณาว่าแต่ละประเทศจะตกลงทำร่วมกันหรือไม่หรือเฉพาะประเทศที่สมัครใจ และจะส่งผลกระทบต่อ การเป็นสถานศึกษาในอนาคหรือไม่	การรับรอง/ ยอมรับมาตรฐานระหว่างกันระดับนานาชาติ
25	การเรียนรู้อย่างเป็นระบบของคนไทยเมื่อเทียบแล้วมีความเป็นระบบน้อยกว่าประเทศสิงคโปร์แล้วประเทศมาเลเซีย	ทักษะเฉพาะทาง
26	ควรจะมีการพัฒนาวิชาอื่น ๆ เข้าด้วยกันเป็นการบูรณาการเรียนรู้อย่างไร	วิธีการเรียนการสอน
27	การพัฒนาวิชาชีพโดยใช้เกณฑ์สากลเป็นเรื่องที่ดีเพื่อให้หลักสูตรเทียบเคียงระดับสากลได้	การรับรอง/ ยอมรับมาตรฐานระหว่างกันระดับนานาชาติ

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาฯ
28	การสอนให้ทำงานเป็นทีมและการบูรณาการทุกวิชาเข้าด้วยกันเป็นสิ่งจำเป็นในโลกปัจจุบัน	วิธีการเรียนการสอน
29	ควรมีการปรับสัดส่วนของอาจารย์ที่เป็นสายวิชาการให้มีวิชาชีพมากขึ้น	สัดส่วนอาจารย์ผู้สอน
30	มีความเห็นว่าจำนวนปีในการศึกษาไม่ได้จำเป็นเท่าไรนักแต่ควรจะเน้น Architectural Core Course หรือว่าสิ่งสำคัญในวิชาหลักของการปฏิบัติวิชาชีพจริง ๆ คืออะไร	เนื้อหารายวิชา
31	การศึกษาคือการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนและการเป็นนานาชาติคือการยกระดับมาตรฐานให้เท่าเทียมกับนานาชาติ การใช้เกณฑ์ในการพิจารณาควรจะเป็นเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งเพื่อลดความซ้ำซ้อนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	การรับรอง/ ยอมรับมาตรฐานระหว่างกันระดับนานาชาติ
32	ข้อแตกต่างของแต่ละมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาเซียนจะเป็นเรื่องของหน่วยกิต การนับชั่วโมงระยะเวลาการเรียนการสอน ซึ่งตรงนี้เห็นว่ามันไม่ค่อยมีความสำคัญถ้าจำนวนปีที่กำหนดนั้นน้อยหรือมากแต่การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พื้นฐานทั้งหมดก็จะเป็นการดี	ระยะเวลาในการเรียนการสอน
33	ปัญหาของผู้เรียนไทยน่าจะเป็นเรื่องของภาษาในการสื่อสาร ตลอดจนกระบวนการความคิดที่ไม่สามารถทำเป็น Process ได้อย่างชัดเจน การทำความเข้าใจกับเครื่องมือตลอดจนนวัตกรรมที่มีอยู่และสามารถนำไป Apply ได้อันนี้เป็นพื้นฐานที่จะต้องสอนผู้เรียน	ทักษะเฉพาะทาง
34	การพัฒนาตัวเองในแง่ของ Self discipline คือเรื่องของการจัดทำ การความรู้ให้เป็นระบบในวิชาต่างๆควรมีความชัดเจน	ทักษะเฉพาะทาง

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา
35	Unity ในแง่ของนโยบายยังไม่ได้มีความชัดเจนหน่วยงานที่ทำหน้าที่ Set Standard คงจะมีนโยบายภาพรวมหลักที่สอดคล้องกันมีการพูดคุยกันระหว่างสภาวิชาชีพสมาคมตลอดจนหน่วยงานของสถาบันการศึกษาไม่ใช่เป็นการลดมาตรฐานเกณฑ์คุณภาพในการหาหรือแต่เป็นการหาหรือเพื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของแต่ละมหาวิทยาลัยเข้าด้วยกันและมีการแยกหรือกระจายการทำงานในสาขาที่ตนเองมีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะ	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
36	รูปแบบการเรียนการสอนในระบบสตูดิโอ การจัดทำ workshop น่าจะเป็นสำคัญในการเรียนยุคปัจจุบัน	วิธีการเรียนการสอน
37	การเชื่อมโยงและบูรณาการเรียนรู้ในวิชาอื่นเข้าด้วยกันไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศหรือเป็นการเชื่อมโยงระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนจะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประเทศสมาชิกมากขึ้น	วิธีการเรียนการสอน
38	จุดแข็งของประเทศไทยน่าจะอยู่ที่ Location และจุดร่วมของอาเซียนก็คือ tropical architecture ถ้ามีการพัฒนาในประเด็นเหล่านี้จะส่งผลให้ประเทศไทยเกิดทักษะความเชี่ยวชาญ	วิธีการเรียนการสอน/ ทักษะเฉพาะทาง
39	สิ่งสำคัญคือการพัฒนาบุคลากรผู้สอนไม่ว่าจะเป็นเรื่องทุนหรือการจัดทำภาระงานต่างๆจะเป็นเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจนและเกี่ยวข้องกับวิชาชีพและใช้งานได้จริง	บุคลากรผู้สอน
40	การ Subsidies ที่ได้จากภาครัฐเป็นสิ่งจำเป็นเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
41	ทักษะของผู้เรียนแยกเป็น 2 ส่วน Professional Skill คือการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ และ soft Skill คือเรื่องของ Social Skills	ทักษะเฉพาะทาง
42	การพัฒนาผู้เรียนในอาเซียนจะต้องมีการวางนโยบายและทิศทางในการประกอบวิชาชีพของประเทศไทยจะอยู่ที่ใด ปัจจุบันมีการทำงานอยู่ใน 4 ระดับเริ่มตั้งแต่ operating, supervisor, manage และ Policy การวางกลยุทธ์ควรจะมีนโยบายชัดเจนว่าจะดำเนินการไปในทิศทางใด	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา
43	การปรับตัวเข้ากับบริบทเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันเป็นสิ่งจำเป็น	ทักษะเฉพาะทาง
44	การพัฒนาผู้เรียนและให้มี management skill และ presentation skill เป็นสิ่งสำคัญในโลกยุคปัจจุบัน	ทักษะเฉพาะทาง
45	หน่วยงานของรัฐต้องเข้ามา support และมีความร่วมมือกันระหว่างสภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพที่ชัดเจน	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
46	การเรียนรู้ภาษาอังกฤษหรือภาษาที่ใช้ในการสื่อสารยังคงเป็นสิ่งจำเป็นในกรณีที่จะทำงานในปัจจุบันและอนาคต	ทักษะเฉพาะทาง
47	กฎหมายระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นสิ่งควรต้องศึกษาแต่อาจจะไม่ใช่ในหลักสูตรการเรียนการสอน เพราะเป็นการศึกษาต่อเนื่องภายหลังจากที่จบการศึกษาได้	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
48	การแลกเปลี่ยนบุคลากรทั้งผู้สอน และนักศึกษาเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกระบวนการ แนวคิดและเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องของกฎหมายการศึกษาริบบนกรอบระบบการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	วิธีการเรียนการสอน
49	ปัจจุบันยังไม่ตอบโจทย์ว่านักศึกษาที่จบมาแล้วสามารถทำงานได้จริงหรือไม่ ดังนั้นระบบการฝึกงานจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เป็นตัวช่วยในการพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรม อาจจะนำรูปแบบจากประเทศอื่นที่มีการใช้งานแล้วมาเป็นแนวทางเพื่อปรับให้เข้ากับบริบทของประเทศไทย	วิธีการเรียนการสอน
50	การเรียนการสอนคือ การสอนพื้นฐานทางกระบวนการคิดสิ่งที่ต้องพัฒนาคือการพัฒนาแนวคิดและสามารถนำมาประยุกต์ใช้	วิธีการเรียนการสอน/ ทักษะเฉพาะทาง
51	นโยบายในการทำงานขององค์กรจะต้องมีความต่อเนื่องกัน	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
52	การ Design คนไทยมี Perception ที่ดีแต่มีจุดอ่อนในแง่ของภาษาและการสื่อสาร	ทักษะเฉพาะทาง

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา
53	หน่วยงานด้านวิชาชีพควรทำการประเมินซึ่งการจัดทำเกณฑ์ขึ้นมาเป็นสิ่งที่ดีในการสร้างมาตรฐานแต่การพัฒนาการเรียนการสอนควรต้องเปิดกว้างเพื่อศึกษามหาวิทยาลัยสามารถนำไปพัฒนาความเป็นตัวตนต่อไปได้ กรอบการจัดทำหน่วยกิตควรจะมีมาตรการขั้นต่ำในการสร้าง Standard ที่ดี	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การรับรอง/ ยอมรับมาตรฐานระหว่างกัน ระดับนานาชาติ
54	การสอนวิธีการให้บัณฑิตไม่ยึดติดหรือจำเป็นต้องเป็น designer เพียงอย่างเดียวเพื่อเปิดกว้างทางการศึกษาให้เกิดการทำงานที่หลากหลายและเชื่อมโยงกับวิชาชีพอื่น	วิธีการเรียนการสอน/ ทักษะเฉพาะทาง
55	ควรเป็นการปลูกฝังแนวคิดเพื่อให้เกิดให้การทำงานร่วมกันระหว่างงานวิชาชีพเกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมการก่อสร้าง ฉะนั้นสิ่งสำคัญที่สุดคือการสอนให้เห็นการทำงานเป็นทีมและบทบาทหน้าที่ในแต่ละหน่วยงานที่แตกต่างกัน	วิธีการเรียนการสอน/ ทักษะเฉพาะทาง
56	ควรจะต้องมีความต่อเนื่องวาระการทำงานของคณะกรรมการในแต่ละชุด แต่ละวาระควรสานต่อนโยบายหลักเพื่อให้การทำงานต่อเนื่องและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
57	เรื่องภาษาที่ใช้ในการสื่อสารยังเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน	ทักษะเฉพาะทาง
58	การจัดทำหน่วยกิตขั้นต่ำที่ยอมรับได้เป็นสิ่งที่ช่วยในการสร้างมาตรฐานร่วมกันแต่ไม่ควรจำกัดขอบเขตมาก ควรให้มหาวิทยาลัยมีความยืดหยุ่นเพื่อสร้างจุดแข็ง และจุดเด่นของแต่ละมหาวิทยาลัยให้มีความสามารถ ความชำนาญโดยเฉพาะ	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การรับรอง/ ยอมรับมาตรฐานระหว่างกัน ระดับนานาชาติ
59	การพัฒนาทักษะของผู้เรียนไทยน่าจะเป็นเรื่องของทักษะการเรียนรู้ในระบบ International	ทักษะเฉพาะทาง
60	การเรียนรู้มาตรฐานการก่อสร้างหรือกฎหมายของแต่ละประเทศเป็นการพัฒนาในแง่วิชาชีพพร้อมกันจึงต้องเริ่มจากการจัดทำ MOU ในแต่ละประเทศ หรือแต่ละสถาบันเพื่อให้มีการจัดทำกรอบการทำงานร่วมกันสิ่งนี้เป็นสิ่งจำเป็นจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การเรียนการสอนในเรื่องของประเทศอาเซียน	วิธีการเรียนการสอน ทักษะเฉพาะทาง องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ลำดับ	สรุปรายละเอียดจากการสัมภาษณ์	ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษา
61	ปัจจุบันนโยบายยังไม่มีความชัดเจนวาระการทำงานของแต่ละคณะทำงานหรือแต่ละสมัยของหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลยัง ไม่มีความต่อเนื่องส่งผลให้เกิดการประเมินผลต่างๆยังไม่ได้มีความชัดเจนเท่าที่	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
62	การเรียนการสอนควรจะเป็นวิชาหลักเท่านั้นสุดท้ายการเรียน 3 หรือ 4 หรือ 5 ปีก็ไม่มีผลเนื่องจากว่าใช้ประสบการณ์ในการนำมาผนวก สอบรับใบอนุญาตได้	วิธีการเรียนการสอน
63	การเปิดอาเซียนยังมีข้อจำกัดในเรื่องของข้อกำหนดที่ยังไม่มีความ ชัดเจนบางเรื่องส่งผลกระทบต่อภารกิจงานข้ามชาติของผู้เรียน	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
64	สถาบันการศึกษาต้องปรับตัวเป็น Academic Service เพื่อให้เกิด การแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างแท้จริง	นโยบายสถาบัน/ องค์กร/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
65	การเรียนการสอนในปัจจุบันไม่เน้นการทำงานจริงเท่าไรนัก ซึ่งอาจ เป็นบางวิชาที่นอกเหนือจากการ Design	วิธีการเรียนการสอน/ ทักษะองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะทาง
66	การสอนในเรื่องสถาปัตยกรรมเขตร้อนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วย ยกระดับมาตรฐานการเรียนการสอนของไทยให้มีประสิทธิภาพมาก ขึ้น	วิธีการเรียนการสอน/ ทักษะเฉพาะทาง
67	การบูรณาการเรียนการสอนเข้าด้วยกันในวิชาวิธีการสอนที่ไม่ จำเป็นต้องให้ใช้ผู้สอนเป็นหลักแต่ให้ผู้เรียนมีวิธีการคิดเป็นการสร้าง กระบวนการเรียนรู้	วิธีการเรียนการสอน/ ทักษะเฉพาะทาง
68	องค์กรวิชาชีพต้องมีความร่วมมือกันด้านนโยบายอย่างเต็มที่ การ ส่งเสริมด้านวิชาชีพและวิชาการร่วมกัน การหารือร่วมกันเพื่อเป็นการ สร้างนโยบายหลักด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมทั้งที่เป็นนโยบายแบบ เร่งด่วน ระยะกลาง และระยะยาว และปฏิบัติให้สอดคล้องและ ต่อเนื่อง	องค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์พบว่าประเด็นที่ผู้ให้สัมภาษณ์จากหน่วยงานองค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา ตลอดจนผู้ประกอบการวิชาชีพให้ความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน ซึ่งเมื่อพิจารณาจากประเด็นการสัมภาษณ์ตามภาคผนวก (ก) แล้วสรุปในประเด็นที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

ประเด็นคำถาม	ประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสู่กับการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมฯ
นโยบายการศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรมเพื่อรองรับการเปิดเสรี การค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน ควรมีทิศทางอย่างไร/ เน้นด้านใดเป็นสำคัญ	● นโยบายระหว่างองค์กรวิชาชีพควรมีความชัดเจน ● ทักษะผู้เรียน Professional Skill และ Soft Skill ● วิธีการเรียนการสอน ● เนื้อหาที่บรรจุในการเรียนของนักศึกษา
เมื่อมีการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (สถาปนิกอาเซียน) เมื่อทำงานภายใต้ ประชาคมอาเซียนแล้วควรจะมีการพัฒนา ด้านใดเป็นสำคัญ/ เร่งด่วน	● การเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะจัดอุปสรรคด้านกฎหมายที่มีผลต่อเนื่องระบบการศึกษาโดยเฉพาะเรื่องของการฝึกงานข้ามชาติระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งยังมีข้อกำหนดที่ยังเป็นอุปสรรคระหว่างกฎหมายแรงงานและการตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทย ● องค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม ทั้งที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาควรเสนอผลักดันให้การพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นวาระแห่งชาติเพื่อพัฒนาในองค์กรรวมทั้งระบบ ● ควรมีการพัฒนาการประเมินการรับรองหรือแนวทางการจัดทำมาตรฐานเช่นเดียวกับระดับนานาชาติเพื่อยกระดับวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

มหาวิทยาลัยควรมีการปรับตัวหรือพัฒนา การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมใน ด้านใดเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้า บริการภายใต้ประชาคมอาเซียน	● บุคลากรผู้สอนควรมีบทบาทเพิ่มเติมใน ลักษณะของ Facilitator คือผู้ทำหน้าที่ให้ ความรู้แก่นักศึกษาผ่านการย่อยกรองข้อมูล จากเนื้อหาความรู้และความรู้ประสบการณ์ที่ ได้จากผู้ปฏิบัติจริงเพื่อนำความรู้เหล่านั้นมา สอนแก่ผู้ศึกษาได้รับความรู้อย่างเป็น กระบวนการ ● การปรับวิธีการเรียนการสอน ให้บูรณาการ แต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ● การจัดกลุ่มผู้ศึกษาเพื่อแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทาง อาจพิจารณาจากกฎกระทรวง กำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม หรือ การพิจารณาเนื้อหาการเรียนการสอนตาม การบริการวิชาชีพ (CPC)

ทั้งนี้ในการจำแนกประเด็นการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมสามารถ จัดแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มหลักๆ ได้แก่

- 1) ทักษะผู้เรียน วิธีการเรียนการสอน และเนื้อหาที่บรรจุในการเรียนของนักศึกษา จากการศึกษาพบว่า

- 1.1) ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารยังเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการศึกษาและการทำงานใน อนาคต เพราะการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนคือการใช้ภาษาอังกฤษเป็น ภาษากลางในการสื่อสาร ซึ่งจากการสัมภาษณ์จะเห็นว่าภาษายังเป็นเรื่อง สำคัญที่ใช้ในการปฏิบัติวิชาชีพในระดับสากล
- 1.2) เรื่องของหลักสูตรการเรียนการสอนประกอบไปด้วยหัวข้อในเรื่องของ ระยะเวลาในการศึกษา วิธีการและเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการพิจารณาสัดส่วนของอาจารย์ที่เป็นผู้ปฏิบัติวิชาชีพจริงเข้าไป สอน ทั้งนี้ระยะเวลาการฝึกปฏิบัติประสบการณ์ระหว่างภาคการเรียนที่ ปัจจุบันไทยมีระบบการฝึกงานระหว่างการปิดภาค และระบบสหกิจศึกษาที่

อาจผนวกในหลักสูตรเพิ่มเติมให้มากขึ้น การสอนที่ต้องการให้พัฒนาเนื้อหาหลักสูตรที่ทำให้เกิดจุดแข็งต่อบัณฑิตผู้จบการศึกษา

- 1.3) ทักษะของผู้เรียนทั้งที่เป็นทักษะพื้นฐานความรู้ด้านวิชาชีพวิชาการ และทักษะความรู้ทั่วไปเพื่อให้ผู้ศึกษาก้าวเข้าสู่บัณฑิตในศตวรรษที่ 21 ได้
  - 1.4) การจัดกลุ่มผู้ศึกษาเพื่อแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ซึ่งในประเทศไทยอาจพิจารณาจากกฎกระทรวงกำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมที่มีอยู่ที่อาจแบ่งเป็นความชำนาญเฉพาะทางให้แก่ผู้ศึกษา หรือการพิจารณาเนื้อหาการเรียนการสอนตามการบริการวิชาชีพ (CPC) ที่กำหนดตามองค์การการค้าโลก (WTO) (ตามรายละเอียดเนื้อหาในบทที่ 2 หัวข้อ 2.1.1) เพราะในรายละเอียดเนื้อหาที่ครอบคลุมความรู้และการปฏิบัติวิชาชีพได้จริงเป็นที่ชัดเจนอยู่แล้ว ซึ่งในกรณีนี้อาจจะเป็นการพัฒนาในอนาคตเพื่อที่จะสามารถแนะแนวและปูพื้นฐานความรู้ให้แก่นักศึกษาทราบว่าวิชาชีพที่เกี่ยวข้องและสามารถพัฒนาให้เน้นเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านใดได้บ้าง
  - 1.5) บุคลากรผู้สอนควรมีบทบาทเพิ่มเติมในลักษณะของ Facilitator คือผู้ทำหน้าที่ให้ความรู้แก่นักศึกษาผ่านการย่อยกรองข้อมูลจากเนื้อหาความรู้และความรู้ประสบการณ์ที่ได้จากผู้ปฏิบัติจริงเพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาสอนแก่ผู้ศึกษา ได้รับความรู้อย่างเป็นกระบวนการ และมีการปรับวิธีการเรียนการสอน ให้บูรณาการแต่ละศาสตร์ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน
- 2) องค์กรที่เกี่ยวข้อง
- 2.1) การเชื่อมโยงกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะจัดอุปสรรคด้านกฎหมายที่มีผลต่อเนื่องระบบการศึกษาโดยเฉพาะเรื่องของการฝึกงานข้ามชาติระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนซึ่งยังมีข้อกำหนดที่ยังเป็นอุปสรรคระหว่างกฎหมายแรงงานและการตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทย
  - 2.2) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรมทั้งที่เป็นหน่วยงานของภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษาก็ตาม ซึ่งเป็นหน่วยงานในระดับนโยบายยังไม่มีการทำงานร่วมกันในภาพรวมที่ชัดเจน นโยบายในการทำงานไม่ต่อเนื่อง และไม่สามารถผลักดันให้งานวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นวาระแห่งชาติได้

3) การประเมิน รับรอง เพื่อเข้าสู่มาตรฐานอันเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

ควรมีการพัฒนาในระดับสากลโดยผ่านการประเมินการรับรองหรือแนวทางการจัดทำมาตรฐานเช่นเดียวกับระดับนานาชาติเพื่อยกระดับวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

ทั้งนี้ประเด็นการศึกษาตลอดจนการรวบรวมข้อมูลของโครงการฯ ผู้วิจัยจะได้นำไปจัดทำสรุป ประมวลผล อภิปราย ตลอดจนเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและข้อเสนอแนะในบทต่อไป

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการที่กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศรวมตัวกันภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) และก้าวเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 ผลจากการเจรจาดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะงานสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหนึ่งของธุรกิจบริการ (Business Services) ในส่วนของการบริการวิชาชีพ (Professional Services) ภายใต้ข้อตกลงทั้งในระดับองค์การการค้าโลก (WTO) และในระดับภูมิภาคได้แก่ การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้กรอบ ASEAN (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services) ได้มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual recognition Agreement on Architectural Services) เฉพาะในสาขาสถาปัตยกรรมหลักอันได้แก่ การออกแบบอาคารสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาทั้งในเรื่องของหลักสูตรการศึกษา และประสบการณ์ สำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect)

ในประเทศไทยวิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นวิชาชีพหนึ่งภายใต้พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ซึ่งมีสภาสถาปนิกเป็นองค์กรที่กำกับ ดูแล และดำเนินการตามหน้าที่ที่ระบุไว้ตามพระราชบัญญัติฯ ทั้งนี้การที่ได้จัดทำข้อตกลงฯ เป็นความร่วมมือที่มีความสำคัญและมีผลต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างชัดเจน เพราะจะนำไปสู่การเป็น “สถาปนิกอาเซียน” (ASEAN Architect) แต่เมื่อเทียบระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคที่มีความต่างกันอยู่ทั้งในแง่ขององค์กรที่กำกับดูแล ระบบภาคการศึกษา ระบบการฝึกงาน ตลอดจนหน่วยกิตและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่ด้วยพื้นฐานของการพิจารณาในการเข้ามาเป็นสถาปนิกอาเซียนภายใต้กรอบการเจรจาของประชาคมอาเซียนนั้นได้ระบุเรื่องของคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาไว้เป็นข้อพิจารณาแรก แต่ทว่าด้วยความแตกต่างของระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ ซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ยังมิได้มีการรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนั้นการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนจึงได้ศึกษาข้อมูลและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยในอนาคต โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม

2. เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

3. เพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

ทั้งนี้จากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ ตลอดจนการจัดการสนทนากลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องโดยได้สรุปผลในแต่ละวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

5.1 สภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม

จากการที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีการพัฒนาจากการทำความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้าหรือแกตต์ (GATT) นอกจากนี้ยังมีความตกลงการค้าระหว่างประเทศอีกฉบับหนึ่งในกรอบของ WTO เรียกว่า ความตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS: General Agreement on Trade in Services) ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเจรจาจัดทำ GATS นี้เพื่อให้มีกรอบว่าด้วยหลักการและกฎเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศสำหรับประเทศสมาชิก WTO ถือปฏิบัติ เพื่อให้การค้าบริการระหว่างกันนั้นเป็นไปโดยเปิดเผยและเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ

การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการในกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN ดำเนินการไปในกรอบความตกลง ASEAN Framework Agreement on Service (AFAS) ปัจจุบันได้มีการเจรจาเข้าสู่รอบที่ 10 ซึ่งจะมีลักษณะการเปิดตลาดการค้าบริการที่มากกว่าระดับการเปิดตลาดการค้าบริการในกรอบความตกลง GATS ดังนั้นจึงเรียกระดับการเปิดตลาดการค้าบริการในกรอบ AFAS ว่าเป็นระดับการเปิดตลาดการค้าบริการที่เป็น GATS+PLUS ทั้งนี้ภายใต้ปฏิญญาแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community Blueprint) ได้มีการกำหนดให้การเปิดตลาดการค้าบริการให้บรรลุเป้าหมายเป็นตลาดการค้าบริการที่เสรีและเป็นตลาดเดียวภายในปี ค.ศ. 2015 ที่ผ่านมา

จากนโยบายการเปิดเสรีการค้าบริการตามที่รัฐบาลได้มีเป้าหมายในการเจรจาทั้งในระดับทวิภาค และระดับพหุภาคีมีการเจรจาอย่างต่อเนื่อง งานสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหนึ่งของงานธุรกิจบริการวิชาชีพ ในฐานะที่สภาสถาปนิกเป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ตามมาตรา 7(7) แห่งพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 จึงได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมและประสานงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ อาทิ กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย

ไทย เป็นต้น เพื่อเข้าร่วมในการเสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นรวมทั้งกำหนดกลยุทธ์เรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการด้านสถาปัตยกรรมเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการประกอบวิชาชีพ และให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมเพื่อให้ทัดเทียมในระดับนานาชาติ สภาสถาปนิกได้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมทั้งในและต่างประเทศในวาระที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในเขตภูมิภาคใกล้เคียงในอาเซียน และกลุ่มประเทศ APEC รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน

ในการประชุมภายใต้กรอบประชาคมอาเซียนมีคณะกรรมการประสานงานด้านบริการของอาเซียน (CCS) ทำหน้าที่ในการเจรจาตามกรอบความตกลง ASEAN Framework Agreement Services (AFAS) ซึ่งเป้าหมายของความตกลงคือ เปิดเสรีระหว่างประเทศสมาชิกด้วยกันมากกว่าใน WTO รวมทั้งกระชับความร่วมมือระหว่างกันในการเปิดตลาด ทั้งนี้ตั้งแต่ปี 2539 มีการจัดทำความผูกพันด้านการเปิดตลาดโดยมีการ guarantee ตามที่ผูกพันไว้ใน WTO แต่ในการเจรจาระดับ ASEAN นั้น ไทยได้เสนอผูกพันบริการด้านสถาปัตยกรรมให้มีการเปิดในรูปของห้างหุ้นส่วนได้ แต่ทั้งนี้สัดส่วนการถือหุ้นต่างชาติก็ยังคงไม่เกินร้อยละ 49 เช่นเดียวกับกับที่ตกลงไว้ในรูปแบบการค้าแบบที่ 3 ของ WTO อย่างไรก็ตามในส่วนของบริษัทธรรมดาในเรื่องของการประกอบวิชาชีพสถาปนิกนั้นประเทศไทยก็ยังคงสงวนไว้สำหรับผู้ที่เป็นสัญชาติไทยเท่านั้น และในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นได้มีการเจรจาจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreement: MRA) ขึ้นเพื่อเป็นการยอมรับคุณสมบัติซึ่งกันและกันของคุณสมบัติของสถาปนิกในกลุ่มประเทศอาเซียนที่จะอนุญาตให้ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นได้โดยมีเงื่อนไขเช่น ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของประเทศที่เข้าไปทำงาน ต้องได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพในประเทศต้นกำเนิด มีประสบการณ์และรับผิดชอบโครงการตามที่กำหนด เป็นต้น

ข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services: MRA) มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักวิชาชีพบริการสถาปัตยกรรม ส่งเสริมการยอมรับซึ่งกันและกันของสถาปนิกอาเซียน รวมไปถึงการจัดทำมาตรฐานและข้อตกลงร่วมกันในการเคลื่อนย้ายเทคโนโลยีในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยได้จัดตั้งหน่วยงานต่าง ๆ ขึ้นตามที่ระบุไว้ใน MRA ได้แก่ คณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee: MC) และคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน (ASEAN Architect Council: AAC) นอกจากนี้ MRA ยังได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน วิธีการขึ้นทะเบียน รวมถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ๆ ในการที่สถาปนิกอาเซียนจะไป

ปฏิบัติวิชาชีพในประเทศสมาชิกอื่นด้วย ซึ่งหลักการสำคัญของ MRA ในสาขาสถาปัตยกรรม คือ การที่จะได้รับการยอมรับเป็นสถาปนิกอาเซียน จำเป็นต้องมีคุณสมบัติดังนี้

1. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางสถาปัตยกรรมที่ได้รับรองจากองค์กรวิชาชีพไม่ว่าจะสำเร็จการศึกษาจากประเทศแหล่งกำเนิดซึ่งหมายถึงกลุ่มประเทศอาเซียนที่สถาปนิกมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรม หรือประเทศผู้รับ ซึ่งเป็นประเทศที่สถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect: AA) ขอใบอนุญาตทำงาน หรือได้รับการประเมินและยอมรับว่าเทียบเท่ากับระดับการศึกษาดังกล่าว การศึกษาสถาปัตยกรรมต้องมีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีการศึกษาในระบบภาคการศึกษาปกติ ซึ่งผ่านการรับรองหลักสูตรของมหาวิทยาลัยในประเทศแหล่งกำเนิดแล้ว หรือได้รับการยอมรับให้เทียบเท่าอย่างใดอย่างหนึ่ง

2. มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังมีผลอยู่ในปัจจุบัน เพื่อประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศแหล่งกำเนิด มีการขึ้นทะเบียนหรือมีใบอนุญาตที่ยังมีผลในปัจจุบัน เพื่อประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศแหล่งกำเนิด ซึ่งออกให้โดยผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพ (PRA) ของประเทศสมาชิกอาเซียน และสอดคล้องกับนโยบายของตนด้านการขึ้นทะเบียน/ การอนุญาต/ การรับรองในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม หรือคณะกรรมการติดตาม

3. มีประสบการณ์ในภาคปฏิบัติและมีความหลากหลายมาไม่ต่ำกว่าสิบ (10) ปี หลังจบการศึกษา ทั้งนี้ต้องทำงานอย่างต่อเนื่องโดยตลอดห้า (5) ปีในขณะที่ยังมีใบอนุญาตและ จะต้องได้รับผิดชอบงานด้านสถาปัตยกรรมที่เด่นชัด แล้วอย่างน้อยสอง (2) ปี

4. ปฏิบัติสอดคล้องตามนโยบายการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (CPD) ของประเทศแหล่งกำเนิดในระดับที่น่าพอใจ

5. ได้รับใบรับรองจากผู้มีอำนาจกำกับดูแลด้านวิชาชีพ (PRA) ของประเทศแหล่งกำเนิด และไม่มีประวัติการกระทำผิดอย่างร้ายแรงด้าน เทคนิค มาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณ ระดับท้องถิ่นและระหว่างประเทศ ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม; และ

6. ปฏิบัติตามข้อตกลงอื่นที่ผ่านการเห็นชอบร่วมกันของสภาสถาปนิกอาเซียน (AAC)

ภายหลังจากการลงนามในข้อตกลงฯ มีการจัดตั้งและจัดประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน (AAC) ขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ในการประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกอาเซียนครั้งที่ 11 (เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2012) ที่ประชุมมีมติที่ประชุมเสนอให้มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการศึกษายาใต้กรอบการเจรจาความตกลงอาเซียนเพื่อให้พิจารณาด้านการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการ

การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน (5-4)

บริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement On Architectural Services, 2007) ในมาตรา 3 การยอมรับ คุณสมบัติ และความเหมาะสม หัวข้อ 3.1 คุณสมบัติอันเป็นที่ยอมรับของการเป็นสถาปนิกอาเซียน (AA)

“ ... Must have completed an accredited architectural degree recognized by the professional architectural accreditation body whether in the Country of Origin or Host Country or assessed and recognized as having the equivalent of such a degree. The education for architects should be no less than five (5) years duration delivered on a full-time basis in an accredited program in an accredited/validated university in the Country of Origin while allowing flexibility for equivalency...”

“...สำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมจากสถาบันที่ได้รับการรับรองมาตรฐานโดยหน่วยงานอันเป็นที่ยอมรับด้านสถาปัตยกรรมไม่ว่าจะในหรือนอกประเทศที่เป็นถิ่นกำเนิดหรือประเทศที่สถาปนิกทำงานอยู่ หรือได้รับการประเมินและยอมรับว่ามีคุณสมบัติเทียบเท่าระดับดังกล่าว การศึกษาของสถาปนิกไม่ควรน้อยกว่า 5 (ห้า) ปี โดยเป็นหลักสูตรการศึกษาแบบเต็มเวลาที่ได้รับการรับรองมาตรฐานในมหาวิทยาลัยที่มีความเหมาะสมหรือได้รับการรับรองมาตรฐานในประเทศที่เป็นถิ่นกำเนิด โดยอาจอนุญาตให้มีคุณสมบัติเทียบเท่า...”

ดังนั้นการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่องของการระบบการศึกษาร่วมกันจึงถูกจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการ

- 1) สร้างมาตรฐานด้านการศึกษาร่วมกันในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 2) สร้างความเท่าเทียมด้านคุณภาพการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมร่วมกัน
- 3) จัดทำมาตรฐานกลางด้านการศึกษาร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

ทั้งนี้คณะทำงานได้มีการประชุมครั้งแรกในวันที่ 26 กันยายน 2012 ณ ประเทศมาเลเซีย เพื่อจัดทำกรอบการศึกษาด้านการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมร่วมกันโดยมีมติร่วมกันในการรวบรวมข้อมูลด้านการศึกษาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนดังนี้ (รายงานการประชุม ASEAN Architect Education Working Group (AAEWG) , 26 September 2012)

- 1) รายชื่อสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านสถาปัตยกรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน
- 2) นักวิชาการ/ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ด้านสถาปัตยกรรม

3) ข้อมูลโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษา อาจารย์ โครงการระหว่างมหาวิทยาลัยที่ได้มีการลงนามข้อตกลงร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียน

4) ระบบการรับรองปริญญาของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน

โดยในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาาร่วมกันของประเทศสมาชิกอาเซียนนั้นที่ประชุมได้เสนอให้พิจารณาตัวอย่างอันเป็นมาตรฐานสากลที่นานาชาติยอมรับไม่ว่าจะเป็นเรื่องการรับรองปริญญา หรือมาตรฐานของการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม อันได้แก่มาตรฐานจาก International Union of Architects (UIA) และ Canberra Accord เป็นตัวอย่างเพื่อนำมาพิจารณาปรับให้เข้ากับประเทศสมาชิกอาเซียน

อย่างไรก็ตามการประชุมด้านการศึกษาและการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เป็นไปด้วยความล่าช้าอันเนื่องจากหลายเหตุผล อาทิ การจัดส่งข้อมูลของแต่ละประเทศ การประชุมซึ่งอิงกับการประชุมของคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียนที่รอกำหนดการประชุมจากสำนักงานเลขาธิการของอาเซียนอีกทีหนึ่ง ข้อมูลที่ต้องส่งผ่านมายังสถาบันการศึกษาบางส่วนที่ยังไม่ครบถ้วน ทำให้การประชุมด้านการศึกษายังไม่มีกำหนดผลการประชุมที่ชัดเจน ขณะนี้เป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศสมาชิกเท่านั้น ซึ่งผลการเจรจาล่าสุด ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2018 ณ ประเทศสิงคโปร์ที่ประชุมได้สรุปกระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานด้านการศึกษาเพื่อให้แต่ละประเทศสมาชิกรับทราบและจะได้ขับเคลื่อนการประชุมให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยที่คณะทำงานอยู่ระหว่างการจัดทำ ASEAN Architecture Education Accord (AAEA) และเสนอเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับรองด้านการศึกษาของกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Architectural Accreditation Board (AAAB) ทว่ายังไม่มีกำหนดเวลาสรุปชัดเจนในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อเป็นการเตรียมตัวรองรับต่อสถานการณ์ดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นโอกาสที่จะทำการศึกษาระบบการรับรองและพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยเพื่อที่จะเข้าสู่มาตรฐานสากลอันส่งผลต่อการรับรองหลักสูตร สถาบันหรือปริญญาในระดับสากลได้ต่อไป

5.2 การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

จากการศึกษาเอกสารของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนพบว่าในส่วนของการศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนในภาพรวมปรากฏดังนี้

1) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้เปิดการศึกษาวชิสาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษาก่อนประเทศบรูไน ที่ยังไม่มีมหาวิทยาลัยที่ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้แม้จะไม่เปิดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาท้องถิ่น แต่ก็ใช้การกำหนดคุณสมบัติ RIBA เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบ

2) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ระดับอุดมศึกษา จะกำหนดระยะเวลาของการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปีในระบบแบบเต็มเวลา (Full-Time) ระหว่าง 3-6 ปี ในระดับปริญญาตรีวิชาชีพ โดยมีการศึกษาสำหรับผู้ประสงค์จะเป็นสถาปนิกอาเซียน ซึ่งตรงกันกับข้อกำหนดของ MRA

3) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้กำหนดให้ต้องสำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะก่อน จึงจะสามารถขอเป็นผู้มีคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม (ขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้) ยกเว้นประเทศเวียดนาม

จากการเปรียบเทียบข้อมูลด้านการศึกษาของ 4 ประเทศตามขอบเขตของงานวิจัย ได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทยได้ทำการเปรียบเทียบในหัวข้อดังนี้

- 1) ชื่อปริญญาที่แต่ละประเทศรับรองเพื่อนำสู่การขอใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพ
- 2) จำนวนปีที่ทำการศึกษา (แบบเต็มเวลา)
- 3) จำนวนหน่วยกิตตลอดระยะเวลาการศึกษา
- 4) ขอบข่ายหมวดวิชาที่ทำการศึกษา
- 5) การรับรองปริญญา การประเมินหลักสูตรจากหน่วยงานภายในและนอกประเทศ

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบข้อมูลด้านการศึกษา 4 ประเทศ

Country	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
Degree	B.Arch	Bs.Arch+B.Arch Bsc.Arch+M.Arch	BA(Arch)+M.Arch	B.Arch Bsc.Arch+M.Arch
Years	5	Varies from 5 to 6 years: • 5 years for A Level equivalent • 6 years for O Level equivalent	4+1	4+1 5
Total Credit	140-176 credits	120: Part 1 60: Part 2	160 (B+M) 40 (M)	Minimum 120 (4yrs) -150 (5Yrs)
Subject Grouping	1.Mathematis, Descriptive Geometry and basic science 2. Drawing, Design and architectural theory 3.History of Lao and world Art and Architecture 4. Process, technology and Materials of construction	1. Design Studio 2. Technology and Environment 3. History and Cultural context 4. Communication 5. Management, Practice and Law	NUS: 1. Architectural & Urban Design 2. Architectural Practice 3.Building Technology 4Contemporary Theories SUTD: 1. Sustainable Design	1. Architectural Design and Theory 2. Thai Architecture, History and Cultural Context 3. Sustainability, Technology and Environment

	5. Design studio 6. Practice, Management and laws (urban and construction) 7. Sustainable, green architecture and environment.		2. Urban Sustainability 3. Building Contracts (Law & Practice) 4. Digital Design & Fabrication	4. Professional Practice and Laws 5. General Education (University Courses)
National Accreditation	Ministry of Education and Sports (Architecture Faculty) Ministry of Public works and Transport (Board of Architect and Engineer)	Board of Architect Malaysia/ Council of Accreditation Education Malaysia (CAAEM)	Ministry of Education Board of Architects Singapore	Architect Council of Thailand Ministry of Education Higher Education Commission
International Accreditation	Under ASEAN University Network (AUN) exchange program	RIBA (For UiTM and University of Malaya only)	RIBA	-

ตามที่ UIA (UIA,2006) ให้นิยามไว้ว่าพื้นฐานของการให้ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมนั้น ต้องแน่ใจว่าผู้ที่จบการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงาน สถาปัตยกรรม ที่มีความเหมาะสมทั้งในเรื่องของสัญลักษณ์ ความปลอดภัย และความสมดุลของระบบนิเวศน์โดยรวม ผู้ปฏิบัติงานสถาปัตยกรรมต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม นั้นๆ หรือแม้แต่ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากการที่งาน สถาปัตยกรรมนั้นๆไปตั้งอยู่ นอกจากนี้ยังจะต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานที่สร้างสรรค์ขึ้นใน สังคมต่างถิ่น ซึ่งมีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและความคิด ไม่ว่าจะเป็นในประเทศใดๆใน โลก

ดังนั้นเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลการศึกษาของทั้ง 4 ประเทศพบว่าในแง่เนื้อหา รายวิชาของหลักสูตรการศึกษามีข้อที่เหมือนและแตกต่างกันในประเด็นดังนี้

1) กรอบระยะเวลาในการศึกษา

ภายใต้กรอบข้อตกลงฯ นั้นได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่ต้องเป็นสถาปนิกอาเขียนว่าต้อง จบการศึกษาจากสถาบันที่ประเทศตนรับรองโดยมีการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือเทียบเท่า ซึ่งแต่ละประเทศจะมีการตรวจสอบ/ ประเมินภายในประเทศของตนเองให้มีระยะเวลาขั้นต่ำในการศึกษาระหว่าง 4-6 ปี ซึ่งมีการผนวกเรื่องของฝึกประสบการณ์วิชาชีพเข้าด้วยกับหลักสูตรที่ แตกต่างกัน ซึ่งมีหน่วยกิตการศึกษาภายในประเทศที่ต่างกันตั้งแต่ 120 ถึง 180 หน่วยกิต โดยแบ่ง จำนวนหน่วยกิตเป็นระดับปริญญาตรีและปริญญาโทตามลำดับ

ปัจจุบันประเทศไทยมีหน่วยงานที่กำหนดกรอบหน่วยกิตอยู่ 2 หน่วยงานได้แก่ สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา และสภาสถาปนิก ซึ่งมีการกำหนดกรอบหน่วยกิตไว้สำหรับหลักสูตร 4 และ 5 ปีที่มีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 120 และ 150 ตามลำดับ โดยสภาสถาปนิกทำหน้าที่เป็นผู้ ตรวจสอบในแง่ของวิชาชีพ ซึ่งหลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสภาสถาปนิกแล้วเท่านั้นที่จะอนุญาต ให้ผู้ศึกษามีสิทธิในการยื่นขอทดสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตได้โดยให้คุณสมบัติเป็นไปตามที่ สภาสถาปนิกกำหนด

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบเนื้อหาตลอดจนหน่วยกิตในการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของทั้ง 4 ประเทศในหน่วยกิตของหมวดวิชาเฉพาะ วิชาเลือกเสรี และวิชาศึกษาทั่วไปที่กำหนดตาม หลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยในแต่ละประเทศแล้วปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 5.2 ตารางเปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดรายวิชาหลักระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

ประเทศ	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
Architectural Core Courses (หมวดวิชาเฉพาะ)	95-126	100	108	95
Elective Courses (วิชาเลือกเสรี)	20	30	32	25
University Courses (วิชาศึกษาทั่วไป)	25	20	20	30
รวมหน่วยกิต	140-176	150	160	150

จากตารางเปรียบเทียบจำนวนหน่วยกิตในแต่ละหมวดรายวิชาหลักอันได้แก่หมวดวิชาเฉพาะด้านสถาปัตยกรรม (Architectural Core Courses) หมวดวิชาเลือกเสรีและวิชาที่มหาวิทยาลัยของแต่ละประเทศกำหนด (หมวดวิชาศึกษาทั่วไป) ระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย พบว่าค่าเฉลี่ยแล้วรายวิชาหลักมีร้อยละในการเรียนของแต่ละมหาวิทยาลัยมากกว่าร้อยละ 60 แต่ในทางกลับกันในรายวิชาศึกษาทั่วไปที่เป็นการศึกษาที่มหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดพบว่าประเทศไทยมีการเรียนการสอนในหมวดวิชาดังกล่าวมากกว่าประเทศอื่นประมาณ 5-10 หน่วยกิต ซึ่งจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าในการจัดเรียนการสอนของหมวดวิชาหลักทางด้านสถาปัตยกรรมซึ่งมีลักษณะเป็นวิชาปฏิบัติ นั้นใช้เวลาในการปฏิบัติการมากกลับถูกรายวิชาศึกษาทั่วไปที่อาจไม่มีความเกี่ยวข้องกับเนื้อหา ด้านสถาปัตยกรรมเท่าไรใช้เวลาการเรียนการสอนหรือหน่วยกิตที่มากกว่าประเทศอื่น อย่างไรก็ตามในบางมหาวิทยาลัยมีการบูรณาการการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไปให้เข้ากับสาขาที่ตนให้การสอนอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องในระดับนโยบายของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณา

2) หมวดวิชาการเรียนการสอนด้านสถาปัตยกรรม

ด้วยงานสถาปัตยกรรมผู้ศึกษาต้องมีความเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม หรือผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากการที่งานสถาปัตยกรรมนั้นๆ

การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน (5-11)

ดังนั้นในหมวดวิชาหลักของการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของทุกประเทศจึงเน้นหนักในเรื่องของการออกแบบ เทคโนโลยีการก่อสร้าง การศึกษาวัสดุและวิธีการก่อสร้าง เป็นพื้นฐานความรู้ร่วมกัน แต่สิ่งที่ให้ความสำคัญแตกต่างกันคือเรื่องของระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ การปฏิบัติงานจริง ตลอดจนข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องและเรื่องของเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยแตกต่างกัน

จากการเปรียบเทียบเนื้อหาของรายวิชาหลักระหว่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทยโดยใช้รายละเอียดหมวดวิชาของประเทศไทยเป็นหลักเพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบเนื้อหาส่วนที่เหมือนและแตกต่างในรายละเอียดการเรียนการสอนเพื่อที่จะนำไปพัฒนาในเนื้อหาของการศึกษาในประเทศไทยได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้นนั้นสามารถสรุปได้ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.3 ตารางเปรียบเทียบหัวข้อรายวิชาระหว่างประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

ประเทศ	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
หมวดวิชาหลัก	Drawing Design and Architecture Theory Design Studio	Design Studio	Architect and Urban Design	Design and Architecture Theory
หมวดวิชาพื้นฐาน	History of Lao and World Art and Architecture	History and Cultural Context	Contemporary Theory	History and Cultural Context
หมวดวิชาเทคโนโลยี	Process, Technology and Material of Construction Sustainable, Green Architecture and Environment	Technology and Environment	Building Technology Sustainable Design Urban Sustainability	Technology and Environment
หมวดวิชาสนับสนุน	Practice, Management and Laws (Urban and Construction)	Management , Practice and Laws	Building Contracts (Laws and Practice)	Professional Practice and Laws

ตารางที่ 5.4 ตารางเปรียบเทียบเนื้อหารายวิชาหลักระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

ประเทศ	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
หมวดวิชาหลัก (ออกแบบ)	Drawing Design and Architecture Theory, Design Studio รายวิชาที่ว่าด้วยเรื่องการออกแบบสถาปัตยกรรม ทฤษฎีการออกแบบ การเขียนแบบ การจัดทำโครงการงานออกแบบโดยเป็นสตูดิโอในแต่ละชั้นปีการศึกษา	Design studio รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบผังเมือง การออกแบบชุมชนเมือง การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรม แนวคิดและทฤษฎีทางการออกแบบสถาปัตยกรรม	Architect and Urban Design รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบผังเมือง การออกแบบชุมชนเมือง และทฤษฎีทางการออกแบบสถาปัตยกรรม	Design and Architecture Theory รายวิชาที่ศึกษาทางด้านทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือปรัชญาในการออกแบบสถาปัตยกรรม กระบวนการสังเคราะห์ข้อมูล การจัดทำโปรแกรม และรายวิชาปฏิบัติการด้านการออกแบบสถาปัตยกรรมไทยและหรือสากล
หมวดวิชาพื้นฐาน	History of Lao and World Art and Architecture รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น ว่าด้วยเรื่องงานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น	History and Cultural Context รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม	Contemporary Theory รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับ มนุษยศาสตร์	Thai Architecture, History and Cultural Context รายวิชาพื้นฐานด้านทฤษฎีและการปฏิบัติการออกแบบศิลปะ รายวิชาด้าน

	ลาว ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรมตะวันตก ตะวันตก	มนุษยศาสตร์ สังคมวิทยาและ พฤติกรรมมนุษย์กับ สภาพแวดล้อม ปรัชญางาน ออกแบบ	สังคมวิทยาและพฤติกรรม มนุษย์กับสภาพแวดล้อม	ประวัติศาสตร์ศิลปะและ สถาปัตยกรรม รวมทั้งพื้นฐาน สถาปัตยกรรมไทย รายวิชา พื้นฐานทักษะการนำเสนอ ผลงาน เช่น การเขียนแบบ และการเขียนภาพ สถาปัตยกรรม รายวิชาฝึกการ พูด ตลอดจนการใช้สื่อหรือ อุปกรณ์อื่น ๆ รวมทั้งการใช้ คอมพิวเตอร์ รายวิชา ด้าน ภาษาที่เกี่ยวข้องกับ สถาปัตยกรรม
หมวดวิชาเทคโนโลยี	Process, Technology and Material of Construction Sustainable, Green Architecture and Environment รายวิชาที่ว่าด้วยเรื่องของ กระบวนการก่อสร้าง	Technology and Environment รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวัสดุและ วิธีการก่อสร้าง การศึกษา สภาพแวดล้อม ลักษณะการ ให้บริการของงานก่อสร้าง ตลอดจนโครงสร้างอาคาร	Building Technology Sustainable Design Urban Sustainability รายวิชาที่เกี่ยวกับการ ออกแบบสถาปัตยกรรมเพื่อ ความยั่งยืน การออกแบบ สถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อ	Sustainability, Technology and Environment รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎี และปฏิบัติการวัสดุและวิธีการ ก่อสร้าง ระบบและเครื่องมือ อุปกรณ์การก่อสร้าง รายวิชา ด้านทฤษฎีและการออกแบบ

	โครงสร้างอาคาร วัสดุ เทคโนโลยีในการก่อสร้าง อาคาร หมวดวิชาเรื่องสภาพแวดล้อม ว่าด้วย การออกแบบ สถาปัตยกรรมเพื่อความยั่งยืน การออกแบบสถาปัตยกรรมที่ ส่งผลต่อสภาพแวดล้อม		สภาพแวดล้อม ทั้งส่วนที่เป็น อาคารและองค์ประกอบทาง กายภาพของอาคาร ตลอดจน หลักการออกแบบเมืองที่ยั่งยืน	ระบบโครงสร้างอาคาร รายวิชาด้านระบบประกอบ อาคารด้านสาธารณูปโภค ด้านการควบคุมสภาวะ แวดล้อมอาคารและสภาวะน่าสบาย (Comfort Zone) อาทิ ระบบน้ำ ระบบไฟฟ้า ระบบระบายอากาศ ระบบเครื่องกล ตลอดจนระบบประกอบ อาคารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องที่นำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
หมวดวิชานับสนุน	Practice, Management and Laws (Urban and Construction) รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ กฎหมาย การปฏิบัติวิชาชีพ และการบริหาร ว่าด้วยเรื่อง ของ กฎหมายควบคุมอาคาร	Management , Practice and Laws รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ กฎหมายควบคุมอาคารและ การจัดทำสัญญาการก่อสร้าง จรรยาบรรณในการประกอบ วิชาชีพ การปฏิบัติวิชาชีพ	Building Contracts (Laws and Practice) รายวิชาด้านการปฏิบัติวิชาชีพ หลักการบริหารและการ จัดการโครงการสถาปัตยกรรม ในทุกขั้นตอนดำเนินการ กฎหมายด้านกายภาพและ	Professional Practice and Laws รายวิชาที่ศึกษาด้านทฤษฎี และปฏิบัติเกี่ยวกับ การ ออกแบบสถาปัตยกรรมสาขา ควบคุมอื่น ๆ รายวิชาด้านการ ปฏิบัติวิชาชีพ หลักการบริหาร

	กฎหมายผังเมือง การจัดการเมือง การบริหารการก่อสร้าง ตลอดจนกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง	สถาปัตยกรรม การบริหารงานก่อสร้าง และการจัดทำรายการประกอบแบบงานก่อสร้าง	ด้านวิชาชีพ กฎหมายควบคุมอาคารและการจัดทำสัญญา การก่อสร้าง จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม การบริหารงานก่อสร้าง และการจัดทำรายการประกอบแบบงานก่อสร้าง	และการจัดการโครงการ สถาปัตยกรรมในทุกขั้นตอน ดำเนินการ กฎหมายด้านกายภาพและด้านวิชาชีพ รวมถึงรายวิชานับสื่อนอื่น ๆ เช่น การวางแผนพัฒนาจิตวิทยามนุษย์ในสภาพแวดล้อม คอมพิวเตอร์ สนับสนุนงานสถาปัตยกรรม ธุรกิจที่เกี่ยวข้องในงาน สถาปัตยกรรม ฯลฯ

จากการศึกษาพบว่าในรายละเอียดเนื้อหาวิชาที่จะต้องจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ
สถาปัตยกรรมของทั้ง 4 ประเทศมีความเหมือนกันในรายวิชาดังนี้

รายวิชาที่มีรายละเอียดคล้ายคลึงกันของทั้ง 4 ประเทศ

1) รายวิชาด้านการออกแบบ

รายวิชาด้านการออกแบบประกอบด้วยขั้นตอนกระบวนการออกแบบและทฤษฎีด้าน
การออกแบบที่มีลักษณะการเรียนการสอนเป็นแบบสตูดิโอในแต่ละชั้นปีการศึกษา
โดยมีลักษณะของ Project Based Learning ซึ่งมีโครงการของโครงการที่ได้รับใน
ขนาดใหญ่ขึ้นตามลำดับชั้นของปีที่ทำการศึกษา

2) รายวิชาด้านเทคโนโลยี

รายวิชาด้านเทคโนโลยีเป็นการศึกษาทฤษฎี วัสดุและวิธีการก่อสร้างตลอดจน
เครื่องมืออุปกรณ์ งานระบบสำหรับการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับตัวอาคารและกายภาพ
ของอาคาร ซึ่งมีผลผสมระหว่างการออกแบบอาคารเพื่อความยั่งยืนและ
สภาพแวดล้อมของโครงการในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำไปสู่สถาปัตยกรรมแบบยั่งยืนใน
อนาคต

3) รายวิชาที่มีความสัมพันธ์กับประวัติศาสตร์ด้านศิลปสถาปัตยกรรมและ
สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

ในรายวิชาดังกล่าวจะเป็นวิชาที่ว่าด้วยการศึกษาประวัติศาสตร์และทฤษฎีการ
ออกแบบสถาปัตยกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับมนุษย์ สังคมวิทยา และพฤติกรรมของ
มนุษย์กับสภาพแวดล้อม ผสมกับการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมพื้น
ถิ่นของแต่ละพื้นที่ทั้งนี้จาก 4 ประเทศพบว่ามีประเทศสิงคโปร์ที่ไม่ได้เน้นการศึกษา
ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเทียบเคียงกับอีก 3 ประเทศได้แก่
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย และประเทศไทย

4) รายวิชาด้านการปฏิบัติวิชาชีพตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับอาคารและงาน
ออกแบบทางกายภาพ

รายวิชาดังกล่าวจะประกอบไปด้วยวิธีการ ขั้นตอน กระบวนการการปฏิบัติวิชาชีพที่
จะเกิดขึ้นจริงภายหลังจบการศึกษา ตลอดจนกฎหมายอาคาร กฎหมายทางด้าน
ผังเมือง การบริหารจัดการโครงการ ตลอดจนการจัดทำสัญญา จรรยาบรรณในการ
ประกอบวิชาชีพและการจัดทำรายงานประกอบแบบก่อสร้าง รายวิชาดังกล่าวมีความ

คล้ายคลึงกันทั้ง 4 ประเทศเพื่อให้รู้ขั้นตอนกระบวนการเพื่อที่จะไปปฏิบัติวิชาชีพจริง
ในอนาคต

รายวิชาที่มีประเทศไทยไม่มีการจัดการเรียนการสอนที่เป็นหมวดชัดเจน

อย่างไรก็ตามในรายวิชาที่มีข้อแตกต่างที่ประเทศไทยไม่ได้ลงรายละเอียดอย่างชัดเจนมากนัก
ซึ่งจะเกิดจากความสนใจส่วนบุคคลหรือแต่ละมหาวิทยาลัยที่ต้องการเน้นให้ผู้แก่เรียนสร้างความ
ชำนาญในแต่ละบุคคล ได้แก่

- 1) ประเทศมาเลเซียให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งซึ่งจัดออกมาอีกหมวดวิชาที่ทำการสอน
ในมหาวิทยาลัย ในหมวดวิชาสื่อสาร (Communication) ได้แก่รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับ
การสื่อสารด้านเรขาคณิตทางสถาปัตยกรรม การจัดทำรายงานโครงการด้าน
สถาปัตยกรรมซึ่งเป็นลักษณะของการสื่อสารทั้งที่เป็นทางภาพและการนำเสนอได้
เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมในอนาคต
- 2) เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ที่มีรายวิชาที่แตกต่างวิชาพื้นฐานที่สอนในประเทศไทย
คือได้แก่รายวิชา “Design and Fabrication” ซึ่งเป็นการปฏิบัติการออกแบบและ
ผลิตผลงานที่มุ่งเน้นไปที่การคิดกระบวนการในการออกแบบและสร้างสถาปัตยกรรม
โดยใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยสร้างสรรค์ตามแนวคิดของการออกแบบ
และตามขอบข่ายของโครงการของงานสถาปัตยกรรมที่กำหนดที่อาจไม่สามารถสร้าง
จินตนาการได้หากขาดจากสื่อดิจิทัลดังกล่าวรวมทั้งใช้ขั้นตอนของการพัฒนาการ
ออกแบบและก่อสร้างผ่านวิธีการใช้สถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นและผ่านการคำนวณ
แบบดิจิทัลอย่างเป็นระบบซึ่งมีลักษณะการสอนแบ่งเป็น 3 ส่วนได้แก่

- 2.1) Design Computation คือการสร้างแบบจำลองและพารามิเตอร์สำหรับการ
การออกแบบทดลองและการหาเหตุผลตามโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม
เพื่อช่วยในการก่อสร้าง
- 2.2) การผลิตแบบดิจิทัล คือการปรับใช้การควบคุมเชิงตัวเลขของ
คอมพิวเตอร์และการสร้างต้นแบบอย่างรวดเร็วโดยใช้หุ่นยนต์
อุตสาหกรรมเพื่อการออกแบบที่ซับซ้อน
- 2.3) การเก็บข้อมูลโดยใช้เทคโนโลยี 3D scanning สำหรับการสร้าง
แอปพลิเคชันต่างๆเพื่อให้เกิดภาพทางสถาปัตยกรรม การวิเคราะห์พื้นที่
โครงการ การเข้าถึงบริบทและใช้ในโครงการการอนุรักษ์มรดกอาคารที่
ต้องการความชัดเจนในการคำนวณพื้นที่ตลอดจนคำนวณระยะต่างๆได้

อย่างเที่ยงตรง (Singapore University of Technology and Design (SUTD))

ดังนั้นเมื่อพิจารณาแล้วในยุคปัจจุบันที่มนุษย์จำเป็นต้องใช้เครื่องมือตลอดจนเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยในการออกแบบจะเห็นว่า วิชาดังกล่าวหรือขอบเขตวิชาการสื่อสาร (Communication) และ Design and Fabrication สามารถนำมาประกอบใช้และต่อยอดให้กับวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมหาวิทยาลัยในไทย หน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนเอกชนสามารถสนับสนุนและนำเข้ามาพัฒนาประกอบกับการเรียนการสอนในหลักสูตรสถาปัตยกรรมได้เพื่อจะได้เกิดสร้างความชำนาญให้แก่ผู้ศึกษาใช้ได้ในอนาคตต่อไป

3) การรับรองและการประเมินภายในประเทศ

ปัจจุบันการรับรองและการประเมินภายในแต่ละประเทศมีหน่วยงานองค์กรวิชาชีพที่ทำหน้าที่ประเมินและรับรองของแต่ละประเทศชัดเจน แต่ในระดับนานาชาติมีเพียงประเทศมาเลเซียและเฉพาะที่มหาวิทยาลัย UITM และ University of Malaya เท่านั้นที่ผ่านการรับรองจาก RIBA เช่นเดียวกับประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วแต่ไม่ได้เข้าสมัครเพื่อเข้ารับการประเมินจากหน่วยงานในระดับนานาชาติใดๆ แต่ก็ผ่านการยอมรับจากนานาชาติด้วยผลงานและความสามารถที่เป็นที่ประจักษ์ ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานของ RIBA เช่นเดียวกัน (มหาวิทยาลัยแห่งชาติสิงคโปร์ (National University of Singapore: NUS) ได้อันดับ 1 ในการจัดอันดับ QS World University Ranking 2019: Architecture and Built Environment) ของทวีปเอเชีย (QS World University Rankings, 2019)

5.3 แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

จากการเก็บข้อมูลทั้งส่วนการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยในหัวข้อดังนี้

5.3.1 ระบบการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์พบว่า มีผู้ให้ข้อคิดเห็นให้ความเห็นเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอนในประเด็นดังนี้

การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน (5-19)

5.3.1.1 ระยะเวลาในการจัดการศึกษา

1) จำนวนปีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

สำหรับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศไทยอาจไม่มีความจำเป็นในการกำหนดจำนวนปีที่ปี แต่ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ภายใต้กรอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตลอดจนสภาสถาปนิกที่มีการกำหนดในเรื่องมาตรฐานของหน่วยกิตที่สอดคล้องกับปีที่ต้องเรียนรู้เต็มเวลาจึงจำเป็นที่ยังอยู่ในช่วงระยะเวลา 4-5 ปี

2) การกำหนดหน่วยกิต

การกำหนด (Architectural Core Course) หรือหน่วยกิตขั้นต่ำของหมวดวิชาพื้นฐานความรู้ทางสถาปัตยกรรมและเกี่ยวเนื่องยังมีความจำเป็นอยู่เพราะเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้แต่ละมหาวิทยาลัยนำไปพัฒนาให้เกิดความแตกต่างของแต่ละมหาวิทยาลัยได้ อย่างไรก็ตามการที่กำหนดให้อยู่ภายใต้กรอบ 5 ปี หรือเทียบเท่าก็ยังอยู่ในเกณฑ์ที่สถาปนิกอาเซียนให้การยอมรับได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วมีแต่ละประเทศก็มีลักษณะการเรียนการสอนในแง่ของจำนวนปีที่แตกต่างกันอยู่ ดังนั้นการที่ประเทศไทยกำหนด 5 ปีหรือน้อยกว่าก็ไม่ได้เกิดการเสียเปรียบในแง่การเข้าเป็นสถาปนิกอาเซียน

5.3.1.2 เนื้อหารายวิชา

เมื่อพิจารณากรอบการเป็นสมาชิกอาเซียนตามข้อตกลงฯ มีการเปิดโอกาสให้การทำงานร่วมกันนั้นต้องทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นของประเทศนั้นๆ (local collaboration) ดังนั้นสิ่งที่ต้องพัฒนาคือ

1) การบูรณาการรายวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน

ในปัจจุบันควรเน้นการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการวิชาร่วมกันทางวิชาหลัก วิชาสนับสนุน และวิชาโครงสร้าง เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาความรู้ร่วมกันในทุกๆ รายวิชา และแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างกันที่ชัดเจนมากขึ้นในแต่ละรายวิชา

2) การเน้นองค์ความรู้ทางด้านสถาปัตยกรรมเขตร้อนและสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

การศึกษาสถาปัตยกรรมเขตร้อน และสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของไทยเป็นจุดแข็งในการทำงานร่วมกับต่างชาติ เพราะเมื่อเปิดเสรีการค้าอาเซียนแล้วยังคงยินยอมให้ทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นได้ ดังนั้นนักศึกษาในไทยต้องมีจุดแข็งในท้องถิ่นตัวเองเป็นสำคัญก่อน นอกจากนี้ในอดีตกาลงานสถาปัตยกรรมในประเทศไทยเกิดขึ้นจากความคิดและฝีมือของ "ช่าง" ผู้ทำหน้าที่สร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากความรู้ทางการก่อสร้างร่วมกับความคิดในการออกแบบ คนไทยทั่วไปในอดีตมีความเป็นช่างอยู่ในสายเลือด คนส่วนใหญ่มีความรู้ในทางช่างไม้ และการปลูกสร้าง

บ้านเรือน ถ้ามีฝีมือและมีความชำนาญพอก็สามารถทำการก่อสร้างและยึดถือเป็นอาชีพได้ ต่อมา รับเอาวิทยาการความรู้จากตะวันตกเข้ามาเพื่อปรับใช้กับทั้งระบบการศึกษาและเทคโนโลยีต่างๆ ดังนั้น การเพิ่มเติมความรู้ให้ผู้ที่ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในปัจจุบันเข้าใจความเป็นช่างเพิ่มมากขึ้น หรือฝึกการปฏิบัติวิชาชีพมากขึ้นย่อมทำให้เข้าใจถึงงานสถาปัตยกรรมทั้งระบบไม่ว่าจะเป็น การออกแบบ ก่อสร้างและเทคโนโลยีที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพื่อสร้างเสริมจุดแข็งของ บัณฑิตที่จบการศึกษา

3) เพิ่มเติมเนื้อหารายวิชาด้านเทคโนโลยีระบบสารสนเทศด้านสถาปัตยกรรม

เนื้อหาวิชาที่ประเทศไทยยังไม่ได้เน้นเท่าที่ควรคือด้านระบบสารสนเทศหรือ เทคโนโลยีสำหรับงานสถาปัตยกรรม ซึ่งปัจจุบันเป็นลักษณะของรายวิชาที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ช่วยสำหรับงานออกแบบ ซึ่งยังไม่ให้การสนับสนุนเท่ากับประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งอาจพิจารณาได้ว่ายังคงมีปัจจัยทางด้านงบประมาณในการจัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือดังกล่าวที่แตกต่างจาก ประเทศสิงคโปร์

4) เพิ่มเติมรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์พบว่าปัจจุบันนักศึกษายังคงมีอุปสรรคในเรื่องของการสื่อสารทั้ง ทางด้านภาษา โดยเฉพาะภาษาอังกฤษ ตลอดจนการสื่อสารด้านภาพหรือการนำเสนองานด้วยวิธี พูดปากเปล่า (Oral Presentation) ซึ่งการสื่อสารเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติวิชาชีพในอนาคตในการ นำเสนอผลงานต่างๆ ต่อผู้รับบริการ

5.3.1.3 วิธีการสอน

1) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างประเทศ

ควรเน้นให้เกิดการจัดทำ MOU (Memorandum of Understanding) ระหว่าง สถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน ตลอดจนการจัดการ workshop เห็นว่าเป็น สิ่งจำเป็น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนได้ในบริบทที่แตกต่างกัน สร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และรับวัฒนธรรมที่แตกต่างและเห็นภาพการปฏิบัติจริงในบริบท จริงที่แตกต่างกัน เป็นการสร้างเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการศึกษาหาความรู้เองเพิ่มเติม

2) การพัฒนาวิธีการสอนด้านการปฏิบัติวิชาชีพ

การเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องด้านการปฏิบัติวิชาชีพ ตลอดจนกฎหมายระหว่างประเทศ ยังเห็นว่าไม่ได้มีความจำเป็นเท่าไรในระดับนักศึกษาปริญญาตรีวิชาชีพ เพราะในการทำงานจริง ตามกรอบข้อตกลงฯ ของประเทศอาเซียนยังคงให้ทำงานร่วมกันสถาปนิกท้องถิ่นได้ แต่ในการ

เรียนการสอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับ Professional Practice นั้นบุคลากรผู้สอนควรต้องพิจารณาจากผู้ที่มีประสบการณ์จริง หรือเป็นการจัดสัมมนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างให้เกิดการวิพากษ์ การพัฒนาแนวคิด และรับทราบสถานการณ์ในการปฏิบัติวิชาชีพอย่างแท้จริงเพื่อที่จะนำไปปรับใช้ และเป็นกรณีศึกษาได้ในอนาคต

5.3.1.4 ทักษะของผู้เรียน

ในแง่ทักษะ ความชำนาญของผู้ศึกษาด้านสถาปัตยกรรมแบ่งเป็น 2 ส่วนทักษะแรก ได้แก่ในส่วนที่เป็น Professional skill และทักษะด้าน Soft Skill

1) Professional skill

Professional skill คือความชำนาญเฉพาะทาง เพราะสถาปนิกคือผู้ประกอบการด้านวิชาชีพ ต้องมีความรับผิดชอบต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น ดังนั้นเมื่อจบไปแล้วต้องมีองค์ความรู้ความสามารถในการทำงาน โดยได้รับการทดสอบความรู้เป็นหลักประกันในแง่ความสามารถที่สามารถนำเอาความรู้ความสามารถไปสร้างสรรค์สังคม และความปลอดภัยต่อผู้อื่นได้ตามมาตรฐาน ดังนั้นทักษะด้านนี้อยู่ที่แต่ละสถาบันจะสอนพื้นฐานของผู้เรียนให้เกิดความเข้มแข็ง ความเข้าใจ และสิ่งที่สำคัญคือสถาบันการศึกษาควรต้องเน้นให้ผู้เรียนตระหนักถึงจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพเพื่อปูพื้นฐานในการทำงานที่ดีในอนาคตเพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่หล่อหลอมให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะได้

2) Soft Skill

ทักษะที่สองได้แก่ Soft Skill หรือทางอารมณ์และการเข้าสังคมที่จำเป็นในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

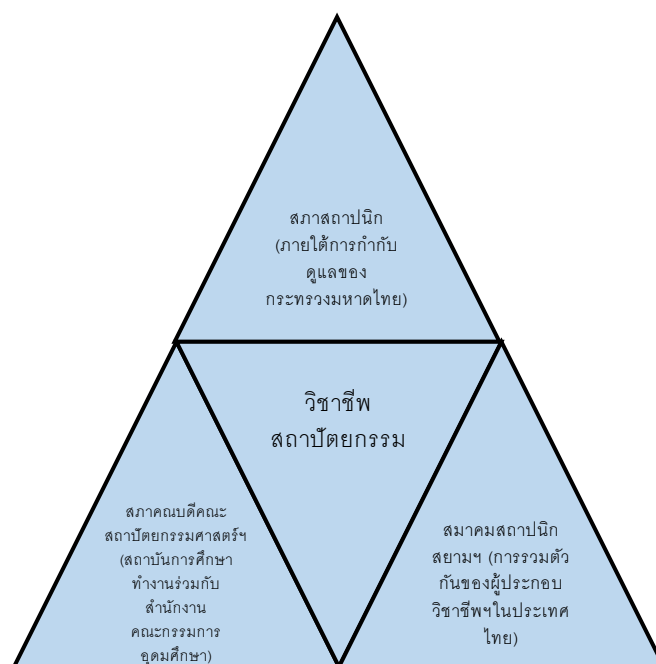
- ก. Communication ทักษะในการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น รวมไปถึงทักษะด้าน Public Speaking
- ข. Collaboration ทักษะในการทำงานกับผู้อื่น ซึ่งเกี่ยวข้องกับเป็น Leadership คือ ทักษะในการเป็นผู้นำ รู้ว่าสถานการณ์ไหนต้องนำอย่างไร และ Teamwork ทักษะในการทำงานเป็นทีมกับผู้อื่น
- ค. Critical thinking ทักษะในการคิดวิเคราะห์และทักษะในการแก้ปัญหา Problem Solving
- ง. Creativity ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะเอามาใช้ในการทำงานและการคิดแก้ปัญหา

ทักษะดังกล่าวเรื่องของการสื่อสาร หมายถึงไปถึงเรื่องของการพูด การจัดทำ presentation การเข้าสังคม การทำงานเป็นทีม ตลอดจนการสื่อสารผ่านทางระบบสารสนเทศซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในยุคปัจจุบัน ซึ่งทักษะดังกล่าวนี้สามารถเพิ่มเติมทักษะได้นอกจากสถาบันการศึกษาจะเป็นผู้สอน

5.3.2 องค์กรที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่าในประเทศไทยมีองค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยประกอบด้วย 3 หน่วยงานหลักได้แก่

1. สมาสถาปนิก
2. สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
3. สมาคมนิติคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 5.1 องค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ทั้ง 3 หน่วยงานหลักมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีความสำคัญเชื่อมโยงทั้งส่วนที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคการศึกษา ได้แก่

1. สภาสถาปนิก อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของภาครัฐ (กระทรวงมหาดไทย) มีพระราชบัญญัติสถาปนิกในการกำกับดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศ และ

ทำหน้าที่เป็นผู้แทนทางวิชาชีพสถาปัตยกรรมในการพิจารณาตลอดจนติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

2. สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นการรวมตัวกันของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทยในลักษณะของสมาคมวิชาชีพ เพื่อทำหน้าที่ส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งในหมู่ผู้ประกอบวิชาชีพด้วยกันและประสานงานติดต่อกับหน่วยงานภาครัฐและภาคการศึกษาเพื่อพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้ทันต่อสถานการณ์ตลอดเวลา
3. สมาคมนักศึกษาศาสนาสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย เป็นการรวมตัวกันของสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยทำงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา เพื่อพิจารณาข้อกำหนด ระเบียบข้อเสนอนะที่เกี่ยวกับส่วนวิชาการและจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน

หากพิจารณาจากบทบาทหน้าที่ตลอดจนวัตถุประสงค์ของแต่ละหน่วยงานแล้วมีการดำเนินการที่ส่งเสริมกัน และอยู่ภายใต้การกำกับดูแล และความร่วมมือจากภาครัฐ รวมถึงเป็นการรวมตัวกันอย่างเข้มแข็งของผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศ

ว่าการดำเนินการในปัจจุบันยังไม่เห็นภาพรวมของความร่วมมือระหว่างกันอย่างชัดเจน จากที่ได้รับฟังข้อคิดเห็นจากผู้ให้การสัมภาษณ์ทั้งกลุ่มองค์กรวิชาชีพ สถาบันการศึกษา และผู้ประกอบวิชาชีพ การพบว่าอุปสรรคหนึ่งของการพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมในภาพรวมคือ

- 1) ความร่วมมือระหว่างองค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

ความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อสามารถกำหนดทิศทางและนโยบายหลักด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศร่วมกันน่าจะส่งผลให้เกิดการพัฒนา เจริญต่อตรง และสร้างวาระงานสถาปัตยกรรมเป็นวาระการพัฒนาภาพของประเทศไทยเป็นองค์รวมได้เป็นอย่างดี เพราะมีความพร้อมทั้งทางด้านการศึกษา การพัฒนาวิชาชีพและการกำกับดูแล

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศสิงคโปร์และมาเลเซียที่อาจจะดูว่ามีขนาดของประเทศตลอดจนจำนวนของสถาปนิกที่น้อยกว่าประเทศไทย แต่ทว่าในแง่นโยบายจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลับมีความเข้มแข็งและสานต่อนโยบายการทำงานอย่างต่อเนื่องมากกว่าจากการสัมภาษณ์ผู้แทนจากประเทศสิงคโปร์กล่าวว่า “...ภาครัฐได้มีการกำหนดนโยบายด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในระยะยาวว่าต้องการให้ประเทศสิงคโปร์เป็น “Architectural Hub”

ของเอเชีย โดยมีนโยบายการพัฒนาทางกายภาพของประเทศในกรอบระยะเวลา 60 ปีที่ผ่านมา และต่อเนื่องในอนาคต...” (Ar. Ng Lye Hock, Larry)

ในขณะเดียวกันประเทศมาเลเซียโดยสภาสถาปนิกมาเลเซีย (LAM) ได้มีการประสานงานร่วมกับกระทรวงการก่อสร้าง และสมาคมวิชาชีพ (PAM) เพื่อสานต่อนโยบายของคณะกรรมการในแต่ละวาระอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดทำข้อมูลคู่มือการประเมิน การรับรองหลักสูตร สถาบันการศึกษาทั้งในและต่างประเทศอย่างชัดเจน และออกข้อกำหนดเรื่องการจัดทดสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาต และคู่มือการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพ (Log book) อย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม (Ar. Zuraina Leily Awalludin)

กรณี สปป.ลาว มีการพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องภายหลังจากที่ปรับหลักสูตรการศึกษาเข้าสู่กระทรวงการศึกษาที่เป็นหน่วยงานกลางในการดูแลเรื่องการศึกษาของประเทศ โดยปัจจุบันเน้นเรื่องของการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศโดยพัฒนาทางด้านภาษา การจัดทำความร่วมมือระหว่างองค์กร การแลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน เพื่อให้ นักศึกษามีทางเลือกในการทำงานในอนาคต (อาจารย์พิสิฐ สีหราช)

นโยบายหลักของประเทศในภาพรวมด้านการศึกษาวิชาชีพสถาปัตยกรรมควรมีความต่อเนื่องกันอย่างชัดเจนมีความร่วมมือกันระหว่างสภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพ และสถาบันการศึกษาซึ่งมีสภาคนบติฯ ทั้ง 3 หน่วยงานเสมือนเป็นตัวแทนของทั้งภาครัฐ เอกชน และการศึกษา เพื่อให้เกิดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม และมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเข้าทำงานในลักษณะของหน่วยงานนั้นมีวาระการทำงานที่ชัดเจน แต่คณะทำงานหรือผู้มาเป็นกรรมการต่างๆ มีการเปลี่ยนผ่านในแต่ละสมัยของคณะกรรมการชุดนั้นๆ จึงควรมีการวางยุทธศาสตร์ นโยบาย และกลยุทธ์ในการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องของนโยบายตลอดจนกระบวนการควรต้องชัดเจน มีมาตรฐานที่แน่นอน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหรือสถาบันการศึกษาทำงานได้ และผลักดันให้เกิดการพัฒนาทางกายภาพของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม

- 2) เป็นผู้ประสานงานเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สถาบันการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในฐานะตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพ

สิ่งที่หน่วยงานทั้งที่เป็นสภาวิชาชีพ และสมาคมวิชาชีพ ตลอดจนสภาคนบติฯ สามารถผลักดันหรือให้ความช่วยเหลือแก่ภาคการศึกษาได้ในฐานะที่เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพในแต่ละภาคส่วน อาทิ

- การช่วยเหลือในฐานะเป็นเครื่องมือในการต่อรอง ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถาบัน
- การจัดทำ MOU ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน
- การรวบรวมข้อมูล ข้อกำหนดด้านการประกอบวิชาชีพ มาตรฐานการเรียนการสอนในแต่ละประเทศ
- การผลักดันให้แก้ไขข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการศึกษา เช่นการเข้าฝึกงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนให้ผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมก้าวเข้าสู่ระบบความเป็นสากลอย่างแท้จริง เป็นต้น

5.3.3 แนวทางการตรวจรับรองและการประเมิน (Accreditation)

แนวทางการตรวจรับรองหลักสูตร ซึ่งในปัจจุบันทางสภาสถาปนิกเป็นผู้ทำการตรวจเพื่อรับรองปริญญาในการเข้าสู่ระบบการปฏิบัติวิชาชีพ โดยความร่วมมือกับคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สถาบันการศึกษาที่ผ่านการตรวจมาตรฐานคุณวุฒิทั้งวิชาการ และการตรวจเยี่ยมสถาบันการศึกษาแล้วผู้ที่จบการศึกษาจากสถาบันนั้นๆ จึงมีสิทธิ์ในการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตจากสภาสถาปนิกได้ ทั้งนี้จากสถานการณ์การเจรจาภายใต้กรอบอาเซียนได้มีการหารือในการตรวจรับรองหลักสูตรของกลุ่มประเทศสมาชิกที่เป็นการตรวจสอบการจะทำการประเมินภายใต้กรอบของอาเซียนโดยจัดตั้งเป็น Accreditation Board ร่วมกันทั้ง 10 ประเทศ

อย่างไรก็ตามในแง่ของการประเมินหลักสูตรยังมีหน่วยงานภายใต้กรอบอาเซียนอีกหนึ่งหน่วยงานได้แก่ ASEAN University Network ที่มีสมาชิกเครือข่ายมหาวิทยาลัยจาก 10 ประเทศสมาชิกได้มีการจัดทำเกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรขึ้นโดยเรียกว่าเป็น ASEAN University Network Quality Assurance (AUA-QA) เป็นระบบการรับรองคุณภาพและมาตรฐานระดับหลักสูตรเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศระดับสากล การประเมินรับรองหลักสูตรในระดับภูมิภาคซึ่งมีเครื่องมืออยู่แล้วได้แก่ AUN-QA โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนที่มีสมาชิกทุกประเทศ โดยมีการรับรองแล้วกว่า 360 หลักสูตร แต่มีเพียง 5 หลักสูตรด้านสถาปัตยกรรมจาก 2 ประเทศได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย และประเทศเวียดนามเท่านั้นที่มีการยื่นขอและผ่านการประเมิน (รองศาสตราจารย์ ดร.นันทนา คชเสนี) เมื่อพิจารณาแล้วหากกระบวนการการตรวจประเมินดังกล่าวสามารถผนวกเข้าด้วยกันกับการตรวจประเมินของสภาสถาปนิกและเกณฑ์การจัดทำมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษา (TQF) ได้โดย AUN-QA เป็นการประเมินในระดับหลักสูตรมีลักษณะเทียบเท่าในระดับสากลและเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคการพิจารณานำเข้ามาผนวกกันก็จะส่งผลให้การประเมินในปัจจุบันสามารถใช้เป็นเกณฑ์เดียวกันได้และน่าจะช่วยลดภาระของการจัดทำเอกสาร

ต่างๆภายในคณะและตัวหลักสูตรได้ แต่ทว่าในขั้นตอนการดำเนินการสถาบันการศึกษาคงต้องนำกลับไปพิจารณาในแง่ความพร้อมของผู้ที่จะเข้ามาจัดทำและเขียนรายงานการประเมินตามรูปแบบของ AUN-QA อีกครั้งหนึ่ง

ดังนั้นคณะผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะยังไม่มีคามจำเป็นในขณะนี้เพราะว่ามีเครื่องมือหรือมีการตรวจประเมินภายใต้ ASEAN University Network อยู่แล้วหากมีการผลักดันให้การจัดทำ AUN-QA เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจประเมิน/ รับรองได้จะทำให้ลดการซ้ำซ้อนของสาขา คณะหรือหลักสูตรที่จะทำการตรวจรับรองและการรับรองหลักสูตรภายใต้ AUN-QA เป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติอยู่แล้ว ดังนั้นการผลักดันให้มีการตรวจรับรองเพียงเกณฑ์เดียว หรือการจัดทำให้เป็นหน่วยงานกลางน่าจะส่งผลดีต่อประเทศและลดการซ้ำซ้อนในการดำเนินการได้ แต่อุปสรรคที่ต้องตระหนักคือกระบวนการของการจัดทำตามกรอบการรับรองที่ต้องมีการศึกษาถึงขั้นตอนและเทียบเคียงกับหลักสูตรสถาปัตยกรรมจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นที่ผ่านการประเมินตามกรอบ AUN-QA เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

5.3.4 การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในระยะยาว

1) การพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับกรอบของการเจรจา CPC

ด้วยเนื้อหาของการให้บริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมมีนิยามตามกรอบการเจรจาของ WTO ที่กำหนดนิยามของ CPC ไว้อย่างชัดเจนดังนั้นการพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับกรอบของการเจรจา CPC ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมในงานบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะการทำงานครอบคลุมทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ

- ความรู้ด้านการบริการด้านที่ปรึกษาและขั้นตอนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Advisory and pre-design architectural services)
- ความรู้ด้านการบริการด้านการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Architectural design services)
- ความรู้ด้านการดำเนินงานตามสัญญาว่าจ้าง (Contract administration services)
- ความรู้ด้านการบริการออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่รวมการดำเนินงานตามสัญญาจ้าง (Combined architectural design and contract administration services)
- ความรู้ด้านการบริการด้านอื่น ๆ ทางสถาปัตยกรรม (Other architectural services) อาทิ การเตรียมวัสดุที่ใช้ในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์และการนำเสนอ

โครงการแก่สาธารณะ ตัวแบบแสดงสถานที่ตั้งจริงในระหว่างช่วงของการก่อสร้าง
การจัดให้มีคู่มือปฏิบัติงานและอื่น ๆ

จึงสามารถเป็นแนวทางให้หน่วยงานวิชาชีพที่เป็นผู้กำหนดมาตรฐานเนื้อหาวิชา หรือ
แต่ละสถาบันพิจารณาเน้นหลักสูตรให้เข้ากับบริบทของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพ
สถาปัตยกรรมได้ในอนาคต

2) การพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กับการประกอบวิชาชีพด้าน
สถาปัตยกรรม

การพัฒนาแนวทางการศึกษาให้สัมพันธ์กับการประกอบวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมและ
การออกไปอนุญาตของสภาสถาปนิกเพื่อเป็นการสร้างผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางและสอดคล้องกับการ
ปฏิบัติวิชาชีพในระดับสากล ตามที่สภาสถาปนิกได้ออกกฎกระทรวงกำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรม
พ.ศ. 2549 ออกตามความในพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 เพื่อกำหนดงานในวิชาชีพ
สถาปัตยกรรมควบคุมไว้ 5 ประเภท ได้แก่

...“ข้อ 3 งานในวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมแต่ละสาขา มีดังต่อไปนี้

(1) งานศึกษาโครงการ หมายถึง การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ การ
กำหนดความต้องการและข้อจำกัดเป็นโครงการย่อย การจัดทำสาระความต้องการสำหรับการ
ออกแบบโครงสร้างของโครงการ การจัดทำแผนงาน และการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กับโครงการ

(2) งานออกแบบ หมายถึง การกำหนดรายละเอียดโครงการ การกำหนด
แนวความคิดในการออกแบบและวางผัง การพัฒนารูปแบบ การจัดทำแบบและเอกสารการ
ก่อสร้าง การกำหนดรูปแบบและรายการวัสดุก่อสร้าง การประมาณราคาค่าก่อสร้าง และการ
ตรวจสอบรูปแบบระหว่างการก่อสร้างในงานสถาปัตยกรรมทั้งที่ก่อสร้างใหม่ ดัดแปลง รื้อถอน
เคลื่อนย้าย บูรณะ พื้นฟู หรืออนุรักษ์

(3) งานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง หมายถึง การบริหารจัดการและจัดทำ
แผนการบริหารโครงการ การกำหนดหลักเกณฑ์โครงการ การคำนวณราคาและควบคุมค่าก่อสร้าง
การควบคุมการก่อสร้างดัดแปลง ซ่อมแซม รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารหรือสิ่งก่อสร้างให้เป็นไป
ตามรูปแบบรายการและสัญญา การวินิจฉัยแผนงานและวิธีการก่อสร้าง การรับรองผลการทดสอบ
วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการ และให้หมายรวมถึงการวางแผนการดำเนินงาน การ
บำรุงรักษาและการบริหารจัดการทรัพย์สินอาคารในงานสถาปัตยกรรมทั้งที่ก่อสร้างใหม่ ดัดแปลง
รื้อถอน เคลื่อนย้าย บูรณะ พื้นฟูหรืออนุรักษ์

(4) งานตรวจสอบ หมายถึง การสำรวจ การค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ รวมทั้งการหาข้อมูลและสถิติต่าง ๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตรวจสอบรูปแบบ อุปกรณ์ ประกอบของอาคาร ระบบสุขอนามัยหรือสิ่งแวดล้อม ระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย ระบบบริหารจัดการเพื่อความปลอดภัยในอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง งานตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัยในอาคารในด้านสถาปัตยกรรมควบคุม รวมทั้งงานระบบอาคารที่เกี่ยวข้อง และการออกเอกสารรับรองผลการตรวจสอบ

(5) งานให้คำปรึกษา หมายถึง การให้ข้อเสนอแนะหรือการตรวจสอบเพื่อให้คำปรึกษาในงานตาม (1) (2) (3) หรือ (4)..."

ดังนั้นเพื่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษาที่หลากหลายและมีความชำนาญเฉพาะทางสามารถพัฒนาหลักสูตรการศึกษาเพื่อเน้นด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะและสามารถสอดคล้องกับข้อกำหนดและกฎหมายที่มีอยู่แล้วในการพัฒนาต่อยอดในการออกไปอนุญาตการประกอบวิชาชีพเฉพาะทางให้แก่ผู้จบการศึกษาได้ เพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้แก่ผู้ศึกษาตามความสนใจและความถนัดเฉพาะบุคคล

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยพบประเด็นที่มีนัยสำคัญที่อาจจะเป็นอุปสรรค หรือความล่าช้าในแง่ของความร่วมมือระหว่างประเทศ ตลอดจนมีการออกข้อกำหนดด้านการศึกษาในระดับชาติเพิ่มเติมระหว่างการศึกษาวิจัยงานฉบับนี้ ดังนั้นจึงควรพิจารณาเพื่อจะได้จัดทำกรวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องไปในประเด็น ดังนี้

- 1) กฎหมายในเรื่องของการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ยังไม่เปิดกว้างให้การเป็นสถาปนิกอาสาสมัครทำงานได้อย่างเต็มที่ อาทิ กฎหมายแรงงาน กฎหมายการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว เป็นต้น
- 2) การประเมินรับรองหลักสูตรในระดับภูมิภาคซึ่งมีเครื่องมืออยู่แล้วได้แก่ AUN-QA โดยเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนที่มีสมาชิกทุกประเทศ โดยมีการรับรองแล้วกว่า 360 หลักสูตร จึงควรที่จะทำการศึกษหลักสูตรที่ผ่านการประเมินดังกล่าวในฐานะ Best practice ในการเปรียบเทียบกับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยเพื่อช่วยในการพัฒนาหลักสูตร หรือแนวทางการจัดทำกระบวนการ ข้อเสนอแนะ และ/หรืออุปสรรคอันอาจจะเกิดขึ้นระหว่างการยื่น

ขอประเมิน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการยกระดับการศึกษาของไทยในระดับ
นานาชาติ

- 3) การจัดตั้งกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดยมี
พระราชบัญญัติการอุดมศึกษาออกมาใหม่ ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินและ
รับรองที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและสภาวิชาชีพจึงควรมีการพิจารณา กำหนด
ยุทธศาสตร์ตลอดจนแนวทางนโยบายของสภาวิชาชีพในการดำเนินการในอนาคต

ดังนั้นสิ่งที่จำเป็นที่สุดคือการพัฒนาทั้งองค์ความรู้ของกลุ่มวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างเป็น
รูปธรรม การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่จำเป็นต่อประ
เทศชาติที่ครอบคลุมทุกระดับชั้นของของภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้นการผลักดันให้เกิดการ
พัฒนาทางกายภาพของประเทศไทยย่อมก่อให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
ไทย เพราะวิชาชีพสถาปัตยกรรมเป็นต้นน้ำในการผลิตของกลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้าง ดังนั้นการ
ผลักดันให้กลุ่มวิชาชีพสถาปัตยกรรมเข้าสู่ความเป็นสากลย่อมสร้างมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับ
ให้ทั้งคนในประเทศและต่างประเทศเกิดความเชื่อถือและต่อยอดไปยังวิชาชีพที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ได้
ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กฎกระทรวงกำหนดวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2549. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 123 ตอนที่ 70 ก เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2549

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. กระทรวงพาณิชย์. 2561. พิธีสารอนุวัติข้อผูกพันเปิดตลาด บริการชุดที่ 10 ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน และ ข้อผูกพันเปิดตลาดบริการชุดที่ 10 ของไทย ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วย บริการของอาเซียน.

กุลธิดา สิงห์สี. บทความวิชาการเรื่อง อุดมศึกษาไทยในอาเซียน รูปแบบ แนวโน้ม และทิศทางการปรับตัวในอนาคต. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ตุลาคม 2556-มีนาคม 2557. หน้า 13-23

ข้อบังคับสภาสถาปนิกว่าด้วย การรับรองปริญญา อนุปริญญา และประกาศนียบัตร ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม พ.ศ. 2545. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 120 ตอนพิเศษที่ 68 ง เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2546

ข้อบังคับสภาสถาปนิก ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมแต่ละระดับ การออกใบอนุญาต การต่อใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การออกใบแทนใบอนุญาต และการออกหลักฐานรับรองการได้รับใบอนุญาต พ.ศ. 2552. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 126 ตอนพิเศษ 140ง เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2552

ศูนย์วิจัยกฎหมายและการพัฒนา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2552. โครงการศึกษาผลกระทบจากการเปิดตลาดการค้าบริการวิชาชีพสถาปัตยกรรม. สถาปนิก

ดาวิชา ศิริวัชรรัตน์. 2559. AUN-QA Guidebook. โครงการพัฒนาแนวทางการเขียน

รายงาน AUN-QA. พฤษภาคม 2559

พรพรม มั่นนนทรัตน์. 2555. ความสัมพันธ์ของการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องของผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม (พวต.) กับโครงการสถาปนิกอาเซียน. Academic Journal of Architecture, 61, 85-100.

พระราชกฤษฎีกากำหนดงานในอาชีพและวิชาชีพที่ห้ามคนต่างด้าวทำ. 2522. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 96 ตอนที่ 80 เมื่อวันที่ 14 พฤษภาคม 2522

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 10 ก เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2543

พัชรพล วังบุญสิน และคณะ. 2549. การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

พัชรพล วังบุญสิน. 2552. บทบาทของการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน บทความวิชาการในศูนย์โลกสัมพันธ์ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระเบียบคณะกรรมการสภาสถาปนิกว่าด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์และขอบเขตหมวดวิชาของมาตรฐานวิชาการในสาขาสถาปัตยกรรมควบคุม ประกาศเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2548

สถาบันการศึกษาที่สภาสถาปนิกรับรอง, 2561 Available from: <http://www.act.or.th>, พฤษภาคม 2561.

สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์. 2547. คู่มือสถาปนิก. กรุงเทพมหานคร: พลัสเพลส.

สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์. 2561 Available from: <http://www.asa.or.th>, พฤษภาคม 2561.

สภาคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย. 2561 Available from: <https://sites.google.com/site/cdastthai/> , พฤษภาคม 2561

ศูนย์ข้อมูลการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2558. Available from: <http://www.dtn.go.th>, สิงหาคม 2553

อนพัทธ์ หนองคู. 2557. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเคลื่อนย้ายแรงงานของสถาปนิกไทยภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.

อาเซียนการศึกษา กลไกขับเคลื่อนความเข้มแข็งแก่ประชาคมอาเซียน สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552

เอกสารประกอบการประชุมในการพิจารณามาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยสภาคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 2561

ASEAN MUTUAL RECOGNITION ARRANGEMENT ON ARCHITECTURAL SERVICES
(online) Available from: <https://asean.org/wpcontent/uploads/images/archive/21137.pdf>, January, 2018

ASEAN. University Network (AUN). (online) Available from: <http://www.aunsec.org>
November 2018

ASEAN University Network Quality Assurance: Guide to AUN-QA Assessment at Programme Level Version 3.0, 2016. March, ASEAN University Network (AUN).

Board of Architects, Malaysia (online) Available from: <https://www.lam.gov.my/> May 2018

Board of Architects, Singapore (online) Available from: <https://www.boa.gov.sg/> May 2018

Canberra Accord. (online) Available from: <http://www.canberraaccord.org/aboutus/home.aspx>, October 2018.

Gafar, Mudashir and Kasim, Rozilah and Martin. (2012) Toward a more entrepreneurship architectural education in Malaysia. In: International Conference on Technology Management, Business and Entrepreneurship 2012 (ICTMBE 2012), 18-19 December 2012, Renaissance Melaka Hotel, Melaka. (online) Available from: <http://eprints.uthm.edu.my/3388/> October, 2018.

Handbook on Liberalization of Professional Services through Mutual Recognition in ASEAN: Architecture Services. 2015. Jakarta: ASEAN Secretariat.

The Manual of Accreditation for Architectural Programme, 2013 Malaysia, Board of Architects Malaysia

National University of Laos. (online) Available from: <http://www.nuol.edu.la/> May 2018.

National University of Singapore. (Online) Available from: <http://www.sde.nus.edu.sg/> May 2018.

QS World University Rankings. 2019. Top universities: Architecture / Built Environment. Available from: <https://www.topuniversities.com/university-rankings/university-subject-rankings/2019/architecture>

Report of the 18th ASEAN Architect Education Committee (AAEC) was held on 15 May 2017 in Kuala Lumpur, Malaysia.

Report of the 31th ASEAN Architect Council (AAC) was held on 12 October 2017 in Siem Reap, Cambodia.

Report of the 33th ASEAN Architect Council (AAC) was held on 23 May 2018 in Singapore.

Report of the 35th ASEAN Architect Council (AAC) was held on 14 February 2019 in Brunei Darussalam.

Roger K. Lewis “ARCHITECT? A Candid Guide to the Profession” Revised edition, The MIT Press. Massachusetts Institute of Technology, 1998

Singapore University of Technology and Design. (online) Available from:
<https://asd.sutd.edu.sg/> May 2018.

THE PROVISIONAL CENTRAL PRODUCT CLASSIFICATION GROUP 867
ARCHITECTURAL, ENGINEERING AND OTHER TECHNICAL SERVICES
(online) Available from:
<http://acpecc.net/v2/dl/PROVISIONAL%20CPC%20GROUP%20867.pdf>, May, 2018.

UIA (International Union of Architects) “ UIA Accord on Recommended International Standards of Professionalism in Architectural Practice”, 3rd, December, 2006

UIA (International Union of Architects) “UIA and Architectural Education Reflections and Recommendations” Berlin , September, 2008

UNESCO/UIA CHARTER FOR ARCHITECTURAL EDUCATION Revised Edition 2011

(online) Available from: https://etsab.upc.edu/ca/shared/a-escola/a3-garantia-de-qualitat/validacio/0_chart.pdf November 2018.

ประวัติคณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการวิจัย

- ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางอภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mrs. Attayanant Jitrojanaruk
- ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
- เวลาที่ใช้ทำวิจัย (ชั่วโมง : สัปดาห์) 10 ชั่วโมง : สัปดาห์
- หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
หลักสูตรสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน
จังหวัดกรุงเทพฯ 10220
โทรศัพท์ 02 522 6637
E-mail: attayanant@yahoo.com

5. ประวัติการศึกษา

- 2541 สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สถาปัตยกรรม)
มหาวิทยาลัยรังสิต
- 2541 ประกาศนียบัตร Certificate of Facility Management
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- 2542 ประกาศนียบัตร Certificate of English for Academic Purpose
Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT), CELL, Victoria, Australia
- 2544 ปริญญาโท Master of Social Science (Environment and Planning)
Royal Melbourne Institute of Technology (RMIT), Victoria, Australia

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

คุณวุฒิด้านวิชาชีพ ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ระดับภาคีสถাপนิก
ใบอนุญาตเลขที่ ภ.สถ. 7777

ประวัติการทำงาน

- สถานที่: สภาสถาปนิก
- ระยะเวลา: ตั้งแต่ มกราคม 2545 – 2555
- ตำแหน่ง: หัวหน้าสำนักงานสภาสถาปนิก (พฤษภาคม 2551 – สิงหาคม 2555)
ผู้ช่วยหัวหน้าสำนักงาน ดูแลฝ่ายเลขาธิการและฝ่ายต่างประเทศ (มกราคม 2545 – พฤษภาคม 2551)
- สถานที่: บริษัท Grand Builder จำกัด
- ระยะเวลา: มิถุนายน 2541 – ธันวาคม 2541

- ร่วมเป็นคณะกรรมการของสภาสถาปนิก ในเรื่อง
  - อนุกรรมการด้านการต่างประเทศ
  - อนุกรรมการด้านมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ
  - อนุกรรมการเรื่องกฎกระทรวง ข้อบังคับ สภาสถาปนิก
  - คณะทำงานด้านการประกวดแบบสัณามิ เป็นต้น
- อาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โปรแกรมสถาปัตยกรรมศาสตร์รับผิดชอบสอนในวิชาออกแบบเบื้องต้น กฎหมายควบคุมอาคาร ปฏิบัติวิชาชีพและกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค การวางผังเมืองเบื้องต้น และภาษาอังกฤษสำหรับงานสถาปัตยกรรม
- ผู้บรรยายพิเศษ เรื่องการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ในวิชาการปฏิบัติวิชาชีพ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ทำหน้าที่เป็นล่ามให้กับโรงเรียนโชคชัย (ครูเกี้ยว) ในการเข้าพบเพื่อศึกษาดูงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการของประเทศออสเตรเลีย รัฐ Adelaide ในเดือนกันยายน 2544
- เข้าร่วม Workshop for General Agreement on Trade in Services (GATS) ระหว่างวันที่ 20-22 กุมภาพันธ์ 2545 จัดโดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และ Japan International Cooperation Agency (JICA)
- เข้าอบรมในโครงการ “The Regional Training Course for Trainers in the Promotion of a Non-Handicapping Environment for person with disabilities” ระหว่างวันที่ 25 กุมภาพันธ์ ถึง 11 มีนาคม 2545 ณ อาคารสหประชาชาติ กรุงเทพฯ จัดโดย Asia-Pacific Development Center in Disability (APCD) และ ESCAP
- เข้าร่วมการบรรยาย ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการประชุมวิชาการ เรื่อง “Innovation Educational, Professional, Technological Progress” ระหว่างวันที่ 30-31 พฤษภาคม 2546 โดยบรรยายในหัวข้อเรื่อง Universal Design ในการออกแบบผังชุมชนเมืองและผังเมือง
- เป็นผู้แทนสภาสถาปนิกเข้าร่วมการประชุม ASEAN Forum on Trade in Services “Towards a free flow of Services in ASEAN” ระหว่างวันที่ 5-6 กรกฎาคม 2548 ณ กรุงฮานอย ประเทศเวียดนาม
- เป็นผู้แทนสภาสถาปนิกเข้าร่วมการประชุม ASEAN Forum on Trade in Services ครั้งที่ 2 “Raising the Competitiveness of ASEAN Services Industry” ระหว่างวันที่ 9-10 พฤษภาคม 2550 ณ ประเทศสิงคโปร์
- เป็นผู้แทนสภาสถาปนิกเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการประสานงานด้านการบริการ The Coordination Committee of Service (CCS) ตั้งแต่การประชุมครั้งที่ 39, 45 – 61 รวมตลอดระยะเวลา 6 ปี ในการประชุม ในเรื่องข้อตกลงการยอมรับคุณสมบัติร่วมกันในสาขาสถาปัตยกรรม (Mutual Recognition Arrangement) ด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน (ป-2)

Recognition Arrangement (MRA) in Architecture Services) โดยการประชุมได้จัดเวียนไปทุกประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

ผลงานด้านวิชาการ

- จัดทำรายงานการสัมมนาเรื่อง การออกแบบอาคารให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนชราและคนพิการ จัดหมายข่าวสภาสถาปนิก ปีที่ 1 ฉบับที่ 5 เมษายน-พฤษภาคม 2545
- จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง Universal Design ในการออกแบบผังชุมชนเมืองและผังเมือง (Relationship between Universal Design and the Scope of Urban Design and planning) บรรยาย ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการประชุมวิชาการ เรื่อง “Innovation Educational, Professional, Technological Progress” ระหว่างวันที่ 30-31 พฤษภาคม 2546
- จัดทำเอกสารวิชาการ เรื่อง ตัวอย่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติของต่างประเทศ โดยเป็นผู้บรรยายในหัวข้อดังกล่าว ในโครงการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางในการวางรูปแบบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติให้สอดคล้องกับมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพน้ำพุร้อนธรรมชาติ, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่อ สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- งานวิจัยเรื่องโครงการถอดชุดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานกรณีศึกษา: การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ วิชา ออกแบบสถาปัตยกรรม กับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย (โครงการบ้านมั่นคง ชุมชนพระราม 9 บ่อ 3)
- งานวิจัยเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์งานสถาปัตยกรรมประเภทศาสนสถานเพื่อส่งเสริมเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษากรุงเทพมหานครเขตบางเขน (2560) กองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (หัวหน้าโครงการ)
- งานวิจัยโครงการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้า บริการภายใต้ประชาคมอาเซียนได้รับทุนสนับสนุนจาก สกว. (หัวหน้าโครงการ)
- งานวิจัยโครงการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อความเป็นมหาวิทยาลัยสีเขียว. (2559) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (นักวิจัยร่วมโครงการ)
- งานวิจัยโครงการพัฒนาชุมชนแบบองค์รวม โดยการใช้พื้นที่สาธารณะ และ การใช้การ ทรัพยากรอาคารอย่างยั่งยืน. (2560) ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) (นักวิจัยร่วมโครงการ)
- งานวิจัยโครงการวิจัยต้นแบบการพัฒนาปรับปรุงอาคารเพื่อเข้าสู่การออกแบบสถาปัตยกรรม เพื่อคนทั้งมวล กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สนับสนุนโดยกองทุนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร (นักวิจัยร่วมโครงการ)
- งานวิจัยโครงการการพัฒนาพื้นที่รอบสถานีขนส่งมวลชนบริเวณสถานีมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

นักวิจัยที่ 1

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นาย มณฑล จันทร์แจ่มใส
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Monton Janjamsai
  2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 39299-00076-997
  3. ตำแหน่งปัจจุบัน คณบดี คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
เวลาที่ใช้ทำวิจัย (ชั่วโมง : สัปดาห์) 10 ชั่วโมง : สัปดาห์
  4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์
อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail)
หลักสูตรสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
เลขที่ 9 ถนน แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน
จังหวัดกรุงเทพฯ 10220
โทรศัพท์ 02 522 6637
E-mail: monton@pnri.ac.th
  5. ประวัติการศึกษา
- 2533 สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สถาปัตยกรรม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2541 การวางแผนภาคและเมืองมหาบัณฑิต (การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม) สถาบัน
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2552 การวางแผนภาคและเมืองดุสิตบัณฑิต (การวางแผนชุมชนเมืองและสภาพแวดล้อม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

นักวิจัย 2

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นาง พัทธา สืบศิริ
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mrs. Pattra Suebsiri
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3101202192932
3. ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์
เวลาที่ใช้ทำวิจัย (ชั่วโมง : สัปดาห์) 10 ชั่วโมง : สัปดาห์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์
อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
หลักสูตรสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
เลขที่ 9 ถนน แจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน จังหวัดกรุงเทพฯ 10220
โทรศัพท์ 02 522 6637
E-mail: pattra@pnru.ac.th/ psuebsiri@gmail.com

5. ประวัติการศึกษา
  - 2535 ปริญญาตรีสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 2)
หลักสูตรสถาปัตยกรรมหลัก คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง
  - 2536 หลักสูตรภาษาอังกฤษ สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Certificate of Talk base English
Language, Asian Institute of Technology: AIT).
  - 2538 ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
หลักสูตรการจัดการเทคโนโลยี (Management of Technology)
สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (Asian Institute of Technology: AIT)
  - 2540 หลักสูตรการบริหารจัดการปฏิบัติการวิชาชีพ (Certificate of Professional Practice
Management) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
  - 2547 หลักสูตรการจัดการสำหรับผู้บริหาร (Certificate of Executive Management)
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (National Institute of Development Administration:
NIDA)
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ
  - 2533-2535 อาจารย์พิเศษสอนศิลปะ เพื่อเตรียมความพร้อมในการสอบ ความถนัดทางสถาปัตยกรรม
โรงเรียนสอนศิลปะสมดุไท
  - 2533 อาสาสมัครนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ บริการชุมชนสร้างบ่อเก็บน้ำ ที่จังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร เนื่องจากประสบภัยพิบัติจากพายุไต้ฝุ่นเกย์
  - 2533 นักศึกษาฝึกงานด้านสถาปัตยกรรม บริษัทอินเตอริสแควร์ (Trainee, Inter square
Architect, Bangkok, Thailand)
  - 2535-2536 สถาปนิก บริษัททีเค (Architect, TEAC Co., Ltd., Bangkok, Thailand)
  - 2536-2538 อาสาสมัครทางด้านศิลปกรรมร่วมกับนักศึกษานานาชาติ (Volunteer Artist, The Faculty's
Thai Student Committee); School of Management, Asian Institute of Technology: AIT)
  - 2537-2548 อาจารย์ประจำ สาขาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
(Instructor, Department of Architecture, Faculty of Architecture, Kasetsart
University)
  - 2541 เหนรัญญิกโครงการประชุมของสมาคมสถาปนิกสยามร่วมกับสถาบันการศึกษา ประเทศ
อินโดนีเซีย (Thai Architecture Faculty Organization and The Association of Siamese
Architect under Royal Patronage, Jakarta, Indonesia)
  - 2542 เหนรัญญิกโครงการประชุมของสมาคมสถาปนิกสยามร่วมกับสถาบันการศึกษา ประเทศ
ฝรั่งเศส (Thai Architecture Faculty Organization and The Association of Siamese
Architect under Royal Patronage, Paris, France)

- 2543 สัมมนาการจัดการพลังงาน โดยสาขาสถาปัตยกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์ จังหวัดกระบี่ (Energy Seminar; Department of Architecture, Faculty of Engineering, Kasetsart University, Krabi, Thailand)
- 2543-2545 วิทยากร เรื่อง “รุ่มไม้-ชายคา” โครงการฝึกอบรมวิชาชีพ สำหรับบุคคลทั่วไป (Professional Practice Public Seminar; Rom-Mai-Chai-Ka, Kasetsart University, Bangkok, Thailand)
- 2545-2546 วิทยากร เรื่อง “การวางแผนและบริหารการก่อสร้าง” โครงการฝึกอบรม สำหรับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ กรมป่าไม้ (Professional Practice Public Seminar; Forest Team, Department of Forest, Bangkok, Thailand)
- 2549-2555 อาจารย์พิเศษ สาขาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2549-2551 อาจารย์พิเศษ สาขาศิลปกรรม คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- 2555 อาจารย์ประจำสาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 2556 วิทยากรบรรยาย เรื่อง “Community Based Learning in Architecture” โครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างประเทศอาเซียน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีแห่งประเทศมาเลเซีย (University of Technology Malesia: UTM)
- 2557 วิทยากรบรรยาย หลักสูตร “การควบคุมงานก่อสร้างอาคารและงานระบบ” เรื่อง “Lean in Construction Management” โครงการฝึกอบรม สถาปนิกวิศวกร การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (Provincial Authority Electricity: PAE) รุ่นที่ 1-2
- 2557 วิทยากรบรรยายหลักสูตร “อบรมการควบคุมงบประมาณในโครงการก่อสร้าง” โครงการฝึกอบรม สถาปนิกและวิศวกรของบริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)

ประสบการณ์วิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือความเชี่ยวชาญ

- 2533-2551 โครงการออกแบบสถาปัตยกรรม (Architecture Design)
- บ้านพักอาศัย (Kanjana's House, Seagate's House, Dolphin's House, Manila, Philipin)
  - โรงงานผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องดื่มสำเร็จรูป ฟิตเน่ (Fitnee's Factory)
  - คอนโดมิเนียม-สโมสรศรีนครินทร์ และสโมสรบางบัว
  - บัณฑิตวิทยาลัยเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  - ปรับปรุงสถาปัตยกรรมภายในอาคาร สาขาวิศวกรรมเคมี คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  - โรงงานผลิตภัณฑ์นม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  - ปรับปรุงอาคารศูนย์ประชุมอาคารวิจัยข้าวโพด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- โรงงานและร้านค้า ศูนย์ผลิตภัณฑืข้าวโพด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  - อาคารศูนย์เรียนรวม วิทยาเขตศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 2537-2549 เอกสารประกอบการสอน สาขาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- เอกสารประกอบการสอนวิชา เทคโนโลยีอาคาร 1 (Building Technology 1)
  - เอกสารประกอบการสอนวิชา ออกแบบสถาปัตยกรรม 5 (Architectural Design5)
  - เอกสารประกอบการสอนวิชา แนวคิดทฤษฎีทางสถาปัตยกรรม (Architectural Design Criteria and Concept)
  - เอกสารประกอบการสอนวิชา การบริหารโครงการสถาปัตยกรรม I-II (Architectural project management I-II)
  - เอกสารประกอบการสอนวิชา การปฏิบัติวิชาชีพทางสถาปัตยกรรม (Professional Practice)
7. ประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย งานวิจัยที่ทำเสร็จแล้ว : ชื่อผลงานวิจัย ปีที่พิมพ์ การเผยแพร่ และแหล่งทุน (อาจมากกว่า 1 เรื่อง)

ผลงานวิชาการ / ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์แล้วเสร็จ

- Suebsiri, P. (2001) "Architectural Project Management I", Faculty of Architecture Kasetsart University Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P. (2001) "Architectural Project Management II", Faculty of Architecture Kasetsart University Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P. (2001) "Basic Design of Interior Architectural", Rom-Mai-Chai-Ka-Satapat; Kasetsart University Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P. (2001) "Architectural Project Management: A Case Study of Dairy Factory Kasetsart University", Kasetsart University Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P. (2001) "Architectural Project Management: A Case Study of Lifecycle", Department of Forest Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P., Sangwachirapibal, P., and Wiratchapan, S. (2003) "Research- or Process-Oriented in Architectural Design: A Case Study of Sophomore Students in Architectural School, Kasetsart University",
- The 1st Professional and Academic Collaborative Symposium (the 6th Council of Deans of Architecture School Conference) on Innovation: Educational, Professional, and Technological Progress, Bangkok, Thailand

- Suebsiri, P., Yimprayoon, C. (2003) "Sensible Architecture for Preschool Children", the 1st Professional and Academic Collaborative Symposium (the 6th Council of Deans of Architecture School Conference) on Innovation: Educational, Professional, and Technological Progress, Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P., (2005) "Excellent Healthy", the 2nd Award of Health and Happy Journal Viphavadh Hospital, Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P., Yimprayoon, C. (2005) "Learning Environmental Design", the 9th Academic Symposium (Sarasart Conference) on Chulalongkorn University Bangkok, Thailand
- Suebsiri, P., Bontham, D. and Yimprayoon, C. (2006) "The Design of Learning Environment Based on Constructionism", the 44th Academic Kasetsart International Symposium, Bangkok, Thailand
- ธนภณ พันธเสน, L. Bart, พัชรา สืบศิริ. (2556) "รายงานสรุปผลการศึกษาเชิงประเมินผลของการจัดทำทางจักรยานโดยกรุงเทพมหานคร", กรุงเทพมหานคร.
- มณฑล จันทน์แจ่มใส, อธิยานันท์ จิตรโรจนรักษ์, พัชรา สืบศิริ. (2556) "โครงการถอดชุดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานกรณีศึกษา: การบูรณาการการจัดการเรียนรู้ วิชา ออกแบบสถาปัตยกรรม กับการพัฒนาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อย (โครงการบ้านมั่นคง ชุมชนพระราม 9 ปอ 3)", กรุงเทพมหานคร.

นักวิจัย 3

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นาย บัญชา บุณณสิงห์
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Buncha Buranasing
  2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
  3. เวลาที่ใช้ทำวิจัย (ชั่วโมง : สัปดาห์) 10 ชั่วโมง : สัปดาห์
  4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail)
หลักสูตรสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
เลขที่ 9 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงอนุสาวรีย์ เขตบางเขน
จังหวัดกรุงเทพฯ 10220
โทรศัพท์ 02 522 6637
E-mail: bunchaburanasing@gmail.com
  5. ประวัติการศึกษา
- 2533 สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สถาปัตยกรรม)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- 2540 เชนพัฒนศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ

ประวัติการทำงาน

- 2557 อาจารย์ประจำ สาขาสถาปัตยกรรม
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 2551-2556 อาจารย์พิเศษสาขาสถาปัตยกรรม
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- 2547-2556 กรรมการผู้จัดการ บริษัท แสนประสะ จำกัด
ที่ปรึกษา ออกแบบสถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมภายใน ภูมิสถาปัตยกรรม เช่น

รายละเอียดงาน

- โครงการบ้านพักอาศัย 2 ชั้น ม.ปัญญา-รามอินทรา กทม. : รับผิดชอบในการวางผัง, ออกแบบสถาปัตยกรรมและภูมิสถาปัตยกรรม และควบคุมการก่อสร้าง
- โครงการโรงพยาบาลมกุฏศิวิวันเขาใหญ่(ปากช่องนานา) จ.นครราชสีมา: รับผิดชอบในการวางผัง, ออกแบบทางด้านภูมิสถาปัตยกรรม และควบคุมการก่อสร้าง
- โครงการพระมหาเจดีย์มกุฏศิวิวัน เขาใหญ่ จ.นครราชสีมา : รับผิดชอบในการออกแบบภูมิทัศน์ และควบคุมการก่อสร้างโดยรอบเจดีย์
- โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม กทม. : รับผิดชอบในการวางผัง, ออกแบบรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรมและควบคุมการก่อสร้างบริเวณระหว่างอาคารสาธิตจุฬาฯ 50 ปี กับอาคาร 2
- โครงการถนนสายกระบี่-อ่าวลึก จ.กระบี่: รับผิดชอบในการออกแบบทางด้านภูมิสถาปัตยกรรมบริเวณวงเวียน , เสาไฟฟ้าบริเวณ เกาะกลางและราวสะพานข้ามคลอง
- โครงการสำรวจออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์สวนสาธารณะ ของกรมทางหลวงชนบท 5 แห่ง ได้แก่ บริเวณปลายถนนราชพฤกษ์ตัดถนนรัตนธิเบศร์ , บริเวณถนนราชพฤกษ์ตัดถนนกัลปพฤกษ์ , บริเวณใต้ทางยกระดับแยกเพชรเกษม , พื้นที่ใต้ทางยกระดับตากสิน- เพชรเกษม , บริเวณถนนกัลปพฤกษ์ตัดถนนกาญจนาภิเษก : รับผิดชอบในการสำรวจ และออกแบบรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรม
- โครงการพัฒนาที่ดินริมแม่น้ำป่าสัก จ.อยุธยา : รับผิดชอบในการวางผังออกแบบสถาปัตยกรรมเบื้องต้น ประกอบด้วยอาคารศูนย์สัมมนาอาคารห้องพักร้านอาหารและขายของที่ระลึก
- โครงการปรับปรุงเกาะกลางถนนสายพระยาสุรฯ ต.เสม็ด อ.เมือง จ.ชลบุรี : รับผิดชอบ ในการออกแบบทางด้านภูมิทัศน์ บริเวณเกาะกลางถนน
- โครงการหมู่บ้านแกรนด์ บางกอก บูเลอวาร์ด (รัชดา-รามอินทรา) กทม. : รับผิดชอบในการวางผังและออกแบบรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรม บริเวณ สวนสาธารณะในโครงการ และสวนบ้านตัวอย่าง

	- โครงการหมู่บ้านอนันตรา ทropicคอล หัวหมาก กทม. : รับผิดชอบในการวางแผนและออกแบบรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรม บริเวณด้านหน้าทางเข้าและสวนสาธารณะในโครงการ รวมทั้งสำนักงานขายโครงการ
2540-2547	สถาปนิกอิสระ/ภูมิสถาปนิกอิสระ - โครงการถนนสายเข้างานมหรหรรรมพืชสวนโลก : รับผิดชอบในการออกแบบทางด้านภูมิสถาปัตยกรรม บริเวณวงเวียน , เกาะกลางถนน , ทางเท้า รวมถึงเสาไฟฟ้าบริเวณเกาะกลางและราวสะพานข้ามคลองชลประทาน - โครงการสวนสาธารณะบริเวณสะพานพระราม 5 : รับผิดชอบในการวางแผนและออกแบบรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรม บริเวณพื้นที่ภายในวงเวียนกลับรถ - โครงการสวนสาธารณะบริเวณทางยกระดับแยก 6 จ.เชียงใหม่ : รับผิดชอบในการวางแผนและออกแบบรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรม ภายในพื้นที่ - โครงการถนนสาย ง. เมืองกระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร : รับผิดชอบในการวางแผนและออกแบบรายละเอียดทางภูมิสถาปัตยกรรม บริเวณพื้นที่ภายในวงเวียนกลับรถ - โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง (MRT): รับผิดชอบในการออกแบบภูมิทัศน์ บริเวณที่ตั้งสถานี - ออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างภูมิสถาปัตยกรรมโครงการต่าง ๆ เช่น อาคารเดอะเลคคอนโดมิเนียม ถ.พระราม4 กทม. , บ้านหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ถ.กรุงเทพ-กรีฑา กทม. , บ้านพักอาศัย หมู่บ้านปัญญา-รามอินทรา 4 หลัง เป็นต้น
2538 – 2540	สถาปนิก/ภูมิสถาปนิก บริษัท ธารารมย์เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด - รับผิดชอบในการประสานงานด้านการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ การวางแผนและการจัดภูมิทัศน์ในโครงการ ออกแบบสถาปัตยกรรมสำนักงานขายและบ้านพักอาศัยบางส่วน โครงการพาร์คเวย์โฮม และโครงการบ้านธารารมย์ หัวหมาก
2536 –2538	ภูมิสถาปนิก บริษัท จารุ-ภากร จำกัด - รับผิดชอบงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างด้านภูมิสถาปัตยกรรม โครงการบ้านพักอาศัยต่าง ๆ เช่น บ้านคุณหญิงประณีตศิลป์ วัชรพล ซ.สุขโขทัย กทม. , บ้านคุณประหยัด บุญสูง ซ.เอกมัย กทม.
2534 - 2536	สถาปนิก บริษัท ทีปรีชาคิน จำกัด - ออกแบบรายละเอียดงานสถาปัตยกรรม , แบบรายละเอียดเพื่อการก่อสร้าง , จัดเตรียมแบบเพื่อนำเสนอลูกค้า , ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับวิศวกรรมระบบต่างผู้รับเหมา เช่น โครงการสนามกีฬาเฉลิมพระเกียรติ 700 ปี เมืองเชียงใหม่, โครงการมหาทรัพย์-คอนโดมิเนียม, ห้างสรรพสินค้าอิมพีเรียลเวิลด์ลำไย จ.สมุทรปราการ เป็นต้น

สรุปกิจกรรมในการดำเนินงานโครงการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์โครงการ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ภาคผนวก
1	เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม	1. ประชุมเครือข่ายขับเคลื่อนการประสานความร่วมมือและ เตรียมงานศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ประมวลภาพ การเก็บข้อมูล ภาคผนวก จ
		2. ศึกษาข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ สัมภาษณ์เบื้องต้น	
2	เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน	3. สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ แนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม	ภาคผนวก ก
		4. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion ครั้งที่ 1) โดยเชิญผู้เกี่ยวข้องในกลุ่มผู้ให้การศึกษา หน่วยงานกำกับดูแล (ผู้อนุมัติหลักสูตร และรับรองปริญญา) และผู้ใช้งานผู้ประกอบการ	ภาคผนวก ข
		5. สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร แบบสอบถาม และการจัดการสนทนากลุ่มเพื่อนำมาพัฒนาแนวทางการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทย	-
		6. จัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion ครั้งที่ 2) เพื่อสรุปผลการศึกษาที่ได้จากการดำเนินการงานวิจัย	ภาคผนวก ค
3	เพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย	7. ประเมินผล และสรุปงานวิจัย	-
		8. จัดการสัมมนาเพื่อเป็นการเผยแพร่งานวิจัย	ภาคผนวก ง
		9. เผยแพร่ผลงานวิจัยและจัดทำรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	ภาคผนวก ง และ ฉ

ภาคผนวก ก

ประเด็นแบบสัมภาษณ์การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรี
การค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน

สำหรับผู้เชี่ยวชาญ/อาจารย์/ผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรม

- ท่านรับทราบข้อมูลเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือไม่อย่างไร
- ท่านคิดว่าภาพรวมการศึกษา/ การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศเป็นอย่างไร
- ท่านคิดว่าในแง่นโยบายการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนควรมีทิศทางอย่างไร/ เน้นด้านใดเป็นสำคัญ อาทิ การพัฒนาหลักสูตร นโยบายภาพรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คุณภาพของบุคลากรผู้สอน เป็นต้น
- ท่านคิดว่าเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนแล้วควรจะมีการปรับตัวด้านใดเป็นสำคัญ
- ท่านคิดว่าการเมื่อมีการเคลื่อนย้ายบุคคลธรรมดา (สถาปนิกอาเซียน) เมื่อทำงานภายใต้ประชาคมอาเซียนแล้วควรจะมีการพัฒนาด้านใดเป็นสำคัญ/ แรงจูง

สำหรับนักศึกษา

- ท่านรับทราบข้อมูลเรื่องการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมหรือไม่อย่างไร
- ในมุมมองของท่านคิดว่าภาพรวมการศึกษา/ การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศเป็นอย่างไร
- ท่านคิดว่าในแง่นโยบายการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนควรมีทิศทางอย่างไร/ เน้นด้านใดเป็นสำคัญ อาทิ การพัฒนาหลักสูตร นโยบายภาพรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คุณภาพของบุคลากรผู้สอน เป็นต้น
- ท่านคิดว่าในมหาวิทยาลัยที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ควรมีการปรับตัวหรือพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในด้านใดเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน อาทิ การพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาการเรียนการสอน บุคลากรผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน นโยบายภาพรวมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

- ท่านคิดว่าเมื่อมีการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนแล้วท่านควรจะมีการปรับตัวด้านใดเป็นสำคัญ

โดยมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาประเด็นสัมภาษณ์ดังนี้

ลำดับ	รายชื่อ	ตำแหน่ง/สถาบัน
1	ผศ.ดร.ปารเมศ กำแพงฤทธิ์รงค์	คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2	ผศ.สุกัญญา แสงเดือน	อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
3	นายอนันต์ สิริพฤกษา	ผู้อำนวยการมาตรฐานราคากลาง กรมโยธาธิการและผังเมือง

ภาคผนวก ข

รายงานการประชุม (Focus Group Discussion) ครั้งที่ 1
เรื่อง การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการ
ภายใต้ประชาคมอาเซียน
ในวันอังคารที่ 31 กรกฎาคม 2561 เวลา 09.30-12.00 น.

ณ อาคารปฏิบัติการรวมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ชั้น 2 (อาคาร 27)
คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน
	คณะผู้วิจัย	
1	อาจารย์วิรัตน์ รัตตากร	สภาสถาปนิก
2	ผศ.ดร.ปารเมศ กำแพงฤทธิ์รงค์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3	รศ.วิเชษฎ์ สุวิสิทธิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
4	ผศ.ดร.ภูมิชาย พันธุ์ไพโรจน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
5	รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง
6	นายวิธี วิสุทธิอัมพร	Community Architects Network (CAN)
7	ผศ.ดร.มณฑล จันทน์แจ่มใส	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
8	ผศ.พัชรา สืบศิริ	สาขาสถาปัตยกรรม
9	อาจารย์ บัญชา บุณณสิงห์	สาขาสถาปัตยกรรม
10	ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์	สาขาสถาปัตยกรรม
11	นางสาวพรรณวดี โรจนศิริ	ผู้ช่วยนักวิจัย

ระเบียบวาระที่ 1 ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ดร.อภัยนันท์ จิตโรจนรักษ์ ผู้วิจัยจากสาขาวิชาสถาปัตยกรรม เปิดการประชุม “การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน”

โดยได้แนะนำคณะผู้วิจัยในการดำเนินโครงการทำวิจัยครั้งนี้อันประกอบด้วยตนเอง (หัวหน้าโครงการ) ผศ.พัทธา สืบศิริ (ผู้ร่วมวิจัย 1) ผศ.ดร. มณฑล จันทร์แจ่มใส (ผู้ร่วมวิจัย 2) อาจารย์ บัญชา บุณยสิงห์ (ผู้ร่วมวิจัย 3) และน.ส.พรพนวดี โรจนศิริ (ผู้ช่วยวิจัยโครงการ)

และแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันองค์กรต่าง ๆ เริ่มจาก รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์ จากมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ร.ศ.วิเศษภู สุวิสิทธิ์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ผศ.ดร.ปารเมศ กำแหงฤทธิ์รงค์ คณบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์วิรัตน์ รัตนภรณ์ กรรมการประธานสถาปนิก ผศ.ดร.ภูมิชาย พันธุ์ไพโรจน์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และคุณวิวิ วิสุทธิ์อัมพร สถาปนิกจาก Community Architects Network

ระเบียบวาระที่ 2 คณะผู้วิจัยเสนอผลการศึกษา

ดร.อภัยนันท์ จิตโรจนรักษ์ นำเสนอความเป็นมาของโครงการวิจัยให้แก่ที่ประชุมทราบ ดังนี้

โครงการการพัฒนาการศึกษาวิชาชีพจากการเปิดเสรีการค้าภายใต้ประชาคมอาเซียน ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยกรอบการวิจัยนี้เป็นเรื่องของกรวิจัยมุ่งเป้า เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระหว่างไทยกับสมาชิกอาเซียนอื่น โดยที่ภายใต้สมาคมประชาชาติแห่งอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations หรือ ASEAN) โดยประเทศไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ซึ่งในครั้งนีทางกระทรวงศึกษาเน้นถึงการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยสมบูรณ์

โดยในเรื่องของงานสถาปัตยกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน คือการจัดทำ MRA ร่วมกันระหว่าง 10 ประเทศอาเซียนและมีการเซ็นสัญญาเมื่อปี พ.ศ. 2507 โดยการศึกษาในแต่ละประเทศในอาเซียนมีระบบการศึกษามีความคล้ายและต่างกันในเรื่องของวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยที่มีการวิจัยบางส่วนของอาจารย์พัชราวลัย วงศ์บุญสิน บอก

ว่า 10 ประเทศอาเซียนมีศักยภาพที่ต่างกัน โดยหลายประเทศให้ความสำคัญกับการศึกษา หากสมมติว่าเราพิจารณาในเรื่องของทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาจะส่งผลให้มีการพัฒนาประเทศต่อไป

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทยนั้น นอกจากการศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของวิชาชีพแล้ว วิชาชีพก็ยังอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติสถาปนิก ซึ่งมีสภาสถาปนิกเป็นคำกำกับดูแล โดยที่เงื่อนไขต่าง ๆ จะมีความสอดคล้องกัน เช่น นักศึกษาที่จบการศึกษา 5 ปี จะมีสิทธิ์ในการสอบใบประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม สำหรับบุคคลที่จบการศึกษาอย่าง 4 ปี หรือวิชาชีพเทียบเคียง ต้องมีการฝึกงานก่อน 1 ปีจึงจะมีสิทธิ์ในการสอบใบประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยภายในประเทศก็ยังมีลักษณะของข้อแตกต่างระหว่างผู้ที่มีสิทธิ์ในการสอบใบประกอบวิชาชีพอยู่แล้ว เมื่อเปรียบเทียบระหว่าง 10 ประเทศนั้นจะมีข้อแตกต่างกัน

ซึ่งความสำคัญในการวิจัยนี้เป็นเรื่องของการเปิดเสรีการค้าของสถาปนิกอาเซียนและการศึกษาภายใต้สถาปัตยกรรม โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากการที่ทาง สกว. พิจารณาประกอบไปด้วย 3 ข้อ

ข้อแรกการศึกษาสมภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะเรื่องของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม และทำการเปรียบเทียบระบบการศึกษาของประเทศในกลุ่มอาเซียน รวบรวมเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย โดยขอบเขตงานวิจัยเป็นการเปรียบเทียบระหว่าง 4 ประเทศ คือ ประเทศไทย ประเทศสาธารณรัฐสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยการที่แบ่งกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาจนถึงประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยประเทศลาวกำลังพัฒนาในเรื่องของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม ประเทศสิงคโปร์มาเลเซียถือเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว มีองค์กรที่มีการรับรองวิชาชีพที่ชัดเจน และประเทศไทยอยู่ระหว่างกลุ่มทั้งสอง

โดยขอบเขตระหว่าง 4 ประเทศที่ทำการศึกษากว้างในปัจจุบันว่า การเจรจามีลักษณะเป็นอย่างไร แล้วก็รวบรวมข้อมูลการศึกษาของระบบการศึกษาสถาปัตยกรรม เพื่อเอามาเป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบของ 4 ประเทศขั้นต้น กับหน่วยงานที่รับผิดชอบของประเทศไทยคือสภาสถาปนิก สมาคมสถาปนิกสยาม สภาคณบดีสถาปัตยกรรม ว่ามีข้อเสนอแนะอื่น ๆ ไດบ้างที่สามารถพัฒนาตัวเนื้อหาหลักสูตรสถาปัตยกรรมได้

ในเรื่องของกรอบแนวความคิดการวิจัยทฤษฎีสมมติฐาน หากมองกรอบใหญ่ในเรื่องของการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม จะดูในแง่ของ UIA เพราะว่ามีสมาชิกจากทั่วโลก และเนื้อหาหลักของการศึกษาประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือเรื่องของการออกแบบ เรื่องของความรู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศิลปวัฒนธรรม ความรู้สังคมศาสตร์ ความรู้สภาพแวดล้อม เทคโนโลยี และการปฏิบัติวิชาชีพ สุดท้ายก็คือเรื่องของการสื่อสารและการนำเสนองาน

หากมองประเทศไทยในปัจจุบัน จะมีสถาปนิกที่มีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา ดูเลห้หลักสูตรเรื่องของมาตรฐานของวิชาการขั้นต้น ก่อนที่จะรับรองสถาบันนั้น ๆ เพื่อที่ผลิตภัณฑ์ที่ออกมาสอบใบอนุญาตได้ มีระเบียบหรือว่าหมวดขอบเขตมาตรฐานวิชาการเป็น 5 หมวด คือ หมวดวิชาหลัก หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดเทคโนโลยีสนับสนุนสาขา และหมวดศึกษาทั่วไปที่ขึ้นอยู่กับแต่ละมหาวิทยาลัย ซึ่งในประเทศอาเซียน ก็จะมีการศึกษาที่ค่อนข้างแตกต่างกันไปตั้งแต่ศึกษาที่ใช้เวลา 4 ปี ถึง 6 ปี ในแต่ละประเทศที่ไม่เหมือนกัน การนำมาสู่กรอบแนวคิดในโครงการนี้ คือระหว่างประชาคมอาเซียน 10 ประเทศคือการจบการเจรจาหลักที่มีการทำ MRA หมายถึงการเซ็นสัญญาไปแล้วให้เป็นสถาปนิกอาเซียนได้ แต่เนื่องจากมีหลักสูตรระบบการศึกษาที่ค่อนข้างแตกต่างกัน สิ่งที่คุณวิจัยจำเป็นต้องศึกษาคือตัวแปรโดยตรงระหว่าง 3 เรื่อง รวมทั้งผู้ประกอบการในระดับสากลที่มองเห็นว่าผู้ที่ศึกษาในระบบปัจจุบันมีผลอย่างไร ในแง่ของการเป็นสถาปนิกอาเซียนในปัจจุบันที่มีการจัดทำข้อตกลงกัน คือ

1. ผ่านการศึกษาสถาปัตยกรรม 5 ปีขึ้นไป โดยที่ผ่านหลักสูตรที่แต่ละประเทศรับรอง
2. ต้องสอบ และได้รับใบประกอบวิชาชีพ
3. ต้องมีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี หลังจากที่เราจบการศึกษา และต้องมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง 5 ปี หลังจากที่ได้รับใบประกอบวิชาชีพ หรือว่าทำงานที่สำคัญมาแล้ว 2 ปี

ต้องปฏิบัติตามนโยบายการ CPD คือ Contributing Professional Development คือการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องของประเทศที่ได้รับใบอนุญาต จะต้องไม่มีประวัติในเรื่องของการผิดจรรยาบรรณ และจะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงของสถาบันอาเซียน

ในปีพ.ศ. 2560 จากการประชุมเมื่อ 2 – 3 เดือนที่ผ่านมา 10 ประเทศอาเซียน ที่มีการจดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนแล้วในหลายประเทศ ซึ่งนักศึกษาของเราอาจจะยังไม่รู้ว่า จบแล้วเราต้องเข้าสถาปนิกอาเซียนหรือไม่ มีประโยชน์อย่างไร ซึ่งเป้าหมายของการเปิดอาเซียนคือ

การประกอบอาชีพได้อย่างอย่างเสรี ไม่จำเป็นต้องมีกฎหมาย แต่ว่าทางสถาปนิกที่เป็นผู้เจรจาเสนอว่าควรจะเข้ามาร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น เพราะหากเกิดกรณีผิดพลาดหรือมีปัญหา ใครจะเป็นคนรับผิดชอบ เพราะในเมื่อกฎหมายยังไม่มี ความชัดเจนในปัจจุบัน

โดยในแง่ของงานวิจัยในครั้งนี้ เบื้องต้นปัจจุบันทางคณะผู้วิจัยก็มีการศึกษาและร่วมประชุมกับกลุ่มสถาปนิกอาเซียน จากการปรึกษาอาจารย์ รศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์ กรรมการจากสถาปนิก และได้มีส่วนในการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับ ASEAN Architect Education Committee เป็นการประชุมร่วมกัน จึงมีโอกาสรู้จัก แล้วก็ทำการสัมภาษณ์ใน 4 ประเทศ โดยมีการศึกษาเบื้องต้น เอกสาร ตำราต่าง ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในแง่ของเป้าหมาย เนื่องจากว่าเป็นการวิจัยที่มีเป้าหมายชัดเจน เมื่อทำการเปรียบเทียบข้อมูลแล้วก็สามารถส่งให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสถาปนิก สมาคมสถาปนิกสยาม แล้วก็สมาคมบดี เพื่อเป็นแนวทางข้อมูลเบื้องต้นที่สามารถเอาไปต่อยอดพัฒนาต่อได้ รวมถึงเป็นประโยชน์ต่อบัณฑิตในการรู้แนวทาง หรือเรามีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่ผู้ที่จบการศึกษาวิชาชีพ ถ้าจะเข้าสู่ฐานอาเซียนจะต้องเตรียมพร้อมอะไรบ้าง

หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อที่ทางคณะผู้วิจัยจะได้นำไปเป็นแนวทางในการจัดทำแบบสอบถาม หรือว่าแบบสัมภาษณ์ หรือกรณีการไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิชาชีพในประเทศไทยว่ามีความคิดเห็นอย่างไร

ระเบียบวาระที่ 3 ผู้เข้าร่วมประชุมให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการ ภายใต้ประชาคมอาเซียน

อาจารย์วิรัตน์ รัตตากร เสนอความเห็น ว่า งานวิจัยนี้อยู่ในเรื่องที่ 1-3 ส่วนเรื่องที่ 4-6 เกี่ยวข้องกับเรื่องของสภาวิชาชีพ ยังขาดความชัดเจนอยู่ในหัวข้อที่ 1 ตอนนั้นเมื่อปีพ.ศ. 2550 คือ MRA ของอาเซียน ที่ทำเรื่องการประกอบวิชาชีพข้ามชาติได้ 7 วิชาชีพ คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล นักสำรวจ วิศวกร นักบัญชี และสถาปนิก อยู่ในการเห็นร่วมกันลงนาม หลังจากนั้นก็มีเวลาอยู่ประมาณ 8 ปี เราก็ทำงานกันมาในรายละเอียดแล้วเสร็จในปีค.ศ. 2015 ที่เปิดให้ทำงานข้ามกันได้ซึ่งยังไม่เห็นภาพว่ามันทำงานข้ามกันระดับไหน เพราะว่าเงื่อนไขแต่ละประเทศไม่

เหมือนกัน คือการเปิดเสรีเช่นมาทำงานบ้านเราสถาปนิกอาเซียนรอบ ๆ เรา 9 ประเทศจะต้องมาทำงานคู่กับสถาปนิกไทยที่มีใบอนุญาตอาเซียนเหมือนกัน โดยการศึกษาสถาปัตยกรรมมีหลายแบบ คือเป็นแบบ 3 ปีเครือจักรภพ แบบ 5 ปีของอเมริกัน แล้วก็แบบ 4 ปี ซึ่งไม่ตรงกัน หากถามว่าในกรณีเรียน 5 ปี ในประเทศไทยมีอยู่ประมาณ 38 สถาบันตอนนี้และมีกระบวนการทับซ้อนมาอีกว่า คนที่เรียนแบบ 3 ปี 4 ปี 5 ปี 6 ปี จะมีใบอนุญาตได้อย่างไร รวมถึงเรื่องคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยกิตที่ไม่เหมือนกันในหลาย ๆ ประเทศ

รศ.วิเชษฎ์ สุวิสิทธิ์ เสนอความเห็น ว่า กระบวนการทางวิชาชีพทางสถาปนิกควรทำให้ชัดเจน เนื่องจากสภาพมีบุคลากรที่พร้อมและเหมาะสมอยู่แล้ว ในการส่งมาตรฐานกรอบใหญ่มาสู่การศึกษาเป็นเรื่องที่ดีในการทำวิจัยเรื่องนี้

นายวิธิ วิสุทธิอำพร เสนอในเรื่องของมิติของการศึกษาและการให้ความรู้กับบุคลากร ต้องศึกษาทำความเข้าใจกับ generation ของสถาปนิกที่เปลี่ยนไป เนื่องจากสถาปนิกที่จบในแต่ละปีทำงานเป็นสถาปนิกโดยตรงอาจมีจำนวนไม่ถึงครึ่งซึ่งตรงข้ามกับจำนวนคนที่เลือกเข้าเรียนที่มากกว่า เพราะเป็น train ของสมัยนี้ด้วย ที่ design กำลัง สังคมกำลังรับ culture ที่เป็น design เข้ามา อาจจะได้ไม่ได้เข้าใจโครงสร้างว่าตัวเลขจะต้องเท่าไร หรือว่าเด็กที่เข้ามาเรียนต่อปีจะต้องเท่าไร แต่ว่าจะหาอย่างไรให้การศึกษาเราผลิตสถาปนิกที่เป็นสถาปนิกด้วยใจจริง ๆ ได้

ผศ.ดร.ภูมิชาย พันธุ์ไพโรจน์ เสนอว่างานวิจัยนี้มีความสำคัญ แต่ในเรื่องที่มาเขียนปัญหาไม่ค่อยชัดเจนจากทางฝ่ายวิชาชีพเมื่อมองในแบบฝ่ายวิชาชีพ ในเรื่องเครื่องมือที่หมายถึงมาตรฐานของอาเซียนเขาใช้กันอยู่ อยากให้เพิ่มเติมตรงนอกเหนือจากพวกอาจารย์แล้วอยากให้สัมภาษณ์หรือสอบถามจากส่วนของคนที่ประกอบอาชีพสถาปนิกที่ได้ประกอบวิชาชีพในปัจจุบัน

ผู้เข้าร่วมประชุม เสนอว่างานวิจัยนี้ควรได้รับการสนับสนุนจากสถาปนิกเยอะ ๆ คิดว่าต้องแบ่งออกมาละในเรื่องทำวิจัย เพราะว่าถือว่าเรื่องตลาด การศึกษา เรื่องทิศทางเพื่อให้ตรงประเด็นมากที่สุด

รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์ สอบถามเรื่องประชากรกลุ่มตัวอย่างทำไมถึงไม่เลือกประเทศอินโดนีเซียที่มีประชากรเยอะ

ผู้วิจัยอธิบายว่า ประเทศอินโดนีเซียจริง ๆ แล้วระดับใบอนุญาตแบ่งคล้าย ๆ กับประเทศไทยเพียงแต่ว่าในการพิจารณาแต่ละรัฐก็จะมีลักษณะเฉพาะมีใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพของแต่ละรัฐ และการบริหารจัดการยังไม่ค่อยมีความชัดเจนในแง่ของวิชาชีพ

ดร.อัธยานันท์ จิตรโรจนรักษ์ กล่าวขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อคิดเห็นตลอดจนประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อนำมาปรับให้เหมาะสม โดยจะนำความคิดเห็นเหล่านี้มาประกอบการดำเนินการวิจัยต่อไป พร้อมกล่าวปิดการประชุม

ปิดประชุมเวลา 12.00 น.

นางสาวพรรณวดี โจนศิริ

ดร.อัธยานันท์ จิตรโรจนรักษ์

ผู้บันทึกการประชุม

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

ภาพการประชุม วันอังคารที่ 31 กรกฎาคม 2561

ภาคผนวก ค

รายงานการประชุม Focus Group Discussion ครั้งที่ 2
 เรื่อง การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการ
 ภายใต้ประชาคมอาเซียน
 ในวันอังคารที่ 29 มกราคม 2562 เวลา 09:00-12:00 น.
 ณ อาคารปฏิบัติการรวมเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ชั้น 3 (อาคาร 27)
 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ลำดับ	รายชื่อ	หน่วยงาน
1	อาจารย์วิรัตน์ รัตตากร	สภาสถาปนิก
2	นายเมธี รัตมีวิจิตรไพศาล	สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
3	รศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4	ผศ.ดร.ปารเมศ กำแหงฤทธิ์รงค์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5	รศ.วิเศษ ฐิติสิทธิ์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
6	ผศ.ดร.ภูมิชาย พันธุ์ไพโรจน์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7	รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
8	อาจารย์สรสุดา เจียมจิต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
9	นายชัยวัฒน์ รักคู่	ผู้ประกอบการวิชาชีพสถาปัตยกรรม

	คณะผู้วิจัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
10	ผศ.ดร.มณฑล จันทร์แจ่มใส	สาขาสถาปัตยกรรม
11	ผศ.พัทธา สืบศิริ	สาขาสถาปัตยกรรม
12	อาจารย์ บัญชา บุรณสิงห์	สาขาสถาปัตยกรรม
13	ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์	สาขาสถาปัตยกรรม
14	นางสาวพรรณวดี โรจนศิริ	ผู้ช่วยนักวิจัย

ระเบียบวาระที่ 1 ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ

ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์ ผู้วิจัยจากสาขาวิชาสถาปัตยกรรม เปิดการประชุม “การพัฒนาศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียน”

โดยได้แนะนำคณะผู้วิจัยในการดำเนินโครงการทำวิจัยครั้งนี้อันประกอบด้วยตนเอง (หัวหน้าโครงการ) ผศ.พัทธา สืบศิริ (ผู้ร่วมวิจัย 1) ผศ.ดร. มณฑล จันทร์แจ่มใส (ผู้ร่วมวิจัย 2) อาจารย์ บัญชา บุรณสิงห์ (ผู้ร่วมวิจัย 3) และน.ส.พรรณวดี โรจนศิริ (ผู้ช่วยวิจัยโครงการ)

และแนะนำผู้ทรงคุณวุฒิจากสถาบันองค์กรต่าง ๆ เริ่มจาก รศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ วัฒนสินธุ์ จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์ จากมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ร.ศ.วิเศษฐ์ สุวิสิทธิ์ จากมหาวิทยาลัยศิลปากร ผศ.ดร.ปารเมศ กำแพงฤทธิ์รงค์ คณบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์วิรัตน์ รัตนภรณ์ กรรมการประธานสถาปนิก นายเมธี รัตมีวิจิตรไพศาล จากสมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์ ผศ.ดร.ภูมิชาย พันธุ์ไพโรจน์ จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และอาจารย์สรรสุดา เจียมจิต จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ระเบียบวาระที่ 2 คณะผู้วิจัยเสนอผลการศึกษา

ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์ นำเสนอความเป็นมาของโครงการวิจัยให้แก่ที่ประชุมทราบ ดังนี้

โครงการการพัฒนาการศึกษาวิชาชีพจากการเปิดเสรีการค้าภายใต้ประชาคมอาเซียน ได้รับทุนสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) โดยกรอบการวิจัยนี้เป็นเรื่องของวิจัยมุ่งเป้า เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระบบการศึกษาระหว่างไทยกับสมาชิกอาเซียนอื่น โดยที่ภายใต้สมาคมประชาชาติแห่งอาเซียนตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations หรือ ASEAN) โดยประเทศไทยก้าวสู่ประชาคมอาเซียนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2515 ซึ่งในครั้งนีทางกระทรวงศึกษาเน้นถึงการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนโดยสมบูรณ์

กรอบการวิจัยก็คือ 12 เดือนปัจจุบันอยู่ที่ข้อ 6 ก็คือการจัดสนทนากลุ่มหลังจากนี้ทางผู้วิจัยก็จะเอาข้อเสนอแนะรวมทั้งข้อมูลต่างๆ ที่ได้ คำนวณเพื่อที่จะประมวลสรุปผลแล้วก็จะมีการจัดสัมมนาเผยแพร่อีกครั้งหนึ่งช่วงเดือนมีนาคม

วิธีการดำเนินการวิจัยก็จะเป็นการรวบรวมข้อมูลการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วก็การจัดการ focus group เพื่อสรุปผล โดยที่การสัมภาษณ์เชิงลึกก็ได้มีการสัมภาษณ์ทั้งสิ้น 4 ประเทศที่ผู้วิจัยคัดเลือกโดยเป็นผู้แทนแต่ละประเทศ หลังจากการสัมภาษณ์ตัวแทน 4 ประเทศหลัก ภายในประเทศมีการสัมภาษณ์ทั้งหมด 20 ท่านเป็นการสัมภาษณ์แบบเจาะจงโดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มหลักๆ ก็คือ 1.กลุ่มขององค์กรวิชาชีพ 2.สถาบันการศึกษา 3.ผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานทั้งในและต่างประเทศ (รายชื่อปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุม)

ผลการศึกษาเบื้องต้นแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อเป็นกรอบภายใต้อาเซียนประเด็นการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

โดยกรอบการพิจารณาเนื่องจากเป็นการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพ สถาปัตยกรรมก็ต้องดูส่วนของการศึกษาและการประกอบวิชาชีพ การศึกษาตอนนี้มีองค์กรวิชาชีพที่ดูแลกำหนดกรอบ คือสภาสถาปนิกโดยที่กำหนดไว้ว่าสถาปัตยกรรมเราพิจารณาใน 5

หมวดหลักก็คือ สาขาหลักก็คือออกแบบ หมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาเทคโนโลยี หมวดวิชา
สนับสนุนและหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป ก็คือขึ้นอยู่กับมหาวิทยาลัย

ในระดับการเจรจาอย่างของ WTO แบ่งการเจรจาเป็นทั้งหมด 4 หมวด

หมวดที่ 1 cross border คือเราส่งแบบจากแต่ละประเทศโดยไม่ต้องเดินทาง เช่น
สถาปนิกส่งแบบไทยไปสิงคโปร์ แล้วก็ส่งจากสิงคโปร์มาไทยเสร็จแล้วก็ให้สถาปนิกไทยเซ็นลงนาม
เป็นต้นการทำงานแบบแรก รูปแบบการให้บริการ

หมวดที่ 2 consumption award คือผู้รับบริการเดินทางไปยังที่ประเทศนั้นๆ เช่น
ผู้ป่วยจากซาอุฯ เดินทางมาหาหมอที่รพ.บำรุงราษฎร์ อันนี้คือผู้รับบริการต้องการไปเอง

หมวดที่ 3 คือการเข้ามาจัดตั้งหน่วยธุรกิจหรือการที่บริษัทสถาปนิกต่างชาติเข้ามา
จัดตั้งธุรกิจในประเทศไทย ตอนนี้อยู่ภายใต้กฎหมายไทย ณ ปัจจุบันตั้งแต่พ.ศ. 2542 ไม่
สามารถถือหุ้นเกิน 51 เปอร์เซ็นต์ แต่ในการเจรจาอาเซียนต้องการคือการถือหุ้นให้ได้ทั้งหมดก็
คือ 100 เปอร์เซ็นต์ อันนี้คือกลุ่มการจัดตั้งธุรกิจ

และหมวดที่ 4 คือ MRA ก็คือการที่บุคคลธรรมดาต้องการไปทำงานอีกประเทศ
หนึ่ง ก็คือการเกิดข้อตกลงฯ สถาปนิกอาเซียน โดยการศึกษารองเท้าก็อยู่ที่หมวด 4

โดยปัจจุบันมีการเจรจาไปทั้งสิ้น 4 หมวด โดยหมวดที่อาเซียนจะกำหนด
เป้าหมาย ข้อดีจากความคิดเห็นส่วนตัวของผู้วิจัย คือเรายังเป็นอาชีพสงวนอยู่เราก็ชอบใช้คำนี้ใน
การเจรจากรณีกฎหมายอื่น กฎหมายหลักที่ไม่ใช่ของสถาปนิกนี้สงวนไว้ เพราะฉะนั้นการที่คุณจะเข้า
มาก็จำเป็นต้องเข้ามาตามกฎหมายไทย เพราะว่ากฎหมายที่เราไปผูกพันเอาไว้ต่างๆ นี้ ยังไม่มีการ
เสร็จเท่าที่ควร ไปสัมภาษณ์ท่านหนึ่งแล้วท่านพูดว่าตอนนี้เราวิ่งตามภาพจริงอยู่ คือภาพจริงทาง
ภาคเอกชนเดินหน้าแล้วแต่กฎหมายยังทำตามไม่ถึง

โดย 4 ประเทศย่อยที่เราทำการศึกษามีการเจรจาดังต่อไปนี้

1. ประเทศลาว หลักสูตร 5 ปี 176 หน่วยกิตแบ่งเป็นกลุ่มคล้ายกันในกลุ่มของวิชา
หรือว่าการศึกษาลักษณะค่อนข้างเหมือนกันทุกประเทศ คือทฤษฎีเรื่องของการจัดทำดีไซน์โปรเจค
และการปฏิบัติ ซึ่งในทางปฏิบัติเค้าจะแบ่งเป็นการออกเรื่องของเทรนเนอร์การก่อสร้าง การดีไซน์
การเข้าออฟฟิศ และการทำวิทยานิพนธ์ หน่วยงานที่มีการรับรองในประเทศ ก็จะผ่านตั้งแต่เรื่อง

ของกระทรวงการศึกษาและกระทรวงการขนส่ง โดยที่ในวงเล็บว่าเป็น board of architect and engineer อยู่ระหว่างการจัดตั้ง แต่ยังมี international accredit คือการรับรองจากต่างประเทศ ซึ่ง จะอยู่ภายใต้ของอาเซียน university network (AUN) จะเข้าเฉพาะในเรื่องของคนที่จะทำ exchange program เท่านั้น

2.ประเทศมาเลเซีย ลักษณะการศึกษาจะเป็น 3+2 ปีก็คือเค้าจะแบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เรียน 120 หน่วยกิต ส่วนที่ 2 จะเรียน 60 หน่วยกิต ถ้าจบ 2 ส่วน ก็คือมีสิทธิ์ในการขอรับ ใบอนุญาตได้ ถ้าจบแค่ส่วนเดียวจะยังไม่สามารถขอใบอนุญาตได้ วิชาที่เรียนจะคล้ายๆ กัน โดยที่ หน่วยงานที่รับรองคือสภาสถาปนิกของมาเลเซียและหน่วยงานเฉพาะทางด้าน accreditation education

3.ประเทศสิงคโปร์มี 2 มหาวิทยาลัย ลักษณะการศึกษาจะเป็น 4+1 ปี เรียน 160 หน่วยกิต กลุ่มวิชาที่เรียนก็จะเป็นเรื่องของการพัฒนาที่ยั่งยืนเรื่องของชุมชนขึ้นกับ 2 กระทรวง ก็คือกระทรวงการศึกษาและสภาสถาปนิกของสิงคโปร์

4.ประเทศไทย ลักษณะการศึกษาจะเป็น 4+1 ปี และ 5 ปี อิงตามเกณฑ์ของ สกอ. ก็คือ 150 หน่วยกิต การศึกษาคือคล้ายๆ กัน หน่วยงานที่รับรองคือสภาสถาปนิก

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรหนึ่งก็คือการเสนอเป็นข้อว่าควรจะมีรายวิชาเกี่ยวกับ ข้อกฎหมายระหว่างประเทศอาเซียนหรือว่าสถาปัตยกรรมภายในประเทศอาเซียน หรือการจัดทำ work shop ร่วมกันของประเทศอาเซียนให้มากขึ้น ซึ่งบางมหาวิทยาลัยอาจจะทำแล้วแต่ว่าบาง มหาวิทยาลัยไม่ได้มีการจัดทำ

หากมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อที่ทางคณะผู้วิจัยจะได้นำไปเป็นแนวทางในการ จัดทำแบบสอบถาม หรือว่าแบบสัมภาษณ์ หรือกรณีการไปสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิชาชีพในประเทศไทยว่ามีความคิดเห็นอย่างไร

ระเบียบวาระที่ 3 ผู้เข้าร่วมประชุมให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะการพัฒนา การ ศึกษา ด้าน วิชาชีพ สถาปัตยกรรม จา ก การ เปิด เสรี การ ค้า บ ริ การ ภายใต้ประชาคมอาเซียน

รศ.วิเชษฐ์ เสนอความเห็นว่าการปรับปรุงหลักสูตรเดิมอยู่นั้นดีแล้ว การเป็นสถานศึกษาเขียนในปัจจุบันอาจไม่คุ้มค่าเนื่องจากการเปิดเสรี ส่วนอาชีวะที่เราเข้าไปคือการขับเคลื่อนของกลไกของภาคธุรกิจมากกว่าการศึกษา ถ้าธุรกิจขับเคลื่อน สถานศึกษาเขียนก็จะขับเคลื่อนถ้าการศึกษาของเราแน่นพอ

รศ. พรพรรณ เสนอความเห็นว่าการหลักสูตรของการศึกษาคงมองไปในเรื่องของ การตอบโจทย์ที่หลากหลายมากกว่าที่จะมุ่งเน้นไปในเรื่องของสถานศึกษาเขียน เพราะว่าในการผลิตนักศึกษาจบใหม่ที่ผ่านมาส่วนใหญ่เลือกที่จะไปทำอาชีพที่แตกต่างกันออกไป หลักสูตรสถานศึกษาเขียนอาจเหมาะสมกับการสมัครใจเรียนมากกว่า

รศ.วิเชษฐ์ เสนอความเห็นว่า รูปแบบ 4 รูปแบบ เป็นปัจจัยที่จะบอกว่าสถานศึกษาจะไปทางไหนหรือการทำงาน project ใหญ่เราทำงานกันเป็นทีม เช่น บริษัทเอ49 แทนที่สถานศึกษาขอ license ได้นั้นคือสถานศึกษาเข้ามาเซ็นกำกับแล้วก็ขับเคลื่อนในระดับหนึ่งการจัดการอาจจะไม่ใช่สถานศึกษาคนนี้ได้ ซึ่งไม่มีความจำเป็นที่เราจะต้องใช้สถานศึกษาเขียน รูปแบบของการให้บริการเป็นแบบไหนอันนี้มีความสำคัญต่อโจทย์ การศึกษาของไทยไปได้แต่การจัดกลุ่มที่ชัดเจนมันทำให้สิ่งที่จะเกิดขึ้น กฎหมายที่เอื้ออำนวยเป็นสิ่งสำคัญ

อาจารย์วิรัตน์ เสนอความเห็นว่าการรวมกระทรวงใหม่ของเราเป็นปัจจัยภายนอกที่อาจจะมีผลพอสมควร ตอนนี้เราน่าจะอยู่วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เป็นแนวทางข้อเสนอแนะที่เห็นที่ทำงานแล้วก็จะเห็นทั้งความเหมือนแตกต่างซึ่งทั้งหมด ถ้ามันเสริมกระบวนการศึกษา แล้วผมเจอเวทีที่จะก่อนจะบุกเค้าเราก็ป้องกันตัวเองก่อนเรื่องกฎหมาย หากเสริมกระบวนการศึกษา และเจอเวทีที่จะก่อนจะบุกเค้าเราก็ป้องกันตัวเองก่อนในเรื่องกฎหมายที่ชัดเจน

รศ.วิเชษฐ์ สอบถามเรื่องการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของคุณดวงฤทธิ บุญนาค

ผู้วิจัยอธิบายว่า ในมุมมองของผู้ประกอบการ เด็กที่จบใหม่กับเด็กที่ทำงานไปแล้ว แล้วก็อยู่ในระยะหนึ่งก็คือคิดว่ามีการพัฒนาต่างกันอยากจะให้มีการพัฒนาการศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย ทางกฎระเบียบภาครัฐหรือแม้แต่ข้อกำหนดทางการศึกษาในบางอย่าง ก็คือ การศึกษาก็ควรจะพัฒนาเด็กที่จบมาให้ทำงานได้ระดับหนึ่ง

อาจารย์วิรัตน์ เสนอความเห็นว่าการสัมภาษณ์นักวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้บริหารสำนักงาน ตรงนี้ทางสภาวิชาชีพก็สนใจ มีกระบวนการผ่านการสอบใบอนุญาตในปัจจุบัน เราสอบใบอนุญาตผู้เข้ามาสอบปีหนึ่งประมาณ 3 พันคน ในเรื่อง license exam กับ performance ของบัณฑิตทางด้านนี้ผูกพันกับตอนฝึกงานในตอนปี 4 หรือเรียนจบแล้วยังไม่สอบ ตรงนี้จริง ๆ ถ้าทำได้คือว่าเท่าที่เห็นคนที่จบแล้วยังไม่สอบเลยของบางสถาบันทำวิชาชีพครึ่งปีหรือปีหนึ่งอันนี้สอบผ่านเยอะเพราะว่าเค้าสอบเป็นเชิงวิชาชีพมากกว่าเชิงวิชาการ และเรื่องของ MRA เกี่ยวกับการศึกษาถ้าเราไปดูในส่วนที่เรียกว่า AUN-QA ถ้าเอามารีวิวด้วยก็ดีเหมือนกัน

รศ.ดร.พงศ์ศักดิ์ เสนอว่าจำนวนปีสำหรับหลักสูตรการศึกษาไม่มีความจำเป็นว่าต้องกำหนดกี่ปี ถ้าเกิดอาเซียนมันมีปัญหาแก้อย่างน้อย 5 ปี อีก 2 ปีข้างหน้าที่ไม่มี comfort zone ให้นักศึกษาแล้ว demand มากขึ้นเรื่อยๆ

ข้อต่อไปรายวิชาเกี่ยวกับการปฏิบัติวิชาชีพ กฎหมายระหว่างประเทศเสนอว่าไม่มีความจำเป็นเท่าไร สถาบันตยกรรรมเขตร้อนนั้นจำเป็น ทุกสถาบันต้องมีสถาบันตยกรรรมพื้นถิ่น เพราะจะทำให้อยู่รอด การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาบันตยกรรรมจากการเปิดการค้าเสรี ภายใต้สมาคมอาเซียน อันแรกคือพัฒนา อันที่สองคือการศึกษา แล้ววิชาชีพ แล้วอีกอันคืออาเซียน มี 4 ประเด็นใหญ่ๆ เห็นว่าจะต้องเปลี่ยน ก็คือการศึกษาต้องมีความชัดเจนว่าคุณผลิตอะไร องค์กรที่เกี่ยวข้องความร่วมมือเพราะโลกในอนาคตคนที่จะเป็นสถาปนิกจะต้องมี skill ในการทำความร่วมมือ

ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์ กล่าวขอบคุณทุกท่านที่ให้ข้อคิดเห็นตลอดจน ประสพการณ์ต่าง ๆ ของผู้เข้าร่วมประชุม เพื่อนำมาปรับให้เป็นแบบฉบับของทางมหาวิทยาลัย อย่างเหมาะสม โดยจะนำความคิดเห็นเหล่านี้มาประกอบการดำเนินการวิจัยต่อไป พร้อมกล่าวปิดการประชุม

ปิดประชุมเวลา 12.00 น.

นางสาวพรรณวดี โรจนศิริ

ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์

ผู้บันทึกการประชุม

ผู้ตรวจบันทึกการประชุม

ภาพการประชุม วันอังคารที่ 29 มกราคม 2562

ภาคผนวก ง

เอกสารประกอบการสัมมนาการนำเสนอผลการวิจัยโครงการ
การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้า
บริการภายใต้ประชาคมอาเซียน

The development of Architectural Education from the ASEAN Framework
Agreement on Trade in Services under the ASEAN community

วันอังคารที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2562

ชั้น 3 อาคาร 27 คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

“งานวิจัยยังไม่เสร็จสมบูรณ์ โปรดอย่านำไปอ้างอิง”

คณะผู้วิจัย

ดร.อภัยนันท์ จิตรโรจนรักษ์ (หัวหน้าโครงการ)

ผศ.ดร.มณฑล จันทร์แจ่มใส

ผศ. พัทธรา สืบศิริ

อาจารย์ บัญชา บุรณสิงห์

นางสาวพรณวดี โรจนศิริ (ผู้ช่วยนักวิจัย)

สังกัด สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Download เอกสารประกอบการสัมมนาฯ

ภาพการสัมมนา วันอังคารที่ 12 มีนาคม 2562

เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทาง <https://www.facebook.com/archpnru/?ref=bookmarks>

ภาคผนวก จ

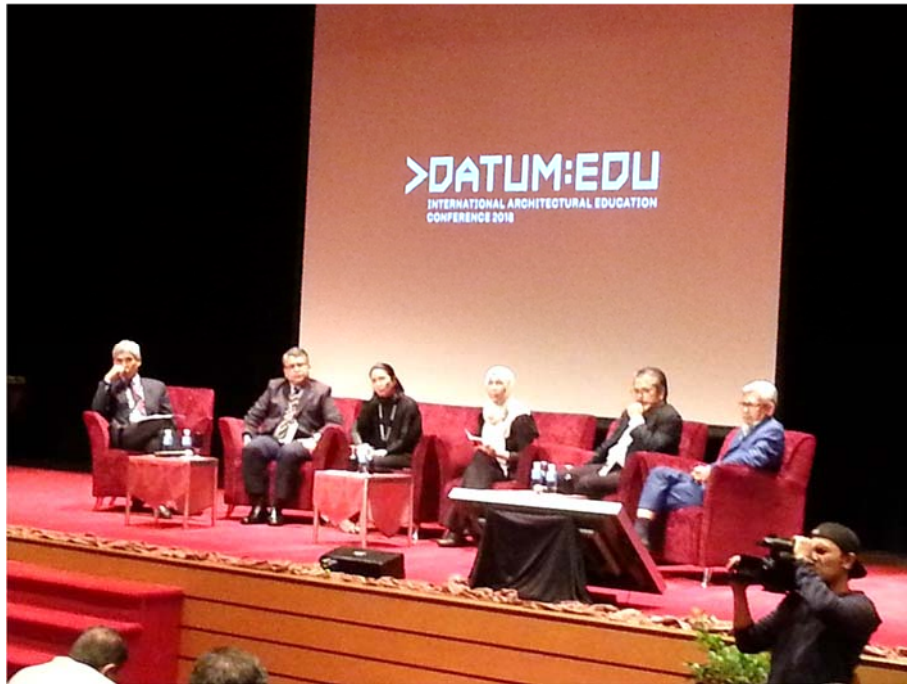
ประมวลภาพกิจกรรมและการเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษา

การประชุมร่วมกันของสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน (ASEAN Architect Council : AAC)
เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2561 ณ SUNTEC Convention Hall ประเทศสิงคโปร์

การประชุมร่วมกันของสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน (ASEAN Architect Council : AAC)
เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2561 ณ SUNTEC Convention Hall ประเทศสิงคโปร์

เข้าร่วมการประชุม DATUM: EDU (International Architectural Education Conference 2018)
วันที่ 4 กรกฎาคม 2561 ณ ประเทศมาเลเซีย

สัมภาษณ์ Ar. Mustafa Mohd Salleh, Board of Architect Malaysia

วันที่ 4 กรกฎาคม 2561 ณ ประเทศมาเลเซีย

สัมภาษณ์ Ar. Larry Ng Lye Hock, Registrar, Board of Architects, Singapore
เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2561

สัมภาษณ์ Assoc. Prof. Dr. Syed Ahmad Iskandar Syed Ariffin, Insitute Sultan Iskandar
ณ University of Technology, Malaysia เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2561

สัมภาษณ์ Ar. Naneleng Pau Chung
ณ University of Technology, Malaysia เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2561

สัมภาษณ์ Ar. Azari Mat Yasir
ณ University of Technology, Malaysia เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2561

ประมวลภาพการจัดการสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม
2561

ณ อาคารปฏิบัติการเรียนรวม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประมวลภาพการจัดการสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2561 ณ อาคารปฏิบัติการเรียนรวม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ประมวลภาพการจัดการสนทนากลุ่ม Focus Group Discussion ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2561 ณ อาคารปฏิบัติการเรียนรวม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

สัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว
เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2561

อาจารย์จันศรี สุรวงศ์ หัวหน้าภาควิชาสถาปัตยกรรม
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

อาจารย์ พิสิฐ สีหราช หัวหน้าแผนกวิจัยและบริการวิชาการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

นักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว

สัมภาษณ์ Prof. Erwin Viray, Head of Pillar: Architecture and Sustainable Design
Singapore University of Technology and Design (SUTD) เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2561

สัมภาษณ์ นักศึกษา Ms. Chloe Liang และ Mr. Jashua Tan

สาขา Architecture and Sustainable Design

Singapore University of Technology and Design (SUTD) เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2561

สัมภาษณ์นายศักดิ์ชัย ยวงตระกูล กรรมการผู้จัดการ บริษัท ดี พิคเจอร์ จำกัด

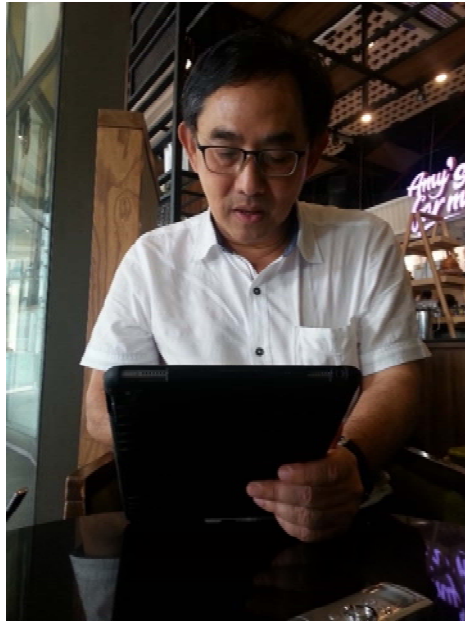
เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2561

สัมภาษณ์ นายสนทรรศ ศรีสังข์ Co-founder Ta-cha Design เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2561

สัมภาษณ์นายนิติศักดิ์ ชอบดำรงธรรม กรรมการบริษัท Plan Architect เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2561

สัมภาษณ์ผศ.ดร.รุจิโรจน์ อนุามบุตร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2561) อาจารย์ประจำ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สัมภาษณ์นายไมเคิล ปรีพล ตั้งตรงจิตร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2561) คณบดีคณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

สัมภาษณ์ Mr.Bounlenam Sisoulath Ministry of Public Works and Transport สาธารณรัฐ
ประชาธิปไตยประชาชนลาว เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2561

สัมภาษณ์ Tan Shao Yen (President) เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2561

สัมภาษณ์นายวศิน ธรรมานูปาล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2561) อาจารย์ประจำคณะ
สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

สัมภาษณ์อาจารย์และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2561

เข้าพบเอกอัครราชทูตกัมพูชาพร้อมกับมหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อหารือแนวทางแลกเปลี่ยนนักศึกษา
ร่วมกัน เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2561

สัมภาษณ์นายดวงฤทธิ์ บุนนาค (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2561) กรรมการผู้จัดการ
บริษัท ดวงฤทธิ์ บุนนาค จำกัด (DBALP)

สัมภาษณ์รศ.ดร.มล.ปิยลดา ทวีปรังสีพร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2561) หัวหน้าภาค
สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์นายนิธิต สถาปิตานนท์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2562) Executive Director
บริษัท สถาปนิก 49 จำกัด

สัมภาษณ์นายวีรวุฒิ โอตระกุล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2561) กรรมการผู้จัดการบริษัท ภูมิวุฒิ จำกัด

สัมภาษณ์นายเมธี รัตมีวัจित्रไพศาล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2561) อุปนายกฝ่ายวิชาชีพ สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์

สัมภาษณ์นายนายสฤตน์ ตันทนนท์ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2561

สัมภาษณ์นายสิน พงษ์หาญยุทธ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2561) กรรมการผู้จัดการ บริษัท Plan Architect และศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะ (สถาปัตยกรรม) พุทธศักราช 2560

สัมภาษณ์นายสุพินท์ เรียนศรีวิไล (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561) คณะทำงาน
ดำเนินการโครงการสถาปนิกอาสาเขียน สถาปนิก

สัมภาษณ์ดร.ชเล คุณาวงศ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2561) คณะกรรมการกำกับดูแล
ภายใต้ข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนิก

สัมภาษณ์ดร.พร วิรุฬห์รักษ์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2561) กรรมการผู้จัดการ บมจ. แอล.พี.เอ็น.ดีเวลลอปเม้นท์ (LPN)

สัมภาษณ์ผศ.ดร.นฤพนธ์ ไชยยศ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2561) คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

สัมภาษณ์รศ.จันทน์ เพชรานนท์ (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2561) ประธานคณะทำงาน
ร่างมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย
ไทย

สัมภาษณ์ผศ.สุวิชา เบญจพร (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2561) คณะทำงานร่าง
มาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย

สัมภาษณ์นายสุกกฤต อนันตชัยยง (สัมภาษณ์วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2562) สถาปนิก บริษัท นันทวัน จำกัด

สัมภาษณ์รศ.ดร. นันทนา คชเสนี (สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2562) ผู้อำนวยการบริหาร เครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (ASEAN University Network-AUN)

ภาคผนวก จ

บทความสำหรับการเผยแพร่
การพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้
ประชาคมอาเซียน

อัยยานันท์ จิตรโรจนรักษ์ พัทธา สืบศิริ มณฑล จันทรแจ่มใส และ บัญชา บูรณสิงห์
สาขาสถาปัตยกรรม คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร 10220

The development of Architectural Education from the ASEAN Framework

Agreement on Trade in Services under the ASEAN community

Attayanant Jitrojanaruk, Pattra Suebsiri Monton Janjamsai and Buncha Booranasing
Department of Architecture, Faculty of Industrial Technology, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, 10220

บทคัดย่อ

จากการที่กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศรวมตัวกันภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) และก้าวเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 ผลจากการเจรจาดังกล่าวนี้อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะงานสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของธุรกิจบริการ (Business Services) ในส่วนของการบริการวิชาชีพ (Professional Services) ได้มีการจัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual recognition Agreement on Architectural Services) เฉพาะในสาขาสถาปัตยกรรมหลัก ซึ่งในข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาทั้งในเรื่องของหลักสูตรการศึกษา และประสบการณ์ สำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect) อย่างไรก็ตามเมื่อเทียบระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคที่มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม 2) เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน และ 3) เพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย ผลการศึกษพบว่าข้อแตกต่างระหว่างประเทศที่ส่งผลให้การดำเนินการในการเจรจาด้านการศึกษา ยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ประกอบด้วยประเด็นหลักๆ ดังนี้ 1) หน่วยงานผู้มีอำนาจภายในประเทศยังไม่มี ความชัดเจน 2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมมีความแตกต่างของการปฏิบัติในระดับชาติ 3) ประสบการณ์ทางวิชาชีพก่อนเข้าสู่การขอรับใบอนุญาตมีความต่างกัน 4) การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพในแต่ละประเทศต่างก็มีระบบการสอบใบประกอบวิชาชีพแตกต่างกันโดยหัวข้อการสอบอาจแปรผันตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละประเทศ ซึ่งจากการเก็บข้อมูลทั้งส่วนการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วได้

สรุปข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยโดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อหลักคือ 1) ระบบการจัดการเรียนการสอน ปัจจุบันมีการกำหนดเรื่องของจำนวนปีสำหรับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยอาจไม่มีความจำเป็นในการกำหนดจำนวนปีที่ชัดเจน แต่ควรเน้นด้านการปฏิบัติวิชาชีพ (การฝึกงาน) มากขึ้น ส่วนเนื้อหารายวิชาและวิธีการสอนควรเน้นให้เกิดการจัดทำ MOU ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และ/หรือการจัดทำ workshop ระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนได้ในบริบทที่แตกต่างกัน 2) องค์กรที่เกี่ยวข้องด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้แก่ สมาชิวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพ และสถาบันการศึกษาซึ่งมีสมาคมบดีคณะสถาปัตยกรรมแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้วางนโยบายหลักของประเทศไทยควรมีความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่องและชัดเจน เพื่อให้เกิดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม และมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง และ 3) แนวทางการรับรองปริญญาและการประกันคุณภาพของหลักสูตร ควรผลักดันให้มีการตรวจรับรองเพียงเกณฑ์เดียว หรือจัดให้มีหน่วยงานกลางเป็นผู้ประเมินเพื่อลดการซ้ำซ้อนในการดำเนินการและยกระดับมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพสถาปัตยกรรมในระดับสากล

คำสำคัญ: การเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม สถาปนิกอาเซียน การศึกษาด้านสถาปัตยกรรม

1. ความเป็นมา

จากการที่กลุ่มประเทศอาเซียน 10 ประเทศรวมตัวกันภายใต้ชื่อ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) และก้าวเข้าเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2015 นี้ ในการประชุมสุดยอดอาเซียนครั้งที่ 15 ได้รับการขานรับจากรัฐบาลไทย โดยสำนักงานความสัมพันธ์ต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ (2552) สรุปว่า กระทรวงศึกษาธิการ โดยการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 4 มีนโยบายขับเคลื่อนกลไกการศึกษาเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองในภูมิภาคอย่างยั่งยืน

ผลจากการเจรจาดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะงานสถาปัตยกรรมเป็นสาขาหนึ่งของธุรกิจบริการ (Business Services) ในส่วนของการบริการวิชาชีพ (Professional Services) และการบริการทางการศึกษา (Education Services) ภายใต้ข้อตกลงทั้งในระดับองค์การการค้าโลก (WTO) และในระดับภูมิภาคได้แก่ การเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้กรอบ ASEAN (ASEAN Framework Agreement on Trade in Services) ซึ่งมีการจัดทำข้อตกลง

ยอมรับร่วมกันด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม (Mutual recognition Agreement on Architectural Services) เฉพาะในสาขาสถาปัตยกรรมหลักอันได้แก่ การออกแบบอาคารสภาพแวดล้อมโดยรอบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในข้อตกลงดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์การพิจารณาทั้งในเรื่องของหลักสูตรการศึกษาและประสบการณ์ สำหรับผู้ที่ต้องการเป็นสถาปนิกอาเซียน (ASEAN Architect)

ประเทศอาเซียนทุกประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพราะการศึกษานั้นส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจตามมา และบทบาทที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของการศึกษาคือเป็นเครื่องมือในการยกระดับศักยภาพการแข่งขันของประเทศในระดับสากล เพื่อให้ประเทศของตนมีศักยภาพทัดเทียมกับนานาประเทศอื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2549)

การศึกษาเป็นปัจจัยแรกของการพิจารณาเพื่อก้าวสู่การประกอบวิชาชีพ จากการศึกษาพบว่าใน 10 ประเทศอาเซียนมีศักยภาพการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยหลายประเทศให้ความสำคัญกับบทบาทการศึกษาเพื่อที่จะทำให้ประชาชนในประเทศก้าวพ้นความด้อยพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นทุกประเทศจึงมีการปรับปรุงและพัฒนาการศึกษาของประเทศ ตั้งแต่ระดับกฎหมายสูงสุดของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยการศึกษาให้สอดคล้องรองรับ (พัชรราวลัย วงศ์บุญสิน, 2552)

วิชาชีพสถาปัตยกรรม เป็นวิชาชีพหนึ่งภายใต้พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 ซึ่งมีสภาสถาปนิกเป็นองค์กรที่กำกับ ดูแล และดำเนินการตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติฯ ทั้งนี้ความร่วมมือที่เกิดขึ้นที่มีความสำคัญและจะมีผลต่อวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างชัดเจน คือกรอบความร่วมมือของกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมมือกันในเรื่อง “สถาปนิกอาเซียน” (ASEAN Architect) ทั้งนี้เมื่อเทียบระบบการศึกษาของประเทศในภูมิภาคที่มีความแตกต่างกันอยู่ทั้งในแง่ขององค์กรที่กำกับดูแล ระบบภาคการศึกษา ระบบการฝึกงาน ตลอดจนหน่วยกิตและข้อกำหนดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ด้วยพื้นฐานของการพิจารณาในการเข้ามาเป็นสถาปนิกอาเซียนภายใต้กรอบการเจรจาของประชาคมอาเซียนนั้นได้ระบุเรื่องของคุณสมบัติของผู้จบการศึกษาไว้เป็นข้อพิจารณาแรก แต่ทว่าด้วยความแตกต่างของระบบการศึกษาของแต่ละประเทศซึ่งเรื่องดังกล่าวนี้ยังมิได้มีการรวบรวมข้อมูลไว้ ดังนั้นการวิจัยเรื่องการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนจึงจำเป็นต้องมีการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของไทยในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม
2. เพื่อเปรียบเทียบระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน
3. เพื่อรวบรวมแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

3 ขอบเขตของการวิจัย

3.1 ขอบเขตประชากร

3.1.1 กลุ่มตัวอย่างจากสถาบันการศึกษาที่สอนด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยจากสถาบันที่สภาสถาปนิกรับรอง

3.1.2 ผู้แทนด้านการศึกษาจากการเจรจาในกลุ่มคณะทำงานด้านการศึกษาของกรอบการเจรจาอาเซียนด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

3.2 ขอบเขตพื้นที่

ประเทศอาเซียน 10 ประเทศโดยคัดเลือกประเทศสมาชิกและสถาบันการศึกษาที่อยู่ในรายชื่อที่แต่ละประเทศสมาชิกส่งต่อสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน โดยพิจารณาคัดเลือกสถาบันการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิของสภาสถาปนิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 ประเทศ ซึ่งการวิจัยนี้จะทำการศึกษากฎการศึกษาเปรียบเทียบทั้งสิ้น 4 ประเทศได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

3.3 ขอบเขตเนื้อหา

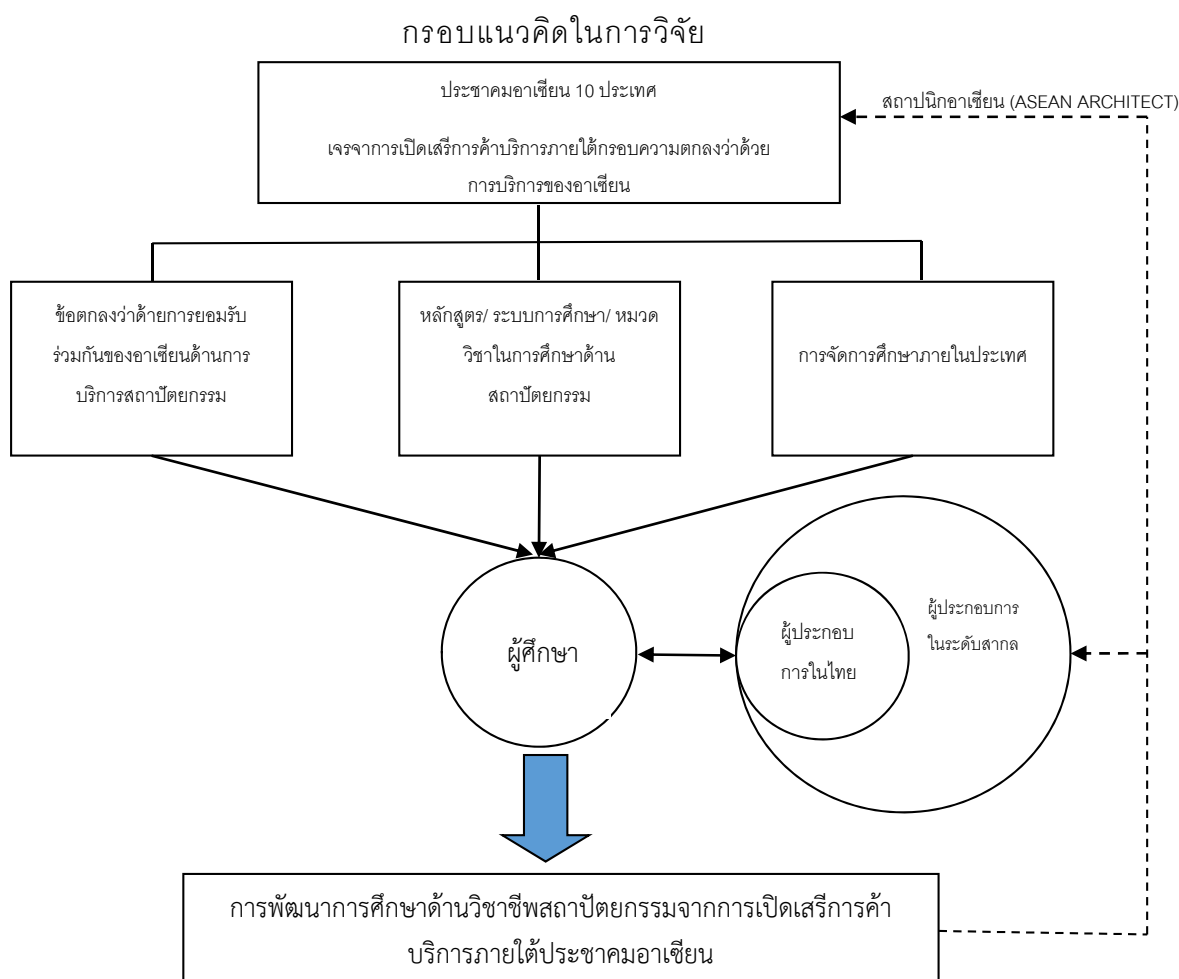
3.3.1 พิจารณาประเด็นการเจรจาในวิชาชีพสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบความตกลงอาเซียน และการเข้าร่วมในประชาอาเซียน

3.3.2 รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทั้ง 10 ประเทศ

3.3.3 เปรียบเทียบระบบการศึกษากับประเทศในกลุ่มตัวแทน 4 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อศึกษาถึงเนื้อหาตามที่ระบุในข้อกำหนดของการจัดทำหลักสูตร อาทิ จำนวนปีที่ศึกษา จำนวนหน่วยกิต ขั้นตอนของการพิจารณาหลักสูตร หน่วยงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น

3.3.4 แผนพัฒนาทางการศึกษาศาปตยกรรมจากองคกรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง อันไดแก สภาสถาปนิก สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ และสมาคมบดีคณะ สถาปตยกรรมแห่งประเทศไทย

จากขอแตกตางระหวางกันของแตละประเทศสมาชิกคณะผูวิจยพบวาทสิ่งทีสำคัญและ
สงผลตอการศึกษาวิจัยนอกจากทีประชาคมอาเซียนจะมีขอตกลงยอมรับรวมกันทีเป็นแกนหลัก
แลว ยังตองพิจารณาถึงการยอมรับหลักสูตรการศึกษาทีมีความตางกันทั้งเรื่องวิธีการจัดการศึกษา
ขั้นตอน กระบวนการพิจารณาการศึกษาของแตละประเทศทีสงผลใหผู้ศึกษาหรือนักศึกษาด้าน
วิชาชีพสถาปตยกรรมผู้ประกอบการ ตลอดจนผู้ทีมีส่วนเกี่ยวข้องในวิชาชีพสถาปตยกรรมทีตองมี
ความเข้าใจและมีความร่วมมือกันในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปตยกรรมร่วมกันก่อน
จึงประมวผลผลความคิดดังกลาวมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการศึกษา

1. สภาพการณ์ในปัจจุบันที่มีผลต่อการเจรจาของกลุ่มประเทศอาเซียนด้านการศึกษาสถาปัตยกรรม

การเจรจาเปิดตลาดการค้าบริการในกลุ่มประเทศสมาชิก ASEAN ดำเนินการไปในกรอบความตกลง ASEAN Framework Agreement on Service (AFAS) ปัจจุบันได้มีการเจรจาเข้าสู่รอบที่ 10 แล้ว (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2561) ซึ่งวัตถุประสงค์ของการเจรจาจัดทำ GATS นี้เพื่อให้มีกรอบว่าด้วยหลักการและกฎเกี่ยวกับการค้าบริการระหว่างประเทศสำหรับประเทศสมาชิก WTO ถือปฏิบัติ เพื่อให้การค้าบริการระหว่างกันนั้นเป็นไปโดยเปิดเผยและเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ

โดยประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศได้จัดทำข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรมภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน โดยวัตถุประสงค์ของข้อตกลงฯ (MRA, 2007) ฉบับนี้ประกอบด้วย

- 1) เพื่ออำนวยความสะดวกในการโยกย้ายของสถาปนิก และ
- 2) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม แนวปฏิบัติด้านวิชาชีพ และคุณสมบัติต่าง ๆ
- 3) เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของความร่วมมืออาเซียนซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมผ่านช่องทางการวิจัยร่วมกัน
- 4) เพื่อกระตุ้น อำนวยความสะดวก และกำหนดข้อตกลงยอมรับร่วมกันด้านสถาปนิก และเพื่อกำหนดมาตรฐานและข้อตกลงร่วมกันด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยีระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน

ซึ่งหลักการสำคัญของ MRA ในสาขาสถาปัตยกรรม คือ การที่จะได้รับการยอมรับเป็นสถาปนิกอาเซียน โดยได้กำหนดคุณสมบัติไว้ตามที่ระบุใน MRA จากการประชุมสภาสถาปนิกแห่งอาเซียนครั้งล่าสุด (ครั้งที่ 35) มีจำนวนผู้ที่จดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียนแล้วรวมทั้งสิ้น 534 รายละเอียดตามตารางดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ที่จดทะเบียนเป็นสถาปนิกอาเซียน

AMS	AAC 35
Brunei Darussalam	16
Cambodia	4
Indonesia	159
Lao PDR	17
Malaysia	46
Myanmar	12
Philippines	119
Singapore	108
Thailand	29
Viet Nam	24
Total	534

ที่มา: รายงานการประชุม ASEAN Architect Council (AAC) ครั้งที่ 35 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2019 ณ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ภายหลังจากการลงนามในข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม (ASEAN Mutual Recognition Arrangement on Architectural Services: MRA) วิชาชีพสถาปัตยกรรมและได้มีการประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียน (AAC) ขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้ในการประชุมคณะกรรมการสภาสถาปนิกอาเซียนครั้งที่ 11 (เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2012) ที่ประชุมมีมติที่ประชุมเสนอให้มีการจัดตั้งคณะทำงานด้านการศึกษายภายใต้กรอบการเจรจาความตกลงอาเซียนเพื่อให้พิจารณาด้านการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของข้อตกลงการยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านการบริการสถาปัตยกรรม

ดังนั้นการจัดตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาเรื่องของการระบบการศึกษาร่วมกันจึงถูกจัดตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2012 จนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ในการ

- 1) สร้างมาตรฐานด้านการศึกษาร่วมกันในกลุ่มประเทศอาเซียน
- 2) สร้างความเท่าเทียมด้านคุณภาพการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมร่วมกัน
- 3) จัดทำมาตรฐานกลางด้านการศึกษาร่วมกันระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

อย่างไรก็ตามการประชุมด้านการศึกษาและการรวบรวมข้อมูลต่างๆ เป็นไปด้วยความล่าช้าอันเนื่องจากหลายเหตุผล อาทิ การจัดส่งข้อมูลของแต่ละประเทศ การประชุมซึ่งอิงกับการประชุมของคณะกรรมการสภาสถาปนิกแห่งอาเซียนที่รอกำหนดการประชุมจากสำนักงานเลขาธิการของอาเซียนอีกทีหนึ่ง ข้อมูลที่ต้องส่งผ่านมายังสถาบันการศึกษาบางส่วนที่ยังไม่ครบถ้วน ทำให้การประชุมด้านการศึกษายังไม่มีกำหนดผลการประชุมที่ชัดเจน ขณะนี้เป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศสมาชิกเท่านั้น ดังนั้นคณะทำงานอยู่ระหว่างการจัดทำ ASEAN Architecture Education Accord (AAEA) และเสนอเรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อรับรองด้านการศึกษาของกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN Architectural Accreditation Board (AAAB) โดยยังไม่มีกำหนดเวลาสรุปชัดเจนในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งอยู่ระหว่างการรวบรวมข้อมูลของแต่ละประเทศ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวนี้ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่าเพื่อเป็นการเตรียมตัวรองรับต่อสถานการณ์ดังกล่าวที่จะเกิดขึ้นจึงเป็นโอกาสที่จะทำการศึกษาระบบการรับรองและพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทยเพื่อที่จะเข้าสู่มาตรฐานสากลอันส่งผลต่อการรับรองหลักสูตร สถาบันหรือปริญญาในระดับสากลได้ต่อไป

2. การศึกษาด้านสถาปัตยกรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน

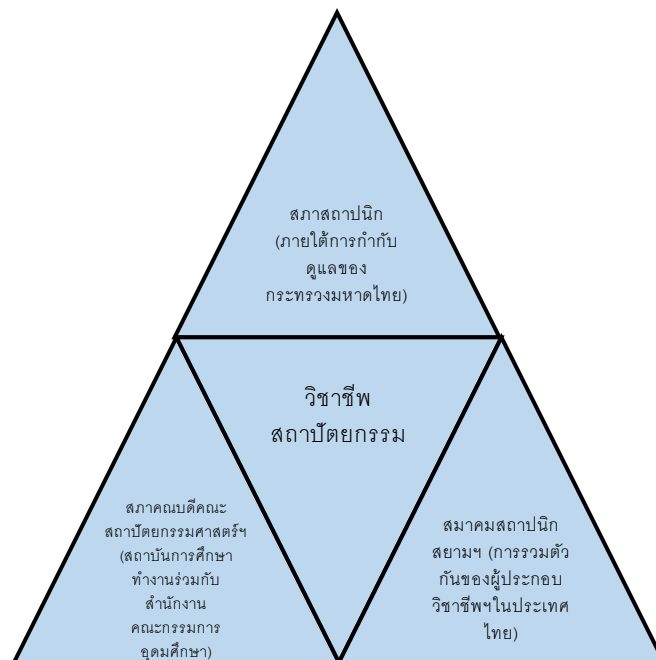
จากการศึกษาเอกสารของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนพบว่าส่วนของการศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนมีข้อแตกต่างกันที่สรุปได้ดังนี้

- 1) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้เปิดการศึกษาวชิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ในระดับอุดมศึกษา ยกเว้นประเทศบรูไน ที่ยังไม่มีมหาวิทยาลัยที่ศึกษาด้านสถาปัตยกรรม โดยเฉพาะในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้แม้จะไม่เปิดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาท้องถิ่น แต่ก็ใช้การกำหนดคุณสมบัติ RIBA เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบเช่นกัน
- 2) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศที่เปิดสอนวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ระดับอุดมศึกษา จะกำหนดระยะเวลาของการศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี สำหรับผู้ประสงค์จะเป็นสถาปนิกอาเซียน ซึ่งตรงกันกับข้อกำหนดของ MRA
- 3) กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนทุกประเทศได้กำหนดให้ต้องสำเร็จการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะก่อน จึงจะสามารถขอเป็นผู้มีคุณวุฒิวิชาชีพสถาปัตยกรรม (ขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมได้) ยกเว้นประเทศเวียดนาม

3 การศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

องค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมในประเทศไทย ประกอบไปด้วย 3 หน่วยงานหลักได้แก่

1. สภาสถาปนิก
2. สมาคมสถาปนิกสยามในพระบรมราชูปถัมภ์
3. สมาคมบัณฑิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย

ภาพที่ 2 องค์กรที่มีบทบาทและเป็นส่วนสำคัญในการดูแลผู้ที่ปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ทั้ง 3 หน่วยงานหลักมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันไป ซึ่งแต่ละหน่วยงานควรต้องมีส่วนส่งเสริมการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาวิชาชีพด้านสถาปัตยกรรมของประเทศไทย เนื่องจากการศึกษาด้านสถาปัตยกรรม ต้องแน่ใจว่าผู้ที่จบการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานสถาปัตยกรรม ที่มีความเหมาะสมทั้งในเรื่องของสัญลักษณ์ ความปลอดภัย และความสมดุลของระบบนิเวศน์โดยรวม ผู้ปฏิบัติงานสถาปัตยกรรมต้องเข้าใจให้ถ่องแท้ถึงวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรมนั้น ๆ หรือแม้แต่ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นต่อสภาพแวดล้อมอันเนื่องมาจากการที่งานสถาปัตยกรรมนั้น ๆ ไปตั้งอยู่ โดยทั่วไป

การศึกษาวิชาสถาปัตยกรรมหลักนั้นจัดให้มีขึ้นในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมักมีระยะเวลาของการศึกษาภาคปกติ (full time) ประมาณ 4-6 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาของหมวดวิชาที่เรียน และช่วงระยะเวลาของการหาประสบการณ์จากการทำงานจริงของนักศึกษา ในประเทศไทยทางปฏิบัติพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543 กำหนดให้สถาปนิกมีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญา อนุปริญญา ประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตร ในการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม

ดังนั้นเมื่อพิจารณากรอบเนื้อหาหลักของทั้ง 4 ประเทศได้แก่ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทยจะเห็นว่าจำนวนปีที่เรียนตลอดจนรายวิชาค่อนข้างมีความแตกต่างการตั้งแต่ 3 ปีจนถึง 5 ปีแต่ในเนื้อหาวิชาสอนที่เป็นรายวิชาหลักมีความใกล้เคียงกันในแต่ละประเทศ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบข้อมูลด้านการศึกษาระหว่าง ประเทศ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย

Country	Laos	Malaysia	Singapore	Thailand
Degree	B.Arch	Bs.Arch+B.Arch Bsc.Arch+M.Arch	BA(Arch)+M.Arch	B.Arch Bsc.Arch+M.Arch
Years	5	Varies from 5 to 6 years: 5 years for A Level equivalent 6 years for O Level equivalent	4+1	4+1 5
Total Credit	140-176 credits	120: Part 1 60: Part 2	160 (B+M) 40 (M)	Minimum 120 (4yrs) -150 (5Yrs)
Subject Grouping	1.Mathematis, Descriptive Geometry and basic science 2. Drawing, Design and architectural theory 3.History of Lao and world Art and Architecture 4. Process, technology and Materials of construction	1. Design Studio 2. Technology and Environment 3. History and Cultural context 4. Communication 5. Management, Practice and Law	NUS: 1. Architectural & Urban Design 2. Architectural Practice 3.Building Technology 4Contemporary Theories SUTD:	1. Architectural Design and Theory 2. Thai Architecture, History and Cultural Context 3. Sustainability, Technology and Environment 4. Professional Practice and Laws

	5. Design studio 6. Practice, Management and laws (urban and construction) 7. Sustainable, green architecture and environment.		1. Sustainable Design 2. Urban Sustainability 3. Building Contracts (Law & Practice) 4. Digital Design & Fabrication	5. General Education (University Courses)
National Accreditation	Ministry of Education and Sports (Architecture Faculty) Ministry of Public works and Transport (Board of Architect and Engineer)	Board of Architect Malaysia/ Council of Accreditation Education Malaysia (CAAEM)	Ministry of Education Board of Architects Singapore	Architect Council of Thailand Ministry of Education Higher Education Commission
International Accreditation	Under ASEAN University Network (AUN) exchange program	RIBA (For UiTM and University of Malaya only)	RIBA	-

ที่มา: รายงานการประชุม ASEAN Architect Council (AAC) ครั้งที่ 35 เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2019 ณ ประเทศบรูไนดารุสซาลาม

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับหลักสูตรในประเทศไทยมีหน่วยงานที่กำหนดกรอบหน่วยกิตในปัจจุบันอยู่ 2 หน่วยงานได้แก่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสภาสถาปนิกซึ่งมีการกำหนดกรอบหน่วยกิตไว้สำหรับหลักสูตร 4 และ 5 ปีที่มีหน่วยกิตไม่น้อยกว่า 120 และ 150 ตามลำดับ โดยสภาสถาปนิกจะเป็นผู้ตรวจสอบวิชาชีพ หลักสูตรที่ผ่านการรับรองจากสภาสถาปนิกแล้วเท่านั้นที่จะอนุญาตให้ผู้ศึกษามีสิทธิในการยื่นขอทดสอบความรู้เพื่อขอรับใบอนุญาตได้โดยให้คุณสมบัติเป็นไปตามที่สภาสถาปนิกกำหนด

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาและทบทวนรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีการค้าบริการภายใต้ประชาคมอาเซียนตลอดจนข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มประเทศอาเซียนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัตถุประสงค์ในการเปิดเสรีการค้าบริการด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม การจัดทำข้อตกลงยอมรับ

ร่วมกันด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตลอดจนกระบวนการพิจารณาหลักสูตรด้านวิชาชีพและกระบวนการจัดการเรียนการสอน (ASEAN Secretariat, 2015) คณะผู้วิจัยพบว่าข้อแตกต่างระหว่างประเทศที่ส่งผลให้การดำเนินการในการเจรจาทางการศึกษายังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ประกอบด้วยประเด็นหลักๆ ดังนี้

1) หน่วยงานผู้มีอำนาจ

ประเทศสมาชิกอาเซียนส่วนใหญ่มีหน่วยงานผู้มีอำนาจคอยกำกับดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรมอยู่แล้ว เช่น กัมพูชา มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ต่างก็มีคณะกรรมการหรือสภาสถาปนิกคอยดูแลโดยเฉพาะ ในทางตรงกันข้าม วิชาชีพสถาปัตยกรรมในบรูไน อยู่ภายใต้การควบคุมของหน่วยงานที่ไม่ชัดเจน มีทั้งคณะกรรมการสถาปนิก วิศวกรวิชาชีพ และผู้ตรวจสอบโครงการ ซึ่งต่างก็เข้ามากำกับดูแลด้านวิศวกรรมศาสตร์และการตรวจสอบโครงการ สหภาพเมียนมา สปป.ลาว และเวียดนาม ยังไม่มีหน่วยงานคอยดูแลโดยเฉพาะ ส่วนอินโดนีเซีย สถาปัตยกรรมศาสตร์อยู่ใต้การดูแลของ LPJK ซึ่งมีหน้าที่ควบคุมวิชาชีพเกี่ยวกับกิจกรรมการก่อสร้าง

2) ข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณสมบัติของบัณฑิตผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรม

ประเทศสมาชิกอาเซียนทั้งหมดได้กำหนดว่าคุณสมบัติของผู้ที่จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมนั้นต้องเป็นการศึกษาระดับมหาวิทยาลัย และส่วนใหญ่ต้องใช้เวลาในระดับอุดมศึกษาอย่างเป็นทางการ 5 ปี ทว่าก็มีความแตกต่างของการปฏิบัติในระดับชาติ

3) ประสพการณ์ทางวิชาชีพก่อนเข้าสู่การขอรับใบอนุญาต

โดยทั่วไปแล้วประเทศสมาชิกอาเซียนกำหนดว่าต้องมีประสพการณ์ทางวิชาชีพอย่างน้อย 2 ปี ซึ่งแต่ละประเทศก็มีข้อกำหนดภายในประเทศที่แตกต่างกัน

4) การสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพ

ประเทศสมาชิกอาเซียนแต่ละประเทศต่างก็มีระบบการสอบใบประกอบวิชาชีพแตกต่างกัน ทั้งนี้หัวข้อการสอบอาจแปรผันตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละประเทศ

แนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของประเทศไทย

จากการเก็บข้อมูลทั้งส่วนการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากหน่วยงาน ตลอดจนบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมของไทยในหัวข้อดังนี้

1) ระบบการจัดการเรียนการสอน

จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อคิดเห็นให้ความเห็นเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอนในประเด็นดังนี้

1.1) จำนวนปี

สำหรับหลักสูตรการศึกษาด้านสถาปัตยกรรมในประเทศไทยอาจไม่มีความจำเป็นในการกำหนดจำนวนปีที่ปีพว่ตามกฎหมายไทยจำนวนปีที่กำหนดระยะเวลาการศึกษาในแต่ละหลักสูตรภายใต้กรอบของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตลอดจนสภาสถาปนิกที่มีการกำหนดในเรื่องมาตรฐานของหน่วยกิตที่สอดคล้องกับปีที่ต้องเรียนรู้เต็มเวลาจึงจำเป็นที่ยังอยู่ในช่วงระยะเวลา 4-5 ปี อย่างไรก็ตามการกำหนดรายวิชาหลัก (Architectural Core Course) และหน่วยกิตขั้นต่ำสำหรับรายวิชาหลักยังมีความจำเป็นอยู่เพราะเป็นการกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำให้แต่ละมหาวิทยาลัยนำไปพัฒนาให้เกิดความแตกต่างของแต่ละมหาวิทยาลัยได้ อย่างไรก็ตามการที่กำหนดให้อยู่ภายใต้กรอบ 5 ปี หรือเทียบเท่าก็ยังอยู่ในเกณฑ์ของ MRA ให้การยอมรับได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วมีแต่ละประเทศสมาชิกก็มีลักษณะการเรียนการสอนในแง่ของจำนวนปีที่แตกต่างกันอยู่ ดังนั้นการที่ประเทศไทยกำหนด 5 ปีหรือน้อยกว่าก็ไม่ได้เกิดการเสียเปรียบในแง่การเข้าเป็นสถาปนิกอาเซียน

1.2) เนื้อหารายวิชาและวิธีการสอน

การจัดทำ MOU ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน ตลอดจนการจัดการ workshop ระหว่างกันเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนได้ในบริบทที่แตกต่างกัน สร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ และรับวัฒนธรรมที่แตกต่างและเห็นภาพการปฏิบัติจริงในบริบทจริงที่แตกต่างกัน เป็นการสร้างเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการศึกษาหาความรู้เอง อย่างไรก็ตามการเพิ่มรายวิชาที่เกี่ยวข้องด้านการปฏิบัติวิชาชีพ ตลอดจนกฎหมายระหว่างประเทศยังเห็นว่าไม่ได้มีความจำเป็นในระดับอุดมศึกษาเท่าไรนักเพราะในการทำงานจริงตามข้อตกลงกำหนดให้ประเทศสมาชิกต้องทำงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่นนั้นๆ แต่ควรจะมีการเน้นการเรียนการสอนในลักษณะบูรณาการวิชาร่วมกันทางวิชาหลัก วิชาสนับสนุน และวิชาโครงสร้าง และเน้นเรื่องของสถาปัตยกรรมเขตร้อน การฝึกปฏิบัติวิชาชีพ และสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเพิ่มขึ้นในการศึกษาของประเทศไทยเพื่อที่จะผสมผสานความเป็นช่างและสร้างจุดแข็งให้แก่นักศึกษา

1.3) ทักษะของผู้เรียน

ทักษะของผู้เรียนแบ่งเป็น 2 ส่วนได้แก่ในส่วนที่เป็น Professional skill ซึ่งทักษะนี้อยู่ที่แต่ละสถาบันควรจะสอนพื้นฐานของเด็กให้เกิดความเข้มแข็ง ทักษะที่สองคือเรื่องของ Soft Skill ต่างๆ โดยเฉพาะทักษะการสื่อสาร หมายรวมไปถึงเรื่องของการพูด การจัดทำ presentation การ

เข้าสังคม การทำงานเป็นทีม ซึ่งสามารถเพิ่มเติมทักษะได้นอกเหนือจากสถาบันการศึกษาจะเป็นผู้สอน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ทางสถาบันการศึกษาควรปลูกฝังให้แก่ผู้เรียนคือเรื่องของจรรยาบรรณวิชาชีพเพราะเป็นสิ่งจำเป็นที่หล่อหลอมให้ผู้เรียนตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะได้

2) องค์กรที่เกี่ยวข้อง

นโยบายหลักของประเทศในภาพรวมด้านการศึกษาวิชาชีพสถาปัตยกรรมควรมีความต่อเนื่องกันอย่างชัดเจนมีความร่วมมือกันระหว่างสภาวิชาชีพและสมาคมวิชาชีพ และสถาบันการศึกษาซึ่งมีสภาพคนบดึช เป็นตัวแทน เพื่อให้เกิดนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม และมีการทำงานอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการเข้าทำงานในลักษณะของหน่วยงานนั้นมีวาระการทำงานที่ชัดเจน แต่คณะทำงาน หรือผู้มาเป็นกรรมการต่างๆ มีการเปลี่ยนผ่านในแต่ละสมัย ความต่อเนื่องของนโยบายตลอดจนกระบวนการควรต้องชัดเจน มีมาตรฐานที่แน่นอน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหรือสถาบันการศึกษาทำงานได้ ทั้งนี้สิ่งที่หน่วยงานทั้งที่เป็นสภาวิชาชีพ และสมาคมวิชาชีพ ตลอดจนสภาพคนบดึช สามารถผลักดันหรือให้ความช่วยเหลือแก่ภาคการศึกษาได้ในฐานะที่เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพในแต่ละภาคส่วน การช่วยเหลือในฐานะเป็นเครื่องมือในการต่อรอง ส่งเสริม และสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถาบัน (การจัดทำ MOU ของแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน) การรวบรวมข้อมูล ข้อกำหนดด้านการประกอบวิชาชีพในแต่ละประเทศ ตลอดจนการผลักดันให้แก้ไขข้อกฎหมายต่างๆ ที่ส่งผลต่อการศึกษา เช่นการเข้าฝึกงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนให้ผู้จบการศึกษาด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมก้าวเข้าสู่ระบบความเป็นสากลอย่างแท้จริง

3) แนวทางการรับรองปริญญา และการประเมินหลักสูตร

แนวทางการตรวจรับรองหลักสูตร ปัจจุบันสภาสถาปนิกเป็นผู้ทำการตรวจเพื่อรับรองปริญญาในการเข้าสู่ระบบการปฏิบัติวิชาชีพ สถาบันการศึกษาที่ผ่านการตรวจมาตรฐานคุณวุฒิทั้งวิชาการ และการตรวจเยี่ยมสถาบันการศึกษาแล้วเท่านั้นที่ผู้จบการศึกษาจากสถาบันนั้นๆ จึงมีสิทธิในการสอบเพื่อขอรับใบอนุญาตจากสภาสถาปนิกได้ ทั้งนี้จากสถานการณ์การเจรจาภายใต้กรอบอาเซียนได้มีการหารือในการตรวจรับรองหลักสูตรของกลุ่มประเทศสมาชิกที่เป็นการตรวจสอบการจะทำการประเมินภายใต้กรอบของอาเซียนโดยจัดตั้งเป็น Accreditation Board ร่วมกันทั้ง 10 ประเทศ ทั้งนี้จากการศึกษามีข้อเสนอแนะว่าอาจจะยังไม่มีควมจำเป็นในการจัดตั้ง Accreditation Board ในขณะนี้เพราะว่ามีเครื่องมือหรือมีการตรวจประเมินภายใต้ ASEAN University Network อยู่แล้วหากมีการผลักดันให้การจัดทำการประเมินของ AUN-QA เป็นส่วนหนึ่งของการตรวจประเมิน/ รับรองได้จะทำให้ลดการซ้ำซ้อนของสาขา คณะหรือหลักสูตรที่จะทำ

การตรวจรับรองและการรับรองหลักสูตร นอกจากนี้ AUN-QA เป็นเกณฑ์ที่ยอมรับในระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติอยู่แล้ว ดังนั้นการผลักดันให้มีการตรวจรับรองเพียงเกณฑ์เดียว หรือการจัดให้มีหน่วยงานกลางเป็นผู้ตรวจประเมินจะส่งผลดีต่อประเทศและลดการซ้ำซ้อนในการดำเนินการได้ แต่อุปสรรคที่ต้องตระหนักคือกระบวนการของการจัดทำตามกรอบการรับรองที่ต้องมีการศึกษาถึง ขั้นตอนและเทียบเคียงกับหลักสูตรสถาปัตยกรรมจากประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นที่ผ่านการประเมินตามกรอบ AUN-QA เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งอาจต้องมีการจัดทำกรวิจัยในเรื่องนี้ โดยเฉพาะเพื่อเป็นข้อมูลมาสนับสนุนในลำดับต่อไป

กิตติกรรมประกาศ คณะผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่สนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. กระทรวงพาณิชย์. 2561. พิธีสารอนุวัติข้อผูกพันเปิดตลาด บริการชุดที่ 10 ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยบริการของอาเซียน และ ข้อผูกพันเปิดตลาดบริการชุดที่ 10 ของไทย ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วย บริการของอาเซียน.

พระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ. 2543, ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 117 ตอนที่ 10 ก เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2543

พัชรวลัย วงศ์บุญสิน และคณะ. 2549. การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูปการศึกษาของ ประเทศในกลุ่มอาเซียน. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

พัชรวลัย วงศ์บุญสิน. 2552. บทบาทของการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน บทความวิชาการใน ศูนย์โลกสัมพันธ์ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศูนย์ข้อมูลการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ.2558. Available from: <http://www.dtn.go.th>, สิงหาคม 2553

ASEAN MUTUAL RECOGNITION ARRANGEMENT ON ARCHITECTURAL SERVICES
(online) Available from: <https://asean.org/wpcontent/uploads/images/archive/21137.pdf>, January, 2018

Handbook on Liberalization of Professional Services through Mutual Recognition in
ASEAN: Architecture Services. 2015. Jakarta: ASEAN Secretariat.

Report of the 35th ASEAN Architect Council (AAC) was held on 14 February 2019 in Brunei Darussalam.

*หมายเหตุ: บทความเพื่อการเผยแพร่เตรียมแปลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อนำเสนอในงาน The 4th The International Conference on Innovative Education and Technology (ICIET) ระหว่างวันที่ 11 – 13 กรกฎาคม 2562 ณ เมืองพัทยา